

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

Моніторинг поведінки та поширеності
ВІЛ-інфекції серед чоловіків,
які практикують секс з чоловіками

Альянс
громадського здоров'я

УДК
ББК**Автори звіту:**М. Касянчук
О. Трофименко
Є. Білоус
Я. Сазонова**Літературна редакція:**

В. Божок

Дизайн та верска:

І. Сухомлинова

Підготовка та друк цього звіту стали можливими за технічної підтримки проекту «Залучення місцевих організацій до розвитку моніторингу та оцінки у сфері ВІЛ/СНІДу в Україні» (МЕТІДА), що впроваджується МБФ «Альянс громадського здоров'я», за фінансування Центрів контролю та профілактики захворювань США (CDC), в рамках Надзвичайного плану Президента США для надання допомоги у зв'язку зі СНІДом (PEPFAR).

Ця публікація підтримана Угодою про співробітництво № U2GGH000840 з Центрами контролю та профілактики захворювань США (CDC). Відповідальність за зміст публікації лежить винятково на її авторах і не обов'язково відображає офіційну позицію Центрів контролю та профілактики захворювань США (CDC).

Моніторинг поведінки та поширення ВІЛ-інфекції серед чоловіків, які практикують секс з чоловіками / М. Касянчук, О. Трофименко, Є. Білоус, Я. Сазонова — К.: МБФ «Альянс громадського здоров'я», 2017. – 276 с.

Звіт підготовлено за результатами дослідження 2015 року «Моніторинг поведінки та поширеності ВІЛ-інфекції серед чоловіків, які мають секс з чоловіками, як компонент епіднагляду за ВІЛ другого покоління», яке проведено Центром соціології НАН України на замовлення МБФ «Альянс громадського здоров'я». В звіті представлені результати щодо соціально-демографічної структури групи чоловіків, що практикують секс із чоловіками, основні індикатори ризикованої сексуальної поведінки, досвіду вживання алкогольних та наркотичних речовин, доступу до програм профілактики, наявності стигми та дискримінації ЧСЧ, тестування на ВІЛ тощо. Особливу увагу приділено аналізу поширення ВІЛ-інфекції та основним детермінантам, що спричиняють поширення ВІЛ серед чоловіків, які мають секс з чоловіками. В окремих ключових аспектах результати порівнюються з даними попередніх подібних досліджень 2009, 2011 та 2013 рр.

ЗМІСТ

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ	5
ПОДЯКИ	7
РЕЗЮМЕ	8
ВСТУП	9
МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	11
СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОРТРЕТ	16
СТРУКТУРНІ ЗМІНИ В ПОПУЛЯЦІЇ ЧСЧ (2007–2015 РР.)	17
ПЕРЕБУВАННЯ В МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ	19
ПРОЯВИ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА УПЕРЕДЖЕНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЛГБТ ПРЕДСТАВНИКІВ СИЛОВИХ СТРУКТУР ТА НЕФОРМАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ/ТЕЧІЙ	20
СЕКСУАЛЬНА ОРІЄНТАЦІЯ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЯ	21
СПОСОБИ ПОШУКУ ПАРТНЕРІВ-ЧОЛОВІКІВ	24
СЕКСУАЛЬНА ПОВЕДІНКА З ЧОЛОВІКАМИ	26
СЕКСУАЛЬНА АКТИВНІСТЬ	26
ОСТАННІЙ СЕКСУАЛЬНИЙ КОНТАКТ	26
СЕКС З ЧОЛОВІКАМИ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 30 ДНІВ	31
СЕКСУАЛЬНІ КОНТАКТИ З РІЗНИМИ ВИДАМИ ПАРТНЕРІВ-ЧОЛОВІКІВ	34
СЕКС З ЖІНКАМИ	36

СЕКС З ТРАНСГЕНДЕРАМИ	39
ДОДАТКОВІ РИЗИКИ СЕКСУАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ	39
НЕПРАВИЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕЗЕРВАТИВА	39
ЗНАННЯ ВІЛ-СТАТУСУ ПАРТНЕРА	40
ГРУПОВИЙ СЕКС	41
ДОСВІД НАСИЛЬСТВА	42
СЕКСУАЛЬНА ПОВЕДІНКА ЧСЧ У ДИНАМІЦІ	45
НАЯВНІСТЬ ІПСШ ТА ІНШИХ ЗАХВОРЮВАНЬ	46
РІВЕНЬ ВНУТРІШНЬОЇ ГОМОФОБІЇ	48
ПРАКТИКА ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ТА НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН	51
ОХОПЛЕННЯ ПРОГРАМАМИ ПРОФІЛАКТИКИ	55
ТЕСТУВАННЯ НА ВІЛ	57
ДОСТУП ДО ПРОГРАМ ЛІКУВАННЯ ДЛЯ ЛЖВ	61
ЗНАННЯ ПРО ВІЛ	62
ПОШИРЕНІСТЬ ВІЛ, ГЕПАТИТУ В, ГЕПАТИТУ С, СИФІЛІСУ	65
ОСНОВНІ ФАКТОРИ СЕРОКОНВЕРСІЇ ВІЛ	70
ВИСНОВКИ	77
ДОДАТКИ	79
ДОДАТОК А. ОПИТУВАЛЬНИК	79
ДОДАТОК Б. РОЗПОДІЛ КІЛЬКОСТІ РЕСПОНДЕНТІВ ЗА РАЙОНАМИ/МІКРОРАЙОНАМИ ОКРЕМИХ МІСТ	112
ДОДАТОК В. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ В МІСТАХ ДОСЛІДЖЕННЯ	117

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ

IBBS (Integrated Bio-Behavioral Surveillance) – інтегроване біоповедінкове дослідження, що передбачає одночасний збір пов'язаних поведінкових та біологічних даних. У звіті використовуватиметься англійська аббревіатура – IBBS.

RDS (RESPONDENT DRIVEN SAMPLE) – вибірка, що спрямовується та реалізується респондентами.

RDS-ANALYST (RDS-A) – статистичний пакет, який використовується для аналізу даних, зібраних згідно з методикою RDS.

БІОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ДОСЛІДЖЕННЯ – дослідження респондентів на наявність ВІЛ-інфекції, гепатиту С, забору сухої краплі крові (СКК) та проведення дотестового і післятестового консультування.

ВИБІРКОВА СУКУПНІСТЬ (вибірка) – частина генеральної сукупності, об'єкти якої виступають як об'єкти спостереження. Ця частина генеральної сукупності відбирається так, щоб її характеристики відображали властивості всієї генеральної сукупності.

ВТОРИННІ РЕСПОНДЕНТИ (у RDS) – учасники дослідження, які мають купон-запрошення від інших респондентів, що взяли участь у всіх компонентах дослідження.

ДИСКРИМІНАЦІЯ – розрізнення в ставленні до людей на підставі їхньої дійсної чи уявної належності до певної соціальної групи або притаманних людині певних біологічних, фізичних чи соціальних ознак.

ЗАЦІКАВЛЕНІ СТОРОНИ (англ. Stakeholders) – фізичні та юридичні особи, які мають легітимний інтерес щодо діяльності організації/проекту, тобто певною мірою залежать від неї або можуть впливати на її діяльність, іноді їх називають групами інтересів або групами впливу.

ЗЕРНА, АБО ПЕРВИННІ РЕСПОНДЕНТИ (у RDS) – учасники, рекрутовані дослідниками, а не самими респондентами.

КІТ: КОНСУЛЬТУВАННЯ І ТЕСТУВАННЯ – медично-психологічне консультування певної особи з приводу ВІЛ-інфекції/СНІДу та пов'язане з ним медичне тестування на наявність антитіл до ВІЛ, що здійснюються на добровільній основі з боку такої особи.

НДО АБО НУО – недержавна або неурядова організація: громадська або благодійна організація, легалізована або зареєстрована згідно із законодавством України.

ПОВЕДІНКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ – дослідження поведінки групи ЧСЧ, яке було реалізовано через інтерв'ю «віч-на-віч», тобто шляхом прямого спілкування інтерв'юера з респондентом.

ПОЛЬОВИЙ ЕТАП ДОСЛІДЖЕННЯ – частина дослідження, під час якої здійснюється безпосередній збір даних шляхом інтерв'ювання респондентів.

РЕКРУТЕР (у RDS) – людина, яка, пройшовши інтерв'ю, отримала купони, за допомогою яких можна рекрутувати інших респондентів, що представляють цільову групу.

РКС – робітники комерційного сексу – особи обох статей, які надають сексуальні послуги на комерційній основі.

ЛВІН – люди, що вживають ін'єкційні наркотики.

СТИГМА – спрощена, стереотипна думка про ту чи іншу суспільну групу або її представників; сприйняття особи чи соціальної групи крізь призму сконструйованих суспільством упереджених уявлень (стереотипів), які полягають у перенесенні реальних чи уявних якостей такої соціальної групи на кожного її представника; приписування індивіду як реальному чи уявному члену певної групи соціально негативних рис, характеристик, що сприймаються як принизливі.

СЕКСУАЛЬНА ОРІЄНТАЦІЯ – одна з природних якостей людської особистості, яка полягає в спрямованості психоемоційної сфери особи та її сексуальних потреб на представників винятково протилежної (гетеросексуальність), винятково своєї (гомосексуальність) біологічної статі чи обох статей (бісексуальність).

ТРАНСГЕНДЕР – людина, гендерна ідентичність якої відрізняється від статі, визначеної при народженні.

ЧОЛОВІКИ, ЯКІ ПРАКТИКУЮТЬ СЕКС З ЧОЛОВІКАМИ (ЧСЧ) – біологічні чоловіки, які мали впродовж останніх шести місяців принаймні один оральний чи анальний сексуальний контакт з іншим біологічним чоловіком. До цієї групи потрапляють, серед інших, трансгендерні особи, які належать до біологічної чоловічої статі та практикують секс з чоловіками.

ПОДЯКИ

Це дослідження стало можливим завдяки спільним зусиллям багатьох людей: експертів, аналітиків, медичних фахівців, технічних партнерів з різних міст і регіонів України.

МБФ «Альянс громадського здоров'я» та Центр соціальних експертиз Інституту соціології НАН України висловлюють подяку членам Міжвідомчої робочої групи з питань моніторингу та оцінки ефективності виконання програмних заходів з протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу.

Окрему подяку висловлюємо експертам, залученим до підготовчого та польового етапів даного дослідження, які сприяли успішній реалізації проекту:

С. Шеремету – представнику Експертної групи з питань здоров'я і прав геїв та інших ЧСЧ в Україні (в. о. президента Гей-форуму України, секретареві, члену Експертної ради з питань дискримінації та гендерної рівності при представнику Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини)

І. Кузіну та В. Яцик – представникам Державної установи «Центр громадського здоров'я МОЗ України», відповідальним за епідеміологічний компонент дослідження.

Також висловлюємо щирі подяки представникам ЛГБТ-руху, ЧСЧ-сервісу та НУО, залученим до дослідження за ті зусилля, яких вони доклали до збору первинної інформації, виконуючи роль супервайзерів О. Макаренко (м. Луцьк), О. Альохіну (м. Миколаїв), О. Беленецькій (м. Суми), М. Бичинському (м. Житомир), А. Лисак (м. Хмельницький), А. Леоновій (м. Одеса), О. Витвіцькому (м. Запоріжжя), О. Вороновій (м. Севастополь), І. Черевко (м. Ужгород), Т. Козарецькій (м. Тернопіль), Н. Копельчук (м. Чернівці та м. Івано-Франківськ), Н. Чанцевій (м. Харків), В. Линцовій (м. Кропивницький), О. Кириловій (м. Дніпро), А. Музичуку (м. Вінниця), О. Зайцеву (м. Біла Церква), С. Григорянц (м. Херсон), О. Раковській (м. Чернігів), О. Романець (м. Львів), Л. Рибчук (м. Рівне), В. Хребтовій (м. Полтава), А. Чернишову (м. Київ), В. Кулику (м. Черкаси), О. Яцюку (м. Сімферополь).

Від Центру соціальних експертиз до успішної реалізації проекту зусиль доклали: Ю. Привалов (директор Центру, науковий керівник проекту), О. Трофименко (менеджер проекту, експерт-соціолог Центру), О. Рокицька (асистент проекту).

РЕЗЮМЕ

У звіті представлено результати біоповедінкового дослідження, проведеного серед 4550 ЧСЧ в 26 містах України. Основним його завданням була оцінка поширеності ВІЛ, гепатиту В, гепатиту С та сифілісу серед ЧСЧ, поведінкових та сексуальних практик, пов'язаних з ВІЛ-інфекцією, користування послугами з профілактики і лікування ВІЛ-інфекції та захворюваності на ВІЛ. Для реалізації вибіркової сукупності дослідження був обраний крос-секційний дизайн та метод RDS. Польовий етап дослідження тривав з 14 листопада 2015 року по 9 лютого 2016 року.

Отримані результати засвідчили високий рівень поширеності ВІЛ-інфекції серед ЧСЧ – 8,5%, гепатиту С – 4%, гепатиту В – 2,7%, сифілісу – 2,7%.

Соціально-демографічний профіль ЧСЧ практично не змінився, а поширеність ризикованих сексуальних практик має чітку тенденцію до зниження порівняно з попередніми раундами подібних досліджень.

Виявлено значущі зв'язки між поведінковими характеристиками та імовірною сероконверсією ВІЛ. Найбільші шанси змінити свій статус з ВІЛ-негативного на ВІЛ-позитивний існують серед дорослих ЧСЧ та серед тих, хто має близькі контакти з ВІЛ-позитивними (наявність ВІЛ-позитивного партнера чи байдужість учасника дослідження до ВІЛ-статусу його сексуальних партнерів), а також серед ЧСЧ, які практикують небезпечний секс (незахищений статевий акт, наявність в крові маркерів вірусу гепатиту В та сифілісу).

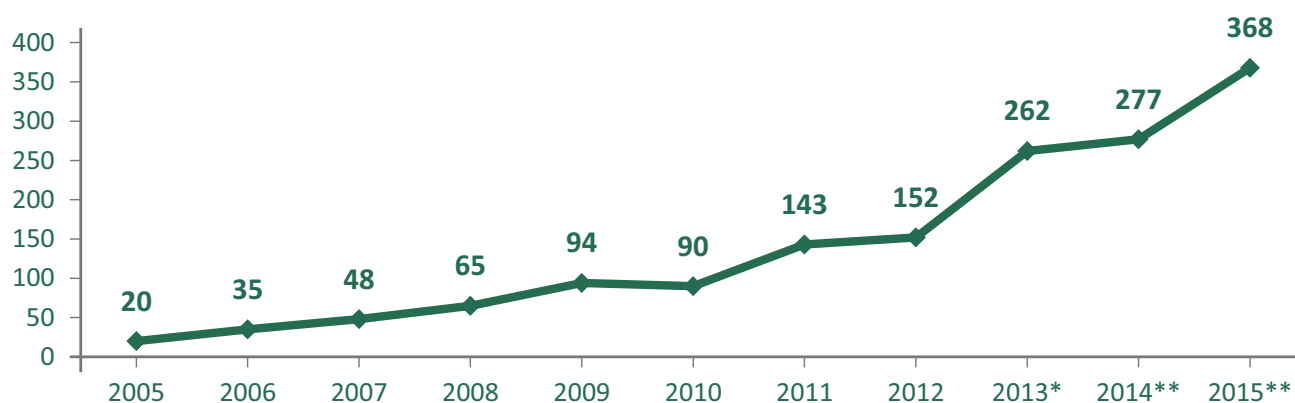
Отримані результати є важливими для моніторингу розвитку епідемії ВІЛ в Україні, оцінки комплексного пакету профілактичних втручань, що спрямовані на групу ЧСЧ, та програм лікування, а також визначення можливих напрямів посилення роботи з подолання епідемії ВІЛ.

ВСТУП

За даними Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я (раніше – ДУ «Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами Міністерства охорони здоров'я»), на початку 2016 року загальна кількість зареєстрованих ВІЛ-інфікованих громадян в Україні становила 126 604 особи, у тому числі дітей, народжених ВІЛ-інфікованими матерями, з тимчасово не визначеним діагнозом. Протягом 2015 року зафіксовано 8 468 випадків СНІДу¹. Найбільш ураженими епідемією ВІЛ групами є ЛВІН, РКС та ЧСЧ.

З 1995 по 2008 рік парентеральний шлях передачі ВІЛ через вживання ін'єкційних наркотиків був основним в Україні. Однак ЧСЧ є найбільш стигматизованою та важкодоступною серед основних уразливих щодо ВІЛ груп в Україні (перелік груп²). Так, за даними офіційного рутинного нагляду за захворюваністю на ВІЛ у 2015 році, лише у 368 випадках гомосексуальний контакт вказано як шлях передачі ВІЛ (Рис. 1).

Рис. 1. Дані офіційної статистики показників захворюваності на ВІЛ серед чоловіків, які інфікувалися гомосексуальним шляхом, кількість осіб

(* без урахування АР Крим та м. Севастополь з другого кварталу 2014 р.;

** без урахування АР Крим, м. Севастополь і територій проведення АТО Донецької та Луганської обл. з 2015 р.)

Низькі показники фіксації нових випадків серед чоловіків, що інфіковані гомосексуальним шляхом, подані в офіційній статистичній інформації, можуть пояснюватися помилковим зарахуванням їх до осіб, що інфікувалися парентеральним шляхом чи гетеросексуальним³.

Основним інструментом збору даних щодо інфекційних хвороб, у тому числі ВІЛ-інфекції, є епідеміологічний нагляд, тобто система збору, аналізу та інтерпретації даних про інфекційні захворювання, включаючи періодичну звітність про кількість нових випадків інфікування та захворювання. Для переважної більшості інфекційних хвороб така система є ефективною. Але досвід епіднагляду за ВІЛ-інфекцією показав, що наявні методи збору даних не відображають реальних масштабів через низку медичних і немедичних особливостей захворювання. Це вимагало пошуку нової стратегії оцінки поширення ВІЛ та масштабів епідемії – системи епіднагляду другого покоління, яка поєднує епіднагляд за ВІЛ, епіднагляд за ІПСШ та моніторинг поведінки широких верств населення й окремих цільових груп.

Епіднагляд за ВІЛ-інфекцією другого покоління – це складова Національної системи моніторингу та оцінки ефективності заходів у відповідь на епідемію ВІЛ/СНІД. Метою епіднагляду є відслідковування тенденцій змін у поширенні ВІЛ-інфекції та отримання інформації про потенційні поведінкові фактори, які зумовлюють розвиток епідемії, а також використання цієї інформації для інформаційно-просвітницької діяльності, планування, моніторингу та оцінки ефективності профілактичних програм серед цільових груп.

Моніторинг поведінки здійснюється шляхом проведення систематичних біоповедінкових досліджень, які забезпечують інформацію щодо знань, ставлення, стереотипів, уявлень, міфів, моделей поведінки та поведінкових практик, рівня поширення ВІЛ-інфекції та інших інфекційних захворювань. Біоповедінкові дослідження дозволяють аналізувати зв'язок ВІЛ-статусу та поведінкових практик.

В даному звіті представлені результати чергового біоповедінкового дослідження, проведеного серед групи ЧСЧ в 2015 – на початку 2016 року.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Завдання дослідження:

- ▶ Оцінити поширення ВІЛ, гепатиту В, гепатиту С та сифілісу серед ЧСЧ.
- ▶ Оцінити поширення поведінкових практик, пов'язаних з ВІЛ-інфекцією, наявністю ризикованої сексуальної поведінки, вживанням наркотиків, користуванням послугами з профілактики та лікування ВІЛ.

Дизайн. Для дослідження був обраний крос-секційний дизайн, який дозволяє отримати дані з поширеності інфекцій та поведінкових практик в конкретний період часу. Щоб отримати репрезентативні дані по «прихованій» групі населення, було обрано методику RDS – вибірку, що направляється та реалізується самими респондентами.

Поведінкові дані збиралися за допомогою індивідуальних структурованих інтерв'ю «віч-на-віч».

Біологічні дані збиралися за допомогою швидких комбінованих тестів на ВІЛ, гепатиту В і С та сифіліс.

Цільовою групою були чоловіки, які практикували секс з чоловіками протягом останніх шести місяців та відповідали таким критеріям:

- ▶ вік 14 років і старше на момент дослідження (самодекларація);
- ▶ проживали / працювали / навчалися в місті дослідження (самодекларація);
- ▶ погодилися взяти участь у всіх компонентах дослідження.

Представники цільової групи виключалися із дослідження, якщо:

- ▶ вже взяли участь у дослідженні (не допускалася повторна участь);
- ▶ відмовилися брати участь в одному або декількох компонентах дослідження;
- ▶ прийшли на точку дослідження в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння.

Географія дослідження. Як і в попередніх раундах, дослідження серед ЧСЧ було заплановано у 27 містах, які представляють всі адміністративні райони найвищого рівня України. Місто Київ та Київська область адміністративно розділені, тому до дослідження було включено м. Біла Церква Київської області.

За результатами формативного дослідження виявилось, що в м. Луганськ біоповедінкове дослідження серед ЧСЧ не може бути проведено через військово-політичну ситуацію.

Таблиця 1. Розрахункова та реалізована вибіркова сукупність

Місто	Розрахункові дані			Польові дані	
	поширення ВІЛ у 2013 ⁴	розрахована вибірка	округлена вибірка	реалізована вибірка	Кількість зерен
Біла Церква (Київська обл.)	2,4%	50	150	150	2
Вінниця	4,2%	86	150	150	2
Дніпро	7,8%	153	200	200	3
Донецьк	14,6	266	300	300	5
Житомир	5,2	105	150	150	3
Запоріжжя	4,6	94	150	150	2
Івано-Франківськ	7,3	144	150	150	3
Київ	16,9	300	300	300	3
Кропивницький	8,6	168	200	200	4
Луганськ	2,3	48	150	–	–
Луцьк	1,0	21	150	150	2
Львів	2,6	54	150	150	4
Миколаїв	0,7	15	150	150	2
Одеса	7,6	150	150	150	3
Полтава	3,5	72	150	150	2
Рівне	7,3	144	150	150	3
Севастополь	16,6	295	300	302	3
Сімферополь	1,8	38	150	150	2
Суми	3,4	70	150	150	2
Тернопіль	0,9	19	150	150	2
Ужгород	2,6	54	150	150	3
Харків	1,4	29	150	150	2
Херсон	6,1	122	150	150	3
Хмельницький	3,8	78	150	150	2
Черкаси	10,9	207	250	250	3
Чернівці	1,6	34	150	150	2
Чернігів	0,5	11	150	150	3
Разом			4700	4550	70

Формативне дослідження передувало біоповедінковому. Воно було проведено окремо для кожного міста дослідження.

Завданнями формативного дослідження були:

- визначення критеріїв для залучення первинних респондентів (зерен);
- відбір місць дослідження (точок) для проведення інтерв'ю та тестування.

Формативні дослідження були проведені регіональними робочими групами з використанням якісних методів, у тому числі шляхом інтерв'ювання ключових інформантів, яких відібрано в кожному місті за такими критеріями:

- ▶ хоча б один представник цільової групи, активний член або лідер спільноти, неурядової організації;
- ▶ хоча б один представник медичної установи, яка надає послуги представникам цільової групи;
- ▶ хоча б один соціальний представник або аутрич-працівник, який надає послуги представникам цільової групи;
- ▶ має п'ятирічний досвід надання послуг представникам цільової групи або є протягом п'яти років її представником.

Відбір первинних респондентів (зерен) відбувався за результатами формативного дослідження в кожному місті. Впродовж польового етапу в разі, якщо швидкість рекрутингу респондентів була нижчою, ніж очікувалося, або ж обривалося занадто багато його ланцюжків, у дослідження вводилися додаткові зерна.

Критерії відбору зерен:

- ▶ мотивація до участі в дослідженні та поширенні інформації з членами своєї мережі;
- ▶ всі зерна з різних районів міста;
- ▶ молодше 25 років;
- ▶ принаймні один респондент є клієнтом профілактичних програм, принаймні один не є клієнтом;
- ▶ ВІЛ-негативний статус (самодекларація);
- ▶ принаймні один бісексуал;
- ▶ принаймні один респондент з низьким соціально-економічним статусом, принаймні один респондент з високим соціально-економічним статусом;
- ▶ розмір власної мережі знайомих ЧСЧ не менше семи осіб.

Розмір вибірки визначався для кожного міста окремо на основі поширеності ВІЛ, отриманої в аналогічному дослідженні 2013 року, бажаного довірчого інтервалу 95%, похибці 3% та дизайн-ефекті, рівному 2. Отримані цифри було округлено до 50 для зручності реалізації вибірки. Для міст, де отримано занадто низькі значення, мінімальний обсяг вибірки встановлювався на рівні не менше 150 респондентів (Таблиця 1).

Пілотування інструментарію. Незважаючи на те, що в інструментарії використовувалися запитання з попередніх раундів дослідження, для впевненості в тому, що всі вони є однозначними і зрозумілими для учасників, а тривалість інтерв'ю загалом прийнятною, інструментарій було протестовано на п'яти представниках цільової групи в м. Києві. За результатами пілотного опитування до анкети було внесено незначні зміни. Цей підхід до пілотування інструментарію використовувався також в дослідженнях 2007–2013 рр.

Збір даних відбувався з використанням стандартизованого опитувальника. Запитання сформульовано таким чином, щоб зібрати інформацію для аналізу показників відповіді країни на

епідемію ВІЛ-інфекції, звітування на національному та міжнародному рівні (GARPR, національного плану моніторингу та оцінки), розрахунку оцінки чисельності популяції. Щоб уможливити порівняння з попередніми раундами IBBS (2007–2013 рр.), структуру та основні частини опитувальника було збережено. Опитувальник був переглянутий Національною робочою групою, програмними спеціалістами та лідерами ЛГБТ-спільноти. Інструмент збирав дані про соціально-демографічні характеристики, ризиковану та захисну щодо ВІЛ поведінку, знання про ВІЛ, попередній досвід тестування на ВІЛ, користування профілактичними та медичними послугами. Опитувальники та інші інструменти створені українською та російською мовами.

Збір даних тривав з 14 листопада 2015 року по 9 лютого 2016 року. В цей період було реалізовано майже всю заплановану вибірку, за винятком вибірки у м. Луганськ, де через військово-політичну ситуацію, прийняття гомофобних законів і заборону діяльності будь-яких організацій, не акредитованих самопроголошеним керівництвом так званої ЛНР, а також у зв'язку з відмовою членів команди взяти на себе відповідальність за реалізацію дослідження, воно так і не розпочалося.

Збір інформації на місцях здійснювався супервайзерами, які мають досвід керування етапом збору даних і роботи з ЧСЧ та ознайомлені з методологією RDS. Збір біологічної інформації здійснювали також медичні представники Центрів СНІДу, які мають сертифікати успішного навчання процедур тестування, викладеним в «Порядку добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію (протокол)»⁵ (далі – протокол ДКТ) та попередньо взяли участь у тренінгу для медичних працівників з методики забору сухої краплі крові. Оскільки у дослідженні використовувався метод RDS, то рекрутинг респондентів здійснювався самими представниками цільової групи. Тільки первинних респондентів (зерна) обирали дослідницькі команди.

Біологічний компонент дослідження включав тестування швидкими комбо-тестами на ВІЛ-1/2, гепатити В, С та сифіліс, а також алгоритм виявлення недавньої ВІЛ-інфекції. Для підтвердження результату тестування швидким тестом на ВІЛ та інших результатів тестування учасники дослідження перенаправлялися до центрів СНІДу та інших профільних медичних закладів.

Забір біологічного матеріалу, виконання швидких тестів та консультування здійснювалися кваліфікованими фахівцями регіональних центрів СНІДу або інших уповноважених медичних закладів, які пройшли навчання згідно з протоколом ДКТ. Зразки сухих крапель крові зібрані для подальшого аналізу та виявлення випадків недавньої інфекції в Національних референс-лабораторіях.

ВІЛ. Після завершення розробки інструментарію дослідження та перед забором зразків для лабораторних тестів з усіма учасниками було проведено дотестове та післятестове консультування з питань ВІЛ згідно з процедурою, описаною в протоколі ДКТ.

Гепатити. Державна інструкція забороняє діагностування гепатитів В та С на основі результатів швидких тестів. Пацієнтів з позитивним результатом на гепатит В чи С інформували про те, що позитивний результат скринінгового тесту означає можливу наявність інфекції вірусного гепатиту, тобто необхідним є проведення підтверджувального тесту. Пацієнти з позитивними результатами направлялися до Центру ВІЛ (у разі наявної ко-інфекції ВІЛ) або до спеціаліста з інфекційних захворювань місцевого медичного закладу, де вони безкоштовно отримували відповідне лікування.

Сифіліс. Державна інструкція забороняє також діагностування сифілісу за результатами швидких тестів. У разі позитивного результату на сифіліс пацієнту роз'яснювали, що позитивний скринінговий тест означає, що він міг бути інфікований у минулому чи недавно, а тому необхідно провести підтверджувальний тест. Такі пацієнти направлялися до місцевих профільних медичних установ для отримання відповідних медичних послуг.

Протокол та інструментарій дослідження пройшли експертизу з питань дотримання прав людини Комісії з професійної етики Українського Інституту досліджень політики щодо громадського здоров'я та були затверджені Центрами контролю і профілактики захворювань (CDC; Атланта, США) щодо питань дотримання прав людини.

Усі ключові дослідники мали сертифікат проходження тренінгу з дотримання етичних принципів.

Всі учасники дослідження підписували інформовану згоду. Член команди проекту вголос зачитував її кожному респонденту, який відповідав критеріям дослідження. Було надано відповіді та роз'яснення з усіх можливих питань. Потенційні учасники були поінформовані про те, що участь у дослідженні є цілком добровільною, тобто вони в будь-який час можуть відмовитися від участі у ньому. Відмова на будь-якому етапі жодним чином не впливала на доступ до профілактичних послуг чи лікування поза дослідженням. Було роз'яснено також, що будь-яка інформація, надана під час дослідження, є конфіденційною. Якщо учасники погоджувалися на участь у дослідженні, то задокументували це, підписавши форму інформованої згоди. Під час її підписання учасникам пояснювали, що вони не зобов'язані називати своє ім'я чи надавати іншу персональну інформацію в рамках дослідження.

Учасники дослідження отримували матеріальну компенсацію у гривнях як за участь у дослідженні (після завершення інтерв'ю, проходження експрес-тестування та забору СКК (якщо необхідно), так і за рекрутування в дослідження інших учасників.

Аналіз даних спроектований для реалізації основних завдань дослідження:

1. Оцінити рівень поширеності ВІЛ та ризикованої поведінки. Значення відповідних параметрів на рівні міст, а також відповідний 95%-й довірчий інтервал отримано з використанням програми RDS-Analyst.
2. Визначити основні предиктори ВІЛ, ВГС, ВГВ та сифілісу. Аналіз здійснювався через двовимірні та багатовимірні розподіли. Встановлення статистично значущих зв'язків між змінними ґрунтувалося на критерії Хі-квадрат для категоріальних змінних та Т-тест Стюдента – для кількісних змінних; непараметричні тести Вілкоксона та Крускала-Уолліса застосовано для кількісних змінних, розподілених ненормально. Основні соціально-демографічні характеристики (наприклад, стать, вік), знання ВІЛ-статусу, ризикована поведінка та користування послугами з $p \leq 0,1$ у двовимірному аналізі включено в модель логістичної регресії із застосуванням покрокової процедури. Кінцеві, прості моделі включають змінні, значення яких у багатовимірних моделях сягало $p < 0,05$. Для визначення кращих моделей було досліджено статистику пристосованих моделей ($-2 \text{ Log Likelihood}$, AIC, BIC).

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОРТРЕТ

У цьому розділі представлено основні соціально-демографічні характеристики ЧСЧ, які взяли участь у дослідженні 2015 року (Таблиця 2), а також наведено дані в динаміці порівняно з 2007, 2009, 2011 та 2013 рр.

Таблиця 2. Соціально-демографічний профіль респондентів

Характеристики	% або середнє (95% ДІ)
Вік	
Середній вік	28,9 (28,9–29,0)
14–24	36
25 і старше	64
Юридичний сімейний стан, %	
Ніколи не був одружений	83
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	5
Розлучений	11
Удівець	1
Фактичний сімейний стан – проживає..., %	
З батьками/родичами	36
Один	42
З чоловіком-партнером	17
З жінкою-партнеркою	5
Освіта, %	
Незакінчена середня (9 класів)	3
Повна середня (11 класів)	9
Середня спеціальна (технікум)	29
Незакінчена вища (бакалавр)	23
Вища (магістр, спеціаліст)	34
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	1
Немає відповіді	1
Матеріальний стан, %	
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	< 1
Не вистачає на продукти харчування	3
Вистачає лише на продукти харчування	13
Загалом вистачає на життя	38
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	28
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	13
Живу в повному достатку	4
На забезпеченні батьків	< 1
Не знаю / Немає відповіді	< 1
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн)	6039 (5889–6206)
Тривалість проживання в місті проведення дослідження	
З народження, %	69
Років	7,8 (7,7–8,0)
Кількість днів, які ЧСЧ провели поза містом опитування, за останній місяць	2,4 (2,3–2,5)

СТРУКТУРНІ ЗМІНИ В ПОПУЛЯЦІЇ ЧСЧ (2007–2015 РР.)

Застосування стандартного опитувальника та єдиної методології формування вибірки в дослідженнях 2007–2015 рр. дозволяє зіставити отримані результати в часі (Таблиця 3). Як бачимо, попри зменшення загального обсягу вибірки (майже вдвічі) та звуження географії моніторингу (не проводилося дослідження в Кривому Розі та Луганську), суттєвих змін в основних соціально-демографічних показниках за вісім років не відбулося.

Таблиця 3. Соціально-демографічні показники ЧСЧ у динаміці, %

	2007 р., N = 1764	2009 р., N = 2302	2011 р., N = 5950	2013 р., N = 8100	2015 р., N = 4550
Вік					
Молодше 20	12	10	10	10	10
20–29	53	55	56	49	49
30–39	26	27	27	28	28
40–49	7	6	6	10	10
50 та старше	2	2	1	3	3
Офіційний сімейний стан *					
Ніколи не був одружений	–	79	83	79	83
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	–	6	5	8	5
Розлучений	–	14	11	12	11
Удівець	–	1	1	1	1
Фактичний сімейний стан *					
Живу сам	–	34	35	41	42
Живу з батьками або родичами	–	40	43	34	36
Живу з жінкою-партнеркою	–	6	6	17	5
Живу з чоловіком-партнером	–	20	17	8	17
Освіта **					
Незакінчена середня (9 класів)	8	2	3	2	3
Повна середня (11 класів)	65	61	63	65	61
Середня спеціальна (технікум)					
Незакінчена вища (бакалавр)					
Вища (магістр, спеціаліст) та науковий ступінь	27	37	34	33	35
«У сексуальному плані Вас приваблюють...?» ***					
Винятково чоловіки	–	63	60	65	65
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	–	23	23	16	21
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	–	11	12	10	11
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	–	3	5	8	3
Винятково жінки	–	0	<1	–	–
Я ще не визначився	–	<1	<1	1	–

	2007 р., N = 1764	2009 р., N = 2302	2011 р., N = 5950	2013 р., N = 8100	2015 р., N = 4550
«Який з нижченаведених термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?» ***					
Гомосексуал	–	70	66	69	70
Бісексуал	–	28	31	27	28
Гетеросексуал	–	1	2	2	1
Транссексуал	–	<1	<1	–	– ****
Важко відповісти	–	1	1	2	1

* у 2007 році формулювання варіантів відповідей щодо сімейного стану суттєво відрізнялися від нинішніх, тому пряме порівняння можливе тільки з даними 2009 р.

** у 2007 році градація освітніх рівнів об'єднувала повну середню, середню спеціальну та незакінчену вищу освіту.

*** у 2007 році не було запитань про сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність, а також не було впроваджено карток клієнтів чи індивідуальних кодів, тому клієнтський статус визначався в радикально інший спосіб. У 2013 році варіант відповіді «транссексуал» було виключено з переліку пропонованих відповідей.

**** у 2015 році запитання про сексуальну ідентифікацію не містило категорію «трансгендер /транссексуал», натомість запитання про ідентифікацію себе як трансгендерної людини було поставлено окремо у наступному формулюванні: «Ви вважаєте себе трансгендерною людиною? Так / Ні».

Соціально-демографічні характеристики популяції ЧСЧ України є стабільними: чотири п'ятих ЧСЧ належать до вікової групи 20–39 років, ніколи не були одружені, мають середній рівень доходів. Близько половини ЧСЧ живуть самі, мають незакінчену або закінчену вищу освіту (23% та 34% відповідно), а дві третини цікавлять винятково чоловіки – вони визначають свою сексуальну орієнтацію як гомосексуал.

Отже, до вибірки потрапили респонденти віком від 14 до 70 років. Середній вік – 29 років. Отримані дані можна зіставити з результатами моніторингу українського суспільства⁶: у 2015 році до групи опитаних віком до 30 років належало 22% осіб, тоді як серед ЧСЧ до цієї групи належить утричі більше (63%). У 2013 році середній вік респондентів складав 28 років.

Так само, як і в попередніх дослідженнях серед ЧСЧ України, більша частина опитаних, на відміну від населення аналогічного віку, не були одруженими та живуть окремо.

За даними Інституту соціології НАН України, у 2015 році переважна частка населення України були одруженими (64%), тоді як серед ЧСЧ одружених лише 5%.

Офіційний та фактичний сімейний стани закономірно пов'язані між собою. Так, 84% ЧСЧ, які живуть з жінкою-партнеркою, мають офіційно зареєстрований гетеросексуальний шлюб, а 94% тих, хто живе з чоловіком-партнером, є або неодруженими, або розлученими, або вдівцями. Разом з тим, варто зазначити, що частка не зареєстрованих гетеросексуальних партнерств є цілком суттєвою: так, серед тих, хто живе з жінкою-партнеркою, нараховується 4% розлучених та 11% неодружених. Ці дані збігаються з даними попереднього біоповедінкового моніторингу серед ЧСЧ. Фактичний сімейний стан є важливим при вивченні поведінки ЧСЧ, особливо в контексті наявності груп-містків.

Вибірка має загалом досить велику частку осіб з вищою освітою – третину. У подальшому аналізі ми об'єднаємо в одну групу людей з повною вищою освітою та з науковим ступенем. Вибірка ЧСЧ представлена досить високим показником респондентів з вищою освітою – 57% мають повну або незакінчену вищу освіту, ще 1% мають науковий ступінь. У загальнонаціональній вибірці, згідно з даними моніторингу 2015 року Інституту соціології, респонденти з повною або незакінченою вищою освітою становлять 39%.

Стосовно матеріального стану закономірним видається те, що опитані, які і раніше симетрично розподілялися довкола найбільш представленої, середньої за рівнем матеріального забезпечення групи. Хоча у порівнянні з 2013 роком спостерігається невелике, але збідніння ЧСЧ. Якщо ж порівнювати отримані дані з результатами опитування репрезентативної вибірки населення України, то респонденти нашого дослідження є більш заможними: так, серед респондентів Українського моніторингу 2015, більше третини (41%) обрали варіант відповіді «Вистачає лише на продукти харчування», тоді як серед наших респондентів таких лише 13%. Разом з тим, серед ЧСЧ у двадцять разів більше тих, хто робить заощадження (13%), та у вісім разів тих, хто живе в повному достатку – 4%.

У грошовому вимірі середній дохід респондентів у вибірці становить 6039 грн і є значно вищим за середній дохід по Україні (за даними Державної служби статистики, середня заробітна плата станом на кінець 2015 р. становила 4848 грн серед чоловіків працездатного віку⁷⁾).

Дві третини респондентів (69%) є корінними мешканцями міст дослідження. Для тих, хто не є корінним мешканцем, середня тривалість проживання в місті проведення дослідження становила вісім років. В середньому за останній місяць ЧСЧ повідомили, що були відсутні вдома два дні.

ПЕРЕБУВАННЯ В МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Дослідження також включало низку запитань стосовно досвіду перебування в місцях позбавлення волі та досвіду сексу з чоловіками в цей період (Таблиця 4).

Таблиця 4. Досвід перебування в місцях позбавлення волі та наявність в цей період сексуальних контактів з іншими чоловіками

Характеристики	% або середнє (95% ДІ)
Перебування в місцях позбавлення волі, %	
Перебували	4
Не перебували	95
Відмова від відповіді	1
Середня кількість перебування в місцях позбавлення волі, рази (серед тих, хто перебував)	1,4 (1,3–1,4)
Тривалість перебування в місцях позбавлення волі в останній раз, місяці (серед тих, хто перебував)	23,5 (22,7–24,5)
Оральні сексуальні контакти з чоловіком під час перебування у місцях позбавлення волі (ІТУ, СІЗО, колоніях), %	
Було	61
Не було	39
Анальні сексуальні контакти з чоловіком під час перебування у місцях позбавлення волі (ІТУ, СІЗО, колоніях), %	
Було	52
Не було	45
Немає відповіді	3

Як і в попередні роки, більшість опитаних (95%) ніколи не перебувала в місцях позбавлення волі. Частіше за все такий досвід обмежувався одним разом (середнє по вибірці – 1,4). Ті, хто мав досвід покарання, перебували в місцях позбавлення волі в середньому два роки. 4% були позбавлені волі на менш ніж один місяць. Найбільш тривалий термін ув'язнення – 10 років. Максимальна кількість перебування в місцях позбавлення волі – 20 років (тільки одна особа з усієї вибірки, що, скоріше, є винятком).

Сімейний стан опитаних загалом пов'язаний з досвідом перебування в місцях позбавлення волі (так, серед колишніх ув'язнених досвід гетеросексуального шлюбу мають 37%, тоді як серед тих, хто ніколи не відбував покарання, 3%, $p < 0,001$).

Існує зв'язок між рівнем освіти опитаних та досвідом перебування в місцях позбавлення волі – серед колишніх в'язнів суттєво більше людей без вищої освіти (72% проти 40% у тих, хто не мав досвіду ув'язнення, $p < 0,001$). З досвідом ув'язнення також пов'язаний матеріальний стан – ті, хто відбував покарання, частіше мають низький матеріальний рівень забезпечення (38% бідних серед тих, хто сидів у в'язниці, проти 16% – серед решти ЧСЧ, $p < 0,001$).

Половина опитаних ЧСЧ мали під час перебування в місцях позбавлення волі досвід оральних та анальних сексуальних контактів з іншим чоловіком.

ПРОЯВИ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА УПЕРЕДЖЕНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЛГБТ ПРЕДСТАВНИКІВ СИЛОВИХ СТРУКТУР ТА НЕФОРМАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ/ТЕЧІЙ

На думку більшості опитаних, ставлення до ЛГБТ представників правоохоронних органів та неформальних силових структур не змінилося порівняно з 2013 роком, водночас меншість (17%) вважає, що зміни відбулися на краще (Таблиця 5).

Таблиця 5. Прояви правопорушень та упередженого ставлення до ЛГБТ представників силових структур та неформальних організацій/течій, %

Характеристики	%
Зміна в ставленні до ЛГБТ правоохоронних органів порівняно з 2013 р. (у зіставленні з періодом до Революції Гідності – Євромайдану), %	
Так, покращилось	17
Так, погіршилось	5
Не змінилося	61
Важко відповісти	17
Прояви правопорушень та упередженого ставлення до ЛГБТ представників правоохоронних органів (% тільки тих, хто стикався з такими випадками), %	
Безпідставно зупиняли на вулиці або в іншому публічному місці	18
Безпідставно робили обшук особистих речей	12
Шантажували притягненням до відповідальності за поширення порнографічних знімків/відео	1
Вимагали гроші або інші матеріальні цінності під різними приводами	4

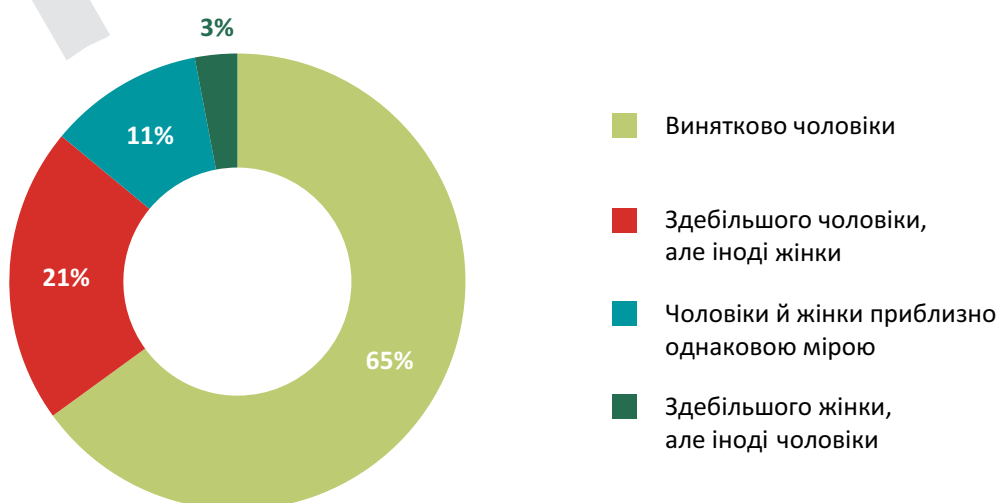
Характеристики	%	
Відмовлялися приймати заяву щодо правопорушень/злочинів, жертвою яких я став	6	
Інше	1	
Випадки, коли представники неформальних організацій/ течій (напр., «Модний вирок», «Окупай-педофілія» тощо) вчиняли насильницькі дії щодо ЧСЧ або їхніх знайомих за останні 12 міс. (% тільки тих, хто стикався з такими випадками)	До Вас, %	До Ваших знайомих, %
Словесні образи, приниження	7	19
Погрози, вимагання, шантаж	3	13
Насильницькі допити	1	10
Побиття, застосування сили	2	11
Зйомки принизливих відео / фото та їх оприлюднення	1	9
Інше	1	1

Близько п'ятої частини ЧСЧ мали досвід затримання представниками неформальних силових структур. Так, 18% респондентів безпідставно зупиняли на вулиці або в іншому публічному місці, 12% опитаних безпідставно обшукували, п'ята частина стикалася з випадками насильницьких дій.

СЕКСУАЛЬНА ОРІЄНТАЦІЯ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЯ

Дві третини респондентів повідомили, що їх приваблюють винятково чоловіки (Рис. 2).

Рис. 2. Розподіл ЧСЧ за відповідями на запитання: «У сексуальному плані Вас приваблюють...?»

Відмінності у віці є статистично значущими, причому ті, хто ще не визначився з власною сексуальною орієнтацією, є наймолодшою групою (Таблиця 6).

Таблиця 6. Розподіл респондентів у різних вікових підгрупах за ступенем сексуальної привабливості для них людей різної статі, %

«У сексуальному плані Вас приваблюють...?»	До 19 років, N = 532	20-24 роки, N = 1063	25 і старше, N = 2955	Всі, N = 4550
Винятково чоловіки	64	68	57	60
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	18	18	21	20
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	13	10	16	14
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	2	3	6	5
Винятково жінки	1	< 1	–	< 1
Я ще не визначився	2	< 1	–	< 1

Фактичний сімейний стан також пов'язаний з відчуттям сексуальної привабливості для респондента людей різних статей (Таблиця 7) – серед тих, кого приваблюють «винятково чоловіки» найбільша частка тих, хто живе з партнером-чоловіком, а серед тих, кого «здебільшого приваблюють жінки», найбільша частка тих, хто проживає за партнеркою-жінкою.

Таблиця 7. Зв'язок між фактичним сімейним станом та сексуальною привабливістю для респондента людей різної статі, %

Фактичний сімейний стан	«У сексуальному плані Вас приваблюють...?»				
	Винятково чоловіки, N = 2735	Здебільшого чоловіки, але іноді жінки, N = 913	Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою, N = 636	Здебільшого жінки, але іноді чоловіки, N = 214	Винятково жінки, N = 11
Живу з партнером-чоловіком	21	12	4	3	4
Живу з партнеркою-жінкою	<1	4	18	54	12
Живу з батьками чи родичами	38	33	30	18	80
Живу сам	40	51	48	25	4

Більшість серед опитаних складають ті, хто має винятково або переважно потяг до чоловіків. Зазвичай вони належать до вікової групи 20–24 роки, не одружені, не живуть з жінкою.

Дві третини респондентів описують свою сексуальну орієнтацію терміном «гомосексуал» (Рис. 3). Найстаршою є група бісексуальних ЧСЧ. Більшість гомосексуалів у вибірці представлені віковою категорією 20–24 роки (Рис. 4). Крім того, 2% вважають себе трансгендерами.

Рис. 3. Розподіл респондентів за сексуальною орієнтацією

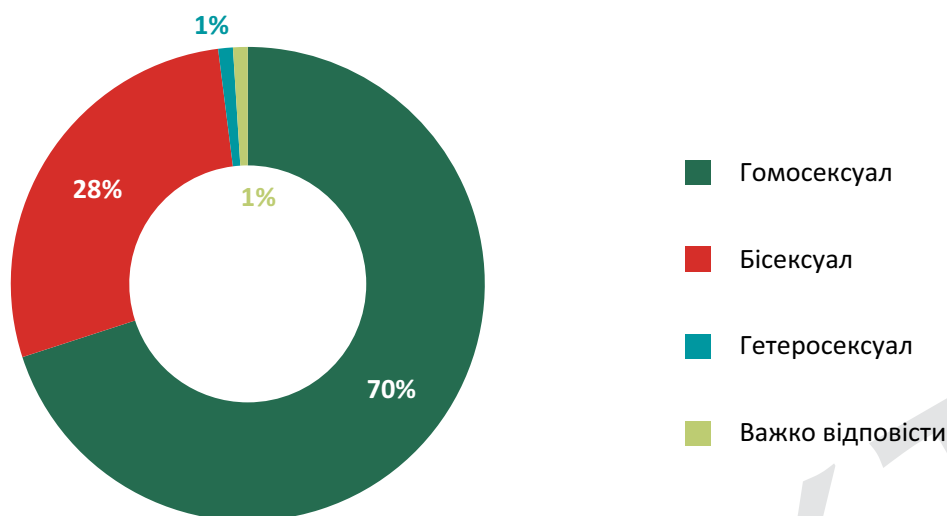
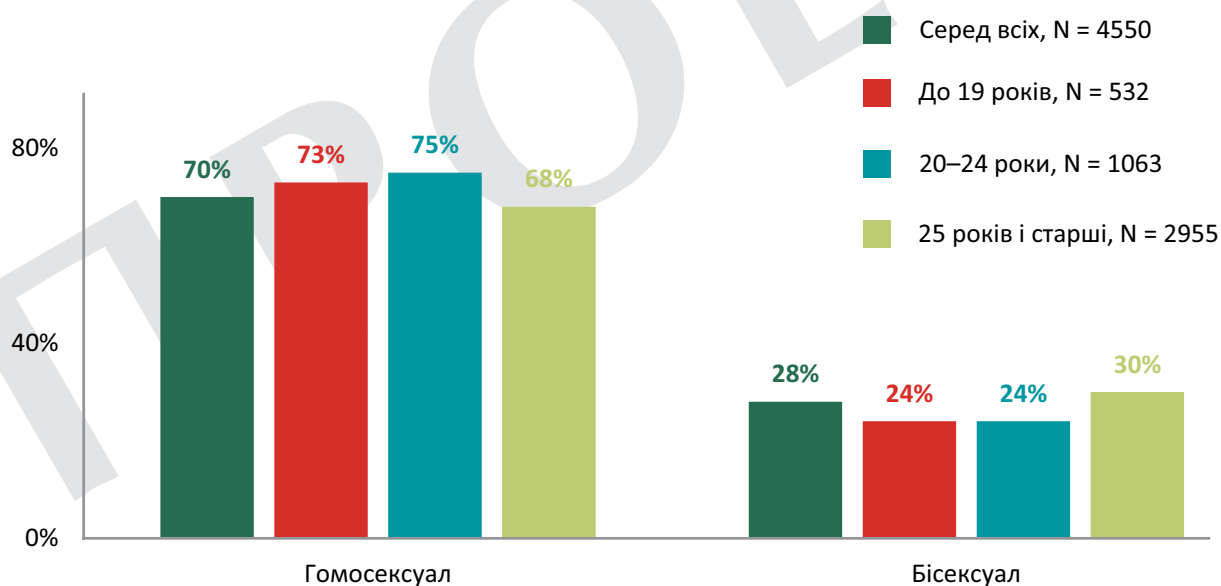

Рис. 4. Частки гомо- та бісексуалів серед ЧСЧ різних вікових груп

Більшість респондентів (92%), які ідентифікують себе як гомосексуал, ніколи не були одружені і проживають або самі (41%), або з батьками (38%).

СПОСОБИ ПОШУКУ ПАРТНЕРІВ-ЧОЛОВІКІВ

Більше половини респондентів є активними користувачами соціальних мереж, таких як ВКонтакті, Фейсбук тощо (Таблиця 8). Причому чим менший вік респондентів, тим більше серед них тих, хто користується соціальними мережами для пошуку сексуальних партнерів-чоловіків. Те саме стосується і спеціальних програм для смартфонів, планшетів, а також знайомств через Інтернет-сайти.

Таблиця 8. Розподіл респондентів у різних вікових підгрупах за шляхами віддалених знайомств, %

«Чи користувалися Ви протягом останніх 6 міс. для пошуку сексуальних партнерів-чоловіків ...»	Всі, N = 4550	До 19 років, N = 532	20–24 роки, N = 1063	25 і старше, N = 2955
Спеціальними програмами для смартфонів та планшетів типу Hornet («Хорнет»), Grindr («Гриндр») тощо?	45	53	54	40
Інтернет-сайтами знайомств <i>[сайти, створені для користування зі стаціонарних комп'ютерів або ноутбуків, незалежно від того, чи мають вони версії для смартфонів]</i>	48	52	49	46
Соціальними мережами <i>[ВКонтакті, Фейсбук тощо]</i>	57	74	67	50

Найбільш популярним шляхом пошуку партнерів все ж таки залишається мережа друзів та знайомих: 51% опитаних саме так знаходили партнерів чоловічої статі впродовж останніх шести місяців (Таблиця 9). Популярним також є пошук партнерів чоловічої статі через друзів серед наймолодшої вікової групи – до 19 років. Серед старших (25+) більшою популярністю користуються «плішки». Третина шукали партнера в клубах, саунах та інших закладах відпочинку, а п'ята частина – на «плішках» та в інших громадських місцях.

Таблиця 9. Розподіл респондентів у різних вікових підгрупах за шляхами знайомств, %

«Упродовж останніх 6 міс. як саме Ви знаходили и партнерів чоловічої статі?»	Всі, N = 4550	До 19 років, N = 532	20–24 роки, N = 1063	25 і старше, N = 2955
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	29	27	30	27
Через друзів і знайомих	51	56	48	51
На «плішках» (напр., у парках, на пляжах та в інших громадських місцях)	20	16	15	22
Інше:	42	49	50	38
з них:				
Інтернет	72	70	70	75
соціальні мережі	19	22	24	16
сайти знайомств	3	5	1	3
мобільні додатки	3	3	2	3
телетекст	1	1	1	1
НУО	2	0	2	2
Не шукав партнерів	15	13	12	16

Серед сайтів знайомств найбільш популярним є Qguys.ru. Всі сайти мають приблизно однакові відсотки користувачів серед наших респондентів – третину. Середня кількість профілів на сайтах знайомств – один (Таблиця 10).

Таблиця 10. Популярність сайтів знайомств

Інтернет-сайти знайомств	Користуються (мають профілі), N = 2177	Кількість профілів, N = 2177
Сайти сім'ї mamba (mamba.ru, love.gay.ru, facelink.ru, love.mail.ru)	33	1
qguys.ru	39	1
bluesystem.ru	38	1
loveplanet.ru	33	1
Інші	5	1

СЕКСУАЛЬНА ПОВЕДІНКА З ЧОЛОВІКАМИ

У цьому розділі наведено дані, що стосуються безпечної та ризикованої сексуальної поведінки ЧСЧ на національному рівні.

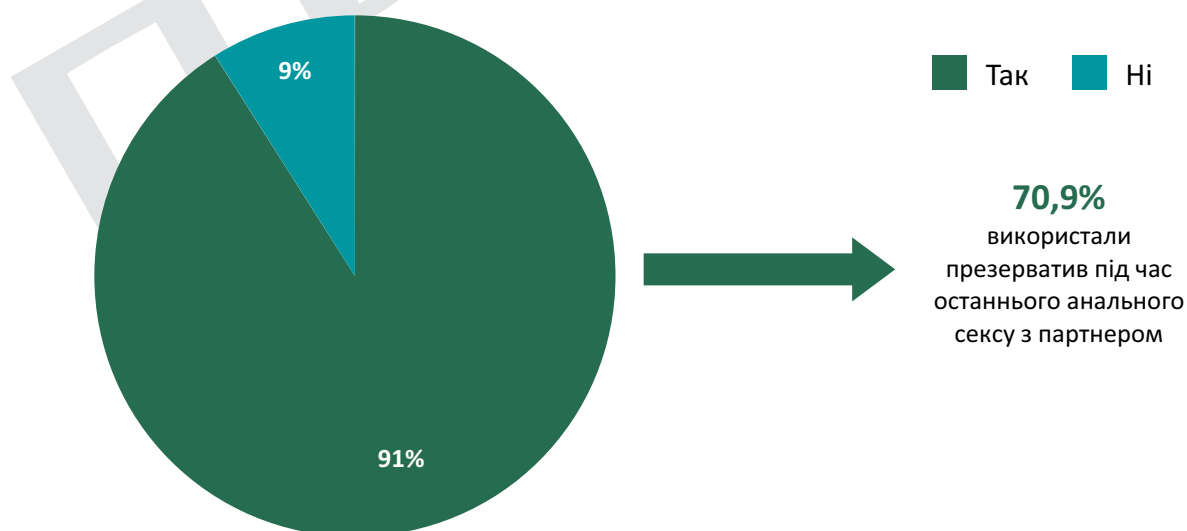
СЕКСУАЛЬНА АКТИВНІСТЬ

Перший сексуальний контакт з чоловіком відбувся переважно у 18 років (причому в 27% ЧСЧ це сталося до 16 років), тоді як з жінкою – в 16 років. У середньому чоловіки вступали в перший сексуальний контакт з чоловіком через два роки після сексуального дебюту з жінкою. Зазвичай партнер-чоловік при першому сексуальному контакті був старше приблизно на п'ять років (середній вік першого партнера-чоловіка – 23 роки).

ОСТАННІЙ СЕКСУАЛЬНИЙ КОНТАКТ

Майже всі респонденти мали протягом останніх шести місяців анальний секс з партнером чоловічої статі (Рис. 5).

Рис. 5. Розподіл ЧСЧ за наявністю анального сексу з чоловіком протягом останніх 6 міс.

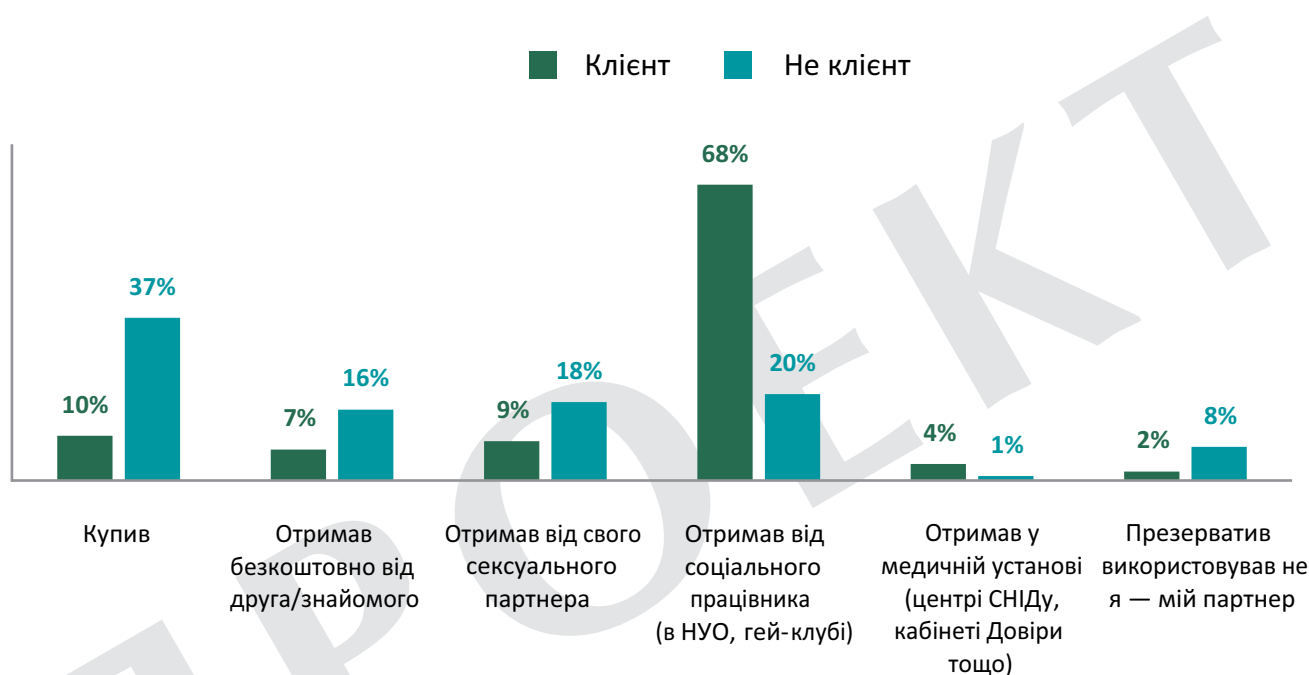

У половині випадків (48%) останній анальний секс відбувся з постійним партнером, 38% опитаних зазначили, що їхнім партнером тоді був випадковий чоловік, 1% – що це був партнер, якому платили, 1% – що це був партнер, який платив за секс респондентові, та 2% – що останній анальний контакт відбувся під час групового сексу. Серед гетеросексуалів відсоток тих, у кого був останній сексуальний контакт з декількома партнерами, становить 17%.

Під час останнього сексу з чоловіком респонденти в середньому мали два анальних контакти. 66% опитаних використовували презерватив.

Презерватив, який використовувався під час останнього анального сексу з партнером-чоловіком, респонденти отримували від соціальних працівників, що більш характерно для клієнтів ЧСЧ/ЛГБТ-сервісних організацій, або ж купували (Рис. 6).

Рис. 6. Розподіл ЧСЧ за відповідями на запитання: «Де Ви взяли/отримали презерватив, який використовувався під час Вашого останнього сексуального контакту з партнером-чоловіком?» (серед тих, хто використовував презерватив під час останнього сексуального контакту із чоловіком)

Частка ЧСЧ, які використовують презерватив, більша серед вікової групи 20–24 роки (Таблиця 11). Можна зробити припущення, що у віковій групі 25 років і старше більша частка має постійного партнера, з яким презерватив використовується рідше.

Серед одружених ЧСЧ та тих, які мають спільне господарство з особою жіночої статі, більша частка практикують захищені сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі, тоді як серед ЧСЧ, що живуть у партнерстві з іншим чоловіком, більша частка тих, хто практикує сексуальні контакти без презерватива. Це, ймовірно, пояснюється більшими побоюваннями розкриття перед дружиною чи партнеркою своїх гомосексуальних «пригод» – у першому випадку та сприйняття постійного партнера-чоловіка як «безпечного», такого, що не несе загрози ВІЛ – у другому.

Нижчі показники використання презерватива у людей з середньо-спеціальною та повною вищою освітою. Такий зв'язок, скоріше за все, зумовлюється іншими факторами і не є безпосередньо функцією рівня освіти респондента.

Використання презерватива під час гомосексуальних контактів відносно низький у найбільш матеріально незахищених верств – тих, кому часто не вистачає грошей і продуктів харчування і їм іноді доводиться жебракувати. Відповідно, найвищим цей показник є серед тих, хто живе в повному достатку.

Перебування у місцях позбавлення волі також негативно пов'язане з використанням презерватива.

Зв'язок безпечної поведінки з сексуальною орієнтацією, відчуттям сексуальної привабливості своєї та іншої статі та з відкритістю власної орієнтації демонструє певну закономірність – чим далі респондент від гомосексуальності та ближче до гетеросексуальності (якщо уявити умовну лінію, що з'єднує гомо- та гетеросексуальність), тим більша частка респондентів використовує презервативи (можливо, цей зв'язок, що спостерігається також у попередніх дослідженнях серед українських ЧСЧ, має спільну природу з описаним зв'язком із сімейним станом, а саме: бі- та гетеросексуали, з одного боку, сприймають партнерів-чоловіків як «чужих» і, отже, небезпечних, а з іншого – побоюються розкриття своєї гомосексуальності у разі інфікування).

Під час групового сексу, якщо він відбувається лише з жінками, презерватив використовується найрідше, якщо з партнерами обох статей – найчастіше.

Частіше презерватив використовувався під час останнього сексуального контакту з випадковим партнером, а найрідше – з партнером, який платив респонденту за секс.

Знання про ВІЛ-позитивний статус свого партнера збільшує частоту використання презерватива, але в той же час вона така сама і в тих, хто не знає ВІЛ-статусу свого партнера, а, відповідно, припускає, що він може бути позитивним.

Серед клієнтів ЧСЧ-сервісу більша частка опитаних використала презерватив під час останнього анального сексу з чоловіком, ніж серед не клієнтів НУО.

Таблиця 11. Використання презерватива (%) під час останнього анального сексу з чоловіком для різних соціально-демографічних підгруп

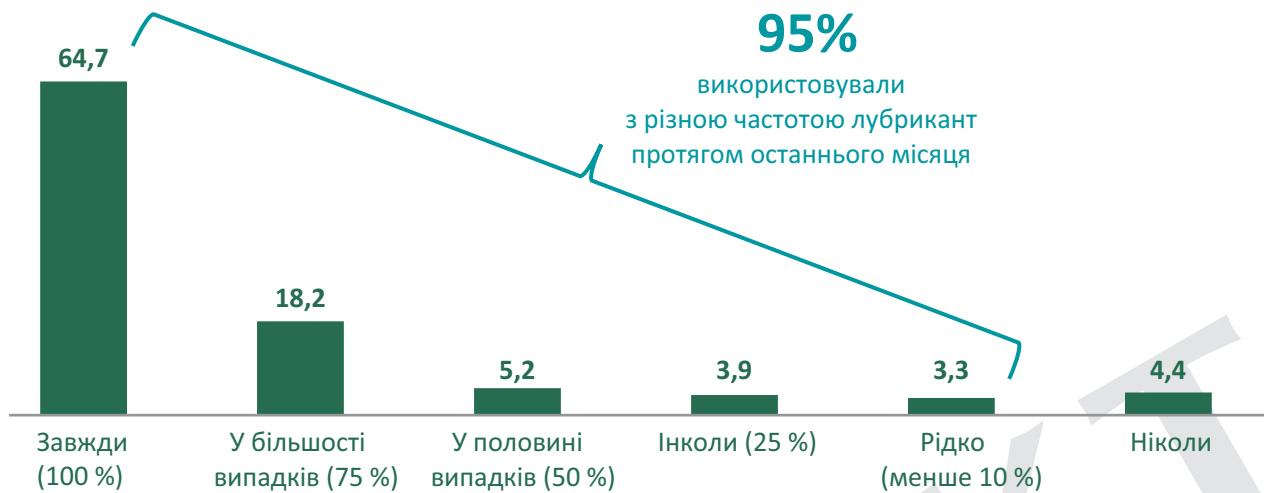
Характеристики	% або середнє (95% ДІ)
«Чи вважаєте Ви себе трансгендерною людиною?», $p = 0,66$	
Так	67
Ні	71
Вік, років, $p = 0,006$	
до 19	77
20–24	73
25 і старше	69
Юридичний сімейний стан, $p = 0,099$	
Ніколи не був одружений	71
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	75
Розлучений	71
Удівець	63
Фактичний сімейний стан, $p < 0,001$	
Живу з батьками / родичами	73
Живу один	77
Живу з чоловіком-партнером	51
Живу з жінкою-партнеркою	79
Освіта, $p = 0,442$	
Незакінчена середня (9 класів)	73
Повна середня (11 класів)	74
Середня спеціальна (технікум)	73
Незакінчена вища (бакалавр)	72
Вища (магістр, спеціаліст чи науковий ступінь)	67
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	77
«Як би Ви оцінили свій матеріальний стан?», $p = 0,145$	
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування	50

Характеристики	% або середнє (95% ДІ)
Не вистачає на продукти харчування	70
Вистачає лише на продукти харчування	76
Загалом вистачає на життя	71
Вистачає на все необхідне, але я не заощаджую	68
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	74
Живу в повному достатку	72
Забезпечення батьками	40
«Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях?», p = 0,027	
Так	62
Ні	71
«У сексуальному плані Вас приваблюють...?», p < 0,001	
Винятково чоловіки	69
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	71
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	78
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	86
Винятково жінки	87
Я ще не визначився	71
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?», p < 0,005	
Гомосексуал	69
Бісексуал	74
Гетеросексуал	91
Важко відповісти	65
«Чи знаєте Ви ВІЛ-статус Вашого останнього статевго партнера (чоловіка/жінки)?», p < 0,001	
Знаю ВІЛ-статус – він негативний	63
Знаю ВІЛ-статус – він позитивний	69
Не знаю його/її ВІЛ-статусу	75
«Чи практикували Ви груповий секс протягом останніх 6 міс. (більш ніж один сексуальний партнер одночасно)?», p < 0,005	
Ні	71
Так, з чоловіками (жінок при цьому не було)	67
Так, з жінками (чоловіків при цьому не було)	100
Так, і з чоловіками, і з жінками одночасно	81
«З ким у Вас був останній анальний секс?», p < 0,001	
З постійним партнером	64
З випадковим партнером	80
З тим, кому Ви платили за секс	61
З тим, хто Вам платив за секс	59
Останній контакт відбувся з декількома партнерами	73
«Чи є Ви клієнтом організації, яка працює у сфері ВІЛ-профілактики з ЧСЧ?», p = 0,003	
Так	73
Ні	69

Досить вагомим фактором для використання презервативів є їхня доступність для ЧСЧ. Так, майже половина опитаних презервативи не купувала, а отримувала безкоштовно від соціального працівника НУО.

Додатковим способом зменшення ризику є використання спеціального лубриканта. 87% опитаних з різною частотою використали його під час останнього сексу (Рис. 7). Ті, хто не використовував змазку, посилався на: відсутність лубриканта та переконання, що лубрикант не є необхідним під час сексуального контакту (Таблиця 12).

Рис. 7. Використання лубриканта під час сексуальних контактів з партнером-чоловіком протягом останніх 30 днів, % (серед тих, у кого були сексуальні контакти із партнером чоловічої статі протягом останніх 6 міс.)

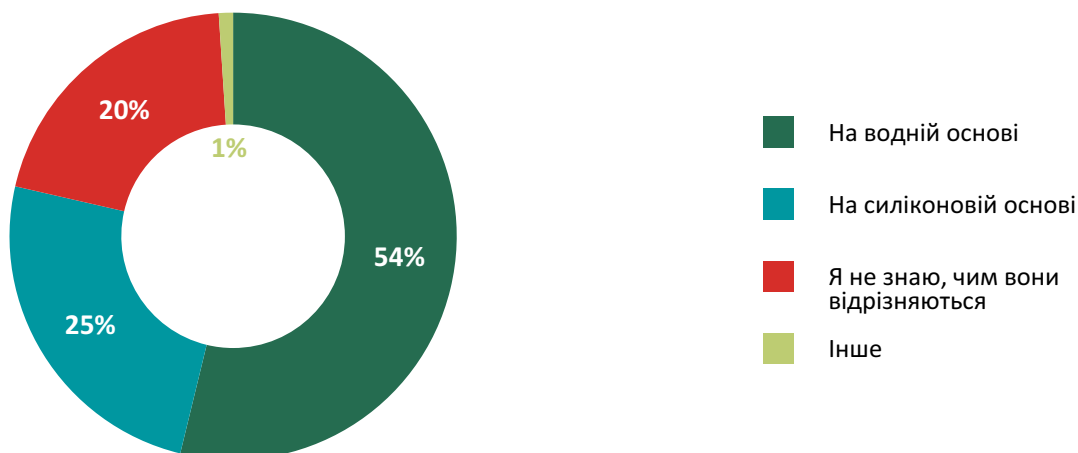

Таблиця 12. Причини, з яких респонденти не використали лубрикант під час останнього анального сексу з чоловіком (сума за стовпчиком не дорівнює 100%, адже можна було обрати декілька варіантів відповіді)

Причина	%, N = 508
Не було лубриканта/не було під рукою	41
Лубрикант коштує надто дорого	9
Не знаю, де його можна дістати	3
Не вважали за необхідне використовувати лубрикант	28
Перебував у стані алкогольного сп'яніння	6
Знаходився під впливом наркотиків	1
Не думав про це	16
Інше	4

Щодо уподобань респондентів, то перевага віддається лубрикантам на водній основі, хоча п'ята частина опитаних взагалі не знає, чим вони відрізняються (Рис. 8).

Рис. 8. Популярність різних типів лубрикантів серед ЧСЧ

27% ЧСЧ повідомили, що використовували лубриканти без презерватива.

СЕКС З ЧОЛОВІКАМИ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 30 ДНІВ

За останні 30 днів середня кількість оральних контактів у ЧСЧ становила 7, анальних – 4.

Сексуальна активність статистично пов'язана з віком, сексуальною орієнтацією, сексуальною ідентифікацією, юридичним та фактичним сімейним станом. Так, наприклад, більша кількість оральних сексуальних контактів за останні 30 днів припадає на вікову категорію 20–24 роки, анальних у пасивній ролі – на наймолодшу вікову категорію, в той час як анальні контакти в активній ролі більше були притаманні ЧСЧ з вікової групи 25 років та старші. Водночас більше оральних контактів у вибірці мали респонденти з такими ознаками: гомосексуал, не одружений, живе з партнером-чоловіком, анальні в пасивній ролі – гомосексуал, одружений, живе з партнеркою-жінкою, анальні в активній ролі – гетеросексуали та бісексуали, одружені або вдівці, живуть з партнером-чоловіком.

Упродовж останніх 30 днів більш ніж половина ЧСЧ, які мали за цей період сексуальні стосунки з чоловіками, використовувала презерватив завжди, при цьому деякі (2%) повідомили, що був випадок, коли вони вдалися до незахищеного сексу (Таблиця 13).

Таблиця 13. Частота використання презерватива з чоловіками упродовж 30 днів

«Як часто використовувався презерватив під час анального сексу з партнерами-чоловіками протягом останніх 30 днів?»	%, N = 3875
Завжди (100%)	60
У більшості випадків (75%)	15
У половині випадків (50%)	7
Інколи (25%)	4
Рідко (менше 10%)	3
Ніколи	11

Одружені ЧСЧ та ті, хто має спільне господарство з особою жіночої статі, як правило, завжди використовують презерватив під час сексу з чоловіками за останні 30 днів (Таблиця 14). Не спостерігається статистично значущої різниці в значеннях цього показника залежно від віку.

Чим вищий рівень освіти, тим більше серед ЧСЧ тих, хто завжди використовує презерватив.

Найбільша частка тих, хто зазначив, що використовує презервативи «рідко», спостерігається серед найбільш матеріально незахищених верств (тих, кому часто не вистачає грошей і продуктів харчування і їм іноді доводиться жебракувати, та тих, хто не має власного доходу і перебуває на утриманні батьків).

Зв'язок безпечної поведінки з сексуальною орієнтацією, відчуттям сексуальної привабливості своєї та іншої статі та з відкритістю орієнтації демонструє певну закономірність – найбільша частка тих, хто завжди використовував презерватив за останні 30 днів, серед тих, хто ідентифікує себе з гетеросексуалом та має переважно сексуальний потяг до жінок; так само і під час групового сексу, якщо він відбувається лише з жінками, частка тих, хто постійно використовує презерватив, зростає майже в півтора рази.

Найбільша частка тих, хто постійно використовував презерватив за останні 30 днів, припадає на ЧСЧ, у яких був секс з партнером, якому сам респондент платив за секс.

Знання про ВІЛ-позитивний статус свого партнера асоціюється з більшою часткою тих, хто постійно використовує презерватив.

Серед клієнтів ЧСЧ-сервісу більша частка опитаних завжди використовували презерватив за останні 30 днів, ніж серед не клієнтів.

Таблиця 14. Порівняння часток ЧСЧ, які завжди використовували презерватив з чоловіком упродовж останніх 30 днів, з тими, хто мав випадок, коли не використовував презерватив, та тими, хто ніколи не використовував презерватив у різних підгрупах

Характеристика	ЧСЧ, які ЗАВЖДИ використовували презерватив	ЧСЧ, які МАЛИ ВИПАДОК не використання презерватива	ЧСЧ, які НІКОЛИ не використовували презерватив
Вік, років, $p = 0,136$			
до 19	64	27	9
20–24	57	33	10
25 і старше	58	30	12
Офіційний сімейний стан, $p < 0,001$			
Ніколи не був одружений	57	31	12
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	72	22	6
Розлучений	57	32	12
Удівець	56	31	14
Фактичний сімейний стан, $p < 0,001$			
Живу з батьками/родичами	60	33	7
Живу один	62	31	7
Живу з чоловіком-партнером	40	29	31
Живу з жінкою-партнеркою	76	18	7
Освіта, $p = 0,005$			
Незакінчена середня (9 класів)	59	27	14
Повна середня (11 класів)	56	33	11
Середня спеціальна (технікум)	59	31	10
Незакінчена вища (бакалавр)	57	32	11
Вища (магістр, спеціаліст) чи науковий ступінь	58	30	12
Матеріальний стан, $p < 0,001$			
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування	47	22	32
Не вистачає на продукти харчування	48	38	14
Вистачає лише на продукти харчування	60	31	9
Загалом вистачає на життя	57	33	10
Вистачає на все необхідне, але я не заощаджую	57	29	14
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	63	25	12
Живу в повному достатку	65	22	13
Забезпечення батьками	24	64	12

Характеристика	ЧСЧ, які ЗАВЖДИ використовували презерватив	ЧСЧ, які МАЛИ ВИПАДОК не використання презерватива	ЧСЧ, які НІКОЛИ не використовували презерватив
«У сексуальному плані Вас приваблюють...?», $p < 0,001$			
Винятково чоловіки	55	32	13
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	60	30	10
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	63	30	8
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	81	13	6
Винятково жінки	88	0	13
“Я ще не визначився”	51	14	36
«Який з наведених нижче термінів найкраще характеризує Вашу сексуальну орієнтацію?», $p < 0,001$			
Гомосексуал	56	32	13
Бісексуал	63	29	8
Гетеросексуал	87	6	7
Важко відповісти	50	22	28
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту з партнером-чоловіком, %, $p < 0,001$			
Так	74	24	2
Ні	19	46	35
«З ким у Вас був останній анальний секс?», $p < 0,001$			
З постійним партнером	52	29	18
З випадковим партнером	65	31	4
З тим, кому Ви платили за секс	76	19	6
З тим, хто Вам платив за секс	63	35	3
Останній контакт відбувся під час сексу з декількома партнерами	56	43	0,4
«Чи знаєте Ви ВІЛ-статус Вашого останнього статевого партнера (чоловіка/жінки)?», $p < 0,001$			
Знаю ВІЛ-статус – він негативний	51	30	18
Знаю ВІЛ-статус – він позитивний	69	18	13
Не знаю його/її ВІЛ-статусу	56	35	8
«Чи практикували Ви груповий секс протягом останніх 6 міс. (більш ніж один сексуальний партнер одночасно)?», $p = 0,2$			
Ні	57	30	13
Так, з чоловіками (жінок при цьому не було)	61	34	6
Так, із жінками (чоловіків при цьому не було)	87	13	0
Так, і з чоловіками, і з жінками одночасно	66	32	2
«Чи є Ви клієнтом організації, яка працює у сфері ВІЛ-профілактики з ЧСЧ», %, $p < 0,005$			
Так	60	29	10
Ні	56	32	12

СЕКСУАЛЬНІ КОНТАКТИ З РІЗНИМИ ВИДАМИ ПАРТНЕРІВ-ЧОЛОВІКІВ

Половина опитаних ЧСЧ має постійного сексуального партнера. Але 18% з них, крім постійних партнерів, за останні шість місяців мали також випадкових партнерів, а 24% – непостійного (випадкового чи комерційного). Середня кількість випадкових партнерів за останні шість місяців – 3. Крім того, спостерігається множинне партнерство, коли постійних партнерів більше одного. Використання презерватива традиційно є найнижчим з постійними партнерами, особливо якщо йдеться про регулярність використання презерватива, – 49%. Найвищий показник його використання як під час останнього сексу, так і завжди при сексуальних контактах за останні шість місяців, з комерційними партнерами, у разі, коли респондент платив за секс.

Майже п'ята частина опитаних мала досвід комерційного сексу (купувала або надавала такі послуги) хоча б один раз у житті (Таблиця 15). Серед тих, хто надавав хоча б один раз у житті сексуальні послуги за винагороду, 46% робили це упродовж останніх 30 днів з різною частотою: від 3–4 разів на тиждень (6%), 1–2 разів на тиждень (10%) до 2–3 разів на місяць (16%) (Рис. 9).

Таблиця 15. Практика сексуальних контактів з різними сексуальними партнерами

За останні 30 днів:	Постійний партнер	Випадковий партнер	Комерційний партнер, якому платили за секс	Комерційний партнер, який платив за секс
Наявність партнера	57	50	3	5
Серед тих, у кого були контакти з вказаним типом партнера:				
Середня кількість партнерів	2	3	1	–
Використання презерватива під час останнього сексуального контакту	67	88	89	80
Завжди використовували презерватив за останні 30 днів	49	69	80	70

Рис. 9. Залученість опитаних ЧСЧ до комерційного сексу протягом останнього місяця

Причини невикористання презервативів варіюють залежно від того, з яким партнером відбувався сексуальний контакт. Так, наприклад, респонденти, які мали випадкові сексуальні контакти, частіше посилаються на те, що презерватива не було напохваті. Респонденти, які платили за секс, зазначають, що вирішили вступити в незахищений контакт через більш інтенсивні відчуття. ЧСЧ, яким платили за секс, не використовували презерватив через його високу ціну. А чоловіки у разі сексу з постійним партнером були впевнені в тому, що він здоровий (Таблиця 16).

Таблиця 16. Причини невикористання презерватива з різними типами партнерів

Причина	З постійним партнером	З випадковим партнером	З комерційним партнером: Ви платили	З комерційним партнером: Вам платили
Не було презерватива / не було під рукою	6	21	18	11
Без презерватива приємніше (його використання знижує чутливість)	47	37	59	11
Презерватив коштує занадто дорого	2	5	–	42
Партнер хотів без презерватива	18	23	10	5
Я впевнений, що партнер здоровий	74	14	9	37
Був п'яний	6	26	5	9
Був «під кайфом» (під впливом наркотиків)	1	3	4	13
Я виступав в активній ролі і не бачив ризику для себе	6	10	11	4
Подобається, коли мені кінчають усередину	14	9	4	6
Мені самому подобається кінчати в партнера	13	7	71	6
Інше	–	–	–	4
Важко відповісти	1	1	–	1

СЕКС З ЖІНКАМИ

Більше половини опитаних ЧСЧ (61%) мали за життя досвід гетеросексуального контакту, серед них 24% – впродовж останніх шести місяців, в середньому з двома партнерами. Середній вік першого сексуального контакту з жінкою – 16 років.

Як бачимо (Таблиця 17), бісексуальні чоловіки відрізняються тим, що серед них більше тих, хто мав досвід шлюбу, та тих, хто живе з партнеркою, а також респондентів, які мають досвід ув'язнення, і менше – респондентів з вищою освітою. Вони зазвичай визначають себе як бі- або гетеросексуали, яких рідко цікавлять винятково чоловіки.

Таблиця 17. Порівняння характеристик ЧСЧ з бісексуальним досвідом за останні 6 міс. та без нього, %

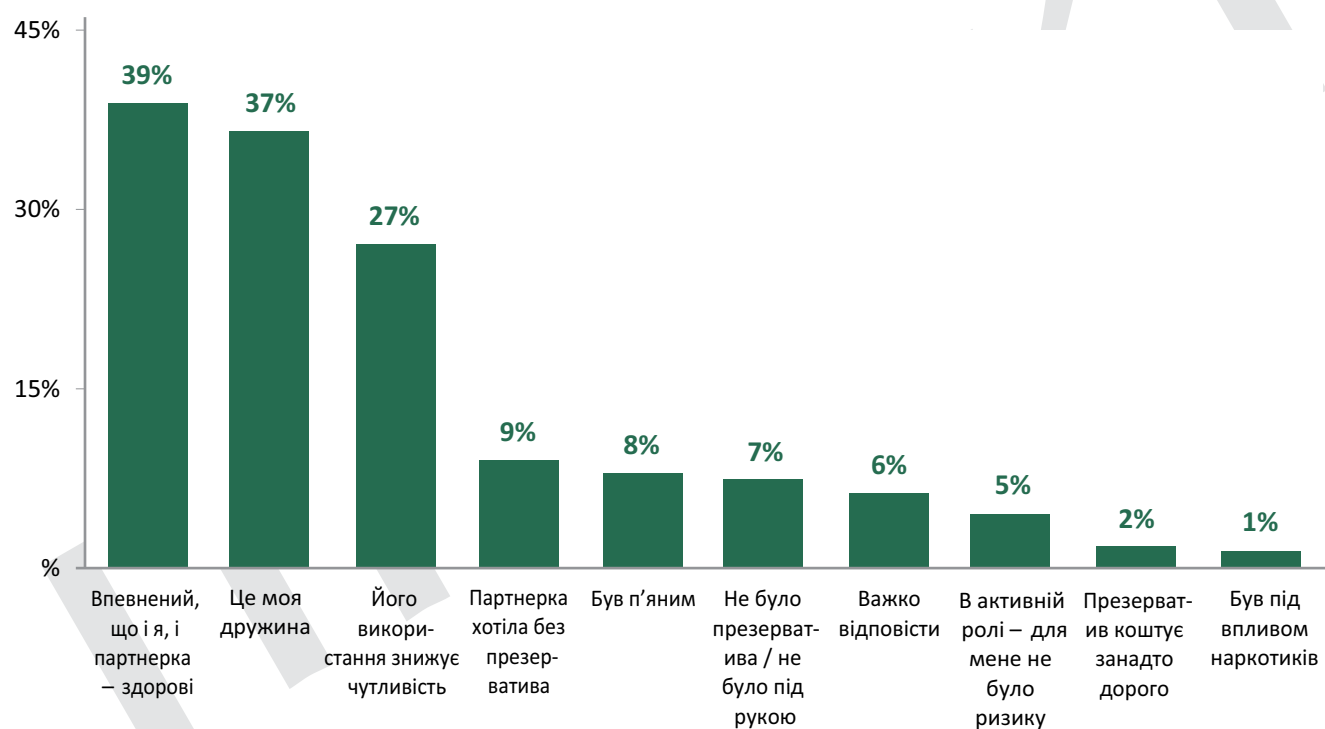
Характеристика	Мали сексуальні контакти із чоловіками	Не мали сексуальних контактів із чоловіками
Вік, років, $p < 0,001$		
до 19	5	9
20–24	22	21
25 і старше	73	70
«Чи вважаєте Ви себе трансгендером? – Так», $p = 0,4$	2	1
Офіційний сімейний стан, $p < 0,001$		
Ніколи не був одружений	80	59
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	3	20
Розлучений	16	20
Удівець	1	1
Фактичний сімейний стан, $p < 0,001$		
Живу з батьками/родичами	35	24
Живу один	43	50
Живу з чоловіком-партнером	21	5
Живу з жінкою-партнеркою	1	21
Освіта, $p < 0,001$		
Незакінчена середня (9 класів)	1	5
Повна середня (11 класів)	6	9
Середня спеціальна (технікум)	26	33
Незакінчена вища (бакалавр)	24	17
Вища (магістр, спеціаліст) чи науковий ступінь	41	35
Матеріальний стан, $p < 0,001$		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування	< 1	< 1
Не вистачає на продукти харчування	3	4
Вистачає лише на продукти харчування	12	12

Характеристика	Мали сексуальні контакти із чоловіками	Не мали сексуальних контактів із чоловіками
Загалом вистачає на життя	37	36
Вистачає на все необхідне, але я не заощаджую	32	27
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	12	14
Живу в повному достатку	3	6
«Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях? – Так», $p < 0,001$	5	9
«У сексуальному плані Вас приваблюють...?», $p < 0,001$		
Винятково чоловіки	63	13
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	29	33
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	7	38
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	1	16
Винятково жінки	< 1	< 1
Я ще не визначився	< 1	< 1
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?», $p < 0,001$		
Гомосексуал	72	20
Бісексуал	27	75
Гетеросексуал	< 1	4
Важко відповісти	1	1
«Чи використовувався презерватив під час Вашого останнього анального сексуального контакту з партнером-чоловіком? – Так», $p = 0,1$	68	79
«З ким у Вас був останній анальний секс?», $p < 0,001$		
З постійним партнером	58	46
З випадковим партнером	37	47
З тим, кому Ви платили за секс	1	2
З тим, хто Вам платив за секс	2	2
Останній контакт відбувся під час сексу з декількома партнерами	2	3
«Чи знаєте Ви ВІЛ-статус Вашого останнього статевого партнера (чоловіка / жінки)?», $p < 0,001$		
Знаю ВІЛ-статус – він негативний	75	72
Знаю ВІЛ-статус – він позитивний	2	1
Не знаю його/її ВІЛ-статусу	23	27
«Чи практикували Ви груповий секс протягом останніх 6 міс. (більш ніж один сексуальний партнер одночасно)?», $p < 0,001$		
Ні	71	73
Так, з чоловіками (жінок при цьому не було)	28	13
Так, з жінками (чоловіків при цьому не було)	–	1
Так, і з чоловіками, і з жінками одночасно	1	13

Важливою рисою підгрупи бісексуально активних чоловіків є їхня більш обережна (в сенсі використання презерватива в стосунках з чоловіками) сексуальна поведінка, однак серед їхніх партнерів-чоловіків більше випадкових та комерційних і тих, хто практикував груповий секс з партнерами обох статей.

При останньому вагінальному чи анальному сексі з жінкою презерватив використали 62% тих, у кого були гетеросексуальні контакти впродовж останніх шести місяців. Серед причин невикористання (Рис. 10) основне місце посідає довіра до партнерки (вона здорова та/або вона є дружиною). Також важливим для респондентів є зниження чутливості при використанні презерватива.

Рис. 10. Причини невикористання презерватива під час останнього сексуального контакту з жінкою

Майже половина (46%) бісексуально активних чоловіків при вагінальному або анальному сексі з жінками використовувала презерватив завжди, 21% – у більшості випадків і 15% – ніколи.

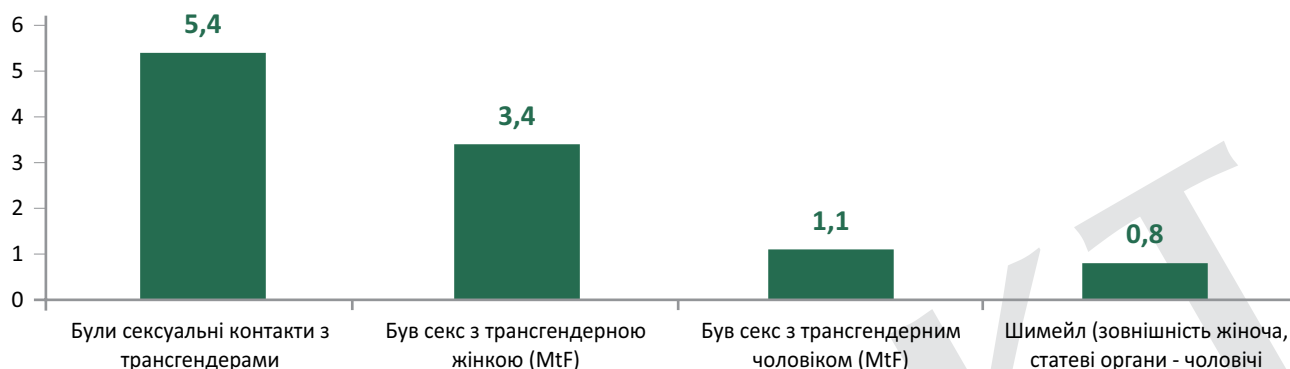
Серед бісексуально активних ЧСЧ 3% осіб упродовж останніх шести місяців користувалися послугами жінок комерційного сексу (ЖКС), при цьому 84% вдягнули під час останнього контакту з ЖКС презерватив.

Загалом упродовж життя мали секс з жінками більше половини ЧСЧ, з них 40% можна віднести до бісексуально активних респондентів, оскільки вони також мали сексуальні контакти з жінками за останні шість місяців.

СЕКС З ТРАНСГЕНДЕРАМИ

Незначна частка у вибірці (5%) мали сексуальні контакти з трансгендерами. Серед них найбільше (3% від загальної вибірки) мали сексуальні контакти з MtF, а 1% від загальної вибірки – з шимейл (Рис. 11).

Рис. 11. Сексуальні контакти з трансгендерами, %

ДОДАТКОВІ РИЗИКИ СЕКСУАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

До додаткових ризиків сексуальної поведінки ми відносимо неправильне використання презервативів, знання про ВІЛ-статус партнера, досвід насилля та участь у груповому сексі.

НЕПРАВИЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕЗЕРВАТИВА

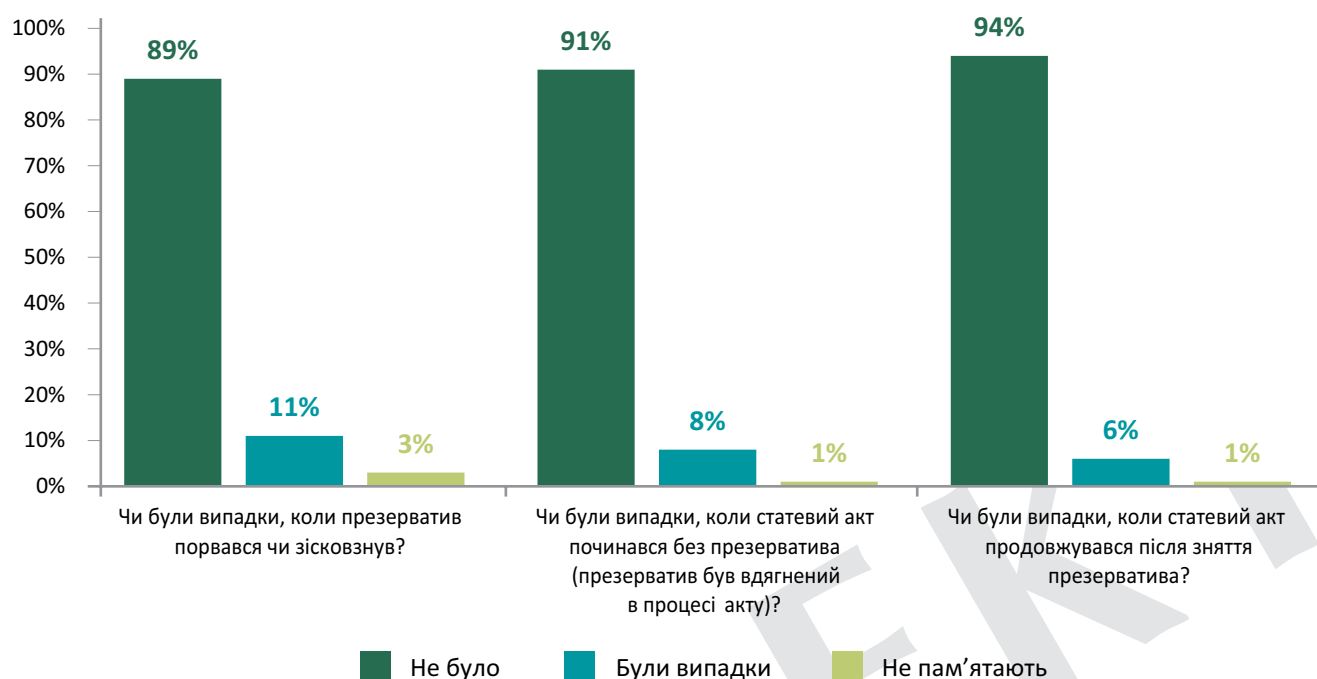
Упродовж останніх 30 днів під час сексуального контакту з чоловіком траплялися (Таблиця 18) такі випадки неправильного використання презерватива: по 14% відповіли, що презерватив під час сексу порвався або зісковзнув, або ж статевий акт починався без презерватива і вдягався вже в процесі сексуального контакту.

Таблиця 18. Випадки неправильного користування презервативом

«Протягом останніх 30 ДНІВ, коли Ви використовували презерватив під час статевих сексуальних контактів з партнерами чоловічої статі... »	Ні	Так	Не пам'ятаю
Чи були випадки, коли презерватив порвався чи зісковзнув?	86	14	–
Чи були випадки, коли статевий акт починався без презерватива (презерватив був вдягнений в процесі акту)?	85	14	1
Чи були випадки, коли статевий акт продовжувався після зняття презерватива?	81	12	1

Якщо ж розглядати випадки (Рис. 12) неправильного використання презерватива серед категорії ЧСЧ, які відповіли, що завжди використовували його за останні 30 днів, то можна констатувати, що ця категорія вирізняється з-поміж інших навичками правильного використання (за всіма трьома показниками), адже має вищі за середні по вибірці показники.

Рис. 12. Неправильне використання презерватива серед ЧСЧ (серед тих, хто завжди використовував презерватив під час статевих контактів із партнером-чоловіком за останні 30 днів)

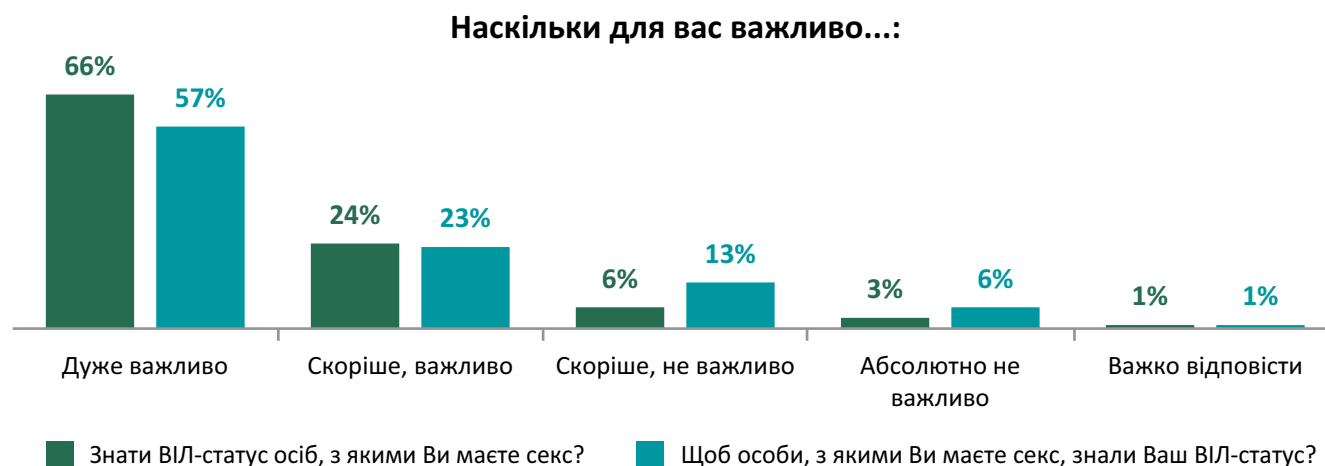

ЗНАННЯ ВІЛ-СТАТУСУ ПАРТНЕРА

Чверть опитаних (24% від загальної вибірки) не знають про ВІЛ-статус свого останнього партнера чи партнерки, 41% стверджують, що він є негативним, 1% – позитивним. До того ж, чверть тих, хто не знав ВІЛ-статусу партнера, тим не менш не використав при анальному сексі з ним презерватив.

Приблизно п'ята частина опитаних вважають неважливим те, щоб їхні партнери знали про ВІЛ-статус опитаних, а приблизно для десятої частини ВІЛ-статус їхнього партнера є неважливим (Рис. 13).

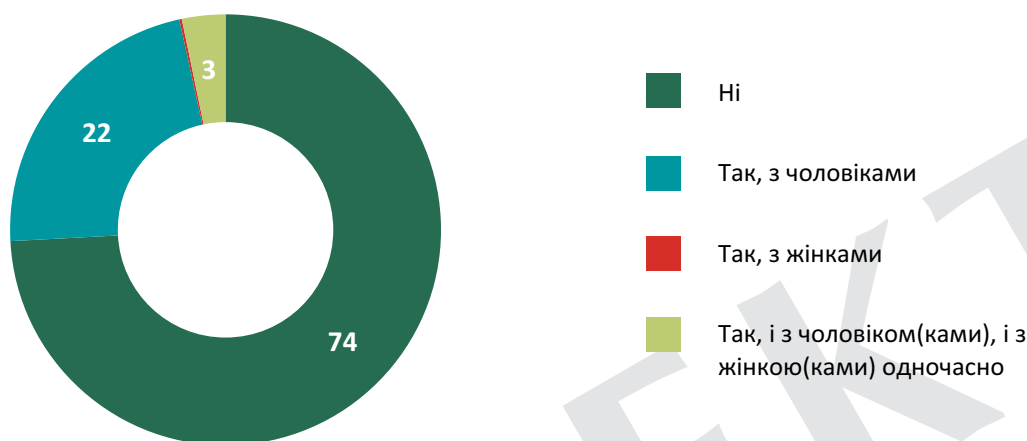
Рис. 13. Розподіл ставлення ЧСЧ до знання ВІЛ-статусу свого партнера

ГРУПОВИЙ СЕКС

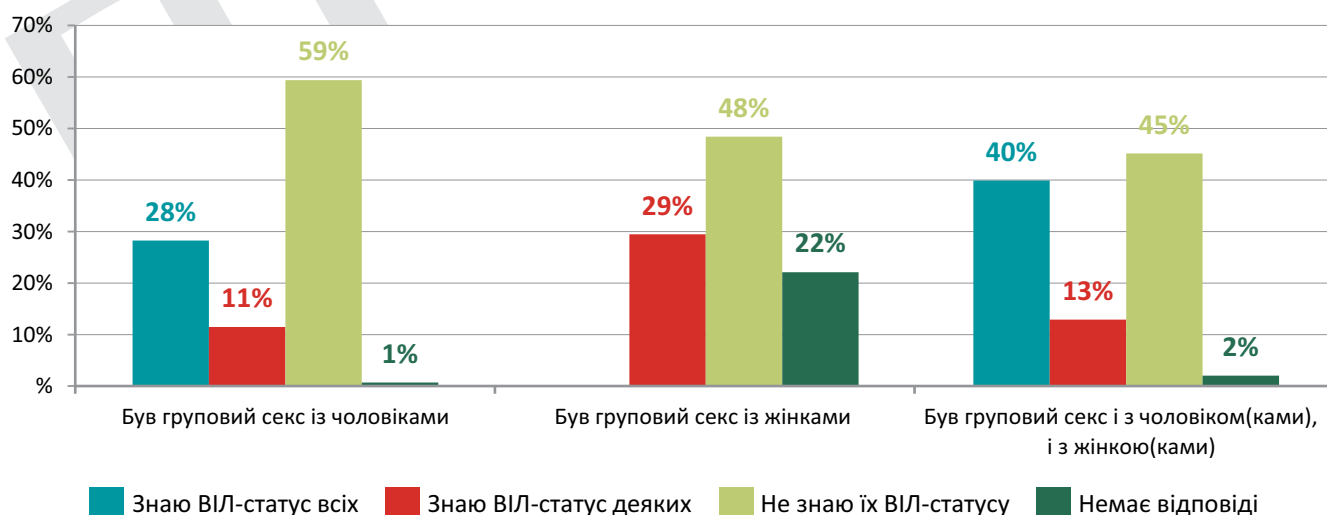
Переважає більшість (74%) не практикувала групового сексу за останні шість місяців (Рис. 14), серед решти майже всі (83%) мали досвід одночасного сексу з кількома чоловіками без жінок.

Рис. 14. Розподіл відповідей на запитання: «Чи практикували Ви груповий секс упродовж останніх 6 міс.?» (%)

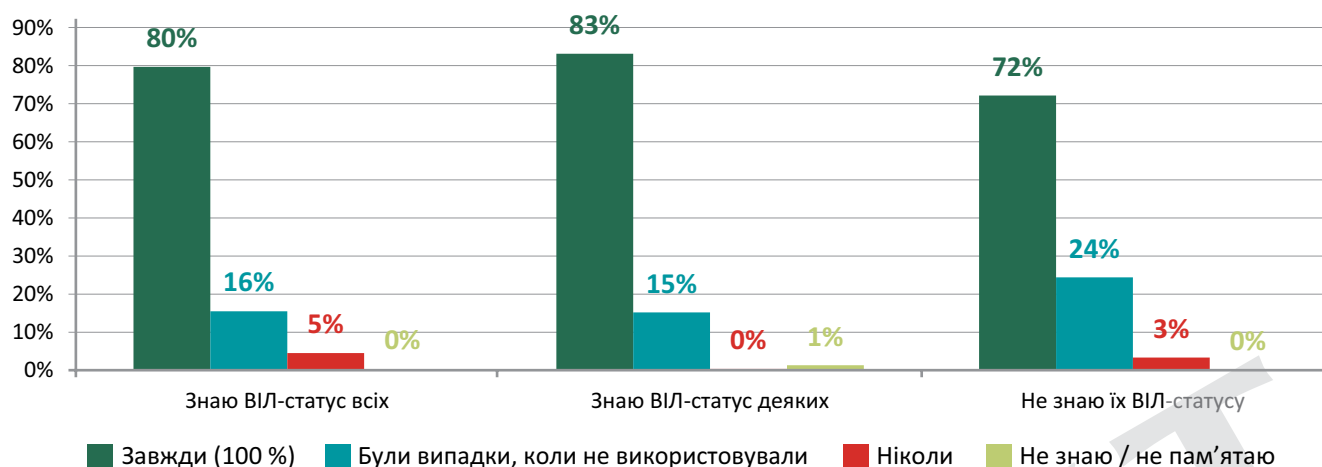
Респонденти, які практикували груповий секс протягом шести місяців, як правило, не знають ВІЛ-статусу партнерів і партнерок в останньому груповому сексі (61%). При цьому найбільша частка припадає на тих, хто практикував груповий секс тільки з чоловіками, тоді як серед респондентів, які мали груповий секс тільки з жінками, такі взагалі відсутні (Рис. 15).

Рис. 15. Поінформованість про ВІЛ-статус партнерів в груповому сексі

Варто зазначити, що незнання ВІЛ-статусу партнерів в груповому сексі пов'язана з частотою використання презерватива (Рис. 16). Найвищий відсоток тих, хто вказав, що завжди використовував презерватив під час групового сексу, зафіксовано серед тих ЧСЧ, які знають ВІЛ-статус деяких партнерів (83%), а найвищі показники не постійного використання презерватива (24%) серед ЧСЧ, які не знають ВІЛ статус своїх партнерів по груповому сексу.

Рис. 16. Частота використання презерватива залежно від поінформованості щодо ВІЛ-статусу партнерів в груповому сексі

Підвищує частоту використання презерватива знання того, що в когось із партнерів групового сексу ВІЛ-позитивний статус. Тоді частота його використання обмежується лише такими категоріями, як «завжди» та «в більшості випадків».

ДОСВІД НАСИЛЬСТВА

Іншим ризиком сексуального характеру є досвід насилля, оскільки, як відомо, рецетивний партнер, а тим більше той, хто виступає в ролі жертви, має значно вищий ризик інфікуватися ВІЛ або іншими ІПСШ. Зазвичай під час таких контактів жертва насилля не має права вибору. За результатами дослідження, 11% опитаних були колись жертвами насилля, ще 2% відмовилися відповідати на це запитання.

Частіше за все жертвами сексуального насилля ставали такі ЧСЧ (Таблиця 19): трансгендери; ЧСЧ, які мають найнижчий рівень освіти та найнижчий рівень матеріального забезпечення; ті, хто мав досвід перебування в місцях позбавлення волі; хто мав досвід групового сексу за останні шість місяців з чоловіками та ті, у кого останній сексуальний партнер був чоловіком, який платив за секс.

Таблиця 19. Частки ЧСЧ, які були жертвами насилля, у різних підгрупах

Характеристики	%
«Чи вважаєте Ви себе трансгендером?», $p < 0,001$	
Так	24
Ні	11
Юридичний сімейний стан, $p < 0,001$	
Ніколи не був одружений	11
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	8
Розлучений	14
Удівець	14
Фактичний сімейний стан, $p < 0,001$	
Живу з батьками/родичами	13
Живу один	10

Характеристики	%	
Живу з чоловіком-партнером	12	
Живу з жінкою-партнеркою	5	
Освіта, p < 0,001		
Незакінчена середня (9 класів)	33	
Повна середня (11 класів)	12	
Середня спеціальна (технікум)	13	
Незакінчена вища (бакалавр)	8	
Вища (магістр, спеціаліст чи науковий ступінь)	10	
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	6	
«Як би Ви оцінили свій матеріальний стан?», p < 0,001		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування	50	
Не вистачає на продукти харчування	14	
Вистачає лише на продукти харчування	17	
Загалом вистачає на життя	11	
Вистачає на все необхідне, але я не заощаджую	9	
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	7	
Живу в повному достатку	11	
Забезпечення батьками	41	
«Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях?», p < 0,001		
Так	37	
Ні	10	
«У сексуальному плані Вас приваблюють... ?», p < 0,001		
Винятково чоловіки	12	
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	13	
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	6	
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	12	
Винятково жінки	4	
Я ще не визначився	16	
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?», p < 0,001		
Гомосексуал	11	
Бісексуал	11	
Гетеросексуал	7	
Важко відповісти	22	
Наявність сексуальних контактів з чоловіками під час перебування в місцях позбавлення волі, p < 0,001		
	Так	Ні
Оральні контакти	44	29
Анальні контакти	48	28
«Чи практикували Ви груповий секс протягом останніх 6 міс. (більш ніж один сексуальний партнер одночасно)?», p < 0,001		
Ні	9	
Так, з чоловіками (жінок при цьому не було)	19	
Так, з жінками (чоловіків при цьому не було)	0	
Так, і з чоловіками, і з жінками одночасно	12	
«З ким у Вас був останній анальний секс?», p < 0,001		
З постійним партнером	10	
З випадковим партнером	12	
З тим, кому Ви платили за секс	17	
З тим, хто Вам платив за секс	38	
Останній контакт відбувся з декількома партнерами	19	

Отже, ризикованість сексуальних контактів пов'язана передусім з наявністю декількох видів партнерів одночасно, до того ж характеризується незахищеними сексуальними контактами з випадковими та комерційними партнерами. Проте й сексуальні контакти з постійними партнерами можуть характеризуватися як потенційно небезпечні, зважаючи на суб'єктивну оцінку типу партнера та включення його до групи постійних.

Про використання презерватива на постійній основі, незалежно від типу сексуальних партнерів, вказали 66% респондентів.

Поширення ВІЛ-інфекції від ЧСЧ до загального населення може відбуватися через сексуальні контакти з жінками. Результати дослідження вже котрий рік засвідчують поширеність такої практики, в тому числі практики групового сексу за участю жінок.

Додатковими ризиками сексуальної поведінки у вибірці є практика неправильного використання презерватива, незнання ВІЛ-статусу свого останнього партнера чи партнерки і при цьому невикористання презерватива.

Ще однією ризикованою практикою, притаманною хоча й незначній частці у вибірці, є груповий секс, при якому ВІЛ-статус усіх партнерів далеко не завжди відомий респондентам. Найбільша частка респондентів, які не знали ВІЛ-статусу партнерів у груповому сексі, припадає на тих, хто практикував його тільки з чоловіками.

Приблизно десята частина у вибірці мали досвід сексуального насилля.

СЕКСУАЛЬНА ПОВЕДІНКА ЧСЧ У ДИНАМІЦІ

Існує можливість зіставити отримані результати в часі (Таблиця 20). Як бачимо, вік першого контакту з чоловіком не змінився, але зросла кількість статевих партнерів-чоловіків, як постійних, так і випадкових, і водночас зменшилася кількість партнерок-жінок, хоча відсоток ЧСЧ, які мали секс з жінками впродовж життя, в 2015 році є дещо вищим. Частка ЧСЧ, які систематично використовують презерватив з чоловіком, поступово збільшується, а з жінкою – залишається такою самою. Значення національного показника «Відсоток ЧСЧ, які використали презерватив під час останнього анального сексу з партнером-чоловіком» залишається стабільно високим. Показник використання презерватива під час останнього сексуального контакту з жінкою дещо знизився за останні два роки.

Таблиця 20. Динаміка основних показників сексуальної поведінки в динаміці, 2007-2015 рр.

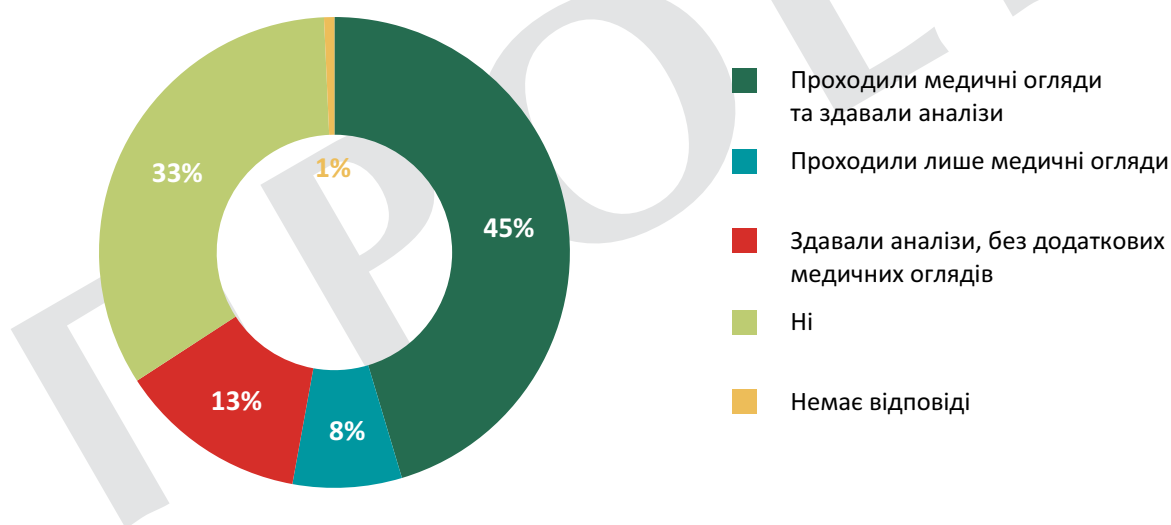
У цілому по Україні	2007	2009	2011	2013	2015
Середній вік першого сексуального контакту з чоловіком	–	18	18	18	18
Середня кількість постійних партнерів-чоловіків упродовж останніх 30 днів	–	1	1	1	2
Середня кількість випадкових партнерів-чоловіків упродовж останніх 30 днів	–	3	2	3	3
Середня кількість партнерок-жінок протягом останніх 6 міс.	1	3	1	3	1
Мали секс з жінками протягом життя, %	52	58	54	54	61
Національний показник «Відсоток ЧСЧ, які використали презерватив під час останнього анального сексу з партнером-чоловіком», %	39	64	71	72	71
Використовували презерватив завжди під час анального сексу з іншим чоловіком протягом 30 днів, %	–	46	49	54	60
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту з жінкою-партнеркою, %	53	58	66	66	62
Використовували презерватив завжди під час сексуального контакту з жінкою-партнеркою протягом 6 міс., %	–	36	47	47	46

НАЯВНІСТЬ ІПСШ ТА ІНШИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

ВІЛ-сервісні громадські організації надають своїм клієнтам низку послуг, головними з яких є поширення презервативів і лубрикантів, консультування та тестування на ВІЛ, консультації психологів та юристів, переадресація клієнтів до інших закладів охорони здоров'я (наприклад, до СНІД-центрів чи дерматовенерологічних диспансерів). Тут ми зупинимося на тестуванні клієнтів, досвіді їхнього лікування та піклування про власне здоров'я.

За даними дослідження, проходили медичні огляди за останні 12 місяців та здавали аналізи з метою профілактики близько половини (45%) опитаних (Рис. 17).

Рис. 17. Розподіл респондентів за відповідями на запитання: «Впродовж останніх 12 місяців проходили Ви медичні огляди чи здавали аналізи з метою профілактики захворювань, а не з метою вирішення проблем зі здоров'ям, з якими Ви зіткнулися?»

Вакцинація проти гепатиту В рекомендована ВООЗ для ЧСЧ як для уразливої групи. За даними опитування п'ята частина (22%) респондентів проходила таку вакцинацію.

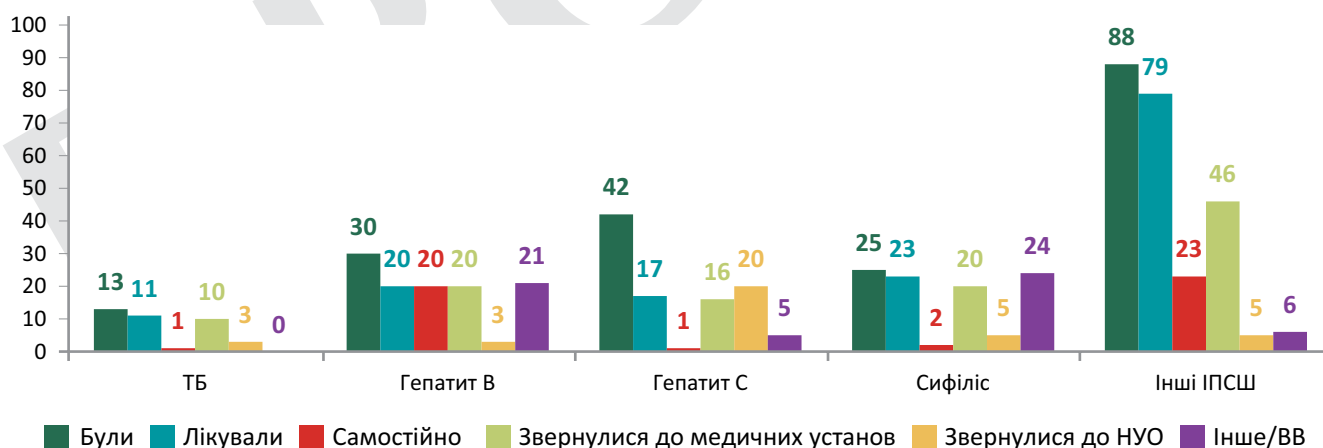
Однією з послуг, що надають ЧСЧ/ВІЛ-сервісні організації своїм клієнтам, є тестування за допомогою швидких тестів на ВІЛ. Окрім цього, низка таких організацій також надають послуги тестування швидкими тестами на інші ІПСШ, такі як сифіліс, гонорея, хламідіоз. Ми досліджували досвід проходження ЧСЧ тестування за допомогою швидких тестів як у 2014, так і 2015 році. Частки протестованих у 2014 році на ІПСШ (крім ВІЛ та сифілісу) були іноді майже вдвічі вищими за показники 2015 року (Таблиця 21).

Таблиця 21. Частка ЧСЧ, які пройшли тестування швидкими тестами на деякі інфекції у ВІЛ-сервісних громадських організаціях (сума по стовпчиках не дорівнює 100%, адже респондент міг проходити декілька різних тестів або не пройти жодного)

Тест	%, N = 4550	
	2014 р.	2015 р.
Сифіліс	32	34
Хламідіоз	17	11
Гонорея	14	10
Гепатит В	30	18
Гепатит С	31	18
ВІЛ	40	43

Ми запитували, чи були у респондентів випадки ІПСШ за останні 12 місяців та чи лікувалися вони і як саме. Згідно з отриманими відповідями, найчастіше ЧСЧ повідомляли, що хворіли на гепатити. При цьому саме з приводу цього опитані лікувалися найменше. Зазвичай при наявності тих чи інших ІПСШ респонденти зверталися до медичних установ, рідше – до НУО (останнє найбільш характерно для гепатиту С). За останні 12 місяців також серед опитаних траплялися випадки гонореї, хламідіозу, герпесу, кандидозу тощо. Такі випадки сукупно у вибірці припадають на найбільшу частку опитаних. Зазвичай при виявленні симптомів цих захворювань вони лікувалися, причому третина робила це самостійно (Рис. 18).

Рис. 18. Захворюваність на ІПСШ, кількість осіб

Згідно з результатами дослідження, профілактичні обстеження не є поширеними, оскільки відсоток тих, хто проходив медичні огляди і здавав аналізи з метою профілактики захворювань за останній рік, досить низький – менше половини.

Як відомо, для ЧСЧ притаманний ризик інфікування гепатитом В, у зв'язку з чим в Україні в 2014 році в ряді міст запроваджено проекти з вакцинації. П'ята частина учасників дослідження повідомили, що проходили вакцинацію проти гепатиту В.

Серед інших профілактичних послуг на базі НУО для ЧСЧ доступне експрес-тестування на ВІЛ, сифіліс, гепатити В, С, гонорею та хламідіоз. Однак частки протестованих за останній рік на ряд інфекцій значно нижчі, ніж у 2014 році.

РІВЕНЬ ВНУТРІШНЬОЇ ГОМОФОБІЇ

Дослідження щодо ставлення до гомосексуалів суспільства, проведені в останній третині ХХ ст. в Західній Європі та США, стали наслідком формування концепції гомофобії як різновиду ксенофобії. Гомофобія, тобто неприйняття гомосексуальності, є складним, багаторівневим феноменом. Зокрема, вона може проявлятися як психологічне явище: емоційне неприйняття гомосексуальності чи гомосексуального компоненту бісексуальності та/або особисте чи групове вороже ставлення до гомо- та бісексуалів; як соціальне явище: суспільна, політична та побутова протидія проявам гомо- та бісексуальності (вербальне заперечення, висловлювання відризи й ненависті, використання принизливих слів тощо, дискримінація, фізичне насильство). Гомофобія є одним із чинників, що обумовлюють стигматизацію та дискримінацію на підставі сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності.

Рівень внутрішньої гомофобії вимірювався як апробованим у світовій практиці інструментом (шкала 1), так й альтернативним російським інструментом (шкала 2). Кожний з опитувальників складався з набору тверджень, ставлення до яких респондент висловлював балом від 1 – повністю згодний до 5 – повністю не згодний, далі ці оцінки усереднювалися для кожного респондента в межах однієї шкали. Більша оцінка означає більший рівень внутрішньої гомофобії.

Шкала 2 дає дещо більші значення, ніж шкала 1, – середні 3,3 та 2,1 відповідно, але вони корелюють між собою (коефіцієнт кореляції 0,52 при $p < 0,001$), тобто більші значення за однією відповідають більшим значенням за іншою.

Як бачимо (Таблиця 22), рівень внутрішньої гомофобії може значно (майже вдвічі) відрізнятися серед ЧСЧ різних міст, що, як впливає з інформації про зв'язки з іншими змінними, скоріше за все, зумовлюється різною композицією регіональних вибірок. Найбільш яскраві тенденції прослідковуються в змінних «рівень освіти» (чим він вищий, тим менше неприйняття себе як гомо- чи бісексуала), «матеріальний стан» (люди в злиднях гірше сприймають свою гомосексуальність, ніж краще забезпечені), «досвід перебування в місцях позбавлення волі» (його наявність асоціюється з вищим рівнем інтернальної гомофобії), «сексуальна орієнтація» та «реальний сімейний стан» (чим далі від «чистої гомосексуальності», тим вищий рівень гомонегативності демонструє респондент). Клієнти ВІЛ-сервісу також характеризуються кращим прийняттям себе як гомо- чи бісексуальних людей.

Таблиця 22. Середні за шкалами внутрішньої гомофобії ЧСЧ у різних підгрупах

Характеристика	Середнє	
	шкала 1	шкала 2
Місто, $p < 0,001$		
Біла Церква	2,1	3,4
Вінниця	2,0	3,3
Дніпро	2,1	2,9
Донецьк	1,7	3,7
Житомир	2,6	3,4
Запоріжжя	1,7	2,8
Івано-Франківськ	2,6	3,9
Київ	2,0	3,0
Кропивницький	3,0	3,1
Луцьк	2,2	3,4
Львів	2,3	3,3
Миколаїв	1,8	3,0
Одеса	1,7	2,7
Полтава	2,2	3,3
Рівне	2,3	3,6
Сімферополь	2,0	3,0
Севастополь	2,0	3,5
Суми	2,4	3,7
Тернопіль	1,5	3,1
Ужгород	2,1	2,9
Харків	1,9	3,5
Херсон	1,9	2,9
Хмельницький	2,0	3,6
Черкаси	1,7	3,4
Чернівці	2,3	2,9
Чернігів	1,6	3,3
«Чи вважаєте Ви себе трансгендером?», $p < 0,001$		
Ні	2,1	3,3
Так	1,8	3,1
Вік, років, $p = 0,01$		
До 24	2,0	3,2
25 і старше	2,1	3,4
Юридичний сімейний стан, $p < 0,001$		
Ніколи не був одружений	1,9	3,2
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	2,9	3,8
Розлучений	2,5	3,6

Характеристика	Середнє	
	шкала 1	шкала 2
Удівець	2,6	3,6
Фактичний сімейний стан, $p < 0,001$		
Живу з батьками/родичами	2,1	3,3
Живу один, в тому числі зі співмешканцями	2,1	3,3
Живу з чоловіком-партнером	1,7	3,1
Живу з жінкою-партнеркою	2,9	3,8
Освіта, $p < 0,001$		
Незакінчена середня (9 класів)	2,5	3,5
Повна середня (11 класів)	2,2	3,4
Середня спеціальна (технікум)	2,1	3,4
Незакінчена вища (бакалавр)	2,0	3,2
Вища (магістр, спеціаліст чи науковий ступінь)	2,0	3,3
«Як би Ви оцінили свій матеріальний стан?», $p < 0,001$		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	2,2	3,4
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	2,3	3,5
Вистачає лише на продукти харчування	2,2	3,4
Загалом вистачає на життя	2,0	3,4
Вистачає на все необхідне, але заощаджень я не роблю	2,0	3,3
Вистачає на все необхідне, робимо заощадження	2,0	3,2
Живу в повному достатку	2,4	3,3
Забезпечують батьки	2,0	3,6
«Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях?», $p < 0,001$		
Так	2,8	3,7
Ні	2,0	3,3
«У сексуальному плані Вас приваблюють...?», $p < 0,001$		
Винятково чоловіки	1,6	3,1
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	2,5	3,5
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	3,0	3,8
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	3,3	4,0
Винятково жінки	2,9	3,2
Я ще не визначився	3,3	3,8
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?», $p < 0,001$		
Гомосексуал	1,7	3,1
Бісексуал	2,9	3,7
Гетеросексуал	2,8	3,7
Важко відповісти	3,0	3,6
«Чи є Ви клієнтом організації, яка працює в сфері ВІЛ-профілактики з ЧСЧ?», $p < 0,001$		
Так	1,9	3,2
Ні	2,2	3,4

Зв'язки інтервальної гомофобії з основними показниками ефективності ВІЛ-сервісу подано у відповідних розділах нижче.

ПРАКТИКА ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ТА НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН

Переважна більшість опитаних ЧСЧ (83%) вживає алкоголь різної міцності, майже половина – міцні напої (46%).

23% опитаних ЧСЧ вказували, що «інколи» чи «рідко» займалися сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця. Натомість 13% опитаних зазначили, що у переважній більшості випадків робили це у стані алкогольного сп'яніння. Ті, хто вживав міцні алкогольні напої, частіше займалися сексом у стані алкогольного сп'яніння порівняно з тими, хто вживав напої меншої міцності (Таблиця 23).

Таблиця 23. Частота сексуальних контактів у стані алкогольного сп'яніння, залежно від міцності алкоголю серед тих, хто вживав алкоголь, %

«Як часто впродовж останнього місяця (30 днів) Ви займалися сексом у стані алкогольного сп'яніння?»	Серед усіх, N = 3775	«Скажіть, будь ласка, який алкоголь Ви вживаєте найчастіше?»		
		слабоалкогольні напої, N = 1051	напої середньої міцності, N = 988	міцні напої, N = 1736
Завжди (100)	4	3	2	6
У більшості випадків (75)	13	8	9	17
У половині випадків (50)	18	15	19	20
Інколи (25)	23	21	25	22
Рідко (менше 10)	23	28	23	20
Ніколи	20	24	22	15

Існує зв'язок поширеності вживання спиртного з іншими змінними (Таблиця 24). Серед респондентів Львова, Севастополя, Харкова та Чернівців було виявлено найбільшу частку ЧСЧ, які вживають алкогольні напої. Старші респонденти частіше вказують на те, що вживають алкоголь, як і ті, які живуть з жінкою-партнеркою. Серед тих, хто має незакінчену середню освіту, 72% вживають алкоголь, тоді як серед респондентів з вищою освітою цей показник становить 85%. Гетеросексуали частіше вживають алкоголь порівняно з іншими групами. Значення гомонегативності не відрізняються в групах тих, хто вживає алкоголь, та тих, хто не вживає.

Таблиця 24. Частки ЧСЧ, які вживають алкоголь, у різних підгрупах

Характеристики	% або середнє (95% ДІ)
Місто, $p < 0,001$	
Біла Церква	86 [80–91]
Вінниця	76 [69–84]
Дніпро	85 [80–91]
Донецьк	75 [71–80]
Житомир	83 [78–89]
Запоріжжя	76 [70–83]
Івано-Франківськ	87 [81–93]
Київ	77 [71–84]
Кропивницький	74 [68–79]
Луцьк	71 [62–80]
Львів	98 [95–100]
Миколаїв	91 [87–96]
Одеса	89 [85–93]
Полтава	75 [69–81]
Рівне	73 [66–80]
Сімферополь	87 [81–94]
Севастополь	95 [93–97]
Суми	84 [77–90]
Тернопіль	94 [90–97]
Ужгород	83 [76–89]
Харків	94 [89–99]
Херсон	88 [82–93]
Хмельницький	90 [85–95]
Черкаси	75 [70–80]
Чернівці	92 [88–95]
Чернігів	69 [61–77]
«Чи вважаєте Ви себе трансгендером?», $p > 0,05$	
Ні	83
Так	84
Вік, років, $p < 0,001$	
До 24	82
25 і старше	84
Юридичний сімейний стан, $p < 0,001$	
Ніколи не був одружений	83
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	88
Розлучений	83
Удівець	85

Характеристики	% або середнє (95% ДІ)
Фактичний сімейний стан, $p < 0,001$	
Живу з батьками/родичами	82
Живу один, у тому числі зі співмешканцями	84
Живу з чоловіком-партнером	83
Живу з жінкою-партнеркою	90
Освіта, $p < 0,001$	
Незакінчена середня (9 класів)	72
Повна середня (11 класів)	81
Середня спеціальна (технікум)	82
Незакінчена вища (бакалавр)	84
Вища (магістр, спеціаліст чи науковий ступінь)	85
«Як би Ви оцінили свій матеріальний стан?», $p < 0,001$	
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	100
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	78
Вистачає лише на продукти харчування	81
Загалом вистачає на життя	82
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	87
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	84
Живу в повному достатку	82
Забезпечують батьки	87
«Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях?», $p > 0,05$	
Так	85
Ні	83
«У сексуальному плані Вас приваблюють...?», $p < 0,001$	
Винятково чоловіки	83
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	85
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	83
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	89
Винятково жінки	89
Я ще не визначився	55
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?», $p < 0,001$	
Гомосексуал	83
Бісексуал	85
Гетеросексуал	93
Важко відповісти	67
«Чи знаєте Ви ВІЛ-статус Вашого останнього статевого партнера (чоловіка/жінки)?», $p < 0,001$	
Знаю ВІЛ-статус – він негативний	82
Знаю ВІЛ-статус – він позитивний	70
Не знаю його/її ВІЛ-статусу	86

Характеристики	% або середнє (95% ДІ)
«Чи практикували Ви груповий секс протягом останніх 6 міс. (більш ніж один сексуальний партнер одночасно», $p < 0,001$	
Ні	82
Так, з чоловіками (жінок при цьому не було)	87
Так, з жінками (чоловіків при цьому не було)	93
Так, і з чоловіками, і з жінками одночасно	85
«З ким у Вас був останній анальний секс?», $p < 0,001$	
З постійним партнером	82
З випадковим партнером	86
З тим, кому Ви платили за секс	87
З тим, хто Вам платив за секс	89
Останній контакт відбувся з декількома партнерами	88
«Чи є Ви клієнтом організації, яка працює в сфері ВІЛ-профілактики з ЧСЧ?», $p < 0,001$	
Так	82
Ні	84
Гомонегативність, шкала 1, середнє в групі тих, хто вживає (95% ДІ)	2,07 (2,04–2,11)
Гомонегативність, шкала 1, середнє в групі тих, хто не вживає (95% ДІ)	2,08 (2,00–2,16)
Гомонегативність, шкала 2, середнє в групі тих, хто вживає (95% ДІ)	3,33 (3,31–3,36)
Гомонегативність, шкала 2, середнє в групі тих, хто не вживає (95% ДІ)	3,30 (3,24–3,36)

39% опитаних ЧСЧ мали досвід вживання неін'єкційних наркотиків (з них 8% вживали їх протягом останнього місяця, 9% – протягом останнього року). Найчастіше (41%) вживали стимулятори (кокаїн, амфетамін, метамфетамін, джеф, екстазі, «солі»). 5% ЧСЧ мали досвід вживання ін'єкційних наркотиків, переважна більшість з них пробували їх давно (протягом року вживали такі наркотики 0,5% ЧСЧ, ще 0,2% опитаних – ін'єкційні наркотики впродовж останнього місяця перед опитуванням). Ніхто з респондентів не використовував чужу голку для ін'єкції.

Переважна більшість ЧСЧ (99%) не займалася сексом у стані наркотичного сп'яніння.

ОХОПЛЕННЯ ПРОГРАМАМИ ПРОФІЛАКТИКИ

Одним із національних показників роботи ВІЛ-сервісу є охоплення уразливих груп профілактичними послугами. Для ЧСЧ цей показник вимірюється як частка серед усіх респондентів, які ствердно відповіли на такі запитання: «Чи отримували Ви за останні 12 місяців презервативи?» та «Чи знаєте Ви, куди слід звертатися, якщо хочете пройти тест на ВІЛ?».

54% респондентів охоплені програмами профілактики (Таблиця 25), водночас цей результат значно варіює в різних містах – від 2% у Хмельницькому до 93% у Чернігові. Докладніше про ситуацію в містах опитування див. в додатках.

Таблиця 25. Частки ЧСЧ, охоплених програмами профілактики, у різних підгрупах

Характеристики	%, N=4550
«Чи вважаєте Ви себе трансгендером?», p=0,031	
Ні	53
Так	63
Вік, років, p = 0,001	
До 24	50
25 і старше	56
Юридичний сімейний стан, p=0,035	
Ніколи не був одружений	54
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	46
Розлучений	54
Удівець	52
Фактичний сімейний стан, p < 0,001	
Живу з батьками/родичами	53
Живу один, у тому числі зі співмешканцями	55
Живу з чоловіком-партнером	59
Живу з жінкою-партнеркою	44
Освіта, p < 0,001	
Незакінчена середня (9 класів)	50
Повна середня (11 класів)	44
Середня спеціальна (технікум)	53
Незакінчена вища (бакалавр)	57
Вища (магістр, спеціаліст чи науковий ступінь)	55
«Як би Ви оцінили свій матеріальний стан?», p < 0,001	
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	53
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	39
Вистачає лише на продукти харчування	47
Загалом вистачає на життя	54
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	60
Вистачає на все необхідне, робимо заощадження	54

Характеристики	%, N=4550
Живу в повному достатку	49
Забезпечують батьки	21
«Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях?», $p < 0,001$	
Так	37
Ні	54
«У сексуальному плані Вас приваблюють... », $p < 0,001$	
Винятково чоловіки	56
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	58
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	42
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	33
Винятково жінки	45
Я ще не визначився	21
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?», $p < 0,001$	
Гомосексуал	57
Бісексуал	49
Гетеросексуал	22
Важко відповісти	40
«Чи отримували Ви впродовж останніх 6 міс. презервативи від представника НДО, що опікується проблемами ЧСЧ?» – Так, $p < 0,001$	75

Трансгендери більше охоплені послугами ВІЛ-сервісу, ніж всі інші ЧСЧ. Щодо сексуальної орієнтації, то помітна чітка тенденція – зі «зменшенням» гомосексуальності зменшується охоплення профілактикою (до речі, така сама закономірність простежується і в результатах досліджень минулих років).

Молодші менш охоплені, ніж старші (хоча перші характеризуються більш безпечною сексуальною поведінкою, див. вище).

Цікавим є зв'язок охоплення послугами з матеріальним станом опитаних: найменшим є охоплення у тій групі ЧСЧ, які хоча й вважаються малозабезпеченими («Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую», «Вистачає лише на продукти харчування»), але не є маргіналами (можливо, це тому, що ці групи мусять тяжко працювати і не мають часу на відвідування закладів, де можна протестуватися); натомість більш забезпечені і водночас повні маргінали відвідують заходи ВІЛ-сервісу (звичайно, з різних причин і мотивів). Ті ж ЧСЧ, яких утримують батьки (серед них майже половина мають вік до 19 років), скоріше за все, або не мають вільного часу (напр., у зв'язку з навчанням), або ще не включилися у соціальне життя місцевої ГБ-спільноти, що стає на заваді ефективному охопленню.

У групах з вищим рівнем освіти стає ширшим охоплення профілактикою, що можна гіпотетично пояснити зв'язком освіти з віком (серед доросліших охоплення вище). Водночас цей зв'язок не є простим, адже респонденти з неповною середньою освітою більше охоплені, ніж ЧСЧ з повною середньою.

Зв'язок охоплення ВІЛ-сервісом протягом останніх 12 місяців з внутрішньою гомофобією є цілком відчутним: серед тих, хто отримував безкоштовно презервативи і знає, куди звернутися за тестом на ВІЛ, значення внутрішньої гомофобії були нижчими, ніж серед тих, хто залишився поза послугами ВІЛ-сервісу (відповідно 2,0 і 2,2 за шкалою 1 та 3,2 і 3,4 – за шкалою 2).

Таким чином, група, включення якої в програми ВІЛ-сервісу має бути посилене, відповідно складається з людей з низькими прибутками (але не жебраками), одружених чи таких, які живуть з жінками або мають досвід позбавлення волі.

ТЕСТУВАННЯ НА ВІЛ

Консультування і тестування є надзвичайно важливим компонентом ВІЛ-профілактичних програм, адже крім безпосереднього тесту на ВІЛ (ВІЛ-позитивна людина, яка знає про свій ВІЛ-статус, поводить себе обережніше) кожний, хто пройшов його, має отримати консультацію лікаря та психолога, а це дозволяє правильно інтерпретувати результати тесту, дає нагоду оцінити свій ризик та розробити план зміни поведінки на менш ризиковану.

79% опитаних принаймні один раз зверталися за тестуванням на ВІЛ. Ті, хто цього не робив, як правило (Таблиця 26), стверджували, що просто ніяк не мотивовані (третина всіх випадків), упевнені в своїй безпеці (чверть відповідей), не знають, куди звернутися, або бояться, що конфіденційність буде порушена (п'ята частина).

Таблиця 26. Популярність причин уникання тестування на ВІЛ (серед тих, хто не проходив тестування на ВІЛ)

Причини	%, N = 955
Не маю бажання	37
Моя сексуальна поведінка завжди була безпечною	26
Не знаю, до кого звернутися	20
Боюся розголошення свого статусу	19
І так вже знаю свій статус	7
Не знаю, де знаходиться установа / пункт / центр тестування	6
Немає коштів на тестування	4
Незручний графік роботи установи / пункту / центру тестування	4
Не влаштовує ставлення персоналу	4
У нашому місті немає установи, де можна зробити тест	2
Незручне розташування установи / пункту / центру тестування	2
Перекоаний, що я позитивний	2

Серед тих, хто звертався за тестуванням, 81% його пройшли: серед них 27% робили це в центрі СНІДу, стільки ж – у кабінетах довіри, 40% – в неурядовій організації, 18% – місцевій поліклініці, 10% – приватній лікарні, 4% – приватній лабораторії, 2% – в дружній до молоді клініці, ще 2% – в якихось інших умовах (вдома, у шкірвендиспансері, колонії тощо). Таким чином, ВІЛ-сервісні неурядові організації, центри СНІД та кабінети довіри є лідерами в наданні цих послуг для ЧСЧ.

Медіанна кількість тестувань, які респонденти проходили за життя, – три. Причини, з яких опитувані тестувалися, були такі: 76% – з власної ініціативи, 13% – з ініціативи секс-партнера, 9% – після небезпечного анального сексу, 1% – з ініціативи рідних, 3% – за направленням лікаря, 16% – у рамках обов'язкового медогляду. Таким чином, основною рушійною силою була власна мотивація респондентів.

Згідно з протоколом, тестування має супроводжуватися до- та післятестовим консультуванням. Однак п'ята частина учасників стверджує, що останній тест не супроводжувався дотестовою консультацією, а 17% зазначили, що післятестової бесіди з консультантом не було.

Для вимірювання показника охоплення тестуванням застосовуються два запитання: «Коли в останній раз Ви проходили тестування на ВІЛ?» і «Я не запитую Вас про результат, але чи отримали Ви результат свого останнього тестування?». Якщо респондент повідомляв, що його останнє тестування відбулося протягом 12 місяців перед опитуванням, і він отримав результат, то така людина вважається охопленою тестуванням.

За результатами дослідження цей показник складає 55%. Подібно до інших показників, значно варіює в різних містах – від 20% у Львові, 22% в Ужгороді, 28% у Білій Церкві, 32% в Донецьку і аж до 84% у Рівному та 89% у Чернігові (Таблиця 27). Наведений список демонструє: немає якогось головного фактора, що визначає ступінь охоплення тестуванням ЧСЧ з різних міст – з одного боку, є Львів, де ВІЛ-сервіс діє давно, з іншого – Чернігів, де такі програми запроваджені зовсім недавно; водночас є Донецьк і Севастополь (обидва – жертви російської агресії), де охоплення відрізняється вдвічі. Більш докладна інформація про динаміку цього показника по окремих містах див. в додатку.

Таблиця 27. Частки ЧСЧ, охоплені тестуванням на ВІЛ протягом останніх 12 міс. у різних підгрупах

Характеристика	% (95% ДІ)
Місто, $p < 0,001$	
Сімферополь	66,2 (57,2–75,1)
Вінниця	67,8 (59,7–75,6)
Луцьк	63,9 (55,4–72,3)
Дніпропетровськ	59,1 (51,4–67,0)
Донецьк	30,2 (24,3–36,0)
Житомир	40,5 (31,7–49,8)
Ужгород	20,4 (14,4–26,4)
Запоріжжя	46,6 (37,8–55,3)
Івано-Франківськ	38,6 (29,7–47,6)
Біла Церква (Київська область)	20,3 (14,8–26,0)
Кіровоград	35,1 (26,1–44,2)
Львів	19,7 (13,3–27,8)
Миколаїв	49,1 (40,8–57,4)
Одеса	66 (57,8–74,4)
Полтава	45,9 (37,9–53,7)
Рівне	85,4 (80,0–90,9)
Суми	33,9 (26,4–41,3)
Тернопіль	72,1 (65,6–78,6)
Харків	34,8 (26,7–42,7)
Херсон	53,5 (43,8–63,1)
Хмельницький	23,2 (16,1–30,2)
Черкаси	72,2 (65,9–78,3)
Чернівці	53,6 (46,2–61,2)
Чернігів	89,7 (85,1–94,2)
Київ	65,9 (60,0–71,9)
Севастополь	54,7 (49,0–59,9)
«Чи вважаєте Ви себе трансгендером?», $p < 0,001$	
Ні	62

Характеристика	% (95% ДІ)
Так	55
Вік, років, $p=0,001$	
До 24	51
25 і старше	57
Юридичний сімейний стан, $p<0,001$	
Ніколи не був одружений	55
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	45
Розлучений	54
Удівець	50
Фактичний сімейний стан, $p<0,001$	
Живу з батьками/родичами	53
Живу один, у тому числі зі співмешканцями	55
Живу з чоловіком-партнером	61
Живу з жінкою-партнеркою	45
Освіта, $p<0,001$	
Незакінчена середня (9 класів)	42
Повна середня (11 класів)	43
Середня спеціальна (технікум)	51
Незакінчена вища (бакалавр)	60
Вища (магістр, спеціаліст чи науковий ступінь)	59
«Як би Ви оцінили свій матеріальний стан?», $p<0,001$	
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	53
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	35
Вистачає лише на продукти харчування	45
Загалом вистачає на життя	54
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	61
Вистачає на все необхідне, робимо заощадження	60
Живу в повному достатку	56
Забезпечують батьки	29
«Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях?», $p<0,001$	
Так	40
Ні	55
«У сексуальному плані Вас приваблюють...?», $p<0,001$	
Винятково чоловіки	56
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	60
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	44
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	40
Винятково жінки	39
Я ще не визначився	19
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?», $p<0,001$	
Гомосексуал	57
Бісексуал	51
Гетеросексуал	45
Важко відповісти	37
«Чи практикували Ви груповий секс протягом останніх 6 міс. (більш ніж один сексуальний партнер одночасно)?», $p<0,001$	
Ні	54
Так, з чоловіками (жінок при цьому не було)	59

Характеристика	% (95% ДІ)
Так, з жінками (чоловіків при цьому не було)	38
Так, і з чоловіками, і з жінками одночасно	45
«З ким у Вас був останній анальний секс?», $p < 0,001$	
З постійним партнером	59
З випадковим партнером	52
З тим, кому Ви платили за секс	30
З тим, хто Вам платив за секс	50
Останній контакт відбувся з декількома партнерами	40
«Чи є Ви клієнтом організації, яка працює в сфері ВІЛ-профілактики з ЧСЧ?», $p < 0,001$	
Так	80
Ні	33

Трансгендерні люди на 7% більше охоплені, ніж цисгендерні. Молодші менше охоплені, ніж старші (хоча перші характеризуються більш безпечною сексуальною поведінкою, див. вище). Така сама тенденція спостерігається у зв'язках охоплення з сімейним станом: одружені бі- та гетеросексуальні ЧСЧ менше охоплені (на відміну від гомосексуальних, які або не одружені, або живуть з партнером-чоловіком), але (див. вище) частіше практикують захищений секс з чоловіками.

У групах з вищим рівнем освіти збільшується охоплення тестуванням, що можна гіпотетично пояснити зв'язком освіти з віком (серед більш дорослих охоплення є вищим).

Цікавим є зв'язок з матеріальним станом опитаних: найменше охоплені групи ЧСЧ, які хоч і є малозабезпеченими («Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую», «Вистачає лише на продукти харчування»), але не є маргіналами (можливо, тому, що ці групи мусять тяжко працювати і не мають часу на відвідування закладів, де можна протестуватися); натомість більш забезпечені і водночас повні маргінали відвідують заходи ВІЛ-сервісу (звичайно, з різних причин і мотивів). Ті ж ЧСЧ, яких утримують батьки (серед них майже половина мають вік до 19 років), скоріше за все, або не мають вільного часу (напр., у зв'язку з навчанням), або ще не включилися у соціальне життя місцевої ГБ-спільноти.

Зв'язок охоплення тестуванням з досвідом перебування в місцях позбавлення волі (ті, хто там був, менше охоплені, ніж інші), може свідчити про певні проблеми в соціальній роботі саме з цією групою (з одного боку, вони є старшими, менш забезпеченими чоловіками – ці фактори пов'язані з більшим охопленням (див. вище); з іншого боку – серед них більше ЧСЧ, які ідентифікують себе як бі- або гетеросексуали, більше одружених – це фактори, які асоціюються з меншим охопленням; друга з цих асоціацій, очевидно, більш вагома, водночас можуть бути ще якісь причини).

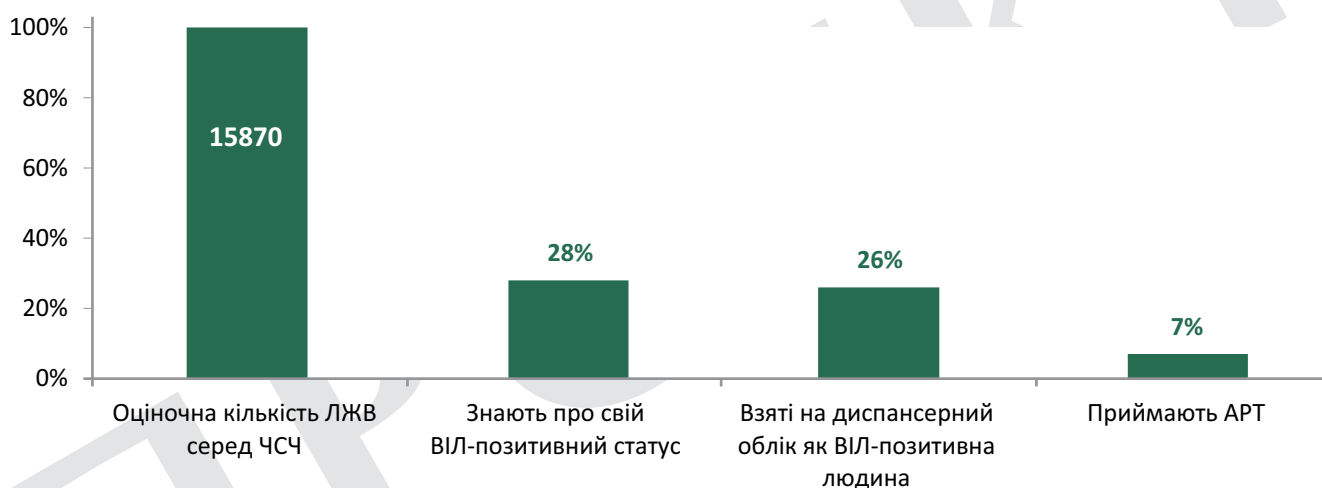
Зв'язок показника проходження тестування протягом останніх 12 місяців із внутрішньою гомофобією є цілком відчутним: серед тих, хто пройшов тест і отримав результат, значення внутрішньої гомофобії були нижчими, ніж у тих, які тест не пройшли (відповідно 1,9 і 2,2 – за шкалою 1 та 3,2 і 3,4 – за шкалою 2).

Таким чином, умовний портрет більшості охоплених тестуванням є таким: люди після 25 років, без досвіду ув'язнення, гомо- або бісексуали, які живуть самотійно або з партнером-чоловіком, мають середньо-високий рівень матеріального забезпечення (але подекуди трапляються жебраки). Інша група, включення якої в програми ВІЛ-сервісу має бути посилено, відповідно складається з людей з низькими прибутками (але не жебраками), одружених чи таких, які живуть з жінками, мають досвід позбавлення волі.

ДОСТУП ДО ПРОГРАМ ЛІКУВАННЯ ДЛЯ ЛЖВ

Як зазначалося вище, переважна більшість опитаних хоча б один раз в житті звернулися за тестом на ВІЛ-інфекцію, пройшли його та знають результат. Серед ЧСЧ, які отримали позитивний результат тестування на ВІЛ в рамках дослідження, було визначено показники щодо їх доступу до програм лікування: знання свого ВІЛ-позитивного статусу, перебування на диспансерному нагляді у зв'язку з ВІЛ-інфекцією, прийом препаратів АРТ (Рис. 19).

Рис. 19. Каскад доступу до послуг з лікування ВІЛ-позитивних ЧСЧ

- **Оціночна чисельність ЛЖВ серед ЧСЧ:** оціночна чисельність ЧСЧ, за даними 2014 р. (186 700 ЧСЧ), помножена на поширеність ВІЛ серед ЧСЧ, за даними дослідження (8,5%).
- **Знають свій ВІЛ-позитивний статус:** відсоток ЧСЧ, які повідомили під час інтерв'ю, що мають ВІЛ-позитивний результат попереднього тестування, серед тих, хто отримав позитивний результат швидкого тесту на ВІЛ та погодився відповідати на запитання про ВІЛ-статус.
- **Взяті на диспансерний облік як ВІЛ-позитивна людина:** статус: відсоток ЧСЧ, які повідомили під час інтерв'ю, що перебувають на диспансерному обліку як ВІЛ-позитивна людина, серед тих, хто отримав позитивний результат швидкого тесту на ВІЛ та погодився відповідати на запитання про ВІЛ-статус.
- **Приймають АРТ:** відсоток ЧСЧ, які повідомили під час інтерв'ю, що приймають АРТ, серед тих, хто отримав позитивний результат швидкого тесту на ВІЛ та погодився відповідати на запитання про ВІЛ-статус.

Практично всі (98%) ЛЖВ-ЧСЧ, які вказали, що стоять на обліку в СНІД-центрі, робили тест на кількість CD4-клітин, з них 96% знають результати цього тесту.

ЗНАННЯ ПРО ВІЛ

Національний показник базових знань з ВІЛ/СНІДу обчислюється як відсоток людей, які дали правильні відповіді на п'ять запитань. Такими тестовими запитаннями є: «Чи можливо знизити ризик передачі ВІЛ, якщо мати статеві контакти лише з одним вірним, неінфікованим партнером?», «Чи можливо знизити ризик передачі ВІЛ, якщо постійно користуватися презервативом під час сексуальних контактів?», «Чи може здорова на вигляд людина бути ВІЛ-інфікованою?», «Чи можна інфікуватися ВІЛ, якщо пити з однієї склянки з ВІЛ-інфікованою людиною?», «Чи можна інфікуватися ВІЛ через спільне використання туалету, басейну, сауни з ВІЛ-інфікованою людиною?».

60% опитаних ЧСЧ дали правильні відповіді на означені тестові запитання. Основні зв'язки (Таблиця 28) є такими: найвищий рівень знань про ВІЛ мають ЧСЧ в Тернополі (85% правильно відповіли на всі 5 запитань), Черкасах (81%) та Кропивницькому (79%), найнижчий – в Харкові (41%), Львові (39%) та Чернігові (19%). Доросліші респонденти мають вищий рівень базових знань про ВІЛ, ніж молодші, а також ті, що перебувають у зареєстрованому шлюбі; ті, хто живе з партнером (жінкою чи чоловіком), більше поінформовані про ВІЛ; респонденти з вищим рівнем освіти мають вищий рівень знань про ВІЛ, а ЧСЧ з нижчим рівнем матеріального стану – нижчий рівень; серед ЧСЧ, які перебували в місцях позбавлення волі, зафіксовано дещо нижчий рівень знань про ВІЛ; ЧСЧ, які вказали, що в сексуальному плані їх цікавлять лише жінки, мають нижчий рівень знань про ВІЛ порівняно з іншими; серед клієнтів організацій, які працюють у сфері ВІЛ-профілактики з ЧСЧ, значно вищий рівень поінформованості.

Таблиця 28. Частки ЧСЧ, які правильно відповіли на п'ять базових запитань про ВІЛ/СНІД, у різних підгрупах

Характеристика	% (95% ДІ)
Місто, $p < 0,001$	
Біла Церква	68 [60–76]
Вінниця	59 [52–66]
Дніпро	62 [55–69]
Донецьк	60 [54–66]
Житомир	58 [51–66]
Запоріжжя	67 [59–75]
Івано-Франківськ	55 [47–64]
Київ	50 [44–56]
Кропивницький	77 [71– 83]
Луцьк	59 [51–68]
Львів	37 [27–46]

Характеристика	% (95% ДІ)
Миколаїв	54 [46–62]
Одеса	44 [36–53]
Полтава	70 [62–78]
Рівне	72 [65–79]
Сімферополь	75 [67–83]
Севастополь	60 [54–65]
Суми	64 [57–72]
Тернопіль	87 [82–92]
Ужгород	65 [55–74]
Харків	40 [31–49]
Херсон	49 [41–57]
Хмельницький	42 [34–51]
Черкаси	80 [75–86]
Чернівці	69 [62–77]
Чернігів	20 [12–27]
«Чи вважаєте Ви себе трансгендером?», $p > 0,05$	
Ні	60
Так	62
Вік, років, $p < 0,001$	
До 24	56
25 і старше	62
Юридичний сімейний стан, $p < 0,001$	
Ніколи не був одружений	59
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	65
Розлучений	62
Удівець	58
Фактичний сімейний стан, $p < 0,001$	
Живу з батьками/родичами	58
Живу один, у тому числі зі співмешканцями	58
Живу з чоловіком-партнером	65
Живу з жінкою-партнеркою	68
Освіта, $p < 0,001$	
Незакінчена середня (9 класів)	48
Повна середня (11 класів)	54
Середня спеціальна (технікум)	61
Незакінчена вища (бакалавр)	58
Вища (магістр, спеціаліст чи науковий ступінь)	63
«Як би Ви оцінили свій матеріальний стан?», $p < 0,001$	

Характеристика	% (95% ДІ)
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	13
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	47
Вистачає лише на продукти харчування	60
Загалом вистачає на життя	61
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	59
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	62
Живу в повному достатку	67
Забезпечують батьки	54
«Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях?», $p < 0,001$	
Так	57
Ні	60
«У сексуальному плані Вас приваблюють...?», $p < 0,001$	
Винятково чоловіки	61
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	57
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	58
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	62
Винятково жінки	46
Я ще не визначився	55
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?», $p < 0,001$	
Гомосексуал	60
Бісексуал	59
Гетеросексуал	60
Важко відповісти	49
«Чи є Ви клієнтом організації, яка працює в сфері ВІЛ-профілактики з ЧСЧ?», $p < 0,001$	
Так	66
Ні	56

Немає зв'язку показника знань про ВІЛ з внутрішньою гомофобією – групи тих, хто дав правильні відповіді, і тих, хто помилився, не відрізняються між собою за гомонегативністю.

ПОШИРЕНІСТЬ ВІЛ, ГЕПАТИТУ В, ГЕПАТИТУ С, СИФІЛІСУ

У цьому розділі подано дані, що стосуються поширеності ВІЛ, гепатиту В, гепатиту С, сифілісу серед ЧСЧ за результатами зв'язаного етапу дослідження – тестування швидким комбо-тестом. Отримані результати тестування порівняні із отриманими результатами опитування, коли респонденти повідомляли про результати свого попереднього обстеження, якщо вони мали такий досвід.

Кожен респондент, незалежно від попереднього досвіду проходження тестування, після опитування здав кров на ВІЛ. В цілому 8,5% ЧСЧ виявилися носіями вірусу імунодефіциту, що дещо вище від результатів дослідження 2013 року (5,9%). Ситуація в окремих містах значно відрізняється (Таблиця 29) – від Тернополя (1%) до Севастополя і Донецька (17 і 23% відповідно).

Таблиця 29. Поширеність ВІЛ серед різних підгруп ЧСЧ за результатами тестування швидкими комбо-тестами

Характеристика	% (95% ДІ)
Місто, $p < 0,001$	
Сімферополь	5,3% (1,8–8,8)
Вінниця	3,3% (0,4–6,2)
Луцьк	3,8% (0,3–7,3)
Дніпропетровськ	8,9% (4,4–13,4)
Донецьк	18,8% (14,7–22,9)
Житомир	4,8% (1,4–8,2)
Ужгород	1,4% (0,1–2,9)
Запоріжжя	4,6% (0,9–8,2)
Івано-Франківськ	4,2% (1,4–7,1)
Біла Церква (Київська область)	4,5% (1,2–7,9)
Кіровоград	3,3% (1,2–5,4)
Львів	5,1% (1,4–8,7)
Миколаїв	3,5% (0,8–6,2)
Одеса	12,3% (5,7–18,9)
Полтава	0,6% (0,1–1,5)
Рівне	3,2% (0,1–9,9)
Суми	2,3% (0,1–4,8)
Тернопіль	0,5% (0,1–1,5)
Харків	2,3% (0,6–3,9)
Херсон	9,0% (4,6–13,3)
Хмельницький	2,9% (0,7–5,1)
Черкаси	15,6% (10,5–20,7)

Характеристика	% (95% ДІ)
Чернівці	6,0% (2,0–10,0)
Чернігів	1,0% (0,1–2,5)
Київ	15,3% (10,8–19,8)
Севастополь	17,7% (12,6–22,7)
«Чи вважаєте Ви себе трансгендером?», $p = 0,529$	
Ні	9
Так	7
Вік, років, $p < 0,001$	
До 24	5
25 і старше	10
Юридичний сімейний стан, $p = 0,077$	
Ніколи не був одружений	9
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	6
Розлучений	7
Удівець	14
Фактичний сімейний стан, $p < 0,001$	
Живу з батьками/родичами	7
Живу один, у тому числі зі співмешканцями	8
Живу з чоловіком-партнером	13
Живу з жінкою-партнеркою	4
Освіта, $p = 0,198$	
Незакінчена середня (9 класів)	10
Повна середня (11 класів)	8
Середня спеціальна (технікум)	10
Незакінчена вища (бакалавр)	7
Вища (магістр, спеціаліст чи науковий ступінь)	9
«Як би Ви оцінили свій матеріальний стан?», $p=0,754$	
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	15
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	12
Вистачає лише на продукти харчування	9
Загалом вистачає на життя	8
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	9
Вистачає на все необхідне, робимо заощадження	8
Живу в повному достатку	7
Забезпечують батьки	6
«Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях?», $p=0,143$	
Так	12
Ні	8
«У сексуальному плані Вас приваблюють... », $p=0,004$	
Винятково чоловіки	9
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	8
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	6
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	6

Характеристика	% (95% ДІ)
Винятково жінки	14
Я ще не визначився	0
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?», $p=0,018$	
Гомосексуал	9
Бісексуал	7
Гетеросексуал	7
Важко відповісти	9
«Чи знаєте Ви ВІЛ-статус Вашого останнього статевого партнера (чоловіка/жінки)?», $p<0,001$	
Знаю ВІЛ-статус – він негативний	7
Знаю ВІЛ-статус – він позитивний	33
Не знаю його/її ВІЛ-статусу	11
«Чи є Ви клієнтом організації, яка працює в сфері ВІЛ-профілактики з ЧСЧ?», $p=0,038$	
Так	9
Ні	8
Показник базових знань про ВІЛ, $p=0,263$	
Не знає	7
Знає	8

Вищий рівень поширеності ВІЛ зафіксовано в старших вікових групах. Найвищий рівень поширення ВІЛ серед удівців може бути пояснений маленьким розміром цієї групи, яка потрапила до дослідження. Разом з тим, одружені ЧСЧ практикують більш безпечний спосіб життя, можливо, цим пояснюється найменша поширеність ВІЛ у цій групі (6%). Спостерігається також вищий рівень поширення ВІЛ серед ЧСЧ, які живуть з партнером-чоловіком (13%), на відміну від тих, хто живе з партнерками (4%).

Таблиця 30. Поширеність гепатиту В, гепатиту С та сифілісу серед різних підгруп ЧСЧ за результатами тестування швидкими комбо-тестами

Характеристика	Поширеність гепатиту В, %	Поширеність гепатиту С, %	Поширеність сифілісу, %
«Чи вважаєте Ви себе трансгендером?»	$p=0,567$	$p=0,559$	$p=0,057$
Ні	3	4	3
Так	4	5	0
Вік, років	$p=0,548$	$p=0,001$	$p=0,003$
До 24	3	3	2
25 і старше	3	5	3
Юридичний сімейний стан	$p=0,268$	$p=0,002$	$p=0,147$
Ніколи не був одружений	3	3	3
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	2	5	1
Розлучений	3	7	3
Удівець	7	9	6
Фактичний сімейний стан	$p=0,969$	$p=0,543$	$p=0,084$

Характеристика	Поширеність гепатиту В, %	Поширеність гепатиту С, %	Поширеність сифілісу, %
Живу з батьками/родичами	3	4	2
Живу один, у тому числі зі співмешканцями	3	4	3
Живу з чоловіком-партнером	3	5	3
Живу з жінкою-партнеркою	3	4	1
Освіта	p=0,684	p=0,011	p=0,802
Незакінчена середня (9 класів)		8	3
Повна середня (11 класів)		4	3
Середня спеціальна (технікум)	3	5	3
Незакінчена вища (бакалавр)	2	3	3
Вища (магістр, спеціаліст чи науковий ступінь)	3	3	3
«Як би Ви оцінили свій матеріальний стан?»	p=0,798	p=0,025	p=0,713
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	7	10	7
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	3	6	3
Вистачає лише на продукти харчування	3	5	3
Загалом вистачає на життя	3	4	3
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	3	3	2
Вистачає на все необхідне, робимо заощадження	4	3	4
Живу в повному достатку	0,4	4	4
Забезпечують батьки	0	0	0
«Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях?»	p=0,478	p=0,001	p=0,001
Так	3	13	8
Ні	3	4	3
«У сексуальному плані Вас приваблюють... ?»	p=0,712	p=0,008	p=0,603
Винятково чоловіки	3	3	3
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	3	5	3
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	2	5	3
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	3	6	1
Винятково жінки	0	0	0
Я ще не визначився	0	0	4
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?»	p=0,411	p=0,001	p=0,887
Гомосексуал	3	4	3
Бісексуал	3	5	3
Гетеросексуал	0	0	3

Характеристика	Поширеність гепатиту В, %	Поширеність гепатиту С, %	Поширеність сифілісу, %
Важко відповісти	0	7	2
«Чи є Ви клієнтом організації, яка працює в сфері ВІЛ-профілактики з ЧСЧ?»	p=0,105	p=0,231	p=0,567
Так	2	3	2
Ні	3	5	3
Показник базових знань про ВІЛ	p=0,58	p=0,24	p=0,567
Не знає	3	5	4
Знає	3	4	3

Поширеність гепатиту В в цілому по Україні дорівнює 2,7%, (Таблиця 30). Серед удівців і людей з дуже низьким рівнем життя поширеність гепатиту В вдвічі більша, ніж серед всіх інших, при цьому не спостерігається статистично значущих відмінностей залежно від віку, досвіду перебування в місцях позбавлення волі, гендерної ідентичності та досвідом користування послугами громадських ВІЛ-сервісних організацій. Серед груп ЧСЧ з повною матеріальною забезпеченістю (власною чи батьків), гетеросексуальною, чи не визначеною сексуальною орієнтацією, а також неповною середньою освітою спостерігається нижчий рівень поширення гепатиту В.

Поширеність гепатиту С пов'язують з парентеральним шляхом інфікування (татуювання, нестерильні ін'єкції тощо). За результатами тестування поширеність гепатиту С в цілому по Україні серед групи ЧСЧ становить 4,2% (Таблиця 30). Цей показник поступово збільшується в групах, виділених за різним сімейним станом – найменша серед не одружених, більша серед одружених і найбільша серед розлучених та вдівців, що частково може бути пов'язано з віком (серед респондентів віком до 25 років поширеність менша, ніж серед більш зрілих). Разом з тим, статистично значущі відмінності щодо рівня поширення гепатиту С зафіксовані в групах з різним освітнім рівнем – серед респондентів з вищим рівнем освіти менша частка тих, хто виявився інфікованим вірусом гепатиту С. Більша частка тих, хто отримав позитивний результат на гепатит С, серед тих, де прибутки менші, в порівнянні із більш заможними ЧСЧ. При цьому найменш матеріально забезпечені респонденти частіше мають досвід перебування в місцях позбавлення волі.

Поширеність сифілісу. Зв'язок поширеності гепатиту С з внутрішньою гомофобією є цілком відчутним: серед тих, у кого тест на гепатит був позитивним, рівень внутрішньої гомофобії є вищим, ніж у тих, у кого тест показав негативний результат (відповідно 2,4 і 2,1 – за шкалою 1 та 3,5 і 3,3 – за шкалою 2). Поширеність сифілісу в цілому по Україні – 3% (Таблиця 30), а найбільша серед ЧСЧ Харкова (11%). Серед трансгендерних осіб не було зафіксовано жодного випадку сифілісу, тоді як його поширеність серед цисгендерних – 3%. Поширення сифілісу не різниться залежно від освітнього рівня, сексуальної орієнтації, статусу клієнта ВІЛ-сервісу та віку. Натомість даний показник має певні відмінності в залежності від сімейного стану, досвіду перебування в місцях позбавлення волі та рівня матеріального забезпечення.

ОСНОВНІ ФАКТОРИ СЕРОКОНВЕРСІЇ ВІЛ

ВІЛ-позитивний статус досі сприймається як стигма, саме тому ВІЛ-інфіковані люди в певних ситуаціях приховують це (17% тих, хто робив тест і знає його результат, не захотіли повідомляти дослідникам свій статус).

Саме тому пошук факторів, пов'язаних з ВІЛ-позитивним статусом, з урахуванням тільки саморепрезентації людини, може бути викривленим. Однак і результати тільки біологічного компонента також не дадуть повної картини, адже людина могла бути інфікована давно і, знаючи про це, поводитися більш безпечно. Отже, більш релевантні для розробки ВІЛ-профілактичних програм дані можна вивести тільки з комбінації того, що респондент каже, і того, що демонструють результати аналізу крові. Певна частина опитаних (2816 осіб) робили до опитування тест на ВІЛ, знають його результат і зазначають, що він був негативним. При тестуванні в рамках опитування ВІЛ-статус респондента міг залишитися або негативним, або змінитися на позитивний. Другий випадок (167 осіб, або 4%) означає, що за час, що минув від попереднього тесту і до цього дослідження, могла відбутися сероконверсія, тобто людина інфікувалася.

Слід відзначити, що 4% сероконверсії в усій вибірці означає: більшість ЧСЧ, які отримали ВІЛ-позитивний результат на ВІЛ у рамках дослідження, вже знали свій статус, отже, могли отримувати відповідне лікування та мати більшу мотивацію до більш безпечної поведінки. Також варто згадати, що в аналогічному дослідженні 2013 року сероконверсію було зафіксовано в 1% респондентів.

Існують значні відмінності між містами – в Києві, Донецьку, Одесі та Севастополі сероконверсія найбільша, а в деяких або дорівнює нулю, або не перевищує 4%.

Зв'язок між подією (сероконверсія) та іншими факторами вивчено за допомогою бінарної логістичної регресії. До початкової моделі включено змінні, які у двовимірних розподілах (Таблиця 32) виявилися пов'язаними із сероконверсією на рівні $p \leq 0,2$.

Таблиця 32. Двовимірний аналіз факторів сероконверсії ВІЛ серед різних підгруп ЧСЧ

Характеристика	%
Місто, $p < 0,001$	
Біла Церква	2
Вінниця	0
Дніпро	4
Донецьк	15
Житомир	3
Запоріжжя	1
Івано-Франківськ	1
Київ	10
Кропивницький	0

Характеристика	%
Луцьк	1
Львів	3
Миколаїв	2
Одеса	11
Полтава	0
Рівне	2
Сімферополь	2
Севастополь	12
Суми	1
Тернопіль	0
Ужгород	1
Харків	2
Херсон	3
Хмельницький	1
Черкаси	4
Чернівці	1
Чернігів	0
Вік, років, $p=0,001$	
До 24	2
25 і старше	5
Юридичний сімейний стан, $p<0,001$	
Ніколи не був одружений	5
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	1
Розлучений	2
Удівець	11
Фактичний сімейний стан, $p<0,001$	
Живу з батьками/родичами	4
Живу один, у тому числі зі співмешканцями	4
Живу з чоловіком-партнером	6
Живу з жінкою-партнеркою	1
Освіта, $p=0,059$	
Незакінчена середня (9 класів)	7
Повна середня (11 класів)	3
Середня спеціальна (технікум)	3
Незакінчена вища (бакалавр)	3
Вища (магістр, спеціаліст чи науковий ступінь)	5
«У сексуальному плані Вас приваблюють... », $p=0,001$	
Виятково чоловіки	5
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	3
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	2
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	1
Виятково жінки	14
Я ще не визначився	0
«Який з наведених нижче термінів найкраще визначає Вашу сексуальну орієнтацію?», $p=0,001$	
Гомосексуал	5
Бісексуал	3
Гетеросексуал	3
Важко відповісти	5

Характеристика	%
«Чи практикували Ви груповий секс упродовж останніх 6 міс.?», $p=0,1$	
Ні	4
Так, з чоловіками, жінок не було	5
Так, з жінками, чоловіків не було	0
Так, з чоловіком і жінкою одночасно	2
«Чи є Ви клієнтом організації, яка працює в сфері ВІЛ-профілактики з ЧСЧ?», $p=0,2$	
Так	4
Ні	4
«Упродовж останніх 6 міс. як саме Ви знаходили партнерів чоловічої статі: в клубах, саунах та інших закладах відпочинку?», $p=0,08$	
Ні	4
Так	3
«Упродовж останніх 6 міс. як саме Ви знаходили партнерів чоловічої статі: через друзів і знайомих?», $p<0,001$	
Ні	5
Так	2
«Упродовж останніх 6 міс. як саме Ви знаходили партнерів чоловічої статі: на плішках?», $p=0,4$	
Ні	4
Так	3
«Як часто впродовж останніх 30 днів Ви використовували презерватив під час анальних сексуальних контактів з партнерами чоловічої статі?», $p=0,2$	
Завжди	4
У більшості випадків	5
У половині випадків	4
Інколи	7
Рідко	4
Ніколи	3
«Протягом останніх 30 днів були випадки, коли статевий акт починався без презерватива (презерватив був вдягнений у процесі акту)?», $p=0,02$	
Так	4
Ні	6
Не пам'ятаю	3
«Чи використовувався презерватив під час останнього анального статевого контакту з партнером чоловічої статі?», $p=0,007$	
Так	3
Ні	5
«Як часто за останні 6 міс. використовувався спеціальний лубрикант під час анального сексуального контакту з партнером-чоловіком (як в активній, так і пасивній ролі)?», $p=0,005$	
Завжди	5
У більшості випадків	2
У половині випадків	3
Інколи	2
Рідко	1
Ніколи	2
«Чи використовувався спеціальний лубрикант під час останнього анального статевого контакту?», $p=0,001$	
Так	3
Ні	1
Важко відповісти	2

Характеристика	%
«Чи користувалися Ви за останні 6 міс. сексуальними послугами ЖКС?», $p=0,2$	
Так	2
Ні	4
«Чи були у Вас сексуальні контакти з трансгендерами?», $p=0,01$	
Так	7
Ні	4
«Чи вживали Ви протягом останніх 12 міс. легальні сексуальні стимулятори (віагра, сіаліс, потенціале та подібні)?», $p=0,2$	
Так	5
Ні	4
Вживав якимось раніше	2
«Деякі люди пробують різні види наркотиків. Чи вживали Ви неін'єкційні наркотики?», $p=0,1$	
Так, вживав впродовж останніх 30 днів	3
Так, вживав впродовж останніх 12 міс.	2
Так, вживав більше року тому	1
Колись давно пробував, але вже не пам'ятаю, коли саме це було	4
Ніколи не вживав, і навіть не пробував	4
Немає відповіді	5
«Деякі люди пробують наркотики, які вводяться за допомогою шприца. Чи вживали Ви ін'єкційні наркотики?», $p=0,005$	
Так, вживав впродовж останніх 30 днів	20
Так, вживав впродовж останніх 12 міс.	14
Так, вживав більше року тому	0
Колись давно пробував, але вже не пам'ятаю, коли саме це було	3
Ніколи не вживав, і навіть не пробував	4
Немає відповіді	9
Показник: проходження та отримання результату тесту на ВІЛ протягом 12 міс., $p=0,001$	
Ні	5
Так	3
Показник: охоплення профілактикою протягом 12 міс., $p=0,05$	
Ні	3
Так	4
«Чи знаєте Ви ВІЛ-статус Вашого останнього постійного сексуального партнера?», $p<0,001$	
Знаю ВІЛ-статус – він негативний	3
Знаю ВІЛ-статус – він позитивний	21
Не знаю його/її ВІЛ-статусу	5
«Наскільки важливо для Вас знати ВІЛ-статус осіб, з якими Ви маєте секс?», $p=0,01$	
Дуже важливо	4
Скоріше, важливо	3
Скоріше, не важливо	5
Абсолютно не важливо	9
«Впродовж останніх 12 міс. чи проходили Ви медичні огляди, чи здавали аналізи з метою профілактики захворювань, а не з метою вирішення проблем зі здоров'ям, з якими Ви зіштовхнулися?», $p=0,14$	
Так, проходив медичні огляди та здавав аналізи	4
Так, проходив лише медичні огляди	4
Так, здавав аналізи, без додаткових медичних оглядів	5
Ні	3

Характеристика	%
«Чи були у Вас за останні 12 міс. такі захворювання... ? – Гепатит В», $p=0,08$	
Так	10
Ні	4
«Чи були у Вас за останні 12 міс. такі захворювання... ? – Гепатит С», $p=0,001$	
Так	15
Ні	4
«Чи були у Вас за останні 12 міс. такі захворювання... ? – Інші ІПСШ», $p=0,08$	
Так	10
Ні	4
Тестування крові респондента на гепатит С, $p=0,03$	
Позитивний	7
Негативний	4
Тестування крові респондента на гепатит В, $p=0,005$	
Позитивний	9
Негативний	4
Тестування крові респондента на сифіліс, $p=0,001$	
Позитивний	9
Негативний	4

Після спрощення початкової моделі (за алгоритмом покрокового виключення незначущих змінних, метод Вальда, пропущені відповіді трактувалися як змістовні варіанти) отримано такі результати (Таблиця 33).

Таблиця 33. Результати розрахунку логістичної моделі, що пов'язує ймовірність сероконверсії ВІЛ з іншими факторами (N = 4334)

Незалежні змінні	AOR	95% ДІ	
Вік респондента (ref. = «До 25 років»), $p < 0,001$			
25 років або більше	2,5	1,6	3,7
«Юридичний сімейний стан» (ref. = «Ніколи не був одружений»), $p = 0,001$			
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	0,1	0,0	0,8
Розлучений	0,3	0,1	0,6
Удівець	1,9	0,5	6,7
«З ким Ви спільно живете й ведете домашнє господарство?» (ref. «З батьками/родичами»), $p = 0,062$			
Один, у тому числі зі співмешканцями/співмешканками	0,8	0,5	1,1
З чоловіком-партнером	1,4	0,9	2,2
З жінкою-партнеркою	1,9	0,4	8,6
«У сексуальному плані Вас приваблюють...?» (ref. = «Винятково чоловіки»), $p = 0,091$			
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	0,7	0,4	1,1
Чоловіки й жінки приблизно однаковою мірою	0,6	0,3	1,1
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	0,2	0,0	1,4
Винятково жінки	4,5	0,5	43,3
Я ще не визначився	0,0	0,0	
«Упродовж останніх 6 міс. як саме Ви знаходили партнерів чоловічої статі? – Через друзів та знайомих» (ref. = «Ні»), $p < 0,001$			
Так	0,5	0,3	0,7

Незалежні змінні	AOR	95% ДІ	
«Протягом останніх 30 днів: Чи були випадки, коли статевий акт починався без презерватива (презерватив був вдягнений у процесі акту)?» (ref. = «Ні»), p = 0,010			
Так	1,6	1,1	2,5
Не пам'ятаю	1,0	0,1	8,7
Запитання не ставилося	0,6	0,4	1,0
Використання презерватива під час останнього анального сексу з партнером-чоловіком (ref. = «Так»), p = 0,025			
Ні	1,5	1,1	2,2
Проходження тестування на ВІЛ протягом останніх 12 міс. (ref. = «Так»), p = 0,063			
Ні	1,4	1,0	1,9
«Чи використовувався спеціальний лубрикант під час Вашого останнього анального контакту?» (ref. = «Так»), p = 0,025			
Ні	0,5	0,2	1,2
Важко відповісти	0,9	0,1	7,4
Запитання не ставилося	1,5	0,9	2,4
«Чи були у Вас сексуальні контакти з трансгендерами?» (ref. = «Ні»), p = 0,030			
Так	1,8	1,1	3,1
«Чи знаєте Ви ВІЛ-статус Вашого останнього постійного сексуального партнера?» (ref. = «Знаю ВІЛ-статус – він негативний»), p = 0,002			
Знаю ВІЛ-статус – він позитивний	5,7	2,3	14,1
Не знаю його/її ВІЛ-статусу	1,6	0,9	2,6
Немає відповіді	1,9	0,6	5,8
Запитання не ставилося	1,4	0,9	2,1
«Наскільки важливо для Вас знати ВІЛ-статус осіб, з якими Ви маєте секс?» (ref. = «Дуже важливо»), p = 0,079			
Скоріше, важливо	1,0	0,6	1,5
Скоріше, не важливо	1,0	0,5	1,9
Абсолютно не важливо	2,6	1,3	5,2
Важко відповісти	1,2	0,3	5,5
«Чи були у Вас за останні 12 міс. такі захворювання... ? – Інші ІПСШ» (ref. = «Ні»), p = 0,081			
Так	2,2	0,9	5,6
Наявність вірусу гепатиту В за результатом аналізу крові (ref. = «Ні»), p = 0,025			
Так	2,3	1,1	4,7
Наявність сифілісу за результатом аналізу крові (ref. = «Ні»), p = 0,007			
Так	2,5	1,3	4,8

Основними факторами, асоційованими із сероконверсією ВІЛ, є: приналежність до вікової групи 25+ (AOR 2.5 [1.6–3.7]); наявність досвіду офіційного гетеросексуального шлюбу (для одружених нині (AOR 0.1 [0–0.8]); для розлучених (AOR 0.3 [0.1–0.6]) у порівнянні з не одруженими); пошуки сексуальних партнерів через друзів чи знайомих (AOR 0.5 [0.3–0.7]); випадки, коли статевий акт починався без презерватива (AOR 1.6 [1.1–2.5]); невикористання презерватива під час останнього анального сексу з чоловіком (AOR 1.5 [1.1–2.2]); досвід сексуальних контактів з трансгендерами (AOR 1.8 [1.1–3.1]); наявність ВІЛ-позитивного партнера (AOR 5.7 [2.3–14.1]); байдужість до ВІЛ-статусу сексуальних партнерів (AOR 2.6 [1.3–5.2] для тих, кому це «абсолютно не важливо», у порівнянні з тими, кому це знати «дуже важливо»); наявність в крові маркерів вірусу гепатиту В (AOR 2.3 [1.1–4.7]) та сифілісу (AOR 2.5 [1.3–4.8]).

Як бачимо, до факторів, які асоціюються з меншими шансами сероконверсії, належить досвід гетеросексуального шлюбу та пошуки сексуальних партнерів через друзів і знайомих.

Наявність шлюбного досвіду пов'язана в двовимірних розподілах з меншою кількістю сексу з партнерами-чоловіками (одружені в середньому мали чотири оральних контакти, не одружені – 6) з іншими чоловіками протягом 30 днів, два рецептивних анальних (не одружені – 4) тощо); частішим використанням презерватива (впродовж 30 днів 60% одружених завжди використовували презерватив під час гомосексуальних контактів, тоді як серед не одружених таких було 50%; при останньому анальному сексі з чоловіком презерватив вдягнули 67% одружених і 64% не одружених); меншою «популярністю» анального сексу (упродовж 6 міс. анальний секс з чоловіком мали 87% одружених і 91% не одружених); частішим використанням презерватива навіть з постійним партнером-чоловіком (84% одружених займалися востаннє захищеним анальним сексом з постійним партнером, серед не одружених таких було 65%).

Використання рекомендацій друзів чи знайомих у пошуках сексуальних партнерів-чоловіків, з одного боку, може бути пов'язано з обережнішим ставленням до нових знайомств (на жаль, підтвердити чи спростувати це на наявних даних неможливо), а з іншого – вибір такого способу знайомства асоціюється з бісексуальністю як в аспекті ідентичності (54% респондентів, які назвали свою орієнтацію бісексуальною, вдавалися до пошуку чоловіків через знайомих і друзів, проти 51% тих, які назвалися гомосексуалами), так і в аспекті поведінки (56% одружених і розлучених та 60% тих, кого сексуально приваблюють здебільшого жінки, використовували цей спосіб знайомств на відміну від 51% не одружених та 52% тих, кого сексуально приваблюють або тільки чоловіки, або здебільшого чоловіки).

Фактори, які асоціюються з більшими шансами сероконверсії, можна поділити на три групи: вік – шанси сероконверсії у дорослих майже втричі більші, ніж у ЧСЧ до 25 років; близькі контакти з ВІЛ-позитивними людьми (наявність у респондента ВІЛ-позитивного партнера чи байдужість учасника дослідження до ВІЛ-статусу його сексуальних партнерів), а також небезпечний секс (незахищений статевий акт, досвід сексуальних контактів з трансгендерами, наявність в крові маркерів вірусу гепатиту В та сифілісу, адже гепатит В, сифіліс і ВІЛ передаються не тільки парентеральним шляхом, а й статевим).

Попри те, що в групі ЧСЧ 25 років чи старше більше тих, які мають досвід гетеросексуального шлюбу (вони, як показано вище, характеризуються безпечнішою сексуальною поведінкою), більший вік у двовимірних розподілах пов'язаний з такими ризиками: частіше відвідування місць анонімного сексу (плішки, парки тощо) – 23% серед групи 25+ шукали там сексуального партнера, тоді як серед молодшої групи таких було 15%; рідше застосування спеціального лубриканта під час анального сексу з чоловіками – серед ЧСЧ 25+ востаннє під час анального сексу його використали 18%, тоді як серед молодшої групи таких було 20%; частіше вживання поперсу – 15% доросліших респондентів вживали його за 12 місяців на відміну від 13% молодших; більш поширене вживання міцного алкоголю – 44% ЧСЧ 25+ віддають перевагу горілці та іншим концентрованим спиртним напоям, тоді як серед молодших респондентів таких 27%; більша частка серед дорослих людей, які мають досвід перебування в місцях позбавлення волі, – 6% серед 25+ проти 1% серед ЧСЧ у віці до 25 років.

Більші шанси сероконверсії серед партнерів ВІЛ-позитивних можуть бути пов'язані як із свідомим прагненням ВІЛ-негативного партнера «розділити долю» (такі випадки описано в літературі), так і з недостатньою увагою дискордантної пари до безпекових питань.

ВИСНОВКИ

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОРТРЕТ ЧСЧ. Вік опитаних ЧСЧ варіює від 14 до 70 років, середній вік – 29 років. Серед ЧСЧ утричі більше молоді віком до 30 років, ніж серед загалу населення. Більша частина опитаних не були одруженими та живуть окремо.

Переважає більшість ЧСЧ (95%), як і в попередні роки, не мали досвіду ув'язнення. Серед колишніх в'язнів досвід гетеросексуального шлюбу мали 37%, тоді як серед тих, хто ніколи не відбував покарання, таких 3%. Колишні в'язні вирізняються нижчим та низьким матеріальним рівнем.

ЧСЧ найчастіше вказували на те, що їх приваблюють тільки чоловіки або переважно чоловіки (80%). Серед способів пошуку партнерів лідирує Інтернет (72%).

ПРОЯВИ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА УПЕРЕДЖЕНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЛГБТ. Ставлення до ЛГБТ представників правоохоронних органів та неформальних силових структур, за визначенням самих ЧСЧ, дещо змінилося на краще у порівнянні з 2013 роком. П'ята частина ЧСЧ мала досвід затримання представниками неформальних силових структур, приблизно п'ята частина опитаних стикалися з випадками насильницьких дій з їхнього боку. Зазвичай це були словесні образи, приниження (19%), погрози, вимагання, шантаж (13%), насильницькі допити (10%), побиття, застосування сили (11%).

СЕКСУАЛЬНА ПОВЕДІНКА. Перший сексуальний досвід з чоловіком опитані ЧСЧ отримали в середньому у 18 років. Попри те, що дещо більше половини (57%) вказали на те, що мають постійного сексуального партнера, 18% з них окрім постійних за останні шість місяців мали також випадкових партнерів, а 24% – якогось із видів партнерів. Крім того, спостерігається множинне партнерство, коли постійних партнерів більше одного. З постійними партнерами використання презерватива традиційно є найнижчим, з комерційними – найвищим. Комерційний секс досить поширений (як у випадку його купівлі, так і продажу). Інколи одна й та сама людина і надавала сексуальні послуги за винагороду, і купувала їх (у 7% випадків). Поширення ВІЛ-інфекції від групи ЧСЧ до загального населення може відбуватися через сексуальні контакти з жінками.

Додатковими ризиками сексуальної поведінки у вибірці є практика неправильного використання презерватива; незнання ВІЛ-статусу свого останнього партнера чи партнерки і при цьому невикористання презерватива. Значна частка опитаних не знають ВІЛ-статусу своїх партнерів, далеко не всі вважають, що це для них є нагальною потребою, тим більше щоб партнери знали їхній ВІЛ-статус.

Більшість опитаних використовувала презерватив під час останнього сексуального контакту з партнером-чоловіком (переважно особи віком 20–24 роки, матеріально забезпечені). Презерватив зазвичай отримували від соціальних працівників, що більш характерно для клієнтів ЧСЧ/ЛГБТ-сервісних організацій. 87% опитаних з різною частотою використовували його під час останнього сексу.

ПРАКТИКА ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ТА НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН. Переважна більшість опитаних ЧСЧ (83%) вживає алкоголь різної міцності, найчастіше – міцні напої (46%). 39% респондентів мали досвід вживання неін'єкційних наркотиків, а 5% – ін'єкційних, переважна

більшість з них пробували їх давно. З ризикованою сексуальною поведінкою тісно пов'язана практика вживання алкоголю – 67% ЧСЧ займалися сексом у стані сп'яніння (80% серед тих, хто вживав алкоголь).

ОХОПЛЕННЯ ПРОГРАМАМИ ПРОФІЛАКТИКИ. 54% респондентів охоплені програмами профілактики, водночас цей результат значно варіює в різних містах – від 2% у Хмельницькому до 93% у Чернігові. Зі «зменшенням» гомосексуальності, зменшується охоплення профілактикою. Респонденти молодшого віку, хоча й характеризуються менш безпечною сексуальною поведінкою, менше охоплені програмами профілактики, ніж старші. Малозабезпечені ЧСЧ менше охоплені програмами профілактики, ніж більш забезпечені. У групах з вищим рівнем освіти збільшується охоплення профілактикою. Водночас респонденти з неповною середньою освітою є більш охопленими, ніж ЧСЧ з повною середньою.

РІВЕНЬ ВНУТРІШНЬОЇ ГОМОФОБІЇ. Рівень внутрішньої гомофобії значно варіює в різних містах – найвищий рівень серед опитаних ЧСЧ у м. Кропивницький, Житомир та Івано-Франківськ, найнижчий – у Чернігові та Тернополі. У респондентів з вищим рівнем освіти зменшується неприйняття себе як гомо- чи бісексуала; люди з низьким рівнем матеріального стану гірше сприймають свою гомосексуальність, ніж забезпечені; наявність досвіду перебування в місцях позбавлення волі асоціюється з більшим рівнем інтернальної гомофобії; чим далі від «чистої гомосексуальності», тим вищий рівень гомонегативності демонструє респондент. Клієнти ВІЛ-сервісу також характеризуються кращим прийняттям себе як гомо- чи бісексуальних людей.

ТЕСТУВАННЯ НА ВІЛ. ВІЛ-сервісні неурядові організації, СНІД-центри та кабінети довіри є лідерами в наданні послуг консультування і тестування для ЧСЧ, серед яких 79% принаймні один раз зверталися за тестуванням на ВІЛ. Ті, хто цього не робив, найчастіше стверджували, що вони просто ніяк не мотивовані, впевнені в своїй безпеці або не знають, куди звернутися, бояться, що конфіденційність буде порушена. Умовний портрет більшості охоплених тестуванням є таким: люди після 25 років, без досвіду ув'язнення, гомо- або бісексуали, які живуть самотійно або з партнером-чоловіком, мають середньо-високий рівень матеріального забезпечення (але подекуди трапляються жебраки). Інша група, включення якої в програми ВІЛ-сервісу має бути посилено, відповідно складається з людей з низькими прибутками (але не жебраками), одружених чи таких, які живуть з жінками, мають досвід ув'язнення.

ПОШИРЕНІСТЬ ВІЛ. В цілому 8,5% ЧСЧ виявилися носіями вірусу імунодефіциту, що суттєво вище від довоєнного періоду (5,9%). Ситуація в окремих містах значно відрізняється – від Тернополя (0,5%) до Севастополя і Донецька (17 і 23% відповідно). Основний приріст поширеності спостерігається в групі до 25 років.

ОСНОВНІ ФАКТОРИ СЕРОКОНВЕРСІЇ ВІЛ. З часу попереднього тесту і до цього дослідження відбулася сероконверсія у 4% ЧСЧ, тоді як в аналогічному дослідженні 2013 року її було зафіксовано в 1% респондентів, що може свідчити про зростання захворюваності на ВІЛ. Найбільша сероконверсія спостерігається в Києві, Донецьку, Одесі та Севастополі.

Фактори, які асоціюються з більшими шансами сероконверсії, можна поділити на три групи: вік – шанси сероконверсії у дорослих майже втричі більші, ніж у ЧСЧ до 25 років; близькі контакти з ВІЛ-позитивними (наявність у респондента ВІЛ-позитивного партнера чи байдужість учасника дослідження до ВІЛ-статусу його сексуальних партнерів), а також небезпечний секс (незахищений статевий акт, досвід сексуальних контактів з трансгендерами, наявність в крові маркерів вірусу гепатиту В та сифілісу, адже гепатит В, сифіліс і ВІЛ передаються не тільки парентеральним шляхом, а й статевим).

ДОДАТОК А. ОПИТУВАЛЬНИК

Для чоловіків, які практикують секс із чоловіками

Час початку інтерв'ю _____ год _____ хв.

БЛОК А. ВІДБІР РЕСПОНДЕНТІВ

[illegible][illegible]

_____ місяців _____ років

99. Живе з народження → Переходьте до запитання А5

назва населеного пункту

кількість діб

_____ pik

A7. Вкажіть день (число) Вашого народження

A7.1. Уточніть, будь ласка, Ваш вік: _____ кількість повних років
(Інтерв'юєре, якщо респондент молодше 14 років, то закінчіть інтерв'ю)

A8. Вкажіть першу літеру Вашого повного імені українською мовою _____

A9. Вкажіть першу літеру повного імені Вашої матері українською мовою _____
(Інтерв'юєре, якщо респондент не пам'ятає або не знає імені матері, то вкажіть «Ь»)

A10. Вкажіть першу літеру повного імені Вашого батька українською мовою _____
(Інтерв'юєре, якщо респондент не пам'ятає або не знає імені батька, то запитайте першу літеру по батькові респондента)

БЛОК В. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ РЕСПОНДЕНТА

B1. Ми не запитуємо Вашу адресу, але хочемо дізнатися, в якому районі цього міста Ви проживаєте або проводите більшу частину свого часу?
(Інтерв'юєре! Покажіть респонденту картку № 1 із переліком районів!)

B1.1. Як називається офіційно адміністративний район міста: _____	B1.2. Як називається Ваш мікрорайон або житловий масив (це може бути й неофіційна назва): _____
---	--

B2-B3. Опишіть, будь ласка, Ваш сімейний стан:

B2. Юридичний:	B3. З ким Ви спільно живете й ведете домашнє господарство?
Ніколи не був одружений	З батьками/родичами
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	Один (в тому числі зі співмешканцями/співмешканками, в спільній кімнаті гуртожитку, на орендованій квартирі разом з іншими квартирантами/квартирантками тощо)
Розлучений	З чоловіком-партнером
Удівець	З жінкою-партнеркою

B4. Ваша освіта (Інтерв'юєре! Можливий тільки один варіант відповіді):

1. Незакінчена середня (9 класів)	4. Незакінчена вища (бакалавр)
2. Повна середня (11 класів)	5. Вища (магістр, спеціаліст)
3. Середня спеціальна (технікум)	6. Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)

B5. Як би Ви оцінили свій матеріальний стан?*(Інтерв'юєре! Можливий тільки один варіант відповіді)*

1. Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую
2. Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую
3. Вистачає лише на продукти харчування
4. Загалом вистачає на життя
5. Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю
6. Вистачає на все необхідне, роблю заощадження
7. Живу у повному достатку
8. Інше, що саме: _____
9. Не знаю / Немає відповіді **(не зачитувати)**

B7. Скажіть, будь ласка, яким був Ваш особистий дохід за останні 30 днів?*(З урахуванням доходів як від офіційної, так і неофіційної діяльності, роботи, пенсій, стипендій, субсидій, а також допомоги, подарунків, продуктів, речей, отриманих від родичів і знайомих).*

_____ грн.

B8. Чи знаходились Ви коли-небудь у місцях позбавлення волі – ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях?

1. Так
2. Ні
3. Відмова від відповіді **(не зачитувати)**

} **переходьте до запитання B12****B9. Скільки разів Ви потрапляли до місць позбавлення волі – ізоляторів тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторів (СІЗО), колоній? _____ кількість разів****B9.1. Як довго тривав Ваш останній термін ув'язнення?***(Інтерв'юєре! Якщо респондент називає число в роках, переведіть його в місяці та запишіть! Мова йде про останнє ув'язнення!)*

_____ кількість місяців

B10-B11. Коли Ви перебували у місцях позбавлення волі (ізоляторах тимчасового утримання (ІТУ), слідчих ізоляторах (СІЗО), колоніях), чи були у Вас у той період оральні або анальні сексуальні контакти з чоловіком?

	Так	Ні	Немає відповіді (не зачитувати)
B10. Оральні	1	2	3
B11. Анальні	1	2	3

В12. Чи змінилось ставлення правоохоронних органів до представників ЛГБТ-спільноти у порівнянні з 2013 роком (до початку Революції Гідності (Євромайдану))?

1. Так, покращилося
2. Так, погіршилося
3. Не змінилося
4. Важко відповісти *(не зачитувати)*

В13. Будь ласка, позначте, чи були за останні 12 місяців такі випадки, коли представники правоохоронних органів... ?

	Так	Ні	Не пам'ятаю /Відмова від відповіді <i>(не зачитувати)</i>
1. Безпідставно зупиняли Вас на вулиці або в іншому публічному місці	1	2	3
2. Безпідставно робили обшук особистих речей	1	2	3
3. Шантажували притягненням до відповідальності за поширення порнографічних знімків/відео	1	2	3
4. Вимагали гроші або інші матеріальні цінності під різними приводами	1	2	3
5. Відмовлялися приймати заяву щодо правопорушень/злочинів, жертвою яких Ви стали	1	2	3
6. Інше, що саме _____	1	2	3

В14. Будь ласка, позначте, чи були за останні 12 місяців такі випадки, коли представники неформальних організацій/течій (наприклад, «Модний вирок», «Оккупай-педофіляй», або будь-які інші) вчиняли наступні насильницькі дії щодо Вас або Ваших знайомих... ?

Позначте відповідь по кожному стовпчику В14.1 та В14.2 та по кожному рядку	В14.1. щодо Вас особисто:			В14.2. щодо Ваших знайомих:		
	Так	Ні	Не пам'ятаю /Відмова від відповіді	Так	Ні	Не знаю / Відмова від відповіді
1. Словесні образи, приниження	1	2	3	1	2	3
2. Погрози, вимагання, шантаж	1	2	3	1	2	3
3. Насильницькі допити	1	2	3	1	2	3
4. Побиття, застосування сили	1	2	3	1	2	3
5. Знімання принижуючих відео/ фотознімків та їх оприлюднення	1	2	3	1	2	3
6. Інше, що саме _____	1	2	3	1	2	3

БЛОК С. СЕКСУАЛЬНА ОРІЄНТАЦІЯ ТА СЕКСУАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ**С1. У сексуальному плані Вас приваблюють:***(Інтерв'юєре, можливий тільки один варіант відповіді)*

1. Винятково чоловіки
2. Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки
3. Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі
4. Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки
5. Винятково жінки
6. «Я ще не визначився» *(не зачитувати)*

С2. Яке з наведених нижче слів найточніше описує Вашу сексуальну орієнтацію:*(Інтерв'юєре, можливий тільки один варіант відповіді)*

1. Гомосексуал
2. Бісексуал
3. Гетеросексуал
4. Важко відповісти *(не зачитувати)*

Інтерв'юєре, зазначте для респондента, що:

«Трансґендери — це люди, які вважають, що їхня стать не така, яку їм записали при народженні. До трансґендерів належать транссексуали та андрогіни. Іноді трансґендерами вважають себе трансвестити та інтерсексуали».

С3. Ви вважаєте себе трансґендерною людиною?

1. Так
2. Ні

С4. Чи користувалися Ви протягом останніх 6 місяців для пошуку сексуальних партнерів-чоловіків ...:

Позначте відповідь по кожному рядку	Так	Ні
С4.1. Спеціальними програмами для смартфонів та планшетів типу Hornet («Хорнет»), Grindr («Гріндр») тощо?	1	2
С4.2. Інтернет-сайтами знайомств [маються на увазі сайти, створені для користування зі стаціонарних комп'ютерів або ноутбуків, незалежно від того, чи мають вони версії для смартфонів]	1	2
С4.3. Соціальними мережами [ВКонтакте, Фейсбук тощо]	1	2

Інтерв'юєре! Наступне запитання поставте тільки тим респондентам, які на запитання С4.2. відповіли «Так».

С5. Якщо «Ви користуєтесь інтернет-сайтами знайомств», то якими саме та скільки у Вас профілів? Інтерв'юєре, в С5.1 позначте, якими саме сайтами користується респондент, та в С5.2 – скільки саме він має профілів

С5.1. Назва сайтів:		С5.2. Кількість профілів
1	Сайти сім'ї mamba (mamba.ru, love.gay.ru, facelink.ru, love.mail.ru)	_____
2	qguys.ru	_____
3	bluesystem.ru	_____
4	loveplanet.ru	_____
5	іншими, якими саме: _____	_____

С6. Упродовж останніх 6 місяців, як саме Ви знаходили партнерів чоловічої статі? (Інтерв'юєре! Можливі декілька варіантів відповіді)

1. В клубах, саунах та інших закладах відпочинку
2. Через друзів і знайомих
3. На «плешках» (напр., у парках, на пляжах та в інших громадських місцях)
4. Інше, що саме: _____
5. Не шукав партнерів чоловічої статі впродовж останніх 6 місяців

БЛОК D. МАРКЕРИ ВНУТРІШНЬОЇ ГОМОФОБІЇ

Зараз ми запропонуємо Вам кілька тверджень.
Позначте рівень Вашої згоди по кожному з них:

*Інтерв'юєре! Видайте респондентові картку 1 і зачитайте твердження по одному.
Поставте бал навпроти кожного твердження.*

1 2 3 4 5
повністю - скоріше - не можу - скоріше - повністю
згоден згоден визначитись НЕ згоден НЕ згоден

Твердження	Бали
D1. Мені неприємно знати, що мене приваблюють чоловіки	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D2. Інколи я шкодую що я кохаю чоловіків	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D3. Мене заспокоює те, що мене приваблюють не тільки чоловіки, але й жінки	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D4. Іноді на людях я називаю свого партнера-чоловіка братом чи знайомим	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D5. Мені не подобається, як звучить слово «гей»	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D6. Бути гетеросексуалом краще, ніж геєм чи бісексуалом	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D7. Виховання дитини в одностатевій сім'ї не є нормальним	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D8. Я не гомо- чи бісексуал, просто я кохаю конкретну людину, яка випадково має ту саму стать, що і я	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D9. Іноді я не вдягаю якийсь одяг чи аксесуар, не роблю якусь зачіску через те, що моє оточення може подумати, що я гей чи бісексуал	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D10. Не треба афішувати на публіку одностатеві стосунки	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D11. Дитина в одностатевій сім'ї матиме проблеми, бо інші люди будуть погано до неї ставитись через орієнтацію батьків	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D12. Коли мої знайомі говорять про свої гетеросексуальні стосунки, я просто мовчу і нічого не кажу про свої гомосексуальні стосунки	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D13. Моїм рідним не слід знати про мою орієнтацію	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D14. Я не розповідаю деяким людям про орієнтацію, щоб уберегти від стресу	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D15. Бувало таке, що я на людях згадував про свого партнера-чоловіка, не вказуючи його статі	1 – 2 – 3 – 4 – 5
D16. Я виглядаю як натурал – не видно, хто я	1 – 2 – 3 – 4 – 5

БЛОК Е. СЕКСУАЛЬНІ КОНТАКТИ З ПАРТНЕРАМИ-ЧОЛОВІКАМИ

Зараз ми хотіли поставити Вам декілька запитань, які стосуються Ваших сексуальних контактів із чоловіками.

Е1. Скільки Вам виповнилося років на момент, коли у Вас відбувся перший сексуальний контакт з іншою особою чоловічої статі (оральний або анальний)?

_____ (повних років)

99. Не пам'ятаю (*не зачитувати*)

Е1.1. Скільки років тоді було Вашому партнеру, з яким у Вас був перший секс?

_____ (повних років)

99. Не пам'ятаю (*не зачитувати*)

Е2. Скільки сексуальних контактів у Вас було за останні 30 днів з усіма Вашими партнерами чоловічої статі?
(Декілька контактів під час однієї зустрічі для сексу рахуються саме як декілька, а не як один.)

Якщо не було певних видів контактів, проставте «0» у відповідному рядку	Кількість контактів (числом)	Важко відповісти (<i>не зачитувати</i>)
1. Оральних контактів	_____	99
2. Анальних контактів у пасивній ролі	_____	99
3. Анальних контактів в активній ролі	_____	99

Якщо у респондента не було анальних сексуальних контактів з особами чоловічої статі за останні 30 днів (Е2.2=0 та Е2.3=0), переходьте до запитання Е31

Е3. Як часто впродовж останніх 30 днів Ви використовували презерватив під час анальних сексуальних контактів із партнерами чоловічої статі?
(Інтерв'юєре! Можливий тільки один варіант відповіді)

1. Завжди	<p>Е3.1. Подумайте ще раз про події останніх 30 днів. Чи був випадок, коли Ви НЕ використали презерватив з партнером-чоловіком в анальному сексі?</p> <p>1. Використовував завжди</p> <p>2. Був випадок, коли не використав</p>
2. У більшості випадків (75 %)	
3. У половині випадків (50 %)	
4. Інколи (25 %)	
5. Рідко (менше 10 %)	
6. Ніколи	
7. Важко відповісти (<i>не зачитувати</i>)	

Інтерв'юєре! Якщо відповідь на запитання Е3. «6. Ніколи» переходьте до запитання Е6.

Е4. Протягом ОСТАННІХ 30 ДНІВ, коли Ви використовували презерватив під час анальних статевих сексуальних контактів із партнерами чоловічої статі ...

	Ні	Так	Не пам'ятаю
1. Чи були випадки, коли презерватив порвався чи зіслизнув?	1	2	3
2. Чи були випадки, коли статевий акт починався без презерватива (презерватив був вдягнений в процесі акту)?	1	2	3
3. Чи були випадки, коли статевий акт продовжувався після зняття презерватива?	1	2	3

Якщо E2.2=0 та E2.3=0, поставте запитання E5. Всі інші переходять до запитання E6.

Е5. Чи був у Вас за останні 6 місяців анальний сексуальний контакт із партнером чоловічої статі?

1. Так
 2. Ні
 3. Важко відповісти (*не зачитувати*)
 4. Немає відповіді (*не зачитувати*)
- } **переходьте до запитання 31**

Е6. Скільки анальних сексуальних актів у Вас було під час останнього анального сексу (як у пасивній, так і в активній ролях) із партнером чоловічої статі?

(Під одним анальним актом ми розуміємо акт, який завершився оргазмом хоча б одного з партнерів.)

_____ К-ТЬ

Е7. Чи використовувався презерватив під час Вашого останнього анального сексуального контакту з партнером чоловічої статі?

1. Так
 2. Ні
 3. Немає відповіді (*не зачитувати*)
- } **Переходьте до запитання E9**

Е8. Звідки Ви взяли/отримали презерватив, який використовувався під час Вашого останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком?

(Можливий тільки один варіант відповіді)

1. Купив
2. Отримав безкоштовно від друга/знайомого
3. Отримав від свого сексуального партнера
4. Отримав від соціального працівника (наприклад, в неурядовій організації, в гей-клубі)
5. Отримав у медичній установі (центрі СНІДу, кабінеті довіри тощо)
6. Презерватив використовував не я, а мій сексуальний партнер
7. Інше _____

Інтерв'юєре! Перед тим, як ставити респондентові наступні запитання, будь ласка, роз'ясніть йому зміст понять: «постійний/випадковий/комерційний сексуальний партнер»:

До постійних сексуальних партнерів ми відносимо таких партнерів, з якими сексуальні контакти мають регулярний та тривалий характер, але при цьому респондент не платив, і не отримував матеріальної винагороди за секс з цим партнером.

До випадкових сексуальних партнерів ми відносимо малознайомих партнерів, із якими респондент мав один або декілька випадкових сексуальних контактів, але при цьому не платив і не отримував матеріальної винагороди за секс.

До комерційних сексуальних партнерів ми відносимо тих, хто давав респонденту яку-небудь матеріальну винагороду за секс або якому давав винагороду за секс сам респондент.

Слід мати на увазі, що одна й та ж сама особа може належати в різний час до різних категорій партнерів: напр., респондент познайомився з новою людиною і мав з нею секс – це випадковий партнер, далі в них налагодилося знайомство і почалися регулярні зустрічі – це вже постійний партнер. Тому при відповіді на запитання зорієнтуйте респондента, що він має відносити партнера до тієї категорії, яка була актуальною під час останнього сексуального контакту.

Е9. З ким у Вас був останній анальний секс?

1. Із постійним партнером
2. Із випадковим партнером
3. З партнером, якому Ви платили за секс
4. З партнером, який Вам платив за секс
5. Останній контакт відбувся під час сексу з декількома партнерами (груповий секс)

БЛОК Е10-Е13. ПОСТІЙНІ СЕКСУАЛЬНІ ПАРТНЕРИ

Е10. Чи був у Вас упродовж останніх 30 днів анальний секс із ПОСТІЙНИМ партнером чоловічої статі?

1. Так ____ (зазначте кількість таких партнерів)
 2. Ні
 3. Важко відповісти (не зачитувати)
- } **переходьте до запитання Е13**

Е11. Чи використовувався презерватив під час Вашого останнього анального сексуального контакту з ПОСТІЙНИМ партнером чоловічої статі?

1. Так → **переходьте до запитання Е13**
1. Ні
2. Важко відповісти (не зачитувати)

Е12. Чому не використовувався презерватив під час Вашого останнього анального контакту з ПОСТІЙНИМ партнером чоловічої статі?**(Інтерв'юєре! Позначте всі можливі варіанти відповіді!)**

1. Не було презерватива / не було під рукою
2. Бо без презерватива приємніше (його використання знижує чутливість)
3. Презерватив коштує занадто дорого
4. Партнер хотів без презерватива
5. Я впевнений, що партнер здоровий
6. Був п'яним
7. Був «під кайфом» (під впливом наркотиків)
8. Я виступав в активній ролі і не бачив ризику для себе
9. Мені подобається, коли мені кінчають усередину
10. Мені самому подобається кінчати в партнера
11. Інше (що саме): _____
12. Важко відповісти **(не зачитувати)**

Е13. Пригадайте всі Ваші анальні контакти з ПОСТІЙНИМИ партнерами чоловічої статі впродовж останніх місяців. Як часто використовувався презерватив із цими партнерами?

1. Не було постійних партнерів за останні 6 місяців
2. Завжди (100 %)
3. У більшості випадків (75 %)
4. У половині випадків (50 %)
5. Інколи (25 %)
6. Рідко (менше 10 %)
7. Ніколи
8. Важко відповісти **(не зачитувати)**

БЛОК Е14–Е17. ВИПАДКОВІ СЕКСУАЛЬНІ ПАРТНЕРИ**Е14. Чи був у Вас упродовж останніх 30 днів анальний секс із ВИПАДКОВИМ сексуальним партнером чоловічої статі?**

1. Так _____ **(зазначте кількість таких партнерів)**
 2. Ні
 3. Важко відповісти **(не зачитувати)**
- } **переходьте до запитання Е17**

Е15. Чи використовувався презерватив під час Вашого останнього анального контакту з ВИПАДКОВИМ партнером-чоловіком?

4. Так → **переходьте до запитання Е17**
1. Ні
2. Важко відповісти **(не зачитувати)**

E16. Чому не використовувався презерватив під час Вашого останнього анального контакту з ВИПАДКОВИМ партнером-чоловіком?

(Інтерв'юєре! Позначте всі можливі варіанти відповіді!)

1. Не було презерватива / не було під рукою
2. Бо без презерватива приємніше (його використання знижує чутливість)
3. Презерватив коштує занадто дорого
4. Партнер хотів без презерватива
5. Я впевнений, що партнер здоровий
6. Був п'яним
7. Був «під кайфом» (під впливом наркотиків)
8. Я виступав в активній ролі і не бачив ризику для себе
9. Мені подобається, коли мені кінчають усередину
10. Мені самому подобається кінчати в партнера
11. Інше (що саме): _____
12. Важко відповісти **(не зачитувати)**

E17. Пригадайте всі Ваші анальні контакти з ВИПАДКОВИМИ партнерами впродовж останніх 6 місяців. Як часто використовувався презерватив з цими партнерами?

1. Не було випадкового партнера за останні 6 місяців
2. Завжди (100 %)
3. У більшості випадків (75 %)
4. У половині випадків (50 %)
5. Іноколи (25 %)
6. Рідко (менше 10 %)
7. Ніколи
8. Важко відповісти **(не зачитувати)**

БЛОК E18-E26. КОМЕРЦІЙНІ СЕКСУАЛЬНІ ПАРТНЕРИ

E18. Чи був у Вас упродовж останніх 30 днів анальний секс із партнерами чоловічої статі, ЯКИМ ВИ ПЛАТИЛИ ЗА СЕКС?

1. так _____ **(зазначте кількість таких партнерів)**
 2. Ні
 3. Важко відповісти **(не зачитувати)**
- } **переходьте до запитання E21**

E19. Чи використовувався презерватив під час Вашого останнього анального сексуального контакту з партнером чоловічої статі, ЯКОМУ ВИ ПЛАТИЛИ ЗА СЕКС?

1. Так **переходьте до запитання E21**
2. Ні
3. Важко відповісти **(не зачитувати)**

E20. Чому не використовувався презерватив під час Вашого останнього анального контакту з ПАРТНЕРОМ чоловічої статі, ЯКОМУ ВИ ПЛАТИЛИ ЗА СЕКС?**(Інтерв'юєре! Позначте всі можливі варіанти відповіді!)**

1. Не було презерватива / не було під рукою
2. Бо без презерватива приємніше (його використання знижує чутливість)
3. Презерватив коштує занадто дорого
4. Партнер хотів без презерватива
5. Я впевнений, що партнер здоровий
6. Був п'яним
7. Був «під кайфом» (під впливом наркотиків)
8. Я виступав в активній ролі і не бачив ризику для себе
9. Мені подобається, коли мені кінчають усередину
10. Мені самому подобається кінчати в партнера
11. Інше (що саме): _____
12. Важко відповісти **(не зачитувати)**

E21. Пригадайте всі Ваші анальні контакти з ПАРТНЕРАМИ, ЯКИМ ВИ ПЛАТИЛИ ЗА СЕКС впродовж останніх 6 місяців. Як часто використовувався презерватив із цими партнерами?

1. Не було партнера, якому я платив за секс, за останні 6 місяців
2. Завжди (100 %)
3. У більшості випадків (75 %)
4. У половині випадків (50 %)
5. Інколи (25 %)
6. Рідко (менше 10 %)
7. Ніколи
8. Важко відповісти **(не зачитувати)**

E22. Чи надавали Ви упродовж Вашого життя сексуальні послуги за матеріальну винагороду?

1. Так
2. Ні → **переходьте до запитання E27**

E23. Як часто Ви надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж ОСТАННІХ 30 днів?

1. Не надавав сексуальні послуги за винагороду впродовж останніх 30 днів → **переходьте до запитання E27**
2. 3–4 рази на тиждень або частіше
3. 1–2 рази на тиждень
4. 2–3 рази на місяць
5. Рідше одного разу на місяць
6. Важко відповісти **(не зачитувати)**
7. Інше, що саме: _____

E24. Чи використовувався презерватив під час Вашого останнього анального контакту з партнером, ЯКИЙ ВАМ ПЛАТИВ ЗА СЕКС?

1. Так → **переходьте до запитання E26**
2. Ні
3. Не було анальних сексуальних контактів
4. Важко відповісти (**не зачитувати**)

E25. Чому не використовувався презерватив під час Вашого останнього анального контакту з ПАРТНЕРОМ, ЯКИЙ ВАМ ПЛАТИВ ЗА СЕКС?

(Інтерв'юєре! Позначте всі можливі варіанти відповіді!)

1. Не було презерватива / не було під рукою
2. Бо без презерватива приємніше (його використання знижує чутливість)
3. Мені заплатили саме за секс без презерватива
4. Презерватив коштує занадто дорого
5. Партнер хотів без презерватива
6. Я впевнений, що партнер здоровий
7. Був п'яним
8. Був «під кайфом» (під впливом наркотиків)
9. Я виступав в активній ролі і не бачив ризику для себе
10. Мені подобається, коли мені кінчають усередину
11. Мені самому подобається кінчати в партнера
12. Інше (що саме): _____
13. Важко відповісти (**не зачитувати**)

E26. Пригадайте всі Ваші анальні контакти з ПАРТНЕРАМИ, ЯКІ ВАМ ПЛАТИЛИ ЗА СЕКС, упродовж останніх 6 місяців. Як часто використовувався презерватив із цими партнерами?

1. Не було партнера, який мені платив за секс, упродовж останніх 6 місяців
2. Завжди (100 %)
3. У більшості випадків (75 %)
4. У половині випадків (50 %)
5. Інколи (25 %)
6. Рідко (менше 10 %)
7. Ніколи
8. Не знаю/не пам'ятаю (**не зачитувати**)

БЛОК E27-E30. ВИКОРИСТАННЯ ЛУБРИКАНТА ПІД ЧАС АНАЛЬНОГО СЕКСУ З ПАРТНЕРОМ-ЧОЛОВІКОМ

E27. Як часто за останні 6 місяців використовувався спеціальний лубрикант під час анального сексуального контакту з партнером-чоловіком (як в активній, так і пасивній ролі)? (Інтерв'юєре! Можливий тільки один варіант відповіді)

1. Завжди (100 %) → *переходьте до запитання E30*
 2. У більшості випадків (75 %)
 3. У половині випадків (50 %)
 4. Іноколи (25 %)
 5. Рідко (менше 10 %)
 6. Ніколи
 7. Не знаю / не пам'ятаю (*не зачитувати*)
 8. Не було анальних сексуальних контактів за останні 6 місяців
- } *переходьте до запитання E31*

E28. Чи використовувався спеціальний лубрикант під час Вашого останнього анального контакту?

1. Так → *переходьте до запитання E30*
 2. Ні
 3. Важко відповісти (*не зачитувати*)
- } *переходьте до запитання E31*

E29. Спеціальний лубрикант під час Вашого останнього анального контакту (в активній або пасивній ролі) не використовувався? (Інтерв'юєре! Позначте всі можливі варіанти відповіді)

1. Не було лубриканта / не було під рукою
2. Лубрикант коштує надто дорого
3. Я не знаю, де його можна дістати
4. Не вважали за необхідне використовувати лубрикант
5. Знаходився у стані алкогольного сп'яніння
6. Знаходився під впливом наркотиків
7. Не думали про це
8. Інше (що саме): _____
9. Важко відповісти (*не зачитувати*)

E30. Який лубрикант Вам більше подобається використовувати? (Інтерв'юєре! Можливий тільки один варіант відповіді)

1. На водній основі
2. На силіконовій основі
3. Я не знаю, чим вони відрізняються
4. Інше (що саме): _____

БЛОК E31-E39. СЕКСУАЛЬНІ КОНТАКТИ З ЖІНКАМИ

Тепер я хотів/хотіла б поставити декілька запитань, які стосуються Вашого досвіду сексуальних стосунків із ЖІНКАМИ (під жінками ми розуміємо всіх осіб жіночої статті).

E31. Чи був у Вас коли-небудь СТАТЕВИЙ КОНТАКТ (вагінальний або анальний) З ЖІНКОЮ?

1. Так

2. Ні

Немає відповіді (*не зачитувати*)*переходьте до запитання E39***E32. Скільки Вам виповнилося років на момент, коли у Вас відбувся перший статевий контакт із Жінкою?**

_____ (повних років)

99. Не пам'ятаю (*не зачитувати*)

До жінок комерційного сексу (ЖКС) ми відносимо тих, хто отримував будь-яку матеріальну винагороду за секс.

E33. Чи користувалися Ви за останні 6 місяців сексуальними послугами ЖКС?

1. Так

1. Ні → *переходьте до запитання E35***E34. Чи використовувався презерватив під час Вашого останнього статевого контакту з ЖКС?**

1. Так

2. Ні

3. Важко відповісти (*не зачитувати*)4. Немає відповіді (*не зачитувати*)

Інтерв'юєре! Наступні запитання стосуються всіх жінок, а не тільки жінок, які надають сексуальні послуги за винагороду (ЖКС).

E35. Скільки було ЖІНОК, з якими Ви мали секс за останні 6 місяців?

Кількість партнерок упродовж останніх 6 місяців

Якщо "0", то переходьте до запитання E392. Важко відповісти (*не зачитувати*)3. Немає відповіді (*не зачитувати*)*переходьте до запитання E39***E36. Чи використовувався презерватив під час Вашого останнього статевого контакту з ЖІНКОЮ?**1. Так → *переходьте до запитання E38*

2. Ні

3. Важко відповісти (*не зачитувати*)4. Немає відповіді (*не зачитувати*)*переходьте до запитання E38*

Е37. Чому не використовувався презерватив під час Вашого останнього статевого контакту з ЖІНКОЮ?**(Інтерв'юєре! Респондент може обрати декілька варіантів відповіді)**

1. Не було презерватива / не було під рукою
2. Бо без презерватива приємніше (його використання знижує чутливість)
3. Презерватив коштує занадто дорого
4. Партнерка хотіла без презерватива
5. Я впевнений, що і я, і партнерка – здорові
6. Тому що жінка, про яку йдеться, – моя дружина
7. Був п'яним
8. Був «під кайфом» (під впливом наркотиків)
9. Я виступав в активній ролі і думаю, що для мене не було ризику
10. Інше (що саме): _____
11. Важко відповісти **(не зачитувати)**

Е38. Пригадайте всі Ваші сексуальні контакти з ЖІНКАМИ впродовж останніх 6 місяців. Як часто при цих сексуальних контактах використовувався презерватив?**(Інтерв'юєре! Можливий тільки один варіант відповіді)**

1. Завжди (100 %)
2. У більшості випадків (75 %)
3. У половині випадків (50 %)
4. Інколи (25 %)
5. Рідко (менше 10 %)
6. Ніколи
7. Не знаю / не пам'ятаю **(не зачитувати)**

Інтерв'юєре, поясніть респонденту:

Транс-жінка (або трансгендерна жінка, або male-to-female, або MtF) – термін, що використовується для опису транс-фемінних людей, які, з точки зору біології, народилися чоловіками, але знаходяться у процесі фізичного «переходу» (або завершили «перехід») з метою змінити своє тіло і виглядати, як жінки.

Транс-чоловік (або трансгендерний чоловік, або female-to-male, або FtM) – термін, який зазвичай використовується для опису транс-маскулінних людей, які, з точки зору біології, народилися жінками, але знаходяться у процесі фізичного «переходу» (або завершили «перехід») з метою змінити своє тіло і виглядати, як чоловік.

Shemale (вимов. ші-мейл ['ʃi.meɪl], від англ. *she is male* – «вона чоловік») – це людина, яка, маючи жіночу зовнішність (вторинні статеві ознаки) і виконуючи соціальну роль жінки в суспільстві (третинні статеві ознаки), до того ж володіє чоловічими статевими органами (первинні статеві ознаки) і можливою здатністю пенісу до ерекції.

Е39. Чи були у Вас сексуальні контакти з трансґендерами?

1. Так →

Е39.1. З ким саме у Вас були сексуальні контакти?

1. з трансґендерною жінкою (MtF)
2. з трансґендерним чоловіком (FtM)
3. з шимейл (зовнішність жіноча, статеві органи – чоловічі)

2. Ні

БЛОК Е40-Е45. ІНШІ РИЗИКИ

Якщо у респондента був постійний сексуальний партнер (Е10=1), поставте запитання Е40. Якщо «ні», переходьте до запитання Е41.

Е40. Чи знаєте Ви ВІЛ-статус Вашого останнього постійного сексуального партнера?

(Інтерв'юєре! Можливий тільки один варіант відповіді)

1. Знаю ВІЛ-статус – він негативний
2. Знаю ВІЛ-статус – він позитивний
3. Не знаю його/її ВІЛ-статусу
4. Немає відповіді *(не зачитувати)*

	Дуже важливо	Скоріше, важливо	Скоріше, не важливо	Абсолютно не важливо	Важко відповісти <i>(не зачитувати)</i>
Е41. Наскільки важливо для Вас знати ВІЛ-статус осіб, з якими Ви маєте секс?	1	2	3	4	99
Е42. Наскільки для Вас самих важливо, щоб особи, з якими Ви маєте секс, знали Ваш ВІЛ-статус?	1	2	3	4	99

Е43. Чи практикували Ви груповий секс упродовж останніх 6 місяців (тобто мали більше одного сексуального партнера чи однієї сексуальної партнерки одночасно)?

1. Ні → **переходьте до запитання Е46**
2. Так, із чоловіками (жінок при цьому не було)
3. Так, із жінками (чоловіків при цьому не було)
4. Так, і з чоловіком (чоловіками), і з жінкою (жінками) одночасно
5. Немає відповіді *(не зачитувати)* → **переходьте до запитання Е46**

E44. Чи знаєте Ви ВІЛ-статус Ваших статевих партнерів/партнерок, які брали участь в останньому груповому сексі?**1. Знаю ВІЛ-статус всіх:**

- 1.1. Він негативний
- 1.2. Щонайменше в однієї особи він позитивний

2. Знаю ВІЛ-статус деяких:

- 2.1. Він негативний
- 2.2. Щонайменше в однієї особи він позитивний

3. Не знаю їх ВІЛ-статусу

Немає відповіді (*не зачитувати*)

E45. Як часто за останні 6 місяців Ви використовували презерватив під час ГРУПОВОГО СЕКСУ?

- 1. Завжди (100 %)
- 2. У більшості випадків (75 %)
- 3. У половині випадків (50 %)
- 4. Інколи (25 %)
- 5. Рідко (менше 10 %)
- 6. Ніколи
- 7. Не знаю / не пам'ятаю (*не зачитувати*)

E46. Чи вживали Ви поперс під час сексу протягом останніх 12 місяців?

- 1. Так
- 2. Ні
- 3. Не знаю, що таке «поперс»
- 4. Важко відповісти (*не зачитувати*)

E47. Чи вживали Ви протягом останніх 12 місяців легальні сексуальні стимулятори (віагра, сіаліс, потенціале та подібні)?

- 1. Так
- 2. Ні
- 3. Вживав якось раніше

E48. Чи були Ви колись жертвою сексуального насильства?

- 1. Так
- 2. Ні
- 3. Відмова від відповіді (*не зачитувати*)

БЛОК F: УЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ТА НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН**F1. Ви вживаєте алкоголь?**

1. Так
 2. Ні
 3. Немає відповіді *(не зачитувати)*
- } *переходьте до запитання F4*

**F2. Скажіть, будь ласка, який алкоголь Ви вживаєте найчастіше?
(Інтерв'юєре! Можливий тільки один варіант відповіді!)**

1. Слабоалкогольні напої (напр., пиво, джин-тонік і т. ін.)
2. Напої середньої міцності (напр., лікери, вина і т. ін.)
3. Міцний градус (напр., горілка, віскі, коньяк і т. ін.)

**F3. Як часто впродовж останнього місяця (30 днів)
Ви займалися сексом у стані алкогольного сп'яніння?**

1. Завжди (100 %)
2. У більшості випадків (75 %)
3. У половині випадків (50 %)
4. Інколи (25 %)
5. Рідко (менше 10 %)
6. Ніколи
7. Не знаю / не пам'ятаю *(не зачитувати)*

**F4. Деякі люди пробують різні види наркотиків. Чи вживали
Ви НЕІН'ЄКЦІЙНІ НАРКОТИКИ (напр., курили марихуану, нюхали кокаїн,
приймали амфетамін чи екстазі і т. ін.)? Ми не запитуємо, звідки вони у Вас!**

1. Так, вживав впродовж останніх 30 днів
 2. Так, вживав впродовж останніх 12 місяців
 3. Так, вживав більше року тому
 4. Колись давно пробував, але вже не пам'ятаю, коли саме це було
 5. Ніколи не вживав, і навіть, не пробував
 6. Немає відповіді *(не зачитувати)*
- } *переходьте до запитання F7*

F5. Які саме неін'єкційні наркотики Ви вживали за останні 30 днів?

1. Опіати (героїн, трамадол, опій)
2. Стимулятори (кокаїн, амфетамін, метамфетамін, джефф, екстазі, «солі»)
3. Галюциногени (ЛСД, гриби и т.ін.)
4. Мене пригощали, а чим саме – не знаю

Інтерв'юєре! Наступне запитання тільки для тих, хто відповів 1 на F5.

F6. Як часто за останній місяць (30 днів) Ви вступали в сексуальні контакти, перебуваючи під впливом неін'єкційних наркотиків?

1. Завжди (100 %)
2. У більшості випадків (75 %)
3. У половині випадків (50 %)
4. Інколи (25 %)
5. Рідко (менше 10 %)
6. Ніколи
7. Не пам'ятаю (**не зачитувати**)
8. Не вживав неін'єкційні наркотики упродовж останніх 30 днів

F7. Деякі люди пробують наркотики, які вводяться за допомогою шприца. Чи вживали Ви ІН'ЄКЦІЙНІ НАРКОТИКИ?

1. Так, вживав впродовж останніх 30 днів
2. Так, вживав впродовж останніх 12 місяців
3. Так, вживав більше року тому
4. Колись давно пробував, але вже не пам'ятаю, коли саме це було
5. Ніколи не вживав і навіть, не пробував
6. Немає відповіді (**не зачитувати**)

переходьте
до запитання G1

F8. Чи використовували Ви під час ОСТАННЬОЇ ІН'ЄКЦІЇ шприц або голку, якими вже робила собі ін'єкцію інша людина?

1. Так
2. Ні
3. Не пам'ятаю (**не зачитувати**)

F9. Чи використовувала інша людина шприц або голку, якими Ви робили собі ін'єкцію, під час ОСТАННЬОГО вживання ін'єкційного наркотику?

1. Так
2. Ні
3. Не пам'ятаю (**не зачитувати**)

F10. Як часто впродовж останніх 30 днів Ви вживали НАРКОТИКИ ІН'ЄКЦІЙНИМ ШЛЯХОМ?

1. _____ кількість разів за останню добу (24 години)
2. _____ кількість днів за останній тиждень
3. _____ кількість днів за останній місяць (30 днів)

F11. Як часто за останній місяць (30 днів) Ви вступали в сексуальні контакти, перебуваючи під впливом ін'єкційних наркотиків?

1. Завжди (100 %)
2. У більшості випадків (75 %)
3. У половині випадків (50 %)
4. Інколи (25 %)
5. Рідко (менше 10 %)
6. Ніколи
7. Не пам'ятаю (**не зачитувати**)

БЛОК G: ПРОГРАМИ ПРОФІЛАКТИКИ ІНФІКУВАННЯ ВІЛ**G1. Чи отримували Ви впродовж останніх 12 місяців презервативи безкоштовно (від представника громадської організації, медичного працівника, у нічних клубах, на вечірках тощо)?**

1. Так
2. Ні
3. Важко відповісти / не пам'ятаю (**не зачитувати**)

G2. Чи є Ви клієнтом організації, яка займається профілактикою ВІЛ-інфекції серед чоловіків, що практикують секс із чоловіками?

1. Так _____ назва організації
2. Ні
3. Відмова від відповіді (**не зачитувати**) → **переходьте до запитання G6**

G3. Як давно Ви є клієнтом цієї організації?

(Інтерв'юєре! Якщо респондент називає число в роках, переведіть його в місяці та запишіть! Якщо респондент називає один місяць, запишіть «1»!)

_____ кількість місяців

0. Менше місяця

G4. Чи отримували Ви впродовж останніх 6 місяців презервативи від представника цієї організації?

1. Так
2. Ні
3. Отримував від якогось представника, але чи був це представник цієї організації, не знаю
4. Важко відповісти (**не зачитувати**)

G5. Ваш доступ до профілактичних послуг або матеріалів (презервативів, та лубрикантів та консультування) впродовж останніх 12 місяців:

1. Став гірше, ніж був раніше
2. Не змінився
3. Став краще, ніж був раніше
4. Важко відповісти **(не зачитувати)**

G6. Чи купували Ви презервативи впродовж останнього місяця (30 днів) ?

1. Так
 - 1.1. Скільки презервативів Ви купили впродовж останніх 30 днів?
(Якщо респондент називає кількість пачок, переведіть її у штуки й запишіть. Нуль не може бути відповіддю)
_____ штук
2. Ні → **переходьте до запитання G8**

G7. Скільки грошей Ви витратили впродовж останнього місяця (30 днів) на купівлю презервативів особисто для себе і свого(їх) партнера(ів)?

- _____ грн. **(нуль не може бути відповіддю)**
99. Важко відповісти **(не зачитувати)**

G8. Скажіть, будь ласка, чи були такі випадки, коли Ви не могли купити презервативи, коли вони були Вам потрібні, протягом останніх 30 днів?

1. Так →

**G8.1. Чому виник такий випадок?
(можливі декілька варіантів відповіді)**

1. Я не зміг/змогла знайти аптеку/магазин (фізично)
2. Мені не захотілось іти й купувати
3. Аптека/магазин був зачинений
4. Презервативи коштували занадто дорого
5. Інше, вкажіть _____

2. Ні

3. Важко відповісти **(не зачитувати)**

БЛОК Н: СТАВЛЕННЯ ДО СВОГО ЗДОРОВ'Я, ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА ІПСШ ТА ІНШІ ХВОРОБИ

Н1. Впродовж останніх 12 місяців чи проходили Ви медичні огляди, чи здавали аналізи з метою профілактики захворювань, а не з метою вирішення проблем зі здоров'ям, з якими Ви зіткнулися:

1. Так, проходив медичні огляди та здавав аналізи
2. Так, проходив лише медичні огляди
3. Так, здавав аналізи, без додаткових медичних оглядів
4. Ні

Н2.1 Чи були у Вас за ОСТАННІ 12 МІСЯЦІВ такі захворювання?			Н2.2 лікували/лікуєте зараз Ви:		Н2.3 Як саме Ви лікували/лікуєте це захворювання? Можливі кілька варіантів			
Ні		Так	Ні	Так	Самостійно	Звернувся до мед. установ	Звернувся до НУО	ІНШЕ/ВВ
1. Туберкульоз	2	1→	2	1→	1	2	3	4
2. Гепатит В	2	1→	2	1→	1	2	3	4
3. Гепатит С	2	1→	2	1→	1	2	3	4
4. Сифіліс	2	1→	2	1→	1	2	3	4
5. Інші ІПСШ (які саме?): _____	2	1→	2	1→	1	2	3	4
6. Були ознаки хвороби/інфекції на статевих органах або анусі, але я не робив аналізи та не ходив до лікаря	2	1→	2	1→	1	2	3	4

Н3. Чи робили Вам вакцинацію проти гепатиту В?

1. Так
2. Ні
3. Не знаю (не зачитувати)

БЛОК І: ЗНАННЯ ПРО ВІЛ

І1. Чи згодні Ви з наступними твердженнями щодо ВІЛ-інфекції:

<i>(Інтерв'юєре! Зафіксуйте одну відповідь по кожному рядку)</i>	Так	Ні	Не знаю (не зачит.)
Ризик передачі ВІЛ можливо знизити, якщо мати сексуальні контакти лише з одним вірним, неінфікованим партнером (однією вірною, неінфікованою партнеркою)	1	2	3
Ризик ВІЛ-інфікування можливо знизити, якщо правильно користуватися презервативом під час кожного сексуального контакту, включаючи оральний	1	2	3
Здорова на вигляд людина може бути ВІЛ-інфікованою	1	2	3
ВІЛ можна заразитися через укус комара	1	2	3
Інфікуватися ВІЛ можна, якщо пити по черзі з однієї склянки з ВІЛ-інфікованою людиною	1	2	3
Інфікуватися ВІЛ можна через спільне користування туалетом, басейном, сауною з ВІЛ-інфікованою людиною	1	2	3
Інфікуватися ВІЛ можна, якщо вживати їжу з однієї тарілки з ВІЛ-інфікованою особою	1	2	3
Інфікуватися ВІЛ можна через спільне використання ін'єкційного інструментарію з ВІЛ-інфікованою людиною	1	2	3
ВІЛ може передаватися від ВІЛ-інфікованої матері до дитини під час вагітності	1	2	3
ВІЛ може передаватися від ВІЛ-інфікованої матері до дитини при пологах	1	2	3
ВІЛ може передаватися від ВІЛ-інфікованої матері до дитини при годуванні груддю	1	2	3

І2. Чули Ви коли-небудь про доконтактну профілактику (ПрЕП)?

1. Так
2. Ні
3. Не знаю / не пам'ятаю *(не зачитувати)*

Інтерв'юєре, незалежно від відповіді респондента на запитання І1, зачитайте наступну інформацію:

Доконтактна, або преконтактна, профілактика (Pre-exposure prophylaxis – PrEP (ПрЕП)) – це вид профілактичної програми для людей, які піддаються у підвищеному ризику інфікування ВІЛ. В рамках цієї інтервенції вони щодня приймають препарат, який допомагає їм захиститися від інфікування ВІЛ, але при цьому важливо не відмовлятися від постійного використання презерватива.

І3. Програма доконтактної профілактики не впроваджується в Україні.

Але у разі впровадження такої програми чи погодились би Ви стати її учасником, якщо б Ви знали, що...?

Інтерв'юєре, позначте відповідь респондента по кожному рядку.

	Так	Ні	Не знаю (не зачит.)
1. ____ препарат може захистити людину від інфікування ВІЛ?	1	2	3
2. ____ препарат необхідно приймати щодня?	1	2	3
3. ____ необхідно отримувати препарат в Центрі СНІДу?	1	2	3
4. ____ необхідно отримувати препарат в громадській організації?	1	2	3
5. ____ людині, яка стала учасником цієї програми, необхідно робити тест на ВІЛ кожні три місяці?	1	2	3
6. ____ людині, яка стала учасником цієї програми, необхідно продовжувати користуватися презервативом при кожному сексуальному контакті, включно з оральним?	1	2	3

І4. Як Ви вважаєте, чи має людина з ВІЛ-негативним статусом стати учасником програми та приймати ПрЕП, якщо її сексуальний партнер має ВІЛ-позитивний статус?

1. Так
2. Ні, він/вона має відмовитися від сексуальних контактів з таким партнером
3. Ні, він/вона має постійно користуватися презервативом з таким партнером
4. Ні, він/вона не повинна вживати профілактичних засобів (таких як використання презерватива)
5. Інше _____
6. Не знаю / Важко відповісти **(не зачитувати)**

БЛОК J: КОНСУЛЬТУВАННЯ І ТЕСТУВАННЯ НА ВІЛ ТА ІПСШ

J1. Чи знаєте Ви, де у Вашому місті можна пройти тестування на ВІЛ?

1. Так
2. Ні
3. Важко відповісти **(не зачитувати)**

J2. Скажіть, будь ласка, чи зверталися Ви до якихось установ чи організацій з метою проходження тесту на ВІЛ (напр., медичних закладів, громадських організацій)?

1. Так

2. Ні

**J2.1. Чому Ви НЕ зверталися за тестуванням на ВІЛ?
(Інтерв'юєре! Можливі декілька варіантів відповіді.**

1. Не знаю, до кого звернутися
2. У нашому місті немає установи, де можна зробити тест
3. Не знаю, де знаходиться установа / пункт / центр тестування
4. Немає коштів на тестування
5. Незручний графік роботи установи / пункту / центру тестування
6. Незручне розташування установи / пункту / центру тестування
7. Не влаштовує ставлення персоналу
8. Боюсь розголошення свого статусу
9. Не маю бажання
10. Моя сексуальна поведінка завжди була безпечною
11. І так вже знаю свій статус
12. Перекоаний, що я позитивний
13. Інше (що саме): _____

3. Немає відповіді **(не зачитувати)****J3. Я зараз не запитую Вас про результат, але хочу спитати, чи проходили Ви коли-небудь тестування на ВІЛ?**

1. Так

2. Ні →

Переходьте до запитання J183. Важко відповісти **(не зачитувати)****J3.1. Скажіть, будь ласка, де саме Ви проходили тест на наявність ВІЛ?***«Можливі декілька варіантів відповіді»*

1. До центру СНІДу
2. До Кабінету довіри
3. До неурядової організації
4. До поліклініки за місцем проживання
5. До приватної лікарні/поліклініки
6. До приватної лабораторії
7. До Клініки дружньої до молоді
8. Інше _____

J4. Спробуйте пригадати та підрахувати, скільки всього разів у житті Ви проходили тестування на ВІЛ? _____ (кількість разів)

J5. Чому Ви вирішили пройти тестування на ВІЛ останнього разу?

(Інтерв'юєре! Респондент може обрати декілька варіантів відповіді!)

1. Це була моя власна ініціатива – дізнатися про свій ВІЛ-статус
2. Це була ініціатива мого сексуального партнера
3. У мене була ризикована поведінка (анальний секс без презерватива з еякуляцією, ін'єкційне вживання наркотиків)
4. Це була ініціатива членів моєї сім'ї
5. Мене направив лікар у зв'язку з моїм самопочуттям
6. Проходив його в рамках обов'язкового медичного огляду
7. Інше (що саме): _____
8. Важко відповісти **(не зачитувати)**

J6. Коли востаннє Ви проходили тестування на ВІЛ?

1. У цьому (2015) році
2. Восени 2014 року
3. Влітку 2014 року
4. Навесні 2014 року
5. На початку 2014 року (взимку)
6. 2013 року або раніше
7. Важко відповісти / Не пам'ятаю **(не зачитувати)**

J7. Уточнімо: це було впродовж останніх 12 місяців?

1. Так, це було впродовж останніх 12 місяців
2. Ні, це було раніше, ніж 12 місяців тому
3. Важко відповісти **(не зачитувати)**

J8. Чи була проведена з Вами дотестова консультація перед останнім тестуванням?

(Під час дотестового консультування лікар мав розповідати Вам, що таке ВІЛ/СНІД, про шляхи передачі ВІЛ-інфекції, можливі наслідки для Вас результату тестування, а також запропонувати план зниження ризику ВІЛ-інфікування)

1. Так
2. Ні
3. Не знаю / не пам'ятаю **(не зачитувати)**

J7. Я не запитую Вас про результат, але чи отримали Ви результат свого останнього тестування?

1. Так
2. Ні
3. Очікую результату
4. Не пам'ятаю **(не зачитувати)**
5. Відмова від відповіді **(не зачитувати)**

J10. Чи була проведена з Вами післятестова консультація безпосередньо після Вашого останнього тестування?

(Післятестова консультація – це конфіденційний діалог між особою, якій робили тест на ВІЛ, і консультантом. Мета такої консультації – обговорення результатів тесту, надання особі, яку тестували, необхідної інформації та психологічної підтримки у разі потреби)

1. Так
2. Ні
3. Не знаю / не пам'ятаю **(не зачитувати)**

J11. Чи хочете Ви повідомити про свій ВІЛ-статус?

(Інтерв'юєре, нагадайте респондентові, що результати опитування суворо конфіденційні)

1. Так
 - 1.1. ВІЛ-позитивний
 - 1.2. ВІЛ-негативний
2. Ні
3. Відмова від відповіді **(не зачитувати)**

} **переходьте до запитання I17**

J12. Скажіть, будь ласка, чи перебуваєте Ви на обліку в центрі СНІДу (або в іншій медичній установі, яка веде реєстрацію людей, що живуть з ВІЛ (ЛЖВ)¹) як ВІЛ-позитивна особа?

1. Так
2. Ні →
3. Відмова від відповіді **(не зачитувати)**

} **переходьте до запитання I17**

J13. Скільки часу минуло від Вашого останнього візиту до центру СНІДу (або іншої відповідної медичної установи, яка веде реєстрацію ЛЖВ) та спілкування з Вашим лікарем, який опікується Вами як людиною, що живе з ВІЛ? (Інтерв'юєре! Якщо респондент називає число в роках, переведіть його в місяці та запишіть!)

_____ кількість місяців

0. Менше місяця

J14. Чи робили Вам тест на CD4?

1. Так
2. Ні
3. Не знаю **(не зачитувати)**
4. Немає відповіді **(не зачитувати)**

Інтерв'юєре! Якщо респондент відповів «ні» або немає відповіді, переходьте до запитання J18

J14.1. Якщо так, чи дізналися Ви про свій результат тесту на CD4?

1. Так
2. Ні
3. Немає відповіді **(не зачитувати)**

¹ До категорії інших медичних закладів може бути віднесено тільки НДСЛ «ОХМАТДИТ» та ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського НАМН України» в м. Києві.

J14.2. Скільки часу минуло після Вашого останнього тесту на CD4?
(Інтерв'юєре! Якщо респондент називає число в роках, переведіть його в місяці та запишіть!)

_____ кількість місяців

0. Менше місяця

J15. Чи приймаєте Ви антиретровірусну терапію (АРТ)?

1. Так →

1.1. **Як давно Ви приймаєте АРТ?**

_____ місяців _____ років

0. Менше місяця

2. Ні, але мені вже призначили

3. Приймав/ла, але припинив/ла →

3.1. **Як давно Ви припинили приймати АРТ?**

_____ місяців _____ років

0. Менше місяця

4. Ні

J16. Чи робили Вам тест на визначення вірусного навантаження?

1. Так

2. Ні

3. Не знаю (не зачитувати)

J16.1. Якщо так, скільки часу минуло після Вашого останнього тесту для визначення вірусного навантаження?

Інтерв'юєре! Якщо респондент називає число в роках, переведіть його в місяці та запишіть!

_____ кількість місяців

0. Менше місяця

J17. Чи проходили Ви тестування на ВІЛ за допомогою швидких тестів у громадських організаціях в 2014 та 2015 роках?

(Інтерв'юєре! Поясніть респондентові, що швидкий тест – це тест, при якому кров беруть із пальця, а результат відомий упродовж 10 хвилин!)

J17.1. 2014 року:

1. Так

2. Ні

3. Не знаю/не пам'ятаю (не зачитувати)

J17.2. 2015 року:

1. Так

2. Ні

3. Не знаю/не пам'ятаю (не зачитувати)

J18. Чи проходили Ви у 2014–2015 роках тестування у громадських організаціях за допомогою швидких тестів на такі інфекції:

(Інтерв'юєре! Поясніть респондентові, що швидкий тест – це тест, під час якого кров беруть із пальця, а результат відомий упродовж 10 хвилин)

(Позначте ті інфекції, на які респондент проходив тестування у громадських організаціях у 2014 та 2015 роках! Дайте відповідь по кожному року окремо)

	J18.1. У 2014 році		J18.2. У 2015 році	
	Так	Ні	Так	Ні
1. Сифіліс	1	2	1	2
2. Хламідіоз	1	2	1	2
3. Гонорея	1	2	1	2
4. Гепатит В	1	2	1	2
5. Гепатит С	1	2	1	2

J19. Чи брали Ви участь в аналогічному дослідженні у 2013 році (коли Вам ставили запитання про Вашу сексуальну поведінку, робили тест на ВІЛ і Ви отримували купон учасника)?

1. Так, в цьому місті
2. Так, в іншому місті (в якому саме?) _____
3. Ні
4. Не пам'ятаю *(не зачитувати)*

БЛОК К. ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗМІР МЕРЕЖІ

K1 Скількох чоловіків Ви знаєте (Ви знаєте їхнє ім'я, а вони знають Ваше), у яких був оральний або анальний сексуальний контакт з іншим чоловіком за останні 6 місяців?

ЯКЩО РЕСПОНДЕНТОВІ ВАЖКО ОЦІНИТИ КІЛЬКІСТЬ: Чи можете Ви оцінити приблизно? Подумайте про чоловіків, з якими, можливо, Ви спільно проживаєте або спілкуєтесь, про чоловіків, які проживають в інших частинах міста, про різних чоловіків.

(Учасники повинні обов'язково дати відповідь на це питання – нуль не може бути відповіддю)

Кількість _____

K2 Скількох з цих чоловіків (ПОВТОРІТЬ КІЛЬКІСТЬ З ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ K1) Ви бачили впродовж останнього місяця?

(Учасники повинні обов'язково дати відповідь на це питання – нуль не може бути відповіддю)

Кількість _____
(ця кількість не може бути більшою, ніж кількість, вказана як відповідь на попереднє питання)

K3 Скільки з цих чоловіків (ПОВТОРІТЬ КІЛЬКІСТЬ ІЗ ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ K2) досягли 14 років?

(Учасники повинні обов'язково дати відповідь на це питання – нуль не може бути відповіддю)

Кількість _____
(ця кількість не може бути більшою, ніж кількість, вказана як відповідь на попереднє питання)

K4 Скільки з цих чоловіків (ПОВТОРІТЬ КІЛЬКІСТЬ ІЗ ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ K3) живе, навчається або працює у Вашому місті?

(Учасники повинні обов'язково дати відповідь на це питання – нуль не може бути відповіддю)

Кількість _____
(ця кількість не може бути більшою, ніж кількість, вказана у попередньому запитанні)

K5. Ми пропонуємо Вам виступити у ролі рекрутера – людини, яка запросить до нас на інтерв'ю інших респондентів. За це Ви зможете отримати грошову винагороду при дотриманні вимог щодо рекрутингу. Скажіть, чи хотіли б Ви запросити для участі в опитуванні своїх знайомих?

1. Так
2. Ні

Інтерв'юере! Якщо респондент згоден виступити у ролі рекрутера, проведіть з ним інструктаж і видайте купони для рекрутингу.

Дякуємо за участь в опитуванні!

Час закінчення інтерв'ю _____ год. _____ хв.

БЛОК М. ВІДОМОСТІ ПРО ЗВ'ЯЗАНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ**Заповнюється медичним працівником****М1. Чи проводилась із респондентом дотестова консультація?**

1. Так
2. Ні

М2. Вкажіть результати тестування респондента?

	Позитивний	Негативний
1. ВІЛ	1	2
2. Гепатит В	1	2
3. Гепатит С	1	2
4. Сифіліс	1	2

М3. Чи проводилась із респондентом післятестова консультація?

1. Так
2. Ні

М4. Чи повідомили респонденту результат тесту, проведеного в рамках дослідження?

	Так	Ні
1. ВІЛ	1	2
2. Гепатит В	1	2
3. Гепатит С	1	2
4. Сифіліс	1	2

М5. У разі позитивного результату отримав респондент направлення і чи було надано супровід в Центр СНІДу, Кабінет довіри або клініку імені Громашевського для уточнення позитивного результату експрес-тесту на ВІЛ?

1. Так
2. Ні

М6. Чи проводився забір крові респондента для тестування методом «сухої краплі»?

1. Так
2. Ні

ДОДАТОК Б. РОЗПОДІЛ КІЛЬКОСТІ РЕСПОНДЕНТІВ ЗА РАЙОНАМИ/МІКРОРАЙОНАМИ ОКРЕМИХ МІСТ

«Ми не запитуємо Вашу адресу, але хочемо дізнатися, в якому районі цього міста Ви проживаєте або проводите більшу частину свого часу: назва адміністративного району?»		%
Біла Церква, N = 150	Відмова від відповіді	3
	Вокзальна	3
	Гайок	3
	ДНС	8
	Заріччя	9
	Центр	19
	Таращанський	13
	Леваневського	17
	Піщаний	11
	Роток	12
Вінниця, N = 150	Замостянський	20
	Ленінський	63
	Староміський	17
Дніпро, N = 200	Індустріальний	7
	Амур-Нижньодніпровський	27
	Бабушкінський	17
	Соборний	8
	Жовтневий	23
	Кіровський	5
	Червоногвардійський	9
	Самарський	4
Донецьк, N = 300	Будьонівський	13
	Ворошилівський	10
	Калінінський	11
	Київський	17
	Кіровський	16
	Куйбишевський	7
	Ленінський	17
	Петровський	4
	Пролетарський	5
Житомир, N = 150	Богунський	49
	Королівський	51
Запоріжжя, N = 150	Жовтневий	19
	Заводський	12
	Комунарський	11
	Ленінський	19
	Орджонікідзевський	21
	Хортицький	10
	Шевченківський	8

«Ми не запитуємо Вашу адресу, але хочемо дізнатися, в якому районі цього міста Ви проживаєте або проводите більшу частину свого часу: назва адміністративного району?»		%
Івано-Франківськ, N = 150	Аеропорт	1
	БАМ	8
	Брати	2
	Бульвар	3
	Городок	8
	Центр	28
	Позитрон	15
	Пасічна	9
	Колонія	4
	Каскад	3
	Набережна	7
	Привокзальна	6
	Майзлі	2
	Тролейбусна	2
	Карпатська	3
Київ, N = 300	Голосіївський	9
	Дарницький	13
	Деснянський	9
	Дніпровський	9
	Оболонський	12
	Печерський	3
	Святошинський	8
	Солом'янський	6
	Шевченківський	13
Кропивницький, N = 200	Ленінський	40
	Кіровський	60
Луцьк, N = 150	Відмова від відповіді	1
	Крошня	2
	33-й	19
	40-й	10
	Центр	23
	Балка	3
	Відродження	2
	Вокзал	2
	ГПЗ	9
	Теремно	3
	ТАМ-ТАМ	6
	Старий ринок	3
	Львівська	7
	Пугачова	3
	Ковельська	3
	Київський майдан	3

«Ми не запитуємо Вашу адресу, але хочемо дізнатися, в якому районі цього міста Ви проживаєте або проводите більшу частину свого часу: назва адміністративного району?»		%
Львів, N = 150	Галицький	21
	Залізничний	16
	Шевченківський	19
	Сихівський	16
	Личаківський	17
	Франківський	12
Миколаїв, N = 150	Центральний	35
	Корабельний	17
	Заводський	23
	Ленінський	25
Одеса, N = 150	Малиновський	16
	Київський	19
	Приморський	51
	Суворовський	13
Полтава, N = 150	Жовтневий	32
	Київський	31
	Ленінський	37
Рівне, N = 150	Відмова від відповіді	1
	Автовокзал	15
	Юбілейний	16
	Центр	21
	Північний	23
	Ринок	11
	Мототрек	5
	Льонкомбінат	9
Сімферополь, N = 150	Відмова від відповіді	10
	Центральний	28
	Залізничний	33
	Київський	29
Севастополь, N = 300	Ленінський	36
	Нахімовський	17
	Балаклавський	14
	Гагарінський	33
Суми, N = 150	Зарічний	49
	Ковпаківський	51

«Ми не запитуємо Вашу адресу, але хочемо дізнатися, в якому районі цього міста Ви проживаєте або проводите більшу частину свого часу: назва адміністративного району?»		%
Тернопіль, N = 150	Відмова від відповіді	1
	Аляска	5
	БАМ	1
	Березовиця	1
	Східний	15
	Центр	23
	Сонячний	25
	Новий Світ	6
	Канада	5
	Дружба	17
Ужгород, N = 150	Відмова від відповіді	3
	БАМ	14
	Веселка	5
	Шахта	11
	Червониця	5
	Центр	17
	Радванка	7
	П'яний базар	7
	Проспект	2
	Новий	21
	Компотний	5
	Гагаріна	4
Харків, N = 150	Дзержинський	13
	Київський	22
	Московський	15
	Ленінський	9
	Орджонікідзевський	9
	Жовтневий	7
	Червонозаводський	5
	Комінтернівський	13
	Фрунзе	6
Херсон, N = 150	Суворовський	21
	Комсомольський	43
	Дніпровський	37

«Ми не запитуємо Вашу адресу, але хочемо дізнатися, в якому районі цього міста Ви проживаєте або проводите більшу частину свого часу: назва адміністративного району?»		%
Хмельницький, N = 150	Відмова від відповіді	3
	Виставка	10
	Гречани	13
	Дубово	10
	Південно-західний	9
	Центр	19
	Садиби	4
	Ружична	7
	Раково	9
	Озерна	7
	Лезнево	7
	Молодіжний	3
Черкаси, N = 250	Придніпровський	52
	Соснівський	48
Чернівці, N = 150	Першотравневий	35
	Шевченківський	46
	Садгірський	19
Чернігів, N = 150	Деснянський	49
	Новозаводський	51

ДОДАТОК В. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ В МІСТАХ ДОСЛІДЖЕННЯ

м. СІМФЕРОПОЛЬ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	33	[32–35]
14–24	15	[9–21]
25 та старше	85	[79–91]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	53	[44–61]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	18	[12–25]
Розлучений	28	[20–36]
Удівець	1	[0–2]
Фактичний сімейний стан-проживає...:		
З батьками/родичами	17	[11–23]
Один	37	[29–45]
З чоловіком-партнером	29	[22–37]
З жінкою-партнеркою	17	[10–23]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	0	[0]
Повна середня (11 класів)	10	[5–14]
Середня спеціальна (технікум)	40	[33–47]
Незакінчена вища (бакалавр)	16	[10–23]
Вища (магістр, спеціаліст)	34	[25–42]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування–ніколи жебракую	0	[0–3]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	1	[0–2]
Вистачає лише на продукти харчування	13	[8–19]
Загалом вистачає на життя	36	[27–44]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	42	[33–50]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	5	[1–9]
Живу в повному достатку	3	[0–7]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	6134	[5549–6719]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Сімферополь 33 роки. Більшість з них ніколи не були одруженими (53% серед усіх ЧСЧ міста), однак чи не кожен п'ятий (18%) перебуває у зареєстрованому шлюбі. Значна частина зазначила, що проживає самотньо (37%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (40%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості ЧСЧ вистачає на все необхідне, але заощаджень вони не роблять (42%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 6134 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	68	[60–76]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	17	[11–24]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	14	[8–21]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	0	[0]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	72	[65–80]
Бісексуал	28	[20–35]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	0	[0]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	64	[56–71]
Інтернет-сайти знайомств	80	[74–86]
Соціальні мережі	58	[50–67]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	15	[9–21]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважає більшість ЧСЧ (68%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки та ідентифікують себе із гомосексуалами (72%). Для пошуку партнера використовують, в основному, Інтернет-сайти знайомств (80%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	18	[17–19]
Середній вік партнера	24	[22–27]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	7	[6–9]
анальних в пасивній ролі	4	[4– 4]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Анальних в активній ролі	3	[1–3]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів	46	[37–56]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком	33	[26–39]
Наявність постійного сексуального партнера	75	[66–85]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	85	[75–95]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	66	[55–77]
Наявність випадкового сексуального партнера	88	[81–94]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	80	[71–89]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	59	[48–71]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс, протягом останніх 30 днів	13	[5–20]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	72	[45–100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	32	[23–42]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	76	[57–95]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	85	[79–91]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	0,3	[0,2–0,4]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	44	[31–58]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	44	[31–57]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	5	[2–9]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	100	[100]

У середньому ЧСЧ м. Сімферополь починає статеве життя з чоловіком у 18 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому – 7 контактів).

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (75%), як, власне, і випадковий (88%). Третина (32%) надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя. З жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 85%. Про наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів, повідомили 13%.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	87	[81–94]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	34	[24–44]
Напої середньої міцності	18	[10–26]
Міцні напої	48	[39–57]
Завжди займалися сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	0	[0]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	8	[3–12]
Вживав протягом останнього року	11	[6–17]
Вживав раніше	43	[35–52]
Ніколи не вживав	38	[31–45]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	17	[11–22]
Ніколи не вживав	83	[78–89]

Переважає більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (87%), найчастіше – міцні (48%). Неін'єкційні наркотичні речовини раніше вживали 43%, ін'єкційні – 17% респондентів.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	70	[62–78]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	83	[77–89]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	66	[57–75]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	61	[51–70]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	75	[67–83]

Переважає більшість ЧСЧ (70%) є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги та отримувала безкоштовно презервативи за останній рік (83%). Проходили медичні огляди та здавали аналізи 61% опитаних. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 75% респондентів.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	5	[2-9]
Поширеність гепатиту В	4	[1-7]
Поширеність гепатиту С	11	[5-17]
Поширеність сифілісу	0	[0]

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

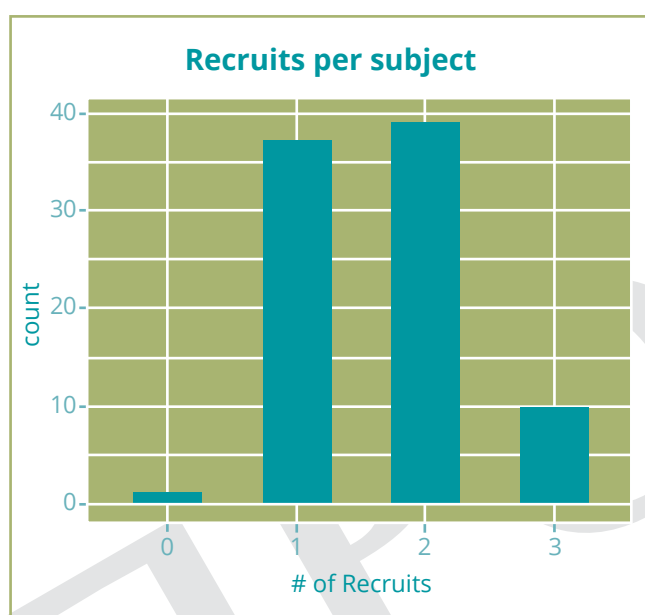

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилину

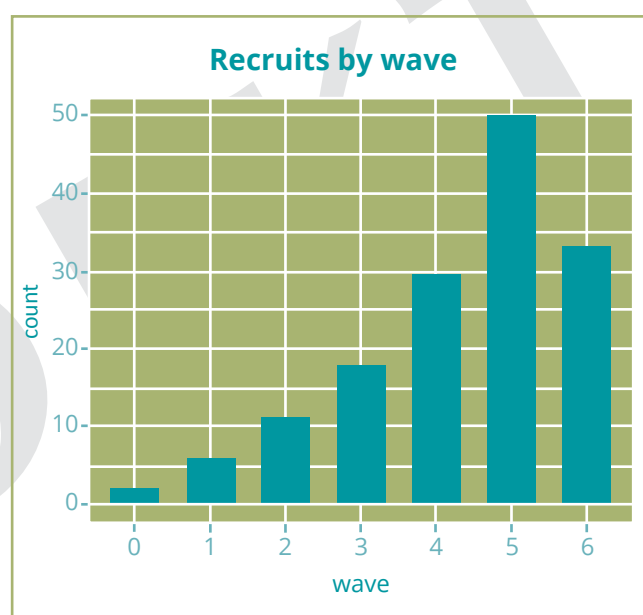

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зерном

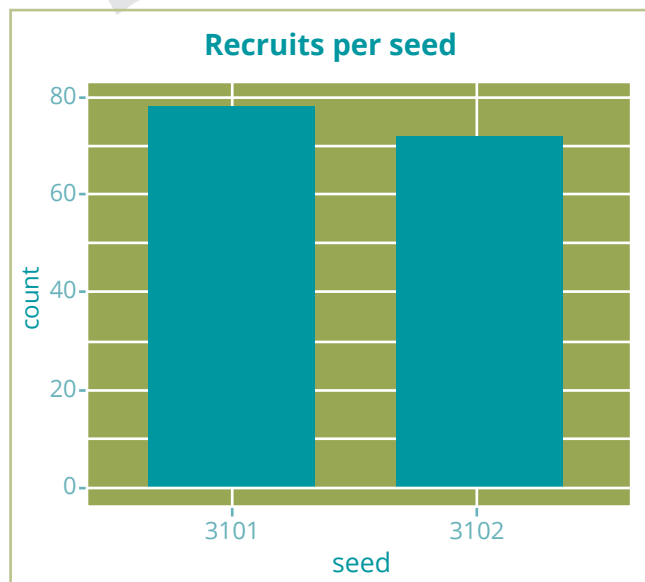

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилину опитування

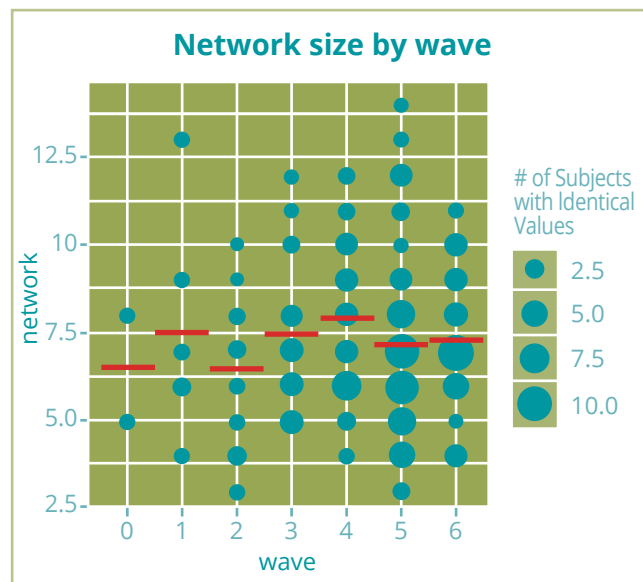
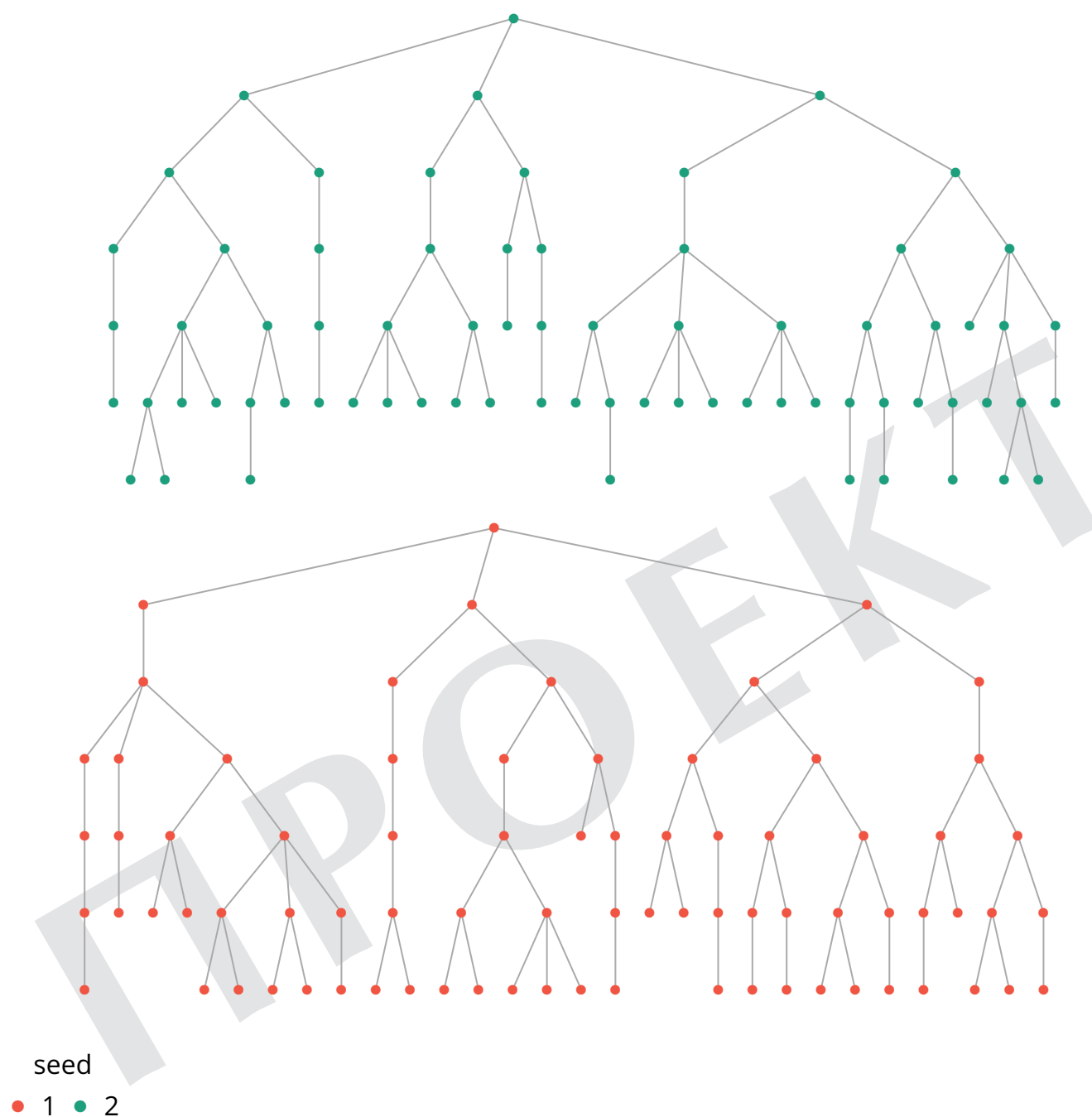

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по дві особи. Вибірка активно розвивалась до п'ятої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було шість хвиль (див. рис. 2). Перше зерно привело більше респондентів, ніж друге (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від двох до 12 осіб, в середньому розмір мережі – 7 осіб; спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 12 осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ВІННИЦЯ

Таблиця 1

Соціально демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	31	[29–33]
14–24	34	[26–43]
25 та старші	66	[57–74]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	67	[59–75]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	8	[4–13]
Розлучений	24	[17–32]
Удівець	0	[0]
Фактичний сімейний стан-проживає...:		
З батьками/родичами	52	[44–61]
Один	34	[26–42]
З чоловіком-партнером	5	[1–9]
З жінкою-партнеркою	8	[4–13]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	0	[0–1]
Повна середня (11 класів)	4	[0–7]
Середня спеціальна (технікум)	38	[27–49]
Незакінчена вища (бакалавр)	25	[17–34]
Вища (магістр, спеціаліст)	33	[24–41]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	2	[0–3]
Вистачає лише на продукти харчування	19	[13–26]
Загалом вистачає на життя	49	[41–57]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	22	[15–29]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	7	[3–12]
Живу в повному достатку	1	[0–3]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	2581	[2411–2751]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Вінниця 31 рік. Більшість з них ніколи не були одруженими (67% серед усіх ЧСЧ міста). Переважна частина зазначила, що проживає з батьками чи родичами (52%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (38%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них вистачає на життя (49%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 2581 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	40	[32–48]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	37	[28–45]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	19	[13–25]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	4	[1–8]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	42	[34–50]
Бісексуал	57	[49–65]
Гетеросексуал	1	[0–2]
«Важко відповісти»	0	[0–1]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	38	[30–46]
Інтернет-сайти знайомств	55	[47–63]
Соціальні мережі	50	[42–58]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	21	[14–28]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Винятково чоловіки приваблюють 40% ЧСЧ м. Вінниця, майже стільки ж (37%) вказали, що їх приваблюють чоловіки, але іноді – й жінки. Більше половини ЧСЧ (57%) вказали на свою бісексуальну орієнтацію. Для пошуку партнера використовують майже в однаковій мірі Інтернет-сайти знайомств (55%) та соціальні мережі (50%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	20	[19–21]
Середній вік партнера	23	[22–25]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	5	[4–6]
анальних в пасивній ролі	2	[1–3]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	3	[2–4]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	36	[28–43]
Використовували презерватива під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	62	[55–69]
Наявність постійного сексуального партнера	72	[61–83]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	67	[57–77]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	42	[32–52]
Наявність випадкового сексуального партнера	45	[34–56]
Використання презервативу під час останнього анального сексуального контакту	85	[75–94]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	57	[40–73]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	1	[0–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	7	[2–13]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	6	[5–15]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	70	[62–77]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[1–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	63	[48–77]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	35	[19–50]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	71	[26–100]

У середньому ЧСЧ м. Вінниця починали статеве життя з чоловіком у 20 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 5 контактів). Анальним сексом займалися дещо рідше – у пасивній ролі в середньому 2 контакти за місяць, в активній – 3 контакти.

Переважає більшість ЧСЧ має постійного партнера (72%), дещо менше половини (45%) – випадкового. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 7% ЧСЧ. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 70% опитаних.

У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив: 72% – під час останнього контакту з партнером-чоловіком, 67% – востаннє з постійним партнером, 85% – під час останнього випадкового контакту.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	76	[69–84]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	40	[29–51]
Напої середньої міцності	26	[19–34]
Міцні напої	34	[23–44]
Завжди займалися сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	1	[0–3]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	2	[0–4]
Вживав протягом останнього року	6	[2–9]
Вживав раніше	17	[11–23]
Ніколи не вживав	75	[68–82]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	0	[0]
Ніколи не вживав	100	[100]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (76%), найчастіше – слабоалкогольні (40%). Три з чотирьох опитаних ніколи не вживали неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні наркотичні речовини ніхто з ЧСЧ не вживав.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	26	[20–32]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	63	[55–70]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	68	[60–76]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	56	[47–65]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	59	[52–66]

Кожен четвертий ЧСЧ (26%) є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги. Більшість отримували безкоштовно презервативи за останній рік (63%) та проходили медичні огляди і здавали аналізи (56%). Переважна частина ЧСЧ (78%) проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 59% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	3	[1-6]
Поширеність гепатиту В	0	[0]
Поширеність гепатиту С	1	[0-2]
Поширеність сифілісу	3	[0-6]

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

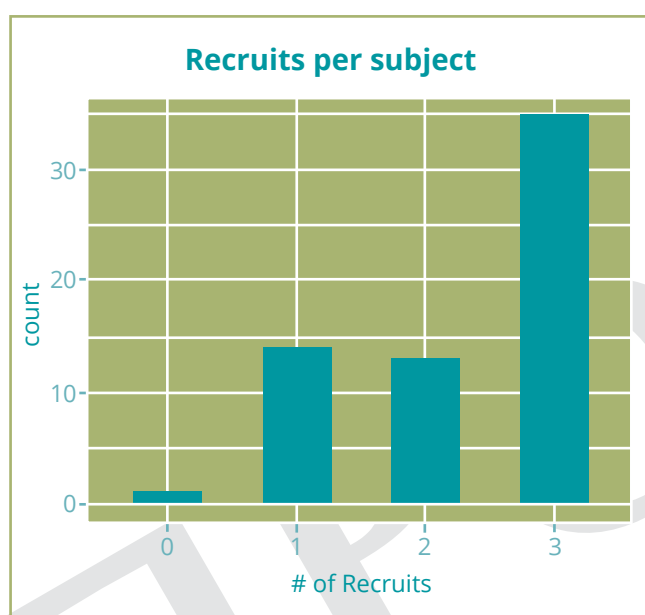

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилиною

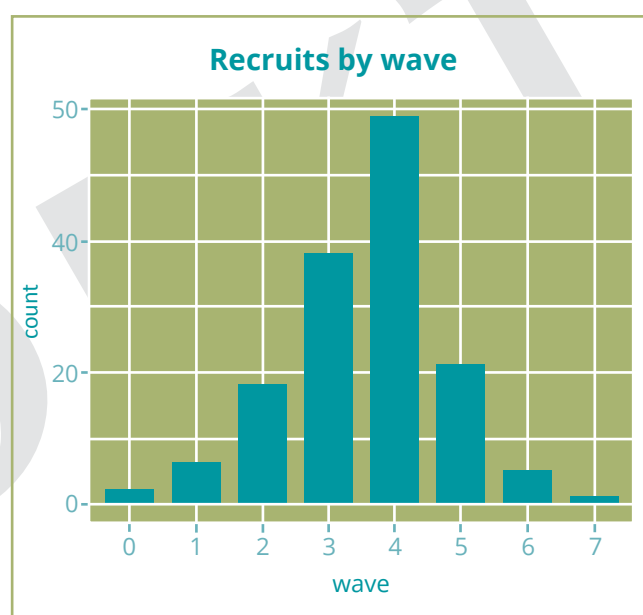

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зерном

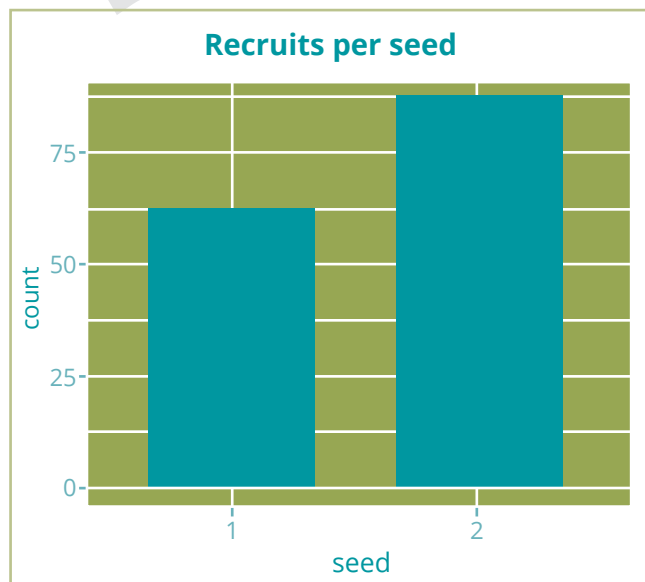

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилиною опитування

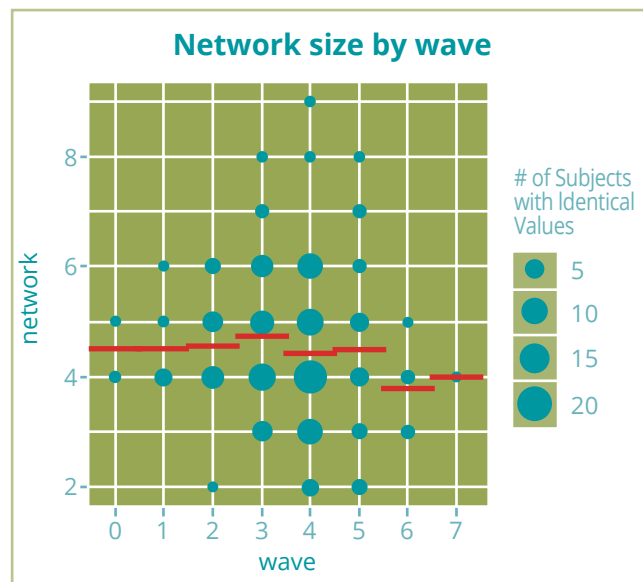
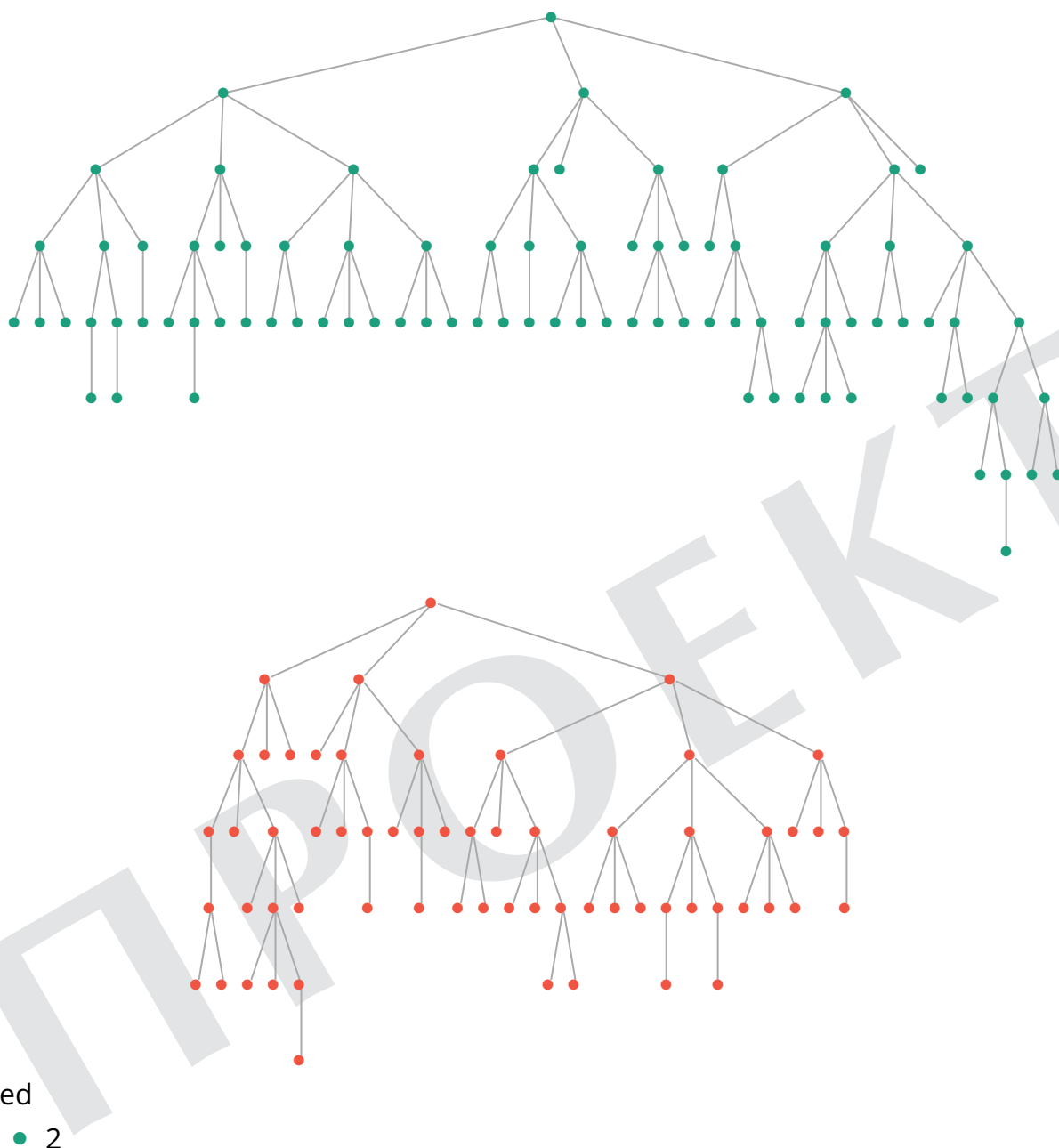

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по три особи. Вибірка активно розвивалася до четвертої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було 7 хвиль (див. рис. 2). Друге зерно привело більше респондентів, ніж перше (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від двох до восьми осіб, в середньому розмір мережі у всіх хвилях близько чотирьох осіб; спостерігається один викид із розміром мережі більше восьми осіб (див. рис. 4).

м. ЛУЦЬК

Таблиця 1

Соціально демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	27	[25–29]
14–24	46	[36–56]
25 та старше	54	[44–64]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	84	[77–91]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	8	[3–12]
Розлучений	9	[3–14]
Удівець	0	[0]
Фактичний сімейний стан-проживає...:		
З батьками/родичами	43	[33–53]
Один	38	[29–47]
З чоловіком-партнером	14	[7–21]
З жінкою-партнеркою	5	[2–9]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	0	[0]
Повна середня (11 класів)	3	[1–6]
Середня спеціальна (технікум)	20	[12–28]
Незакінчена вища (бакалавр)	36	[25–46]
Вища (магістр, спеціаліст)	40	[31–50]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	3	[1–6]
Вистачає лише на продукти харчування	7	[2–11]
Загалом вистачає на життя	50	[41–60]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	16	[10–32]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	18	[9–27]
Живу в повному достатку	5	[1–10]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	2942	[2632–3251]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Луцьк 27 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (84% серед усіх ЧСЧ міста). Переважаюча частина зазначила, що проживає з батьками (43%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають вищу освіту (40%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них загалом вистачає на життя (50%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 2942 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	65	[56–73]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	17	[10–24]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	13	[7–19]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	6	[2–9]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	66	[58–74]
Бісексуал	33	[25–41]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	1	[0–2]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	48	[39–57]
Інтернет-сайти знайомств	65	[57–73]
Соціальні мережі	85	[79–90]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	29	[21–37]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважає більшість ЧСЧ (65%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (66%). Для пошуку партнера найчастіше використовують соціальні мережі (85%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	18	[17–19]
Середній вік партнера	22	[21–23]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	5	[4–6]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в пасивній ролі	3	[3– 4]
анальних в активній ролі	4	[3–5]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	51	[43–58]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	78	[71 –84]
Наявність постійного сексуального партнера	46	[37–56]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	62	[51–72]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	41	[30–53]
Наявність випадкового сексуального партнера	70	[62–78]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	87	[79–94]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	56	[46–66]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс, протягом останніх 30 днів	2	[0–5]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	9	[3– 17]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	41	[5–76]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	62	[54–71]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	2	[1–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	72	[59–86]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	49	[33–64]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	3	[0–7]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	82	[56–100]

ЧСЧ м. Луцька починали статеве життя з чоловіком у 18 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 5 контактів).

Постійний партнер є у 46% ЧСЧ, випадковий – у 70%. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 9%, а 2% самі платили за секс за останній місяць. Із жінками впродовж життя мали контакт 62%, із ЖКС за останні півроку 3% опитаних.

Практики використання презервативів чоловіками свідчать про те, що завжди використовують презерватив від 41% до 56% ЧСЧ, залежно від контакту (з постійним партнером рідше).

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	71	[62–80]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	26	[18–34]
Напої середньої міцності	35	[26–43]
Міцні напої	39	[29–49]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	0	[0]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	4	[1–9]
Вживав протягом останнього року	16	[11–22]
Вживав раніше	14	[8–19]
Ніколи не вживав	66	[58–73]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	1	[0–2]
Вживав раніше	7	[3–11]
Ніколи не вживав	91	[88 –95]

Переважає більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (71%), найчастіше – міцні алкогольні напої (вживає 39%). Вживали раніше неін'єкційні наркотичні речовини 14%, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживали 7%.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	48	[39–58]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	56	[46–65]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	64	[55–72]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	27	[20–34]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	59	[51–68]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги були 48%. Отримували безкоштовно презервативи за останній рік 56%. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 27%. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 59%.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	4	[1–6]
Поширеність гепатиту В	4	[1–7]
Поширеність гепатиту С	4	[1–8]
Поширеність сифілісу	2	[0–4]

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

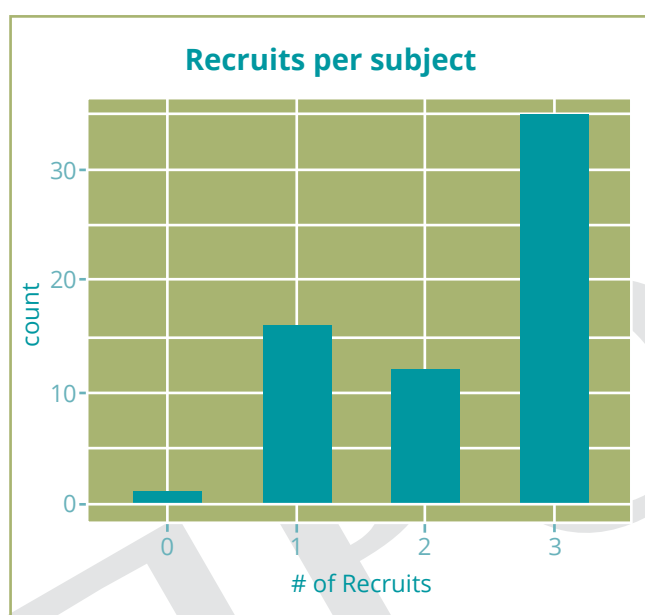

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилю

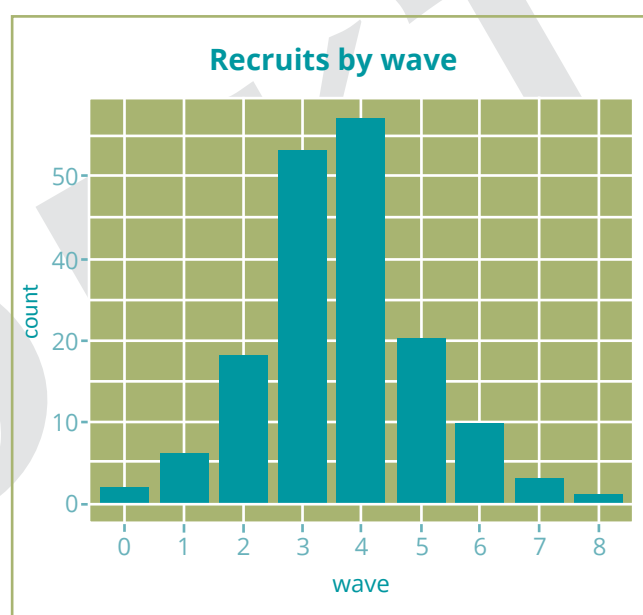

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

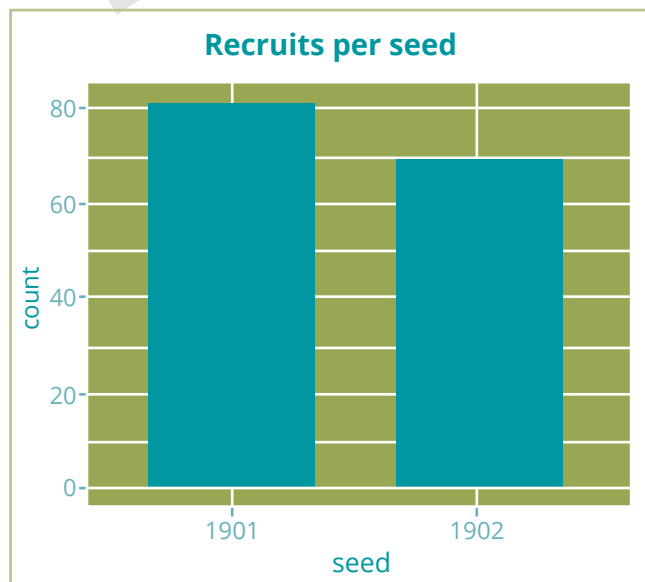

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилю опитування

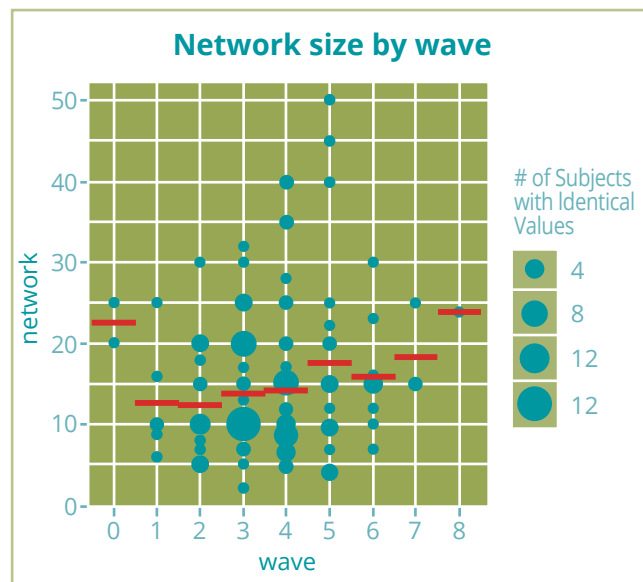
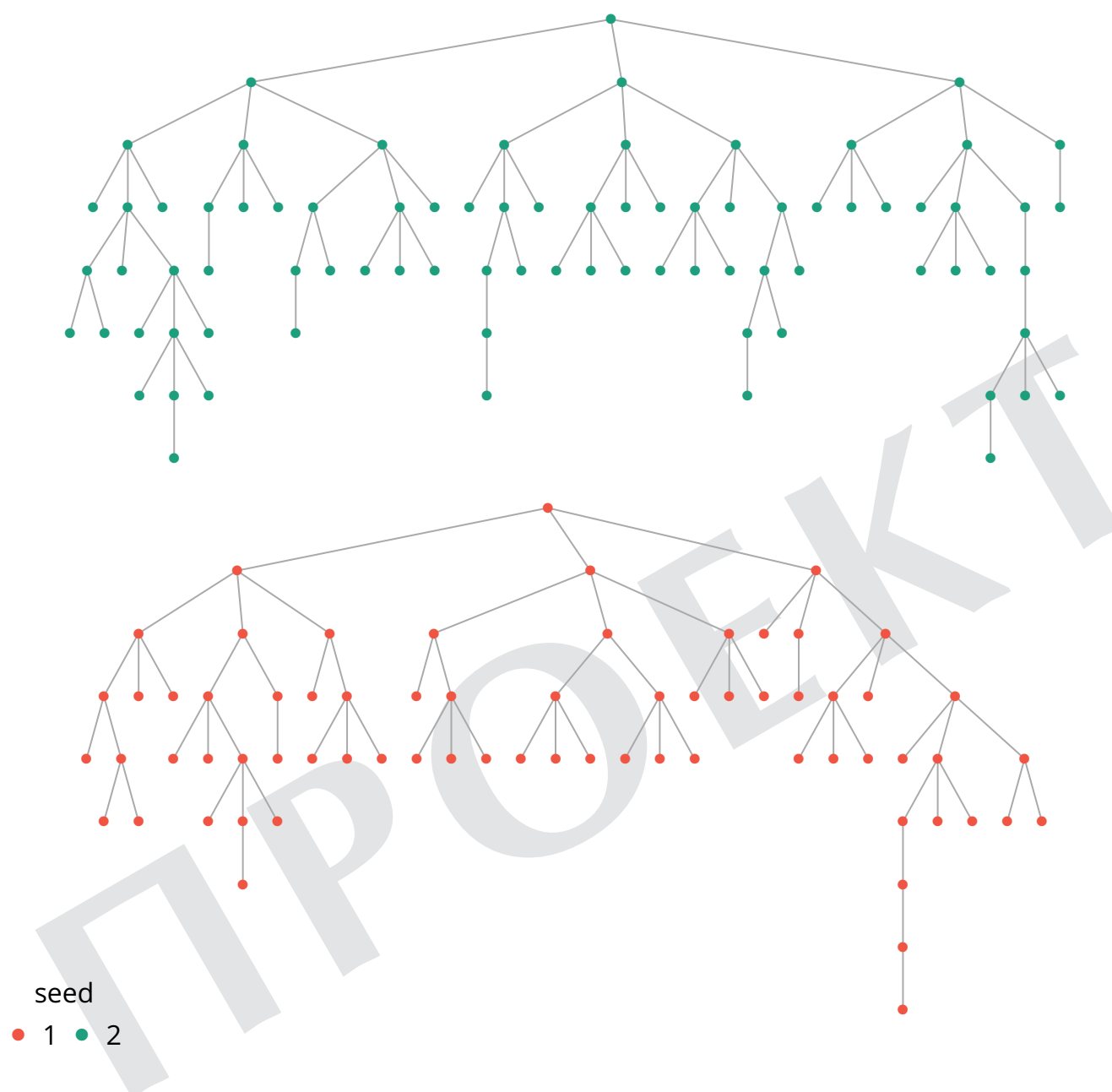

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по три особи. Вибірка активно розвивалась до четвертої хвили, а потім – спадала. Всього ж було вісім хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело перше зерно (див. рис. 3). Найчастіше опитувані оцінювали розмір свої мережі від 0 до 50 осіб. Спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 40 осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ДНІПРО

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	27	[25–29]
14–24	41	[33–49]
25 та старше	59	[51–67]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	89	[85–93]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	4	[1–6]
Розлучений	6	[3–10]
Удівець	1	[0–1]
Фактичний сімейний стан-проживає...:		
З батьками/родичами	50	[42–58]
Один	35	[28–43]
З чоловіком-партнером	11	[7–15]
З жінкою-партнеркою	3	[1–6]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	4	[1–8]
Повна середня (11 класів)	6	[2–9]
Середня спеціальна (технікум)	42	[34–49]
Незакінчена вища (бакалавр)	21	[15–27]
Вища (магістр, спеціаліст)	27	[20–34]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування-інколи жебракую	1	[0–1]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	2	[1–4]
Вистачає лише на продукти харчування	12	[5–19]
Загалом вистачає на життя	56	[48–64]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	19	[13–25]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	8	[4–12]
Живу в повному достатку	0	[0–1]
Інше	1	[0–2]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	3419	[3023–3814]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Дніпро 27 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (89% серед усіх ЧСЧ міста). Половина ЧСЧ проживає з батьками чи родичами. Щодо рівня освіти, то в більшості випадків вони мають середню спеціальну освіту (42%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них вистачає на життя (56%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 3419 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	65	[56–73]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	27	[19–36]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	6	[3–8]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	2	[1–4]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	68	[60–76]
Бісексуал	30	[23–38]
Гетеросексуал	1	[0–3]
«Важко відповісти»	1	[0–2]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	58	[51–65]
Інтернет-сайти знайомств	55	[48–63]
Соціальні мережі	63	[56–71]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	29	[21–37]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважає більшість ЧСЧ (65%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (68%). Для пошуку партнера використовують, в дещо більшій мірі, соціальні мережі (63%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	17	[16–18]
Середній вік партнера	21	[20–22]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	4	[3–6]
анальних в пасивній ролі	1	[1–2]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	2	[1–2]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	37	[29–44]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	55	[47–63]
Наявність постійного сексуального партнера	56	[44–68]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	55	[38–72]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	50	[33–65]
Наявність випадкового сексуального партнера	45	[34–56]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	94	[89–100]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	87	[78–96]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	10	[4–16]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	73	[42–100]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	54	[46–62]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	0,47	[0–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	74	[55–92]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	74	[54–93]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	100	[100]

У середньому ЧСЧ м. Дніпро починали статеве життя з чоловіком у 17 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 4 контакти). Анальним сексом займалися дещо рідше – у пасивній ролі був один контакт за місяць, в активній – два.

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (56%), про випадкового партнера зазначили 45%. Кожен десятий надавав сексуальні послуги за винагороду впродовж життя. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 54%. У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив: 78% – під час останнього контакту з партнером-чоловіком, 55% – під час останнього контакту з постійним партнером, 94% – під час останнього контакту з випадковим партнером.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	85	[80–91]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	37	[30–45]
Напої середньої міцності	38	[30–47]
Міцні напої	24	[17–32]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	3	[1–5]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	4	[1–6]
Вживав протягом останнього року	5	[2–7]
Вживав раніше	13	[8–17]
Ніколи не вживав	78	[72–84]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	2	[0–4]
Ніколи не вживав	98	[96–100]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (85%). Однаково середньої міцності (38%) та слабоалкогольні (37%). Майже кожен двадцятий опитаний протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживали 2%.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	23	[14–31]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	53	[45–61]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	59	[51–67]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	23	[16–29]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	62	[55–69]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, є 23% ЧСЧ, стільки ж проходили медичні огляди та здавали аналізи. Отримували безкоштовно презервативи за останній рік 53%. Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат 71%. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 62% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	9	[4–13]
Поширеність гепатиту В	1	[0–3]
Поширеність гепатиту С	3	[0–6]
Поширеність сифілісу	6	[3–10]

За результатами зв'язаного дослідження у 9% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 6%, гепатит С у 3%, гепатит В у 1% респондентів.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

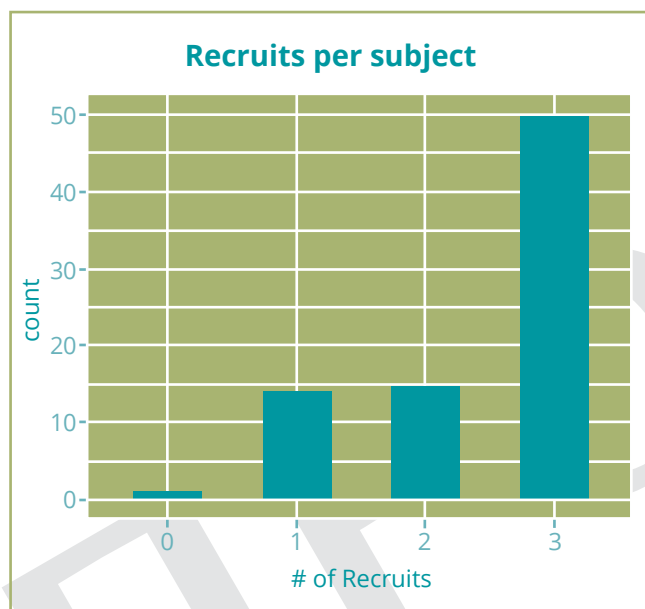

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

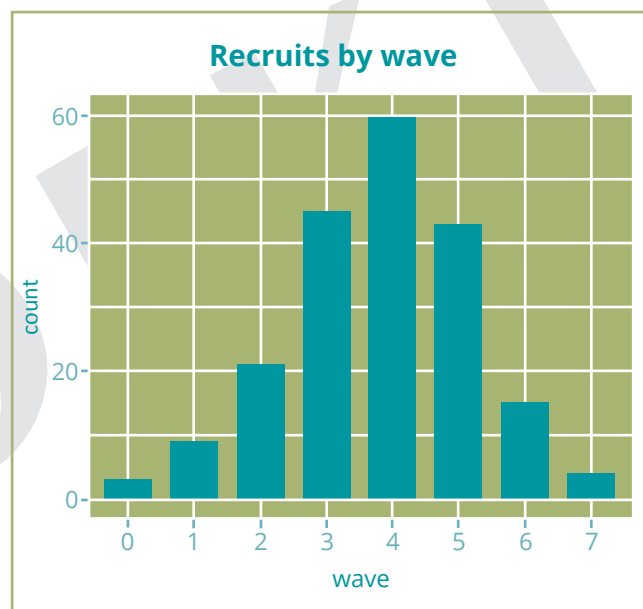

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

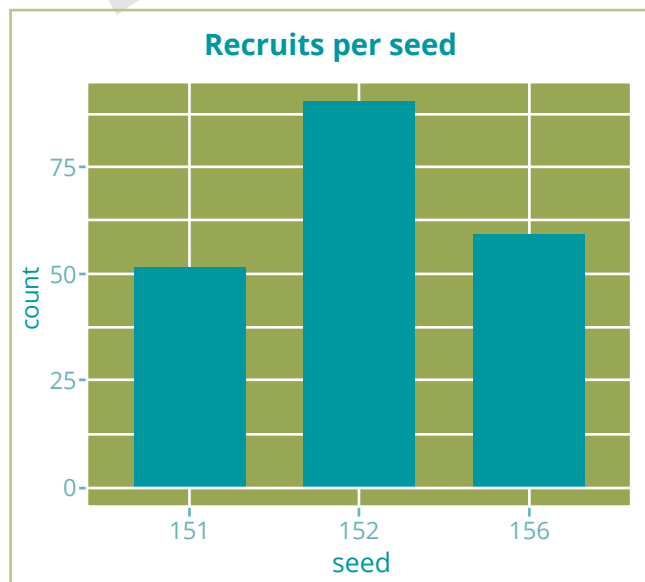

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

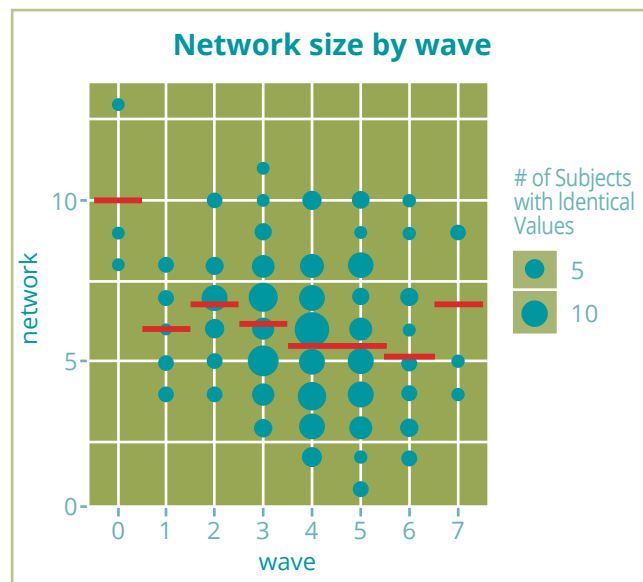
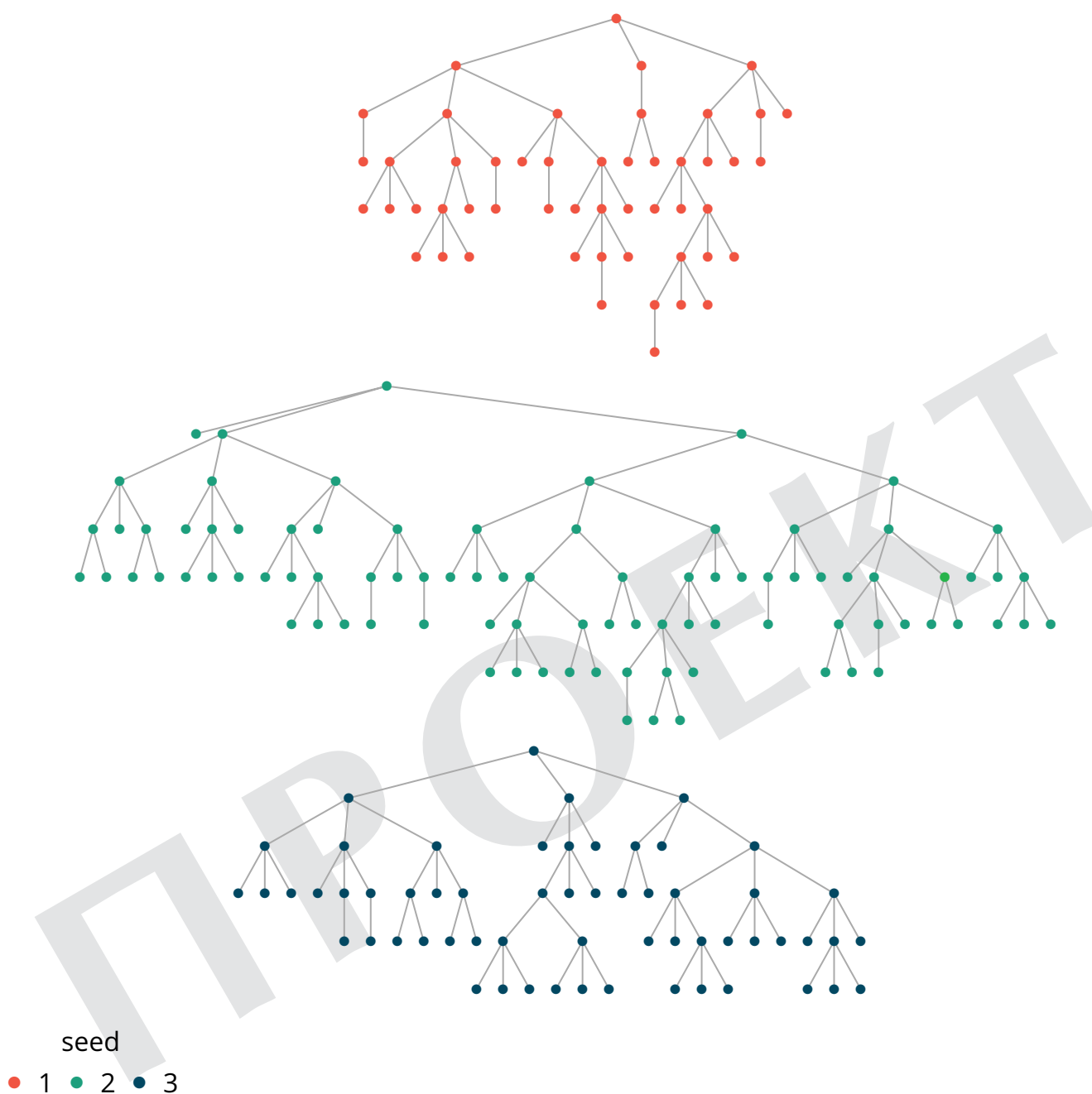

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по три знайомих. Вибірка активно розвивалась до четвертої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було сім хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело друге зерно (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від 5 до 10 осіб. Розмір мережі оцінювали, в середньому, найбільше у першій хвилі (близько 10 осіб), у всіх інших хвилях близько п'яти осіб; спостерігається один викид із розміром мережі більше 10 осіб (див. рис. 4).

м. ДОНЕЦЬК

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	35	[34–36]
14–24	20	[15–25]
25 та старше	80	[75–85]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	75	[70–81]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	10	[6–13]
Розлучений	15	[11–19]
Удівець	1	[0–1]
Фактичний сімейний стан-проживає...:		
З батьками/родичами	36	[30–42]
Один	33	[27–39]
З чоловіком-партнером	23	[18–28]
З жінкою-партнеркою	7	[4–11]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	2	[0–3]
Повна середня (11 класів)	17	[13–21]
Середня спеціальна (технікум)	39	[33–45]
Незакінчена вища (бакалавр)	16	[11–21]
Вища (магістр, спеціаліст)	26	[21–31]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування–ніколи жебракую	0	[0–1]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	8	[4–11]
Вистачає лише на продукти харчування	21	[17–26]
Загалом вистачає на життя	47	[42–53]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	18	[14–23]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	4	[2–6]
Живу в повному достатку	1	[0–2]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	2533	[2158–2908]

Середній вік ЧСЧ м. Донецька 35 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (75% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає з батьками чи родичами (36%), дещо менше – проживають самотійно (33%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (39%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості ЧСЧ з них на життя (47%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 2533 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	64	[59–69]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	15	[12–19]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	20	[16–24]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	1	[0–2]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	66	[61–71]
Бісексуал	33	[28–38]
Гетеросексуал	0	[0–1]
«Важко відповісти»	1	[0–2]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	14	[11–18]
Інтернет-сайти знайомств	45	[39–51]
Соціальні мережі	33	[28–38]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	21	[17–26]
Не шукав партнерів чоловічої статі	11	[8–14]

Переважна більшість ЧСЧ (64%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікує себе із гомосексуалами (66%). Для пошуку партнера використовують, в більшій мірі, Інтернет-сайти знайомств (45%). Кожен десятий з популяції ЧСЧ не шукав партнера чоловічої статі.

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	18	[17–19]
Середній вік партнера	21	[20–22]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	6	[5–6]
анальних в пасивній ролі	2	[2–3]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	3	[2-3]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	43	[37-50]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	42	[36-48]
Наявність постійного сексуального партнера	82	[75-88]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	81	[76-86]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	62	[54-69]
Наявність випадкового сексуального партнера	36	[28-44]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	79	[71-88]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	56	[44-68]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс, протягом останніх 30 днів	0,3	[0-1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	9	[4-11]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	28	[4-52]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	48	[41-54]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	0,4	[0-1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	43	[29-56]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	33	[18-47]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	5	[1-9]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	100	[100]

У середньому ЧСЧ м. Донецька починає статеве життя з чоловіком у 18 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 6 контактів). Анальним сексом займалися рідше – у пасивній ролі було, в середньому, два контакти за місяць, в активній – три.

Постійний партнер наявний у більшості ЧСЧ (82%), у третини (36%) – випадковий. Кожен десятий (9%) надавав сексуальні послуги за винагороду впродовж життя. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 48% опитаних. У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив (під час останнього контакту з постійним чи випадковим партнером). Щоправда, зазначили про те, що завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів, дещо менше половини респондентів (43%).

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	75	[71–80]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	12	[7–16]
Напої середньої міцності	17	[11–23]
Міцні напої	71	[65–77]
Завжди займалися сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	3	[0–5]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0–1]
Вживав протягом останнього року	4	[2–7]
Вживав раніше	9	[6–12]
Ніколи не вживав	86	[82–90]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0–1]
Вживав протягом останнього року	0	[0–1]
Вживав раніше	0	[0–1]
Ніколи не вживав	99	[98–100]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (75%), найчастіше – міцні (71%). Неін'єкційні наркотичні речовини раніше вживали 9%, ін'єкційні наркотичні речовини ніхто не вживав.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	12	[8–15]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	19	[14–25]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	30	[24–36]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	41	[35–47]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	60	[54–66]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, є 12% респондентів. Отримували безкоштовно презервативи за останній рік 19%. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 41% ЧСЧ. Кожен другий проходив тест на ВІЛ протягом останнього року та отримав результат, а 60% правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	19	[15–23]
Поширеність гепатиту В	4	[1–6]
Поширеність гепатиту С	7	[3–10]
Поширеність сифілісу	2	[1–4]

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

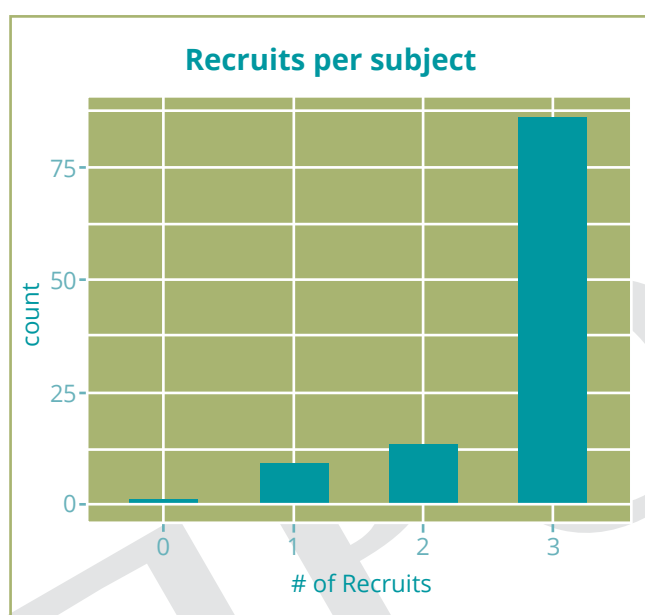

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилину

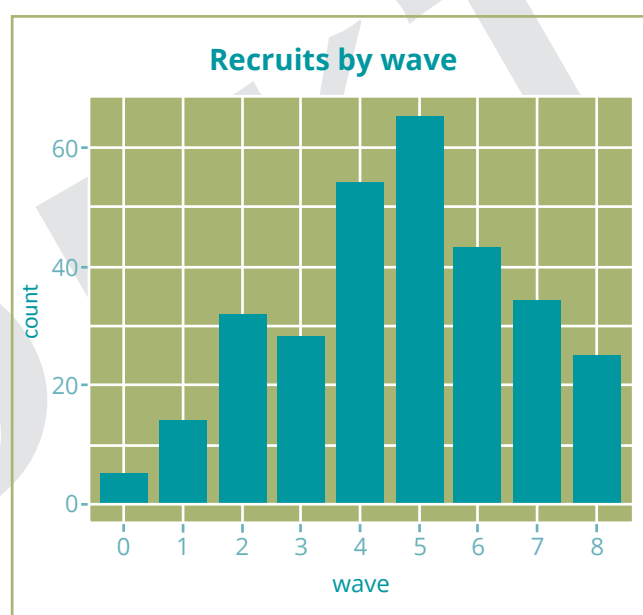

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

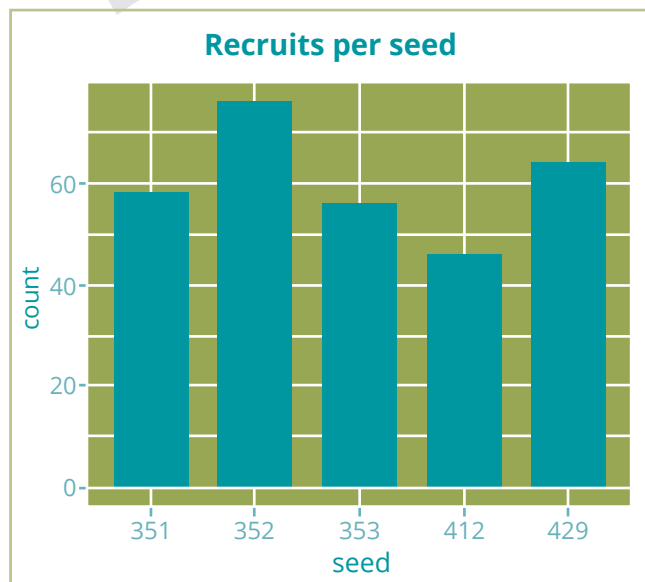

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилину опитування

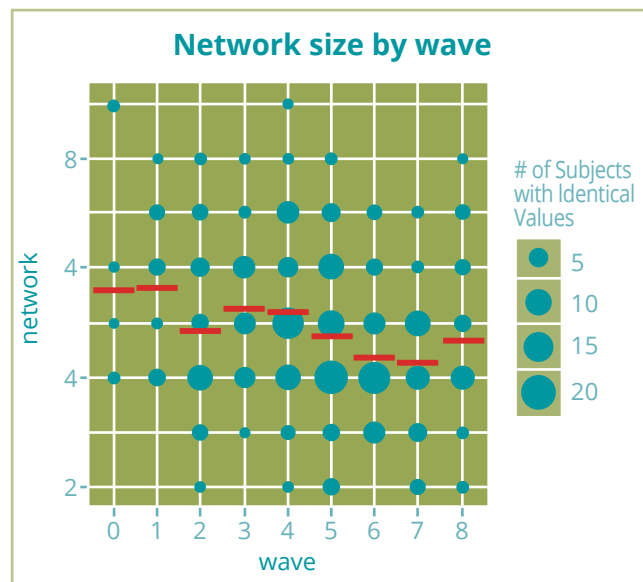
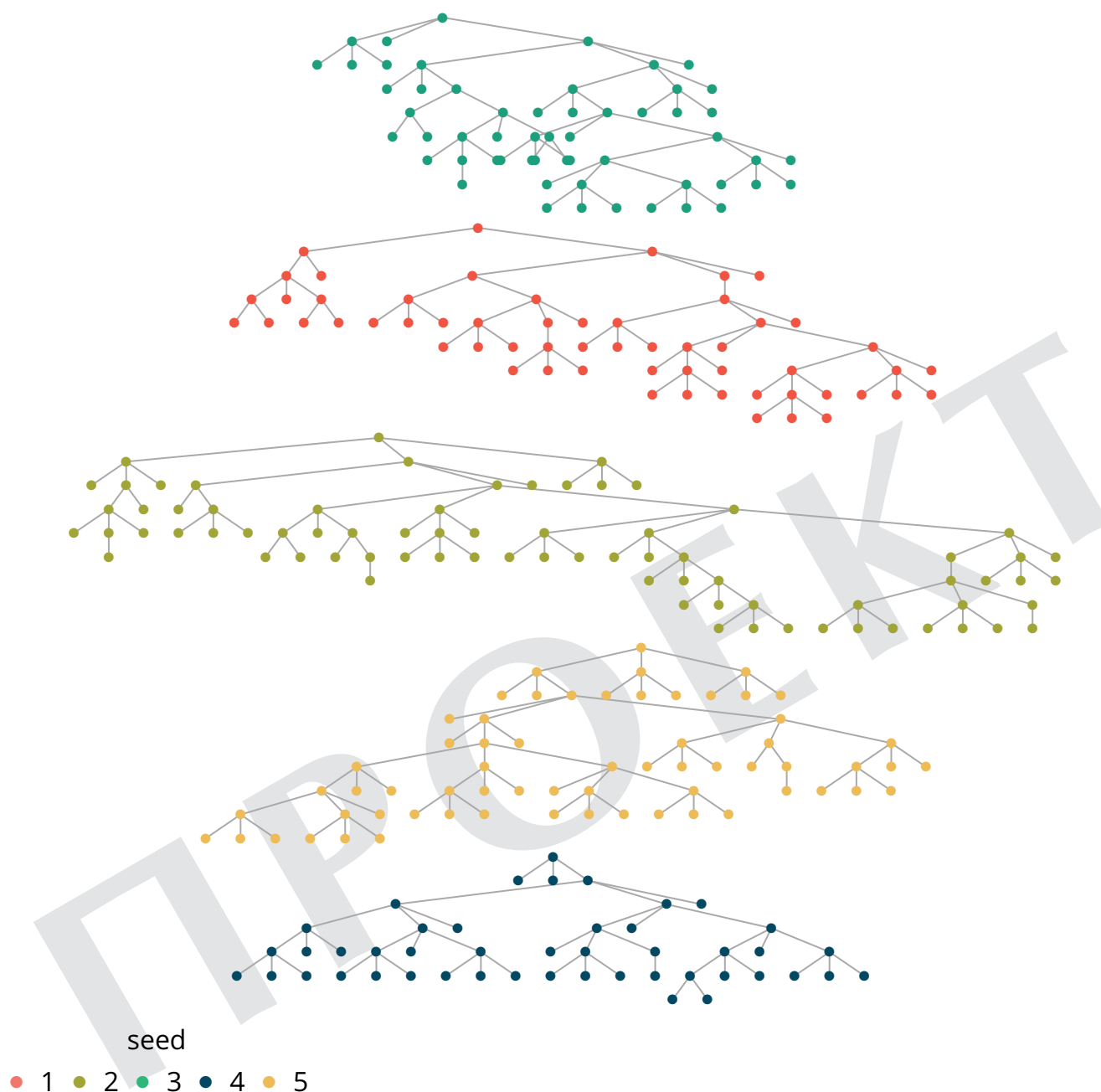

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по три особи. Вибірка активно розвивалась до п'ятої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було вісім хвиль (див. рис. 3). Найбільше респондентів привело друге та четверте зерно, найменше – третє (див. рис. 4). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від двох до восьми осіб, в середньому розмір мережі – близько п'яти осіб; спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 8 осіб (див. рис. 5).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ЖИТОМИР

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	32	[28–36]
14–24	31	[21–41]
25 та старше	69	[59–79]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	63	[53–73]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	18	[11–25]
Розлучений	19	[12–25]
Удівець	1	[0–1]
Фактичний сімейний стан–проживає...:		
З батьками/родичами	37	[30–44]
Один	27	[21–34]
З чоловіком-партнером	20	[11–28]
З жінкою-партнеркою	16	[10–22]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	4	[2–7]
Повна середня (11 класів)	12	[6–17]
Середня спеціальна (технікум)	29	[22–37]
Незакінчена вища (бакалавр)	19	[12–27]
Вища (магістр, спеціаліст)	34	[26–42]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	1	[0–3]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування–ніколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	1	[0–3]
Вистачає лише на продукти харчування	19	[12–25]
Загалом вистачає на життя	25	[19–31]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	29	[22–37]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	21	[14–27]
Живу в повному достатку	5	[2–8]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	3730	[3149–4311]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Житомира 32 роки. Більшість з них ніколи не були одруженими (63% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає з батьками чи родичами (37%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають вищу освіту (34%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що найчастіше вони повідомляють, що їм вистачає на життя, але заощаджень не роблять (29%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 3730 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	42	[33–51]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	25	[18–32]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	18	[10–25]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	13	[7–18]
Винятково жінки	2	[0–3]
«Я ще не визначився»	1	[0–3]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	49	[40–58]
Бісексуал	40	[31–48]
Гетеросексуал	3	[0–6]
«Важко відповісти»	8	[4–13]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	31	[23–39]
Інтернет-сайти знайомств	55	[47–64]
Соціальні мережі	58	[49–68]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	56	[46–65]
Не шукав партнерів чоловічої статі		[0]

Винятково чоловіки приваблюють менше ніж половину популяції (42%) ЧСЧ Житомира, кожного четвертого іноді приваблюють жінки. Майже половина респондентів (49%) вказала на те, що ідентифікує себе із гомосексуалами, ще 40% – з бісексуалами. Для пошуку партнера найчастіше використовують соціальні мережі (58%) та інтернет-сайти знайомств (55%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	19	[17–20]
Середній вік партнера	24	[22–26]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	3	[2–4]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в пасивній ролі	3	[1–4]
анальних в активній ролі	2	[1–2]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	43	[36–51]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	68	[61–76]
Наявність постійного сексуального партнера	61	[49–72]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	77	[67–87]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	67	[56–77]
Наявність випадкового сексуального партнера	28	[19–37]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	96	[92–100]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	79	[68–90]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	5	[1–8]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	26	[17–35]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	93	[80–100]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	72	[65–79]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	2	[1–3]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	55	[39–69]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	38	[25–52]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	5	[1–8]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	100	[100]

У середньому ЧСЧ м. Житомира починала статеве життя з чоловіком у 19 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ мали, у середньому, три оральні контакти з партнерами чоловічої статі, три анальні контакти у пасивній ролі та два контакти в активній ролі.

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (61%), у 28% – випадковий. Кожен двадцятий платив за секс протягом останнього місяця, а 26% надавали сексуальні послуги протягом життя. Переважна більшість (72%) мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя.

У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив: найчастіше – з випадковими партнерами, дещо рідше – з постійними.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	83	[78–89]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	18	[10–26]
Напої середньої міцності	20	[12–27]
Міцні напої	62	[52–72]
Завжди займалися сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	5	[1–8]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	11	[6–15]
Вживав протягом останнього року	5	[2–8]
Вживав раніше	34	[27–42]
Ніколи не вживав	50	[41–60]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	2	[0–5]
Вживав раніше	3	[0–5]
Ніколи не вживав	95	[91–98]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (83%), найчастіше – міцні (62%). Майже кожен десятий протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживали 3% опитаних.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	44	[35–53]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	59	[51–67]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	40	[32–50]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	38	[29–48]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	58	[51–66]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, є 44% ЧСЧ. Отримували безкоштовно презервативи за останній рік 59%. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 38%. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 58% респондентів.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	5	[1–8]
Поширеність гепатиту В	1	[0–2]
Поширеність гепатиту С	1	[0–3]
Поширеність сифілісу	2	[0–4]

За результатами зв'язаного дослідження у 5% респондентів було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 2%, гепатит В та С у 1% опитаних.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

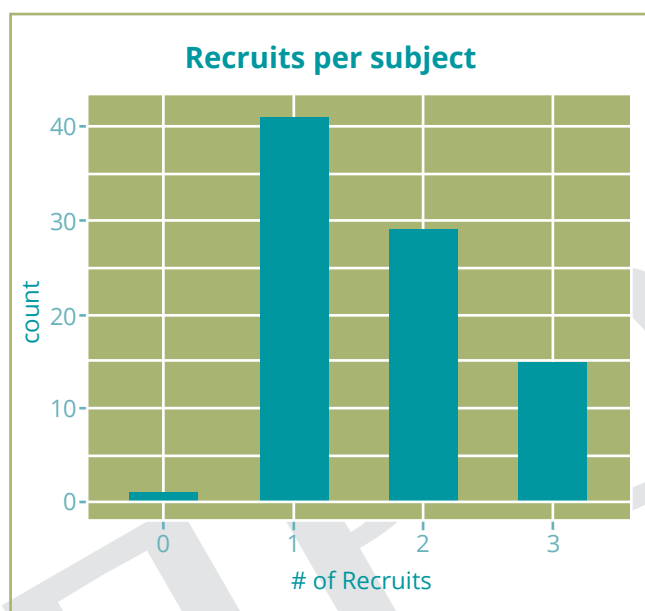

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилиною

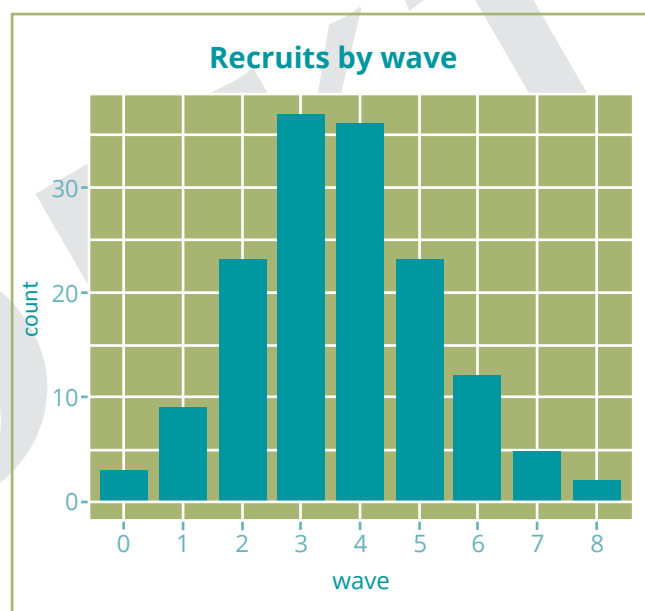

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

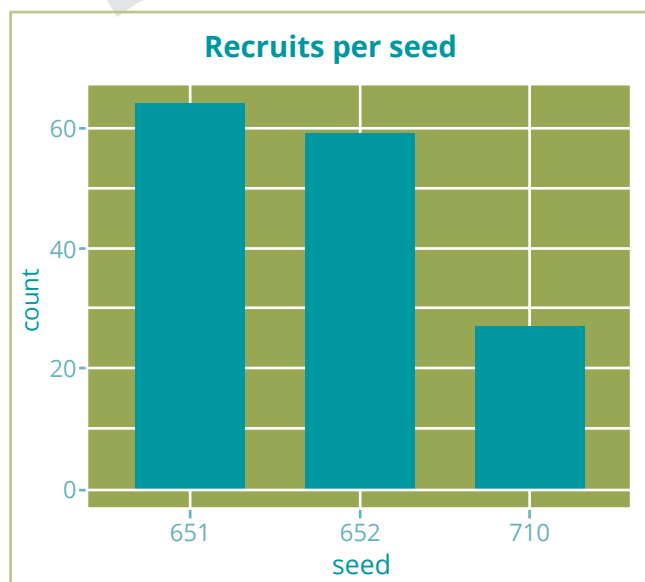

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилиною опитування

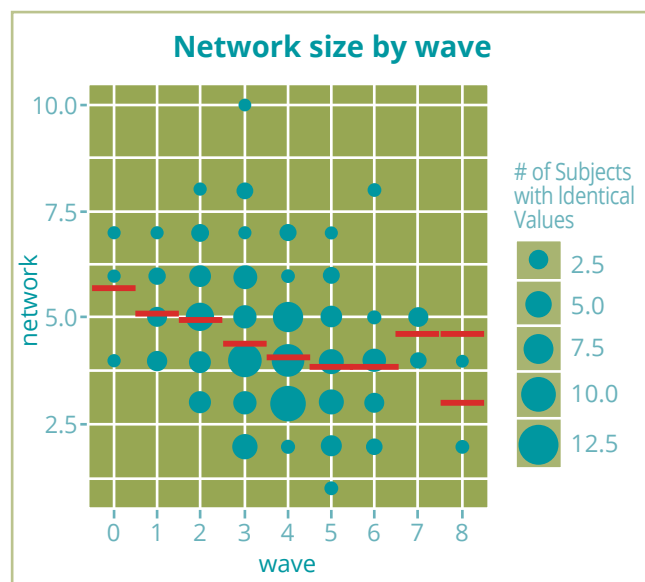
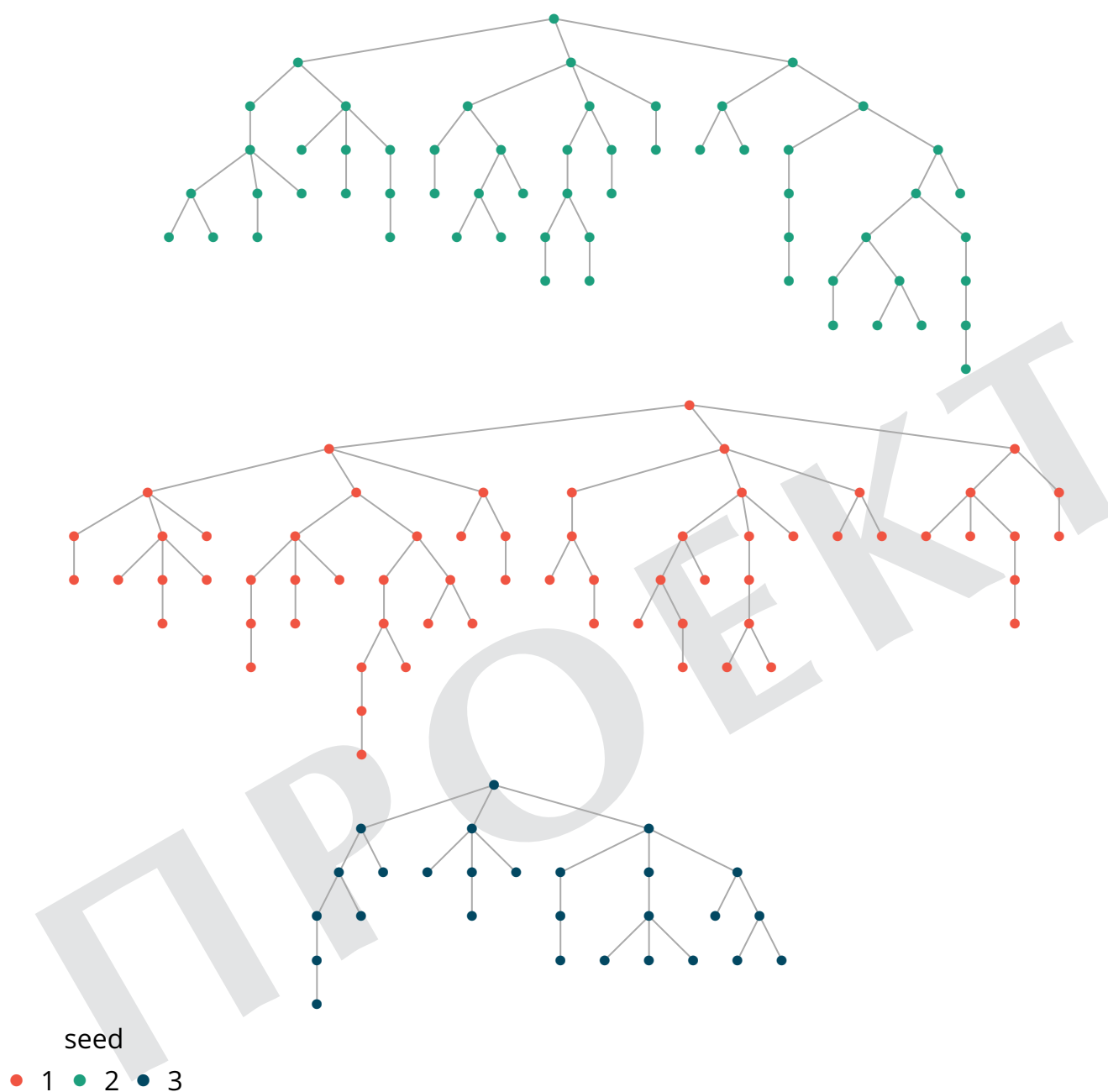

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по одному знайомому. Вибірка активно розвивалась до третьої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було вісім хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело перше зерно (див. рис. 3). Найчастіше опитувані оцінювали розмір своєї мережі від двох до десяти осіб осіб. Середній розмір мережі змінювався залежно від хвилі – близько п'яти осіб (див. рис. 4).

м. УЖГОРОД

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	24	[23–26]
14–24	61	[52–70]
25 та старше	39	[30–48]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	78	[71–85]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	12	[7–18]
Розлучений	10	[4–15]
Удівець	0	[0]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	31	[22–41]
Один	40	[29–51]
З чоловіком-партнером	16	[10–23]
З жінкою-партнеркою	12	[7–18]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	3	[0–6]
Повна середня (11 класів)	15	[6–23]
Середня спеціальна (технікум)	15	[6–23]
Незакінчена вища (бакалавр)	26	[18–34]
Вища (магістр, спеціаліст)	38	[30–47]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	3	[0–6]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	0	[0]
Вистачає лише на продукти харчування	8	[3–13]
Загалом вистачає на життя	48	[38–58]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	24	[17–32]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	14	[7–20]
Живу в повному достатку	6	[2–10]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	4186	[3549–4823]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Ужгорода 24 роки. Більшість з них ніколи не були одруженими (78% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотньо (40%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають вищу освіту (38%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них загалом вистачає на життя (48%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 4186 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	52	[44–61]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	29	[19–38]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	12	[7–17]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	7	[3–11]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	1	[0–2]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	63	[55–72]
Бісексуал	33	[24–42]
Гетеросексуал	3	[1–6]
«Важко відповісти»	1	[0–2]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	62	[54–71]
Інтернет-сайти знайомств	43	[35–52]
Соціальні мережі	60	[51–68]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	37	[28–45]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважає більшість ЧСЧ (52%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (63%). Для пошуку партнера найчастіше використовують спеціальні програми для смартфонів і планшетів (62%) та соціальні мережі (60%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	19	[19–20]
Середній вік партнера	20	[20–20]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	2	[2–3]
анальних в пасивній ролі	2	[1–2]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	2	[1–2]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	45	[36–53]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	71	[65–77]
Наявність постійного сексуального партнера	45	[37–53]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	39	[27–51]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	16	[8–25]
Наявність випадкового сексуального партнера	53	[45–62]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	90	[81–99]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	63	[51–76]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	5	[1–8]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	93	–
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	5	[2–8]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	53	[0–100]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	55	[47–63]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[0–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	44	[25–64]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	28	[8–47]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	9	[2–17]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	74	–

У середньому ЧСЧ м. Ужгорода починали статеве життя з чоловіком у 19 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, в середньому, однаковою мірою як оральним, так і анальним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому по 2 контакти).

Постійний партнер є у 45% ЧСЧ міста, випадковий – у 53%. Комерційний сексуальний партнер за останній місяць був у 5% опитаних, власне стільки ж надавали сексуальні послуги впродовж життя. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 55% респондентів.

Практики використання презервативів під час статевого акту свідчать про те, що завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів 45% ЧСЧ, завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців з постійним партнером 16%, з випадковим – 63%.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	85	[79–91]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	46	[36–56]
Напої середньої міцності	28	[20–35]
Міцні напої	26	[18–34]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	1	[0–2]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	8	[4–12]
Вживав протягом останнього року	13	[8–18]
Вживав раніше	36	[29–43]
Ніколи не вживав	43	[35–52]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	1	[0–3]
Вживав протягом останнього року	0	[0–1]
Вживав раніше	3	[0–5]
Ніколи не вживав	96	[93–99]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (85%), найчастіше – слабоалкогольні (46%). Майже кожен десятий протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини (8%), ін'єкційні наркотичні речовини – 1%.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	21	[14–28]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	33	[23–42]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	20	[14–26]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	34	[26–42]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	65	[55–74]

Лише кожен п'ятий ЧСЧ є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги. Отримували безкоштовно презервативи за останній рік 33%. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 34%. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 65% респондентів.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	1	[0–3]
Поширеність гепатиту В	4	[0–10]
Поширеність гепатиту С	4	[1–8]
Поширеність сифілісу	4	[0–8]

За результатами зв'язаного дослідження у 1% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 4%, гепатит В та гепатит С у 4% респондентів.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

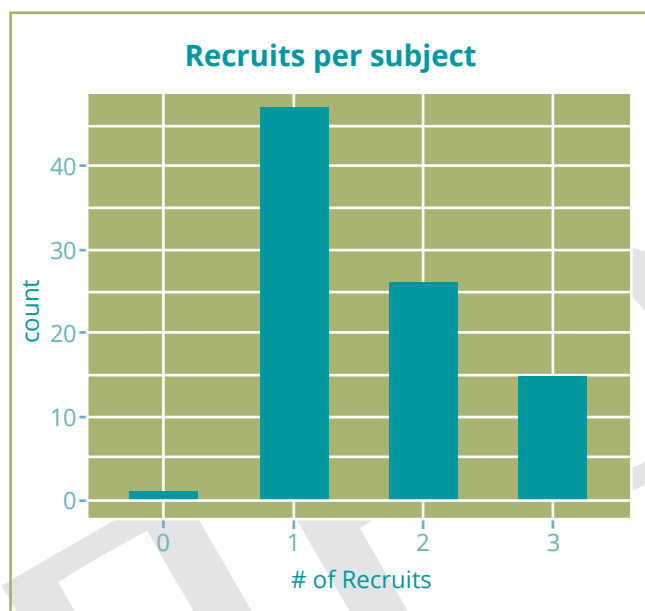

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилю

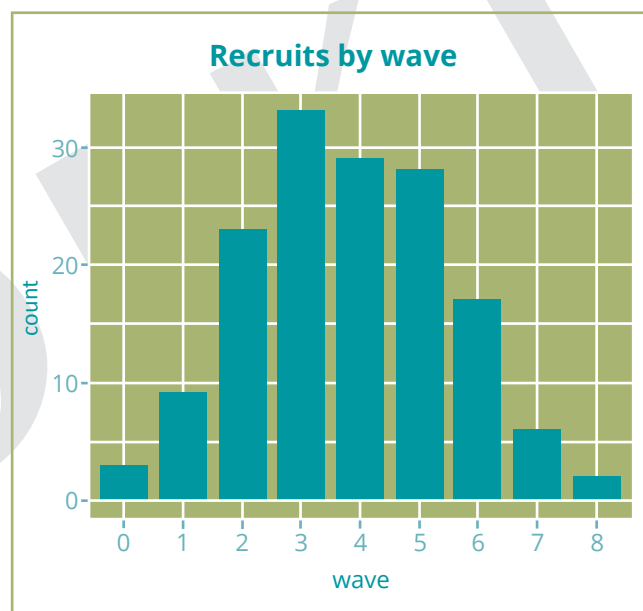

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

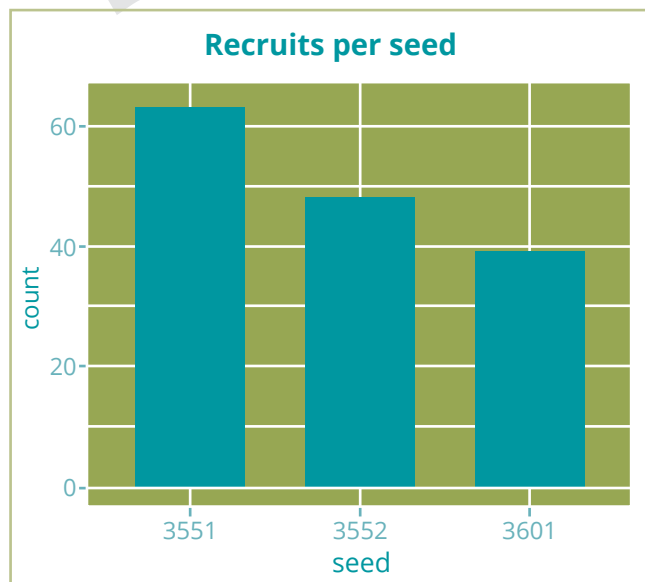

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилю опитування

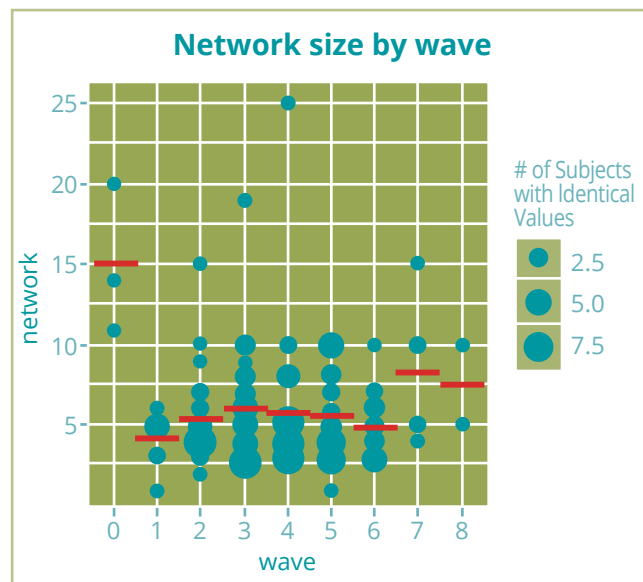
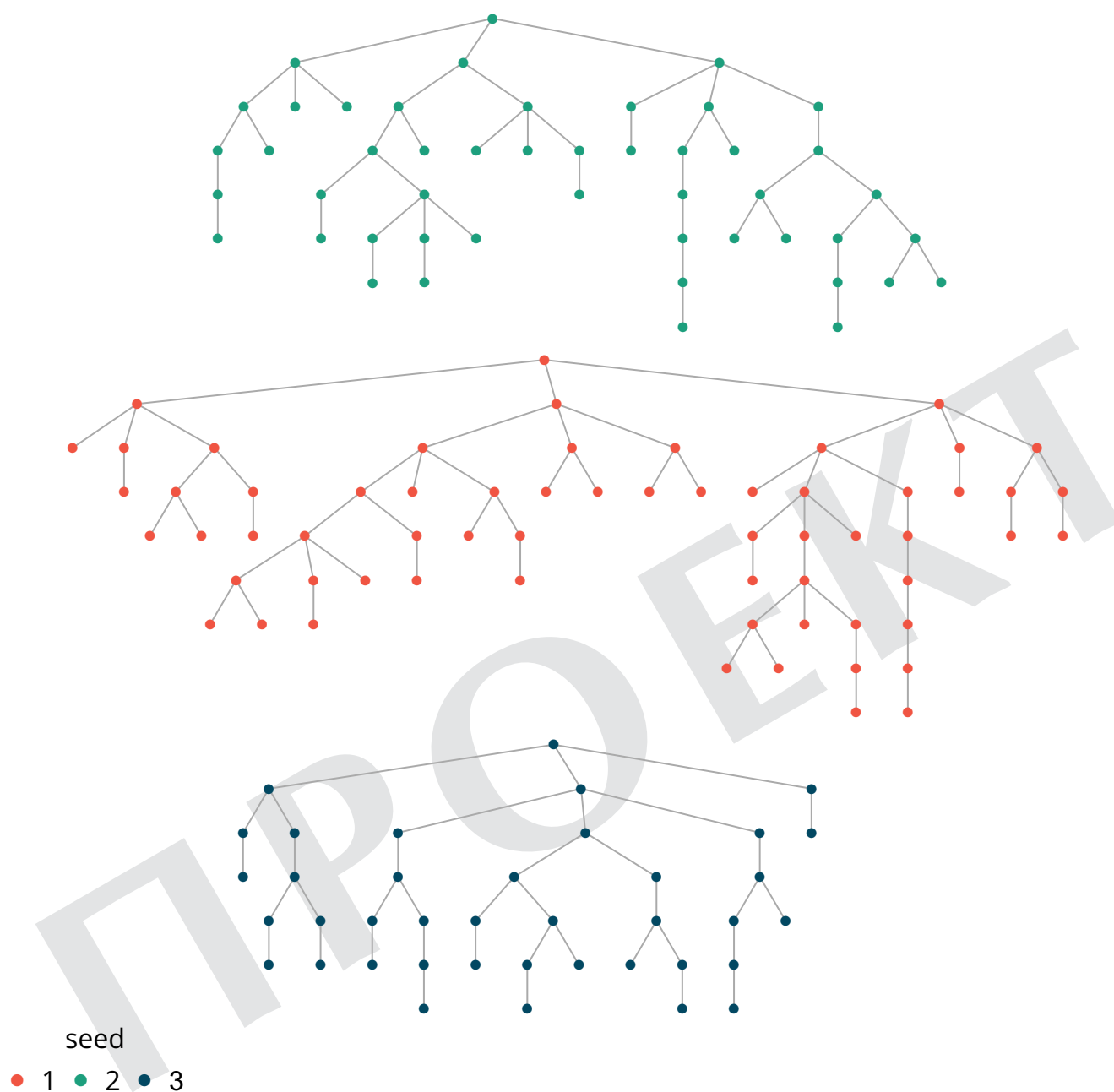

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по одному знайомому. Вибірка активно розвивалась до третьої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було вісім хвиль (див. рис. 1). Найбільше респондентів привело перше зерно (див. рис. 2). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від 0 до 25 осіб, в середньому розмір мережі – п'ять осіб. За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ЗАПОРІЖЖЯ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	26	[24–28]
14–24	51	[41–61]
25 та старше	49	[39–59]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	89	[84–94]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	4	[1–6]
Розлучений	8	[3–12]
Удівець	0	[0]
Фактичний сімейний стан-проживає...:		
З батьками/родичами	49	[28–42]
Один	36	[49–64]
З чоловіком-партнером	14	[9–20]
З жінкою-партнеркою	1	[0–2]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	3	[0–7]
Повна середня (11 класів)	14	[8–21]
Середня спеціальна (технікум)	37	[30–44]
Незакінчена вища (бакалавр)	11	[6–16]
Вища (магістр, спеціаліст)	30	[21–39]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	4	[1–7]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування-ніколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	1	[0–2]
Вистачає лише на продукти харчування	14	[9–20]
Загалом вистачає на життя	37	[30–44]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	32	[25–40]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	13	[8–18]
Живу в повному достатку	2	[0–4]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	4783	[3998–5567]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Запоріжжя 26 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (89% серед усіх ЧСЧ міста). Половина проживає з батьками або родичами (49%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (37%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що найбільшій частині опитаних вистачає на життя (37%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 4783 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	69	[60–77]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	17	[10–23]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	14	[7–20]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	1	[0–3]
Винятково жінки	0	[0–2]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	81	[74–88]
Бісексуал	19	[12–26]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	0	[0]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	34	[27–40]
Інтернет-сайти знайомств	51	[45–58]
Соціальні мережі	60	[53–67]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	68	[61–76]
Не шукав партнерів чоловічої статі	4	[1–7]

Переважає більшість ЧСЧ (69%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікує себе із гомосексуалами (81%). Для пошуку партнера використовують, в основному, соціальні мережі (60%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	17	[16–18]
Середній вік партнера	20	[19–21]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	5	[4–6]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в пасивній ролі	2	[1–2]
анальних в активній ролі	2	[2–3]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	42	[33–50]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	64	[55–72]
Наявність постійного сексуального партнера	63	[54–73]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	61	[49–74]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	38	[25–51]
Наявність випадкового сексуального партнера	26	[18–33]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	80	[67–93]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	73	[59–87]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	7	[2–12]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	59	[33–86]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	43	[33–52]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	0	[0–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	46	[18–74]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	24	[0–52]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	0	[0]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	0	[0]

У середньому ЧСЧ м. Запоріжжя починали статеве життя з чоловіком у 17 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 5 контактів). Анальним сексом займалися дещо рідше – по два контакти у пасивній та в активній ролі.

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (63%), у кожного четвертого – випадковий (26%). Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 43%.

Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів 42% ЧСЧ, з постійним партнером – 38%, з випадковим – 73%.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	76	[70–83]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	46	[35–56]
Напої середньої міцності	30	[19–40]
Міцні напої	25	[16–33]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	1	[1–1]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	8	[3–12]
Вживав протягом останнього року	14	[9–19]
Вживав раніше	28	[21–35]
Ніколи не вживав	50	[43–58]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	2	[0–5]
Ніколи не вживав	98	[95–100]

Переважає більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (76%), найчастіше – слабоалкогольні (46%). Протягом останнього місяця 8% опитаних вживали неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживали 2% респондентів.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	53	[44–62]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	55	[44–65]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	47	[38–55]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	28	[19–37]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	67	[59–75]

Переважає більшість ЧСЧ (53%) є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, та отримували безкоштовно презервативи за останній рік (55%). Проходили медичні огляди та здавали аналізи 28%. Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат 47% ЧСЧ; правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 67%.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	5	[1–8]
Поширеність гепатиту В	1	[0–3]
Поширеність гепатиту С	0	[0]
Поширеність сифілісу	0	[0]

За результатами зв'язаного дослідження у 5% ЧСЧ було виявлено ВІЛ-інфекцію, а гепатит В – у 1% опитаних.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

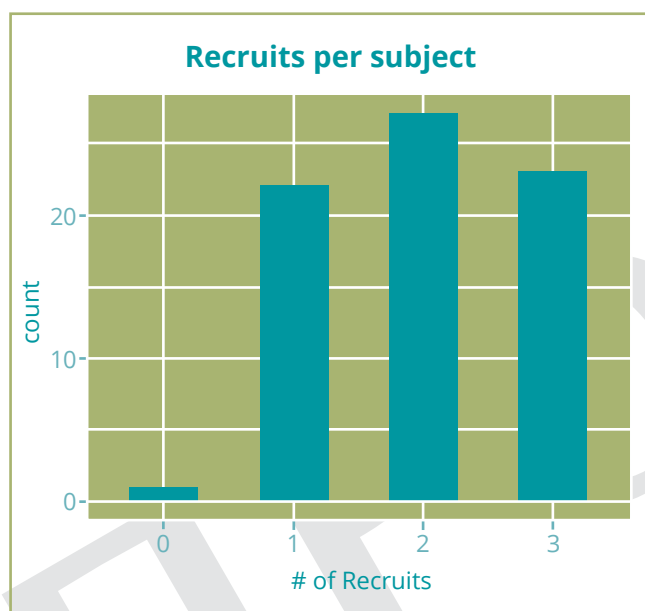

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

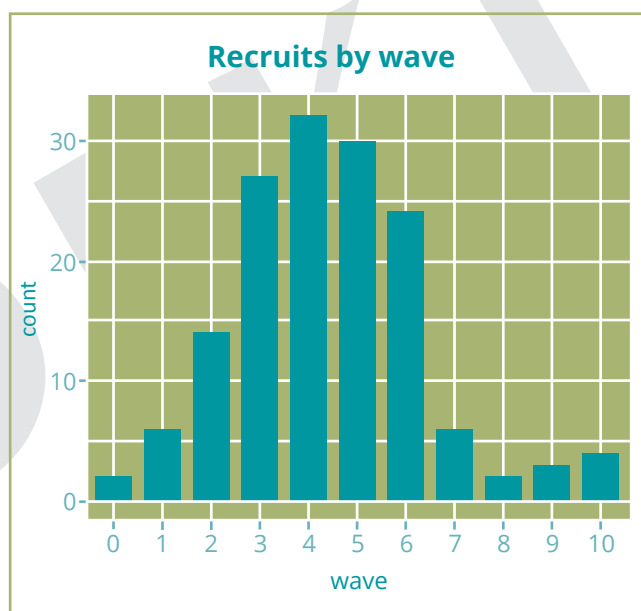

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

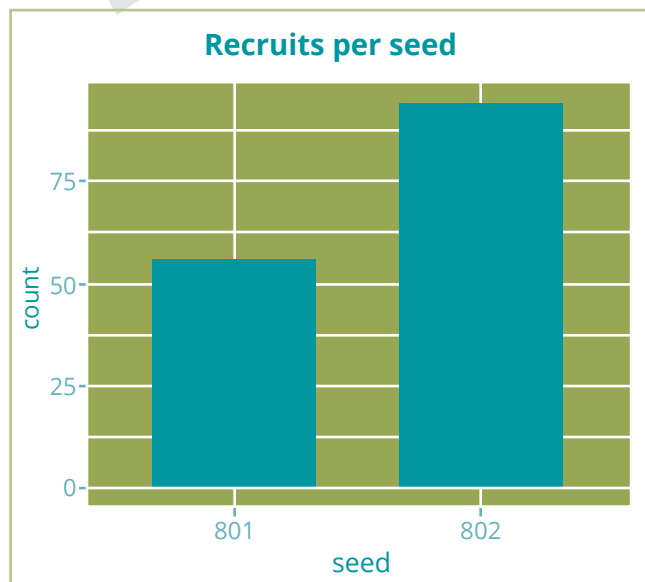

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

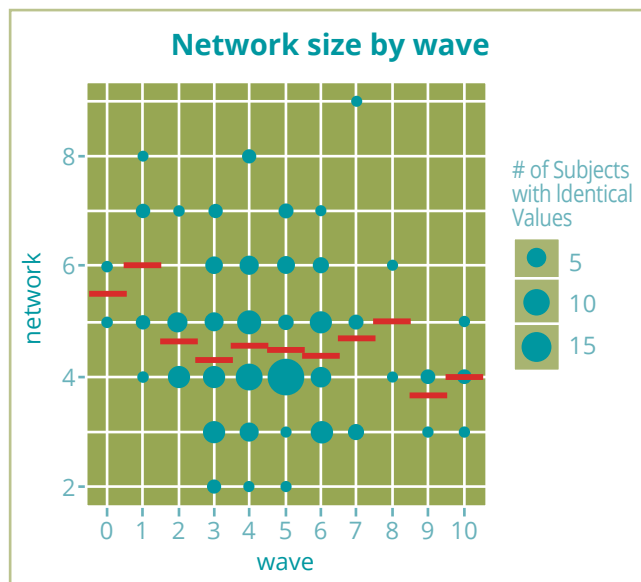
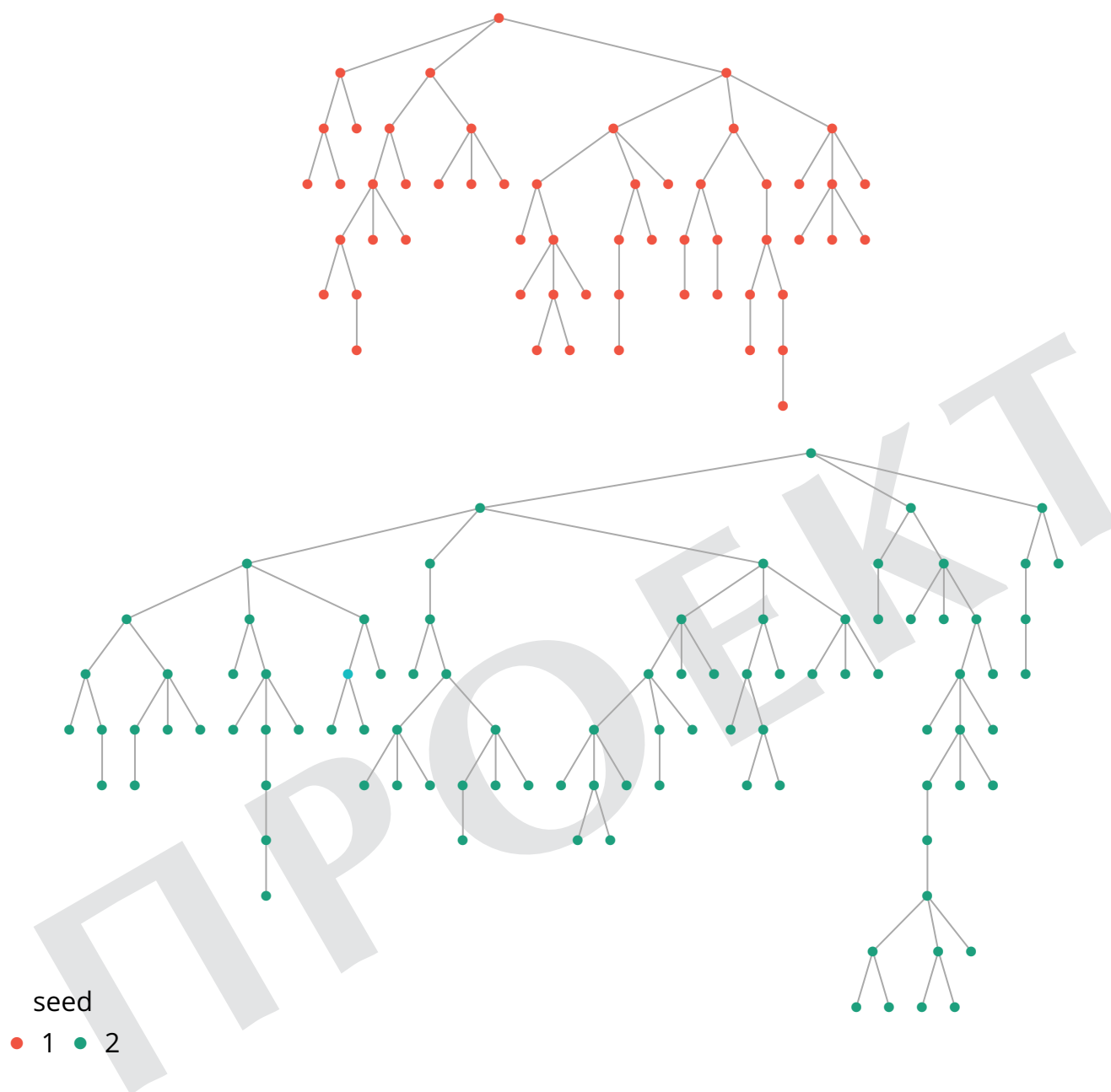

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по дві особи. Вибірка активно розвивалась до четвертої хвили, а потім – спадала. Всього ж було 10 хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело друге зерно, найменше – четверте (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від двох до восьми осіб, в середньому розмір мережі – 4–6 осіб, залежно від хвили; спостерігається один викид із розміром мережі більше восьми осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	35	[33–38]
14–24	12	[7–17]
25 та старше	88	[83–93]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	65	[56–74]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	7	[2–12]
Розлучений	26	[17–34]
Удівець	2	[0–4]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	42	[33–50]
Один	47	[37–57]
З чоловіком-партнером	7	[3–11]
З жінкою-партнеркою	4	[0–8]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	7	[1–12]
Повна середня (11 класів)	19	[12–25]
Середня спеціальна (технікум)	45	[38–53]
Незакінчена вища (бакалавр)	12	[7–18]
Вища (магістр, спеціаліст)	17	[10–23]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	2	[0–3]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	15	[9–21]
Вистачає лише на продукти харчування	18	[12–23]
Загалом вистачає на життя	21	[14–27]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	28	[19–37]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	16	[8–23]
Живу в повному достатку	2	[0–3]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	2346	[1950–2742]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Івано-Франківська 35 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (65% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотнім (47%), дещо менше – з батьками чи родичами (42%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (45%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що найчастіше опитаним вистачає на все необхідне, але їм не до заощаджень (28%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 2346 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	26	[18–34]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	37	[29–45]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	35	[26–44]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	1	[0–2]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	1	[0–3]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	37	[27–47]
Бісексуал	61	[51–72]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	2	[0–4]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	22	[14–28]
Інтернет-сайти знайомств	51	[42–60]
Соціальні мережі	52	[44–61]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	58	[47–69]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Кожен четвертий респондент (26%) вказав на те, що його приваблюють винятково чоловіки. Найчастіше ЧСЧ вказували на те, що їх приваблюють чоловіки, але іноді й жінки (37%) та на те, що жінки і чоловіки приваблюють в однаковій мірі (35%). Відповідно, більшість ідентифікує себе із бісексуалами (61%). Для пошуку партнера використовують, в однаковій мірі соціальні мережі (52%) та Інтернет-сайти знайомств (51%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	22	[20–24]
Середній вік партнера	26	[24–27]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	3	[2–4]
анальних в пасивній ролі	2	[2–3]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	2	[2-3]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	52	[43-60]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	64	[55-73]
Наявність постійного сексуального партнера	63	[55-72]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	72	[60-84]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	56	[44-69]
Наявність випадкового сексуального партнера	42	[31-52]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	71	[59-82]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	40	[26-54]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	4	[1-7]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	92	-
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	15	[9-21]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	86	[68-100]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	88	[81-95]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[1-2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	54	[41-68]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	39	[24-55]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	7	[2-11]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	76	-

У середньому ЧСЧ м. Івано-Франківська починали статеве життя з чоловіком у 22 роки. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися майже в однаковій мірі як анальним, так і оральним сексом (в середньому три оральні та два анальні контакти за місяць).

Постійний партнер є у 63% опитаних, а от у 42% – випадковий. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 15% ЧСЧ, самі платили за секс протягом останніх 30 днів 4% респондентів. Із жінками впродовж життя мали контакт 88% ЧСЧ.

Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів 52% ЧСЧ, під час останнього анального сексуального контакту – 70%. Загалом презерватив використовують частіше з випадковими партнерами, ЖКС, комерційним партнерами, ніж з постійними.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	87	[81–93]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	20	[12–27]
Напої середньої міцності	25	[17–32]
Міцні напої	56	[45–55]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	19	[11–29]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	6	[3–9]
Вживав протягом останнього року	9	[4–13]
Вживав раніше	10	[5–15]
Ніколи не вживав	75	[67–83]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	2	[0–4]
Вживав протягом останнього року	3	[0–5]
Вживав раніше	4	[1–7]
Ніколи не вживав	91	[87–96]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (87%), найчастіше – міцні (вживає 56%). Майже кожен п'ятий завжди займався сексом у стані алкогольного сп'яніння. Вживали раніше неін'єкційні наркотичні речовини 10% ЧСЧ, ін'єкційні наркотичні речовини раніше – 4%.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	23	[15–31]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	27	[19–35]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	39	[30–48]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	43	[34–52]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	55	[47–64]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, є 23% ЧСЧ. Отримували безкоштовно презервативи за останній рік 27% респонденти. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 43% опитаних. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 55% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	4	[1-7]
Поширеність гепатиту В	3	[0-6]
Поширеність гепатиту С	18	[10-25]
Поширеність сифілісу	6	[3-9]

За результатами зв'язаного дослідження у 4% було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 6%, гепатит В у 3%, гепатит С у 18% респондентів.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

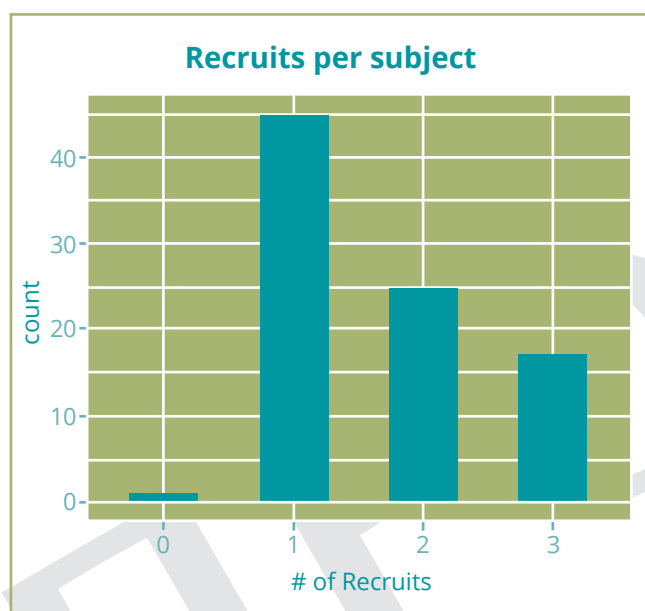

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

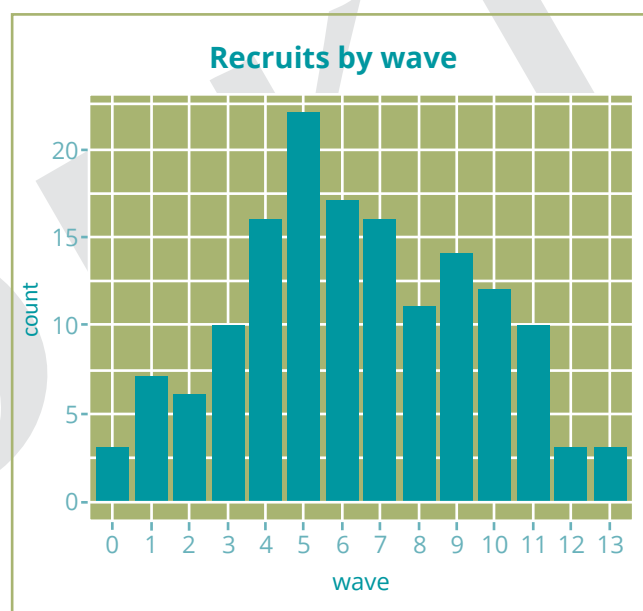

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

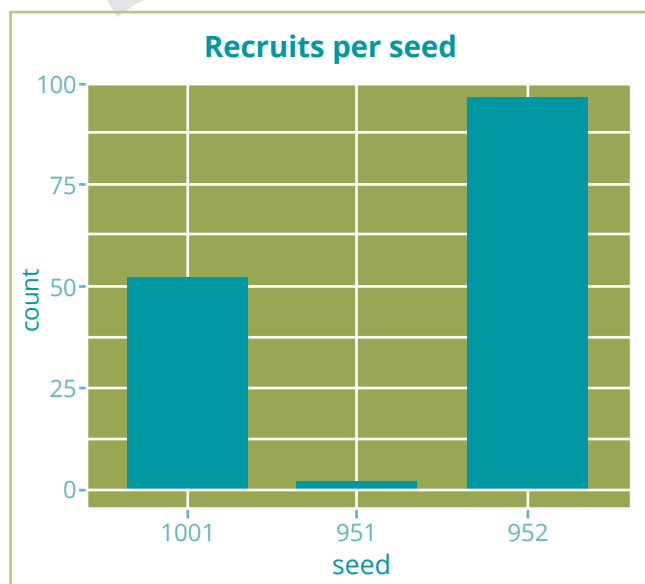

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

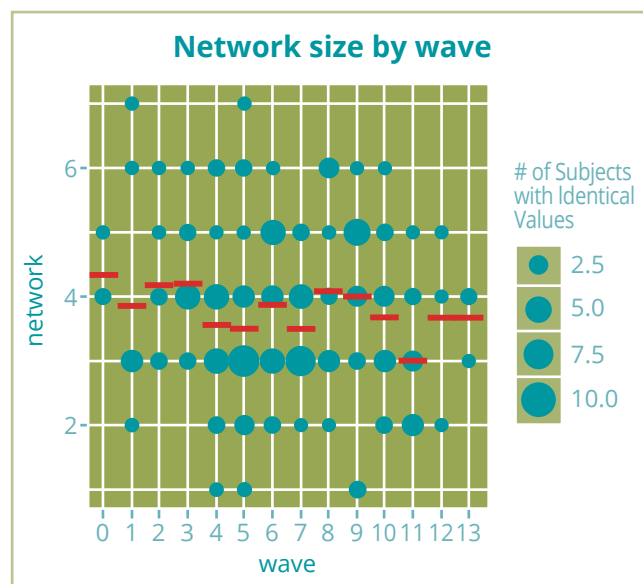
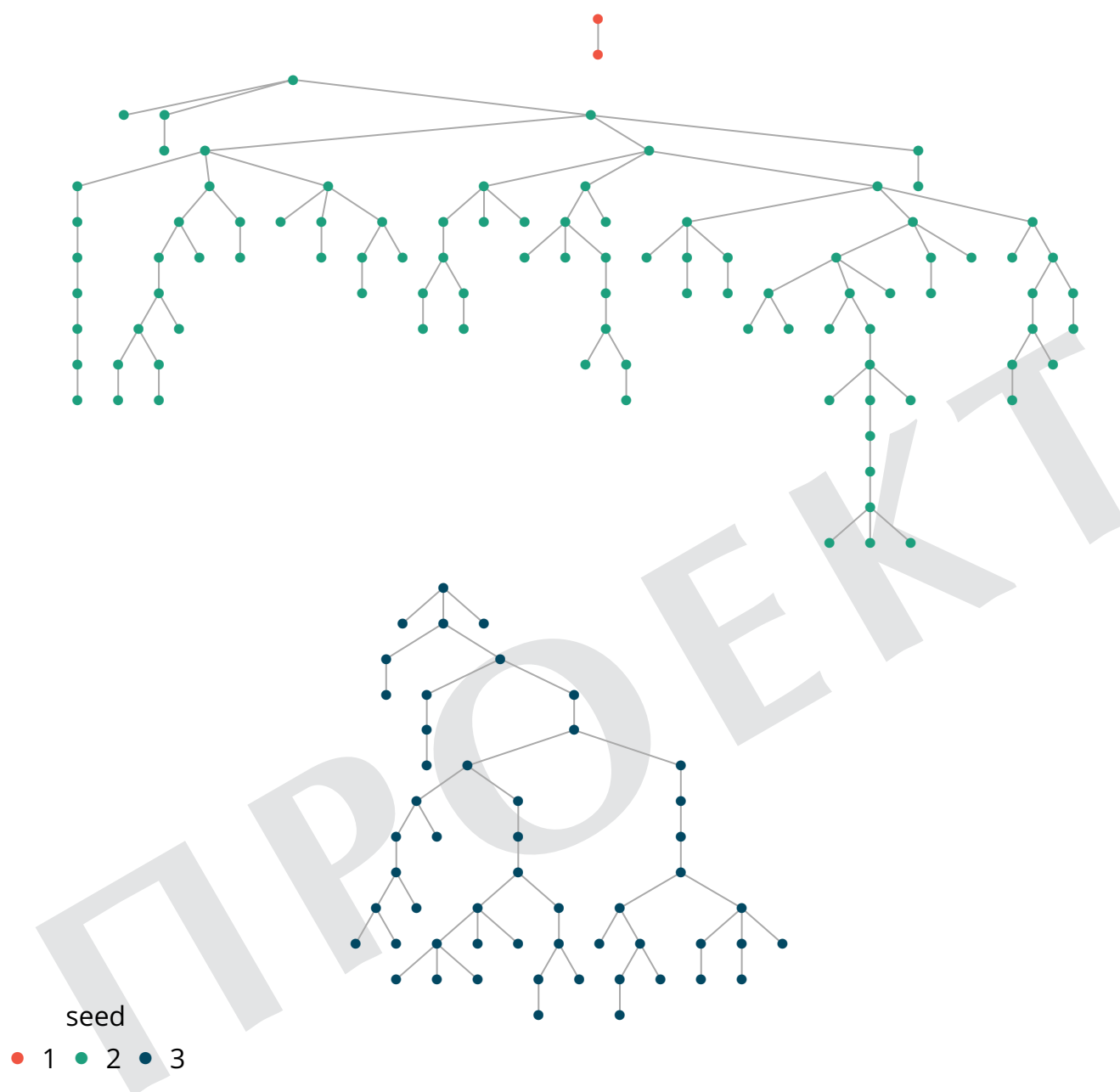

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по одному знайомому. Вибірка активно розвивалась до п'ятої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було 13 хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів залучило третє зерно, тоді як друге – найменше (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від двох до шести осіб; спостерігалися два викиди із розміром мережі більше шести осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернам (окрім 2-го зерна).

м. БІЛА ЦЕРКВА

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	27	[26–29]
14–24	48	[39–56]
25 та старше	52	[44–61]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	82	[76–88]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	10	[5–15]
Розлучений	7	[3–11]
Удівець	1	[0–2]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	37	[28–45]
Один	34	[27–42]
З чоловіком-партнером	18	[11–24]
З жінкою-партнеркою	11	[6–16]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	3	[1–6]
Повна середня (11 класів)	12	[6–17]
Середня спеціальна (технікум)	37	[28–45]
Незакінчена вища (бакалавр)	20	[14–27]
Вища (магістр, спеціаліст)	27	[20–34]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	1	[0–3]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	1	[0–3]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	8	[4–12]
Вистачає лише на продукти харчування	27	[19–34]
Загалом вистачає на життя	39	[30–47]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	15	[10–22]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	8	[4–12]
Живу в повному достатку	2	[0–4]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	3995	[3477–4513]

Отримані дані свідчать про те, що у м. Біла Церква типовий представник групи чоловіків, які практикують секс із чоловіками, має 27 років; ніколи не був одруженим (82% серед усіх ЧСЧ міста); найчастіше проживає з батьками (37%); має, у більшості випадків, середню спеціальну освіту (37%), а його середній особистий дохід за останній місяць становив 3995 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	70	[63-77]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	15	[9-22]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	9	[4-13]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	6	[3-10]
Винятково жінки	0	0
«Я ще не визначився»	0	0
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	72	[65-78]
Бісексуал	27	[20-33]
Гетеросексуал	1	[0-3]
«Важко відповісти»	0	0
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	77	[71-84]
Інтернет-сайти знайомств	78	[72-84]
Соціальні мережі	73	[65-80]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	0
Через друзів і знайомих	0	0
На «плєшках»	0	0
Інше	30	[23-37]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	0

Фактична сексуальна орієнтація представників групи ЧСЧ в м. Біла Церква та їх сексуальна ідентифікація співпадають: переважна більшість (70%) вказала на те, що їх приваблюють чоловіки, стільки ж (72%) ідентифікують себе із гомосексуалами; 27% вважають себе бісексуалами, фактично стільки ж повідомили, що їх приваблюють як чоловіки, так і жінки (15% – приваблюють здебільшого чоловіки, але іноді й жінки, 9% – чоловіки і жінки в однаковій мірі). Для пошуку партнера використовують в однаковій мірі як спеціальні програми для смартфонів та планшетів (77%), так і Інтернет-сайти знайомств (78%), в дещо меншій мірі – соціальні мережі (73%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	16	[16- 17]
Середній вік партнера	21	[20-22]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	10	[8-12]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в пасивній ролі	6	[4-7]
анальних в активній ролі	4	[3-5]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	56	[47-65]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	74	[67-81]
Наявність постійного сексуального партнера	42	[35-49]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	57	[45-70]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	37	[26-47]
Наявність випадкового сексуального партнера	71	[65-77]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	85	[78-92]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	72	[63-82]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	4	[1-6]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	88	[69-100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	10	[6-13]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	43	[19-67]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	47	[39-55]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	2	[1-2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	50	[36-64]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	36	[22-51]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	2	[0-5]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	100	[100]

Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ у м. Біла Церква займались, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 10 контактів). Анальним сексом займались вдвічі рідше – у пасивній ролі було, в середньому, 6 контактів за місяць, в активній – 4 контакти. Переважна більшість опитаних (71%) мала випадкових партнерів, дещо менше ніж половина (42%) мала постійного партнера. Завжди використовують презерватив частіше з випадковим партнером (72%), ніж з постійним (37%). Кожен другий представник групи ЧСЧ мав сексуальні контакти з жінками протягом життя, кожен десятий надавав сексуальні послуги за винагороду впродовж життя, кожен двадцятий платив за секс комерційному сексуальному партнеру-чоловіку за останній місяць.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	86	[80–91]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	24	[15–33]
Напої середньої міцності	22	[14–30]
Міцні напої	54	[46–63]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	3	[0–5]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	19	[13–25]
Вживав протягом останнього року	6	[2–9]
Вживав раніше	21	[14–27]
Ніколи не вживав	55	[48–62]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	0
Вживав протягом останнього року	0,4	[0–1]
Вживав раніше	6	[2–9]
Ніколи не вживав	94	[90–97]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (86%), найчастіше – міцні (кожен другий). Майже кожен п'ятий протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини, кожен двадцятий вживав раніше ін'єкційні наркотичні речовини.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	26	[20–32]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	39	[33–46]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	20	[15–26]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	24	[18–31]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	68	[60–76]

Кожен четвертий представник групи ЧСЧ є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги. Отримували безкоштовно презервативи за останній рік 39% ЧСЧ. Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат 20% респондентів. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 24%. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 68% опитаних.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	5	[1–8]
Поширеність гепатиту В	4	[1–7]
Поширеність гепатиту С	5	[2–9]
Поширеність сифілісу	5	[2–9]

За результатами зв'язаного дослідження у кожного двадцятого респондента було виявлено хоча б одне захворювання: ВІЛ-інфекція, сифіліс, гепатит В чи С.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

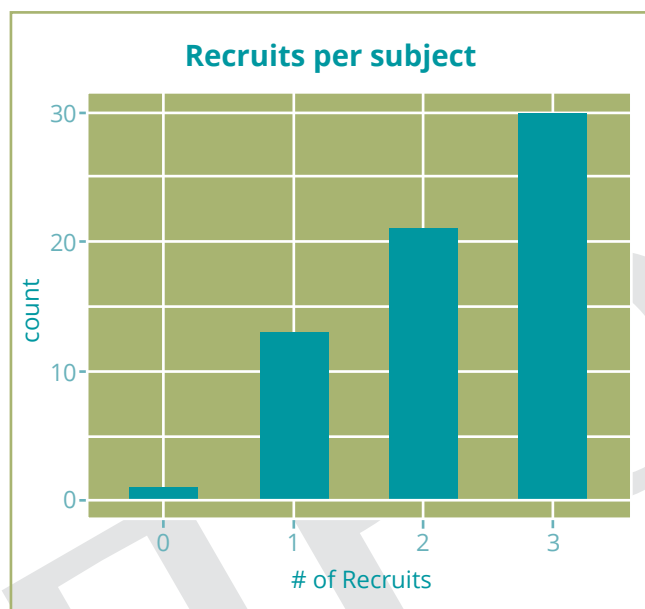

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

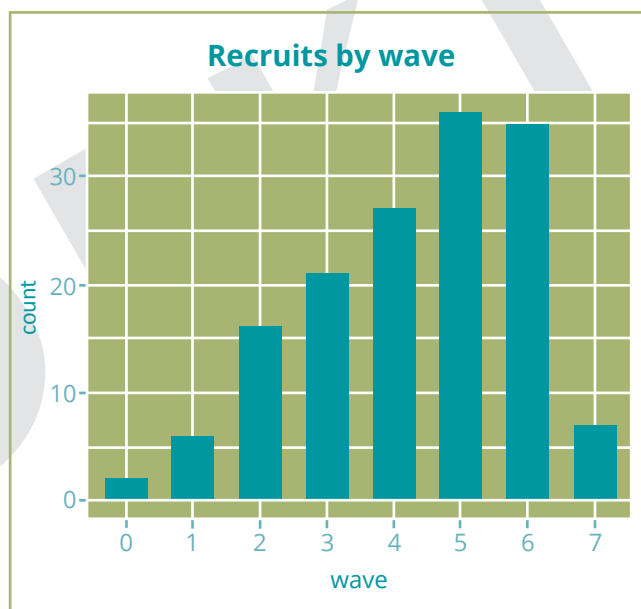

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

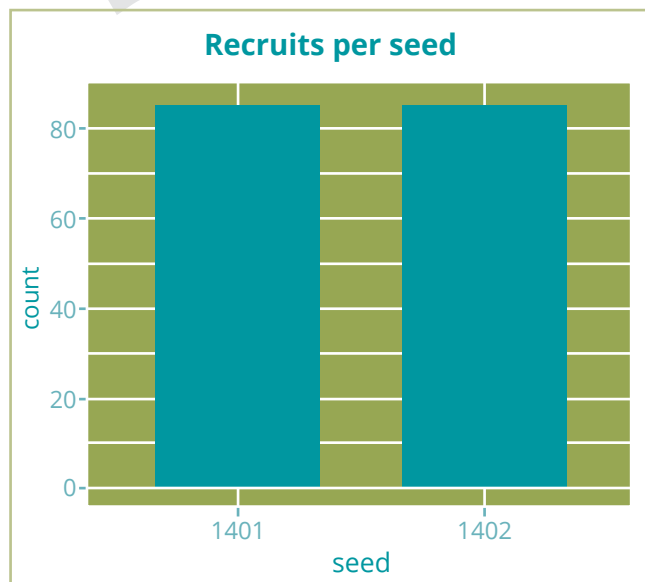

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

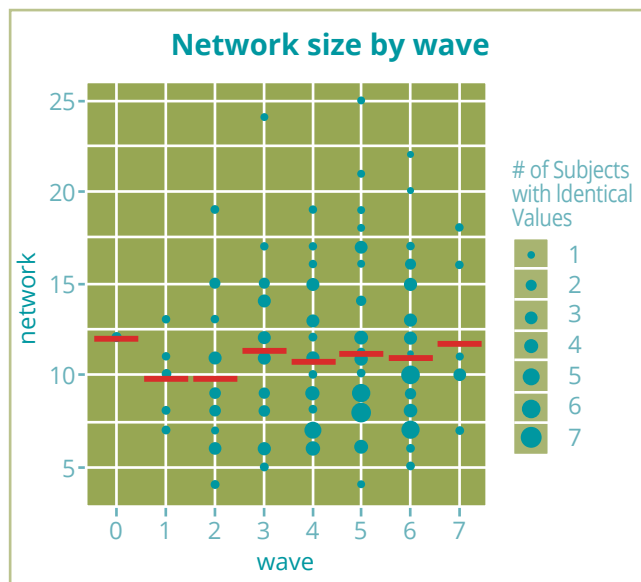
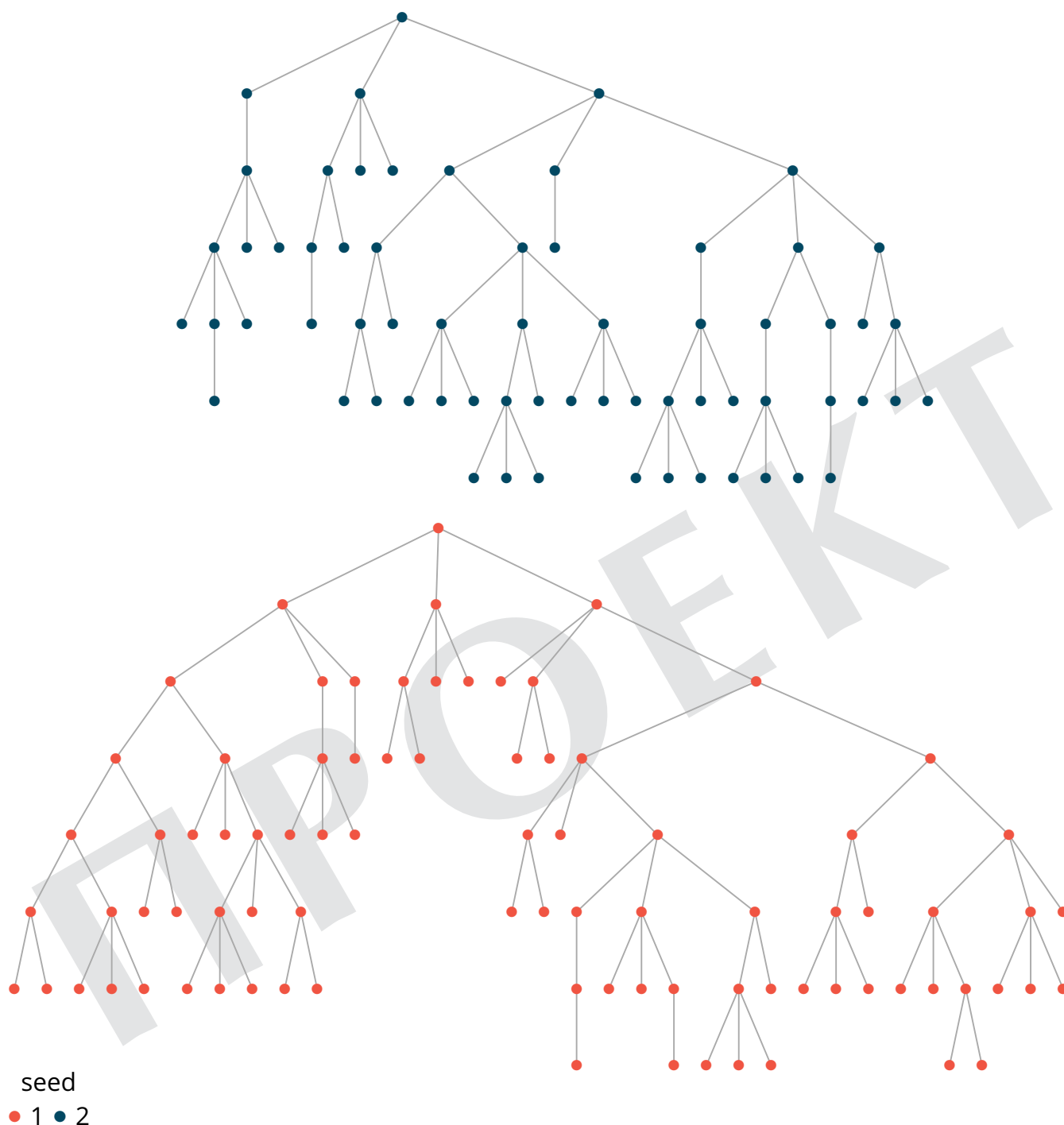

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по три своїх знайомих (тобто, реалізовували всі три купони для рекрутингу – (див. рис.1). Вибірка активно розвивалась до п'ятої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було сім хвиль (див. рис. 2). Перше зерно привело приблизно у 1,3 раза більше респондентів, ніж друге (див. рис. 3). Респонденти оцінювали розмір своєї мережі від одного до 25 осіб, найчастіше – від п'яти до 20 осіб; спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 20 осіб. Середній розмір мережі приблизно однаковий у різних хвилях (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є рівномірно розподіленими по зернах.

м. КИЇВ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	27	[26–29]
14–24	42	[36–49]
25 та старше	58	[51–64]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	94	[91–97]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	2	[0–3]
Розлучений	4	[1–6]
Удівець	1	[0–2]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	32	[25–38]
Один	48	[41–55]
З чоловіком-партнером	19	[14–24]
З жінкою-партнеркою	2	[0–3]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	1	[0–2]
Повна середня (11 класів)	10	[6–15]
Середня спеціальна (технікум)	22	[17–27]
Незакінчена вища (бакалавр)	25	[20–30]
Вища (магістр, спеціаліст)	42	[35–48]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	1	[0–2]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	1	[0–1]
Вистачає лише на продукти харчування	5	[3–8]
Загалом вистачає на життя	21	[16–26]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	36	[29–42]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	32	[26–38]
Живу в повному достатку	5	[2–7]
Інше	1	[0–2]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	11360	[3850–18870]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Києва 27 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (94% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотнім (48%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають вищу освіту (42%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них вистачає на все необхідне (36% не роблять заощаджень, 32% – роблять), а середній особистий дохід за останній місяць становив 11360 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	60	[55–66]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	25	[20–30]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	11	[8–14]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	3	[1–5]
Винятково жінки	1	[0–3]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	67	[62–73]
Бісексуал	30	[25–36]
Гетеросексуал	2	[1–3]
«Важко відповісти»	0	[0–1]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	56	[50–61]
Інтернет-сайти знайомств	40	[35–46]
Соціальні мережі	49	[43–55]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	47	[41–52]
Не шукав партнерів чоловічої статі	22	[17–26]

Переважна більшість ЧСЧ (60%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікує себе із гомосексуалами (67%). Для пошуку партнера використовують, найчастіше, спеціальні програми для смартфонів (56%). Кожен п'ятий (22%) не шукав партнерів чоловічої статі.

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	17	[17–18]
Середній вік партнера	22	[21–23]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	5	[4–5]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в пасивній ролі	2	[1–2]
анальних в активній ролі	3	[2–4]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	47	[41–53]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	44	[37–50]
Наявність постійного сексуального партнера	77	[70–83]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	71	[61–80]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	61	[51–70]
Наявність випадкового сексуального партнера	35	[27–43]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	91	[86–97]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	72	[60–85]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	3	[0–5]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	81	[75–100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	14	[8–20]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	22	[7–38]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	51	[43–60]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	0	[0–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	60	[38–81]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	44	[28–61]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	0	[0]

У середньому, ЧСЧ м. Києва починали статеве життя з чоловіком у 17 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займались, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 5 контактів). Анальним сексом займались дещо рідше – у пасивній ролі було, в середньому, два контакти за місяць, в активній – три контакти.

У більшій половини ЧСЧ є постійний партнер (77%), у третини (35%) – випадковий. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 14%. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 51% респондентів. У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив під час статевого акту.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	77	[71–84]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	17	[12–23]
Напої середньої міцності	37	[29–45]
Міцні напої	46	[38–54]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	3	[1–5]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	9	[5–12]
Вживав протягом останнього року	10	[6–14]
Вживав раніше	17	[13–22]
Ніколи не вживав	64	[57–71]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0–1]
Вживав протягом останнього року	1	[0–2]
Вживав раніше	1	[0–1]
Ніколи не вживав	98	[97–100]

Переважає більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (75%), найчастіше – міцні (46%). Майже кожен десятий протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживав 1% респондентів.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	69	[63–75]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	70	[63–76]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	66	[60–72]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	57	[51–63]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	50	[43–56]

Переважає більшість ЧСЧ (69%) є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, та отримували безкоштовно презервативи за останній рік. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 57%, проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат 66% респондентів. Кожен другий правильно визначає шляхи передачі ВІЛ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	15	[11–20]
Поширеність гепатиту В	3	[1–5]
Поширеність гепатиту С	2	[0–3]
Поширеність сифілісу	5	[3–8]

За результатами зв'язаного дослідження у 15% було виявлено наявність ВІЛ-інфекції. Сифіліс наявний у 5%, гепатит В у 3%, гепатит С у 2%.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

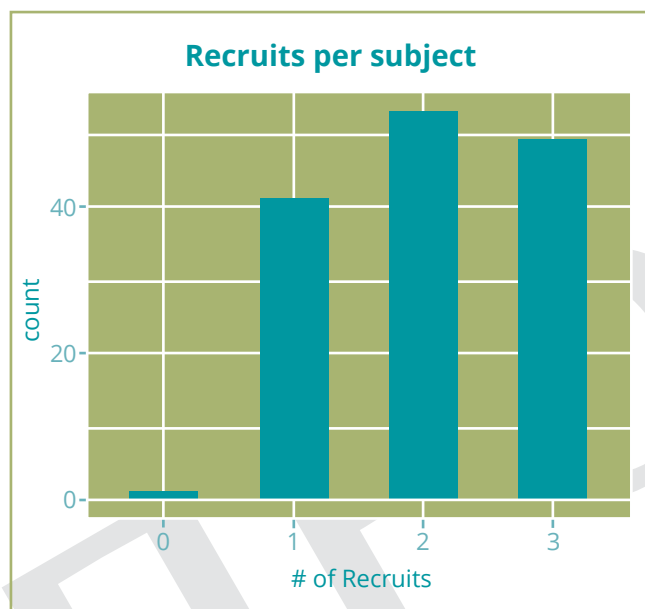

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилиною

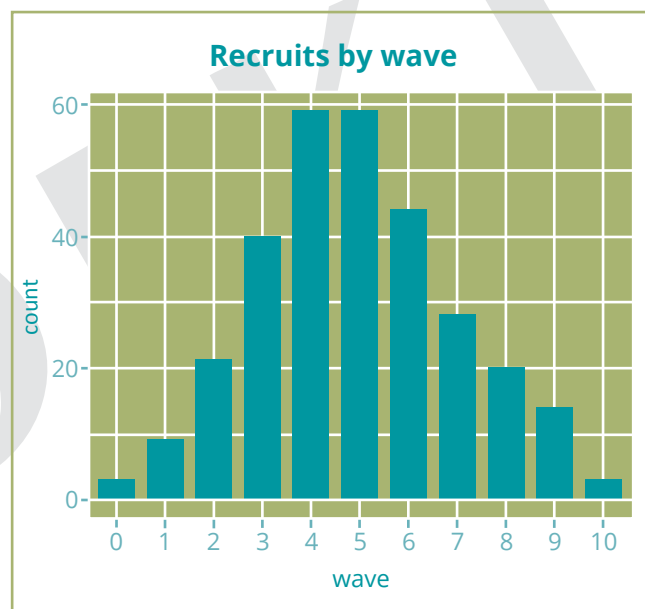

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

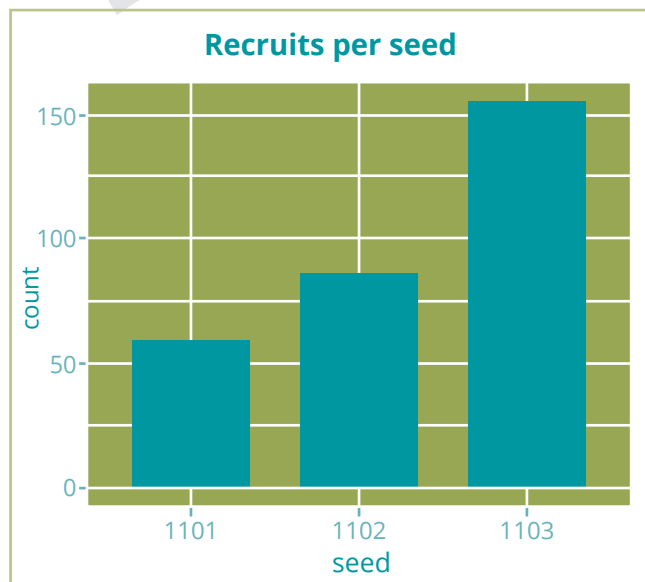

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилиною опитування

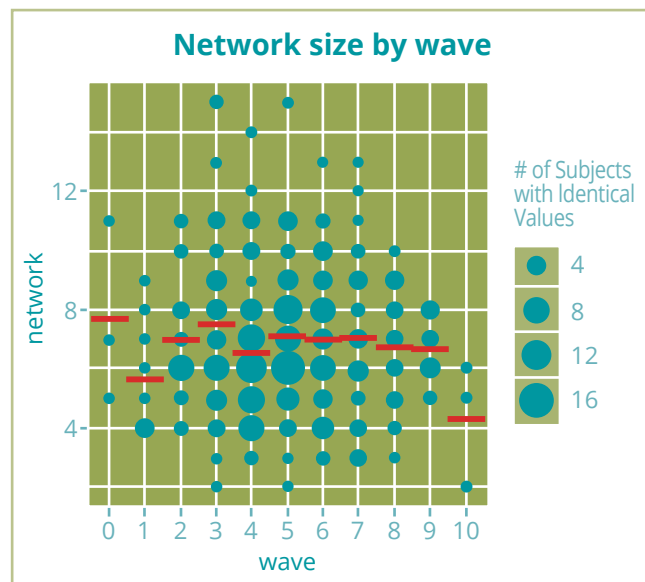
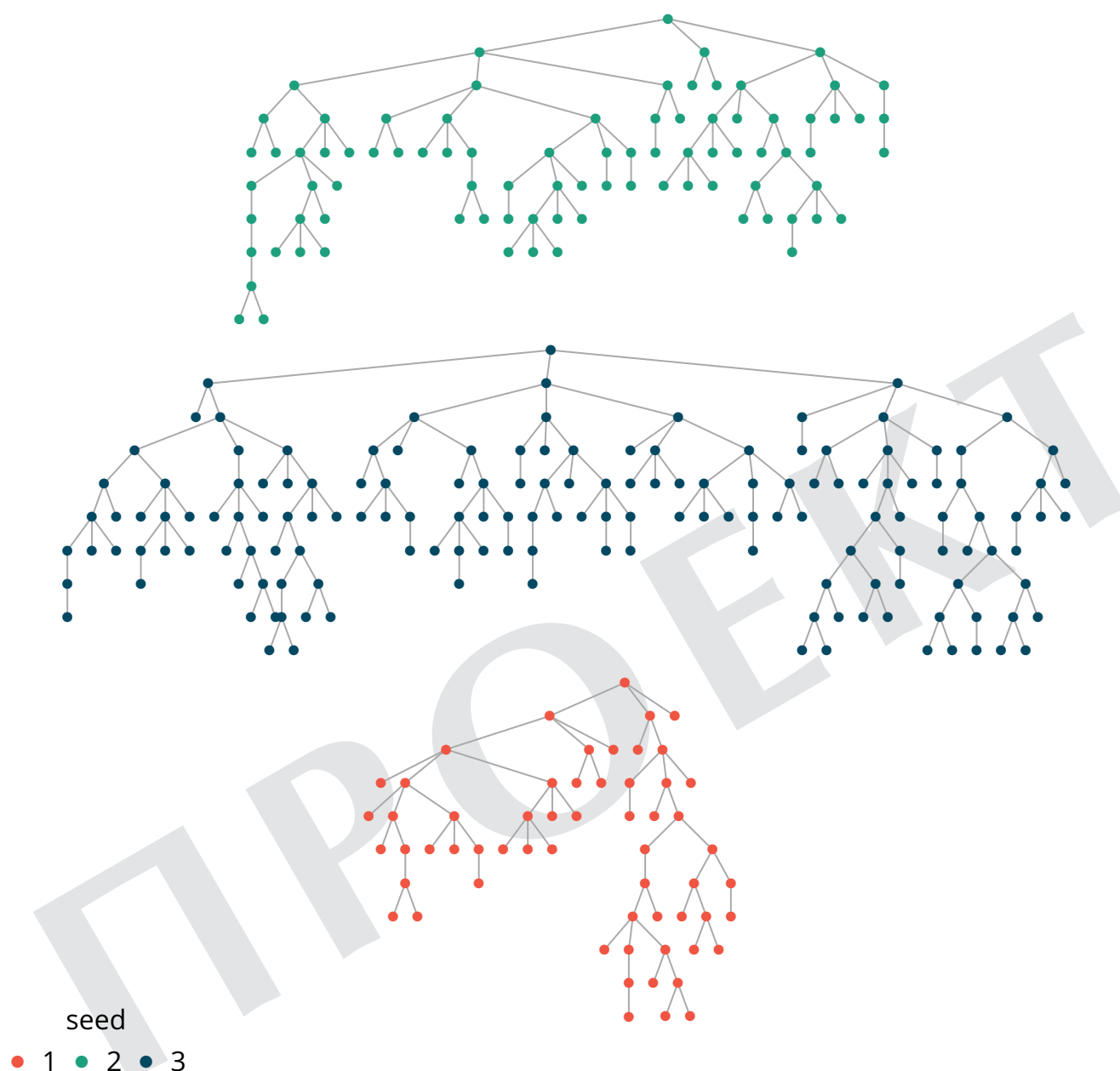

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по дві особи. Вибірка активно розвивалась до 4–5 хвили, а потім – спадала. Всього ж було 10 хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело третє зерно (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від чотирьох до 12 осіб. Спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 12 осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. КРОПИВНИЦЬКИЙ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	28	[26–31]
14–24	45	[36–54]
25 та старше	55	[46–64]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	82	[76–87]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	5	[1–8]
Розлучений	10	[6–15]
Удівець	3	[0–6]
Фактичний сімейний стан – проживає..:		
З батьками/родичами	47	[39–54]
Один	40	[32–48]
З чоловіком-партнером	10	[5–14]
З жінкою-партнеркою	4	[1–7]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	9	[4–14]
Повна середня (11 класів)	20	[13–28]
Середня спеціальна (технікум)	38	[31–46]
Незакінчена вища (бакалавр)	9	[5–14]
Вища (магістр, спеціаліст)	23	[15–30]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	2	[0–3]
Вистачає лише на продукти харчування	18	[11–24]
Загалом вистачає на життя	46	[38–54]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	20	[14–25]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	8	[4–12]
Живу в повному достатку	7	[3–11]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	2841	[2382–3300]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Кропивницького 28 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (82% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає з батьками/родичами (47%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (38%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що переважаючій частині ЧСЧ загалом вистачає на життя (46%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 2841 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	40	[33–47]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	16	[11–20]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	36	[29–42]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	9	[5–13]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	44	[37–51]
Бісексуал	55	[48–63]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	1	[0–1]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	38	[30–47]
Інтернет-сайти знайомств	46	[39–54]
Соціальні мережі	75	[68–81]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	44	[37–51]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Винятково чоловіки приваблюють 40% ЧСЧ м. Кропивницького, ще 36% вказали на те, що їх приваблюють чоловіки та жінки в однаковій мірі. Відтак, більшість ідентифікує себе із бісексуалами (55%). Для пошуку партнера використовують, найчастіше, соціальні мережі (75%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	17	[17–18]
Середній вік партнера	21	[20–22]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	7	[5–9]
анальних в пасивній ролі	4	[2–6]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	5	[3–6]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	58	[51–64]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	71	[65–77]
Наявність постійного сексуального партнера	49	[40–59]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	71	[58–85]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	53	[37–71]
Наявність випадкового сексуального партнера	58	[49–66]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	92	[86–98]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	78	[67–88]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	3	[1–6]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	15	[9–20]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	91	[78–100]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	65	[56–73]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	2	[1–3]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	90	[86–95]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	75	[62–87]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	5	[1–9]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	90	[82–99]

У середньому ЧСЧ м. Кропивницького починали статеве життя з чоловіком у 17 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 7 контактів). Анальним сексом займалися дещо рідше.

У половини ЧСЧ є постійний партнер, у 58% – випадковий. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 15% респондентів. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 65% опитаних. У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	74	[68–79]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	41	[32–51]
Напої середньої міцності	22	[14–29]
Міцні напої	37	[28–45]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	3	[0–5]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	3	[0–7]
Вживав протягом останнього року	2	[0–4]
Вживав раніше	10	[6–14]
Ніколи не вживав	85	[79–90]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	1	[0–1]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	1	[0–2]
Ніколи не вживав	98	[96–100]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (74%), найчастіше – слабоалкогольні (41%). Майже кожен десятий вживав раніше неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживав 1% опитаних.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	15	[7–23]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	46	[39–54]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	35	[26–44]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	71	[64–78]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	77	[71–83]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, є 15% ЧСЧ. Отримували безкоштовно презервативи за останній рік 46% опитаних. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 71%, проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат – 78% респондентів. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 77% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	3	[1–5]
Поширеність гепатиту В	0	[0]
Поширеність гепатиту С	5	[2–8]
Поширеність сифілісу	1	[0–2]

За результатами зв'язаного дослідження у 3% респондентів було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 1%, гепатит С у 5% ЧСЧ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

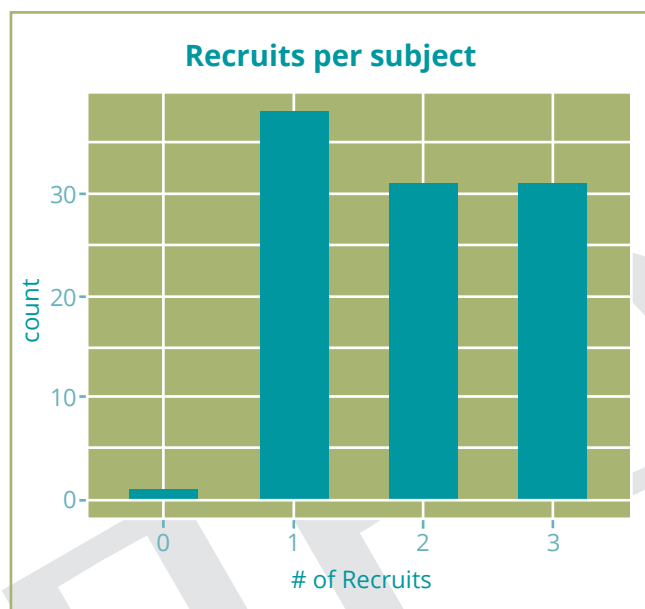

Рис. 2 Кількість рекрутованих, за хвилиною

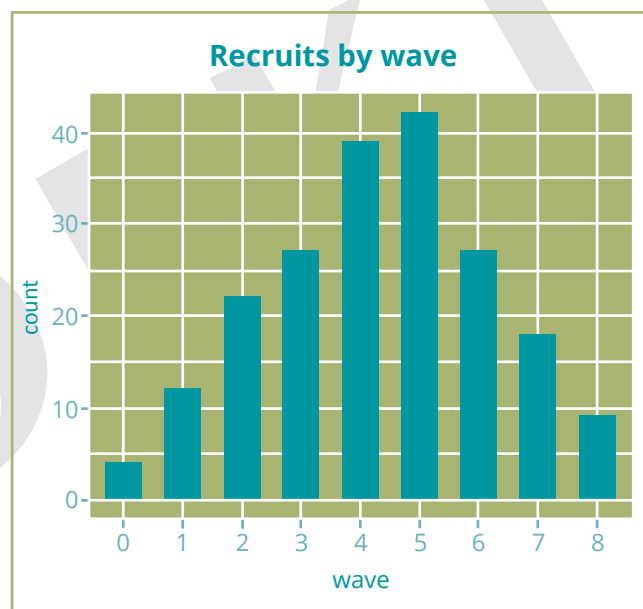

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

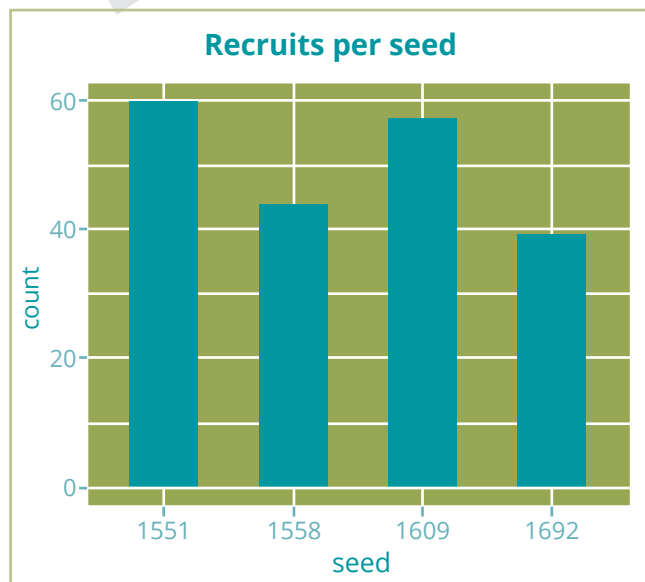

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилиною опитування

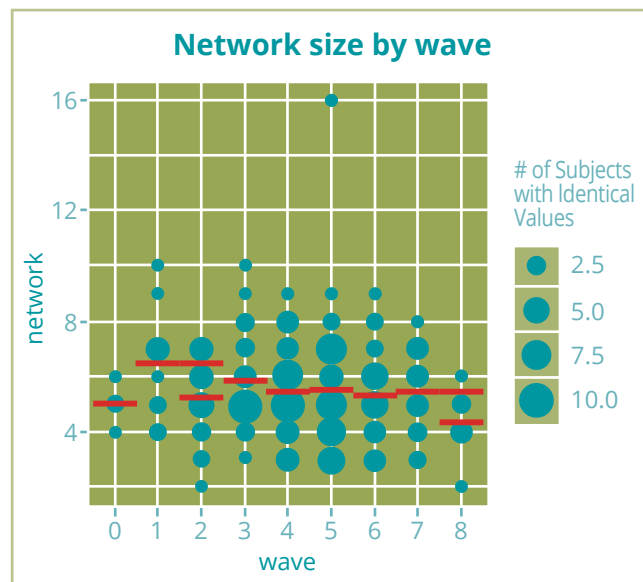
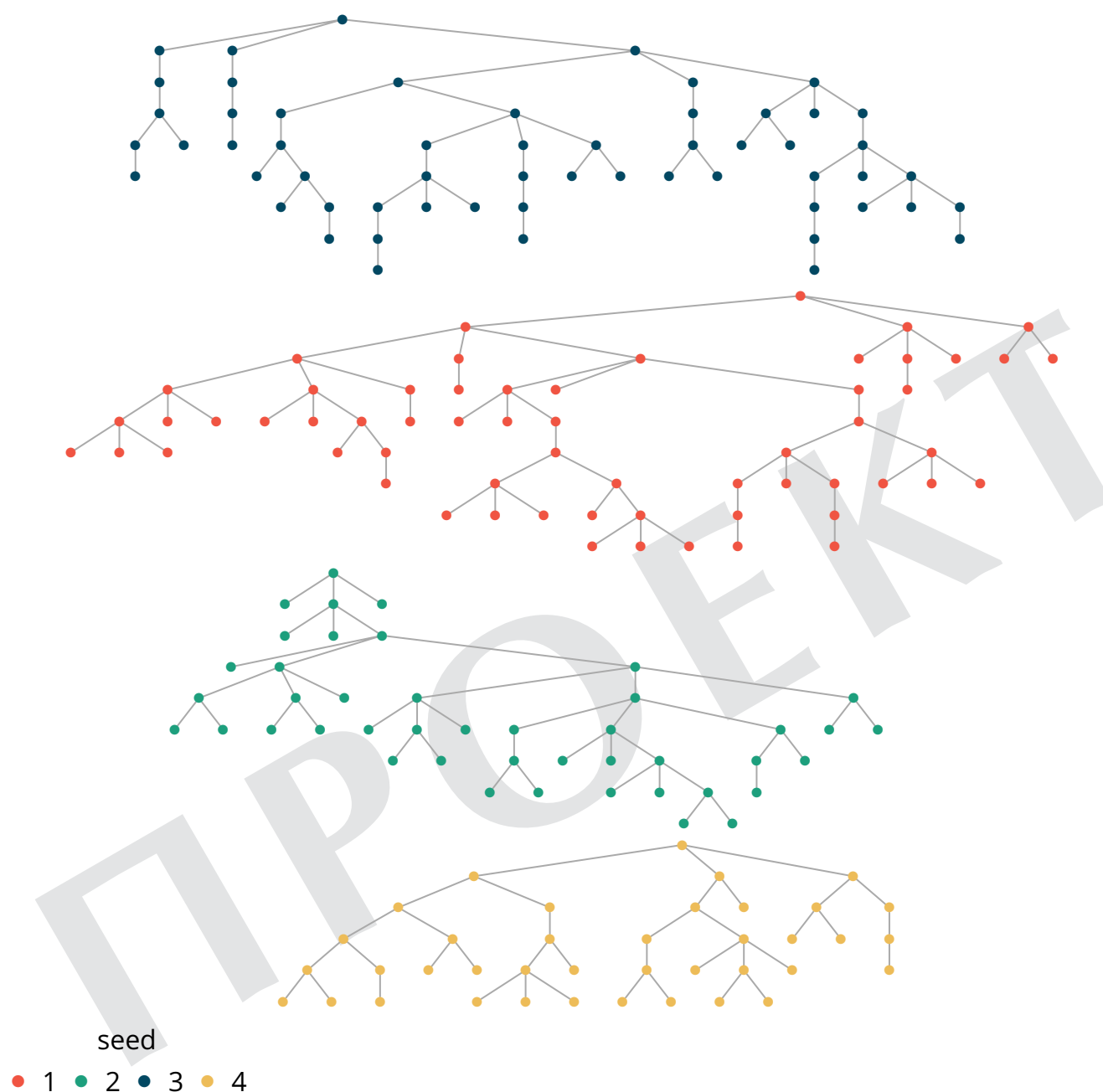

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по одному знайомому. Вибірка активно розвивалась до п'ятої хвили, а потім – спадала. Всього ж було вісім хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело перше та третє зерно, найменше – четверте (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від 4 до 10 осіб; спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 12 осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. Львів

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	23	[22–24]
14–24	70	[62–78]
25 та старше	30	[22–38]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	95	[91–100]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	1	[0–3]
Розлучений	3	[0–7]
Удівець	0	[0–1]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	43	[35–51]
Один	46	[38–55]
З чоловіком-партнером	10	[5–16]
З жінкою-партнеркою	1	[0–1]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	0	[0]
Повна середня (11 класів)	21	[14–28]
Середня спеціальна (технікум)	25	[17–33]
Незакінчена вища (бакалавр)	27	[20–34]
Вища (магістр, спеціаліст)	27	[20–33]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	0	[0]
Вистачає лише на продукти харчування	6	[2–10]
Загалом вистачає на життя	51	[41–60]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	24	[17–32]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	17	[10–25]
Живу в повному достатку	2	[0–4]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	4921	[3948–5894]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Львова 23 роки. Більшість з них ніколи не були одруженими (95% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотнім (46%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають вищу освіту (по 27% незакінчену і повну вищу). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості опитаним загалом вистачає на життя (51%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 4921 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	87	[82–93]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	10	[5–14]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	2	[0–5]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	1	[0–2]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	92	[87–96]
Бісексуал	8	[4–13]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	0	[0]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	77	[70–84]
Інтернет-сайти знайомств	70	[60–80]
Соціальні мережі	83	[77–90]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	51	[42–60]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважна більшість ЧСЧ (87%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (92%). Для пошуку партнера найчастіше використовують соціальні мережі (83%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	16	[16–17]
Середній вік партнера	19	[18–20]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	6	[5–7]
анальних в пасивній ролі	3	[2–4]
анальних в активній ролі	2	[1–3]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	42	[33–51]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	66	[54–78]
Наявність постійного сексуального партнера	55	[43–66]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	47	[29–65]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	27	[9–45]
Наявність випадкового сексуального партнера	86	[79–93]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	76	[63–90]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	54	[38–70]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	0	[0–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	16	[7–25]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	46	[0–100]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	22	[13–32]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	96	[88–100]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	66	[47–84]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	0	[0]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	0	[0]

У середньому ЧСЧ м. Львова починали статеве життя з чоловіком у 16 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 6 контактів). Анальним сексом займалися дещо рідше – у пасивній ролі було, в середньому, три контакти за місяць, в активній – два контакти.

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (55%), у переважній більшості – випадковий (86%). Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 16% опитаних. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 22% респондентів.

Протягом останнього місяця з партнером-чоловіком завжди використовували презерватив 42% ЧСЧ. За останні півроку із постійним партнером завжди використовували презерватив 27%, із випадковим – 54% респондентів.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	98	[95–80]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	15	[8–21]
Напої середньої міцності	18	[11–25]
Міцні напої	67	[57–77]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	14	[7–20]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	12	[6–18]
Вживав протягом останнього року	24	[16–32]
Вживав раніше	9	[4–14]
Ніколи не вживав	55	[46–64]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	1	[0–2]
Ніколи не вживав	99	[98–100]

Фактично усі ЧСЧ м. Львова вживають алкогольні напої (98%), найчастіше – міцні (67%). Кожен десятий (12%) протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживав 1% респондентів.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	22	[12–32]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	22	[13–32]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	20	[13–28]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	11	[6–17]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	37	[27–46]

Досить низьким є доступ до профілактичних програм у ЧСЧ м. Львова: клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, та отримували безкоштовно презервативи за останній рік лише 22% опитаних. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 11% респондентів. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 37% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	5	[1–9]
Поширеність гепатиту В	2	[0–4]
Поширеність гепатиту С	1	[0–3]
Поширеність сифілісу	1	[0–3]

За результатами зв'язаного дослідження у 5% респондентів було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 1%, гепатит В у 2%, гепатит С у 1% ЧСЧ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

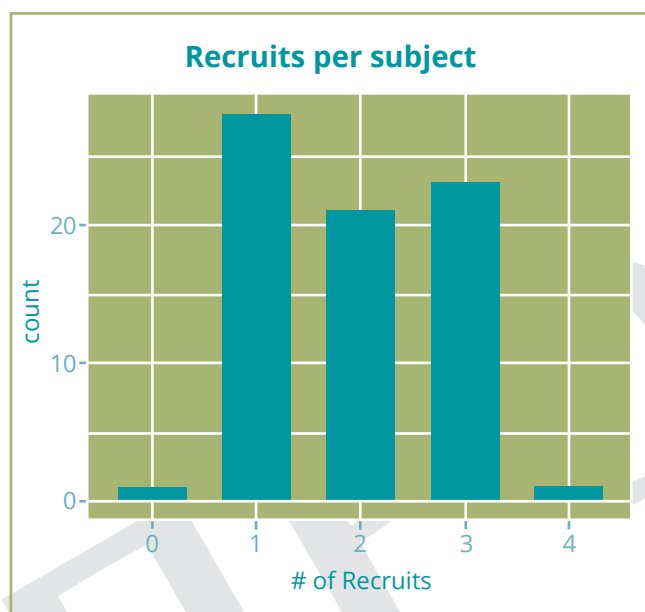

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

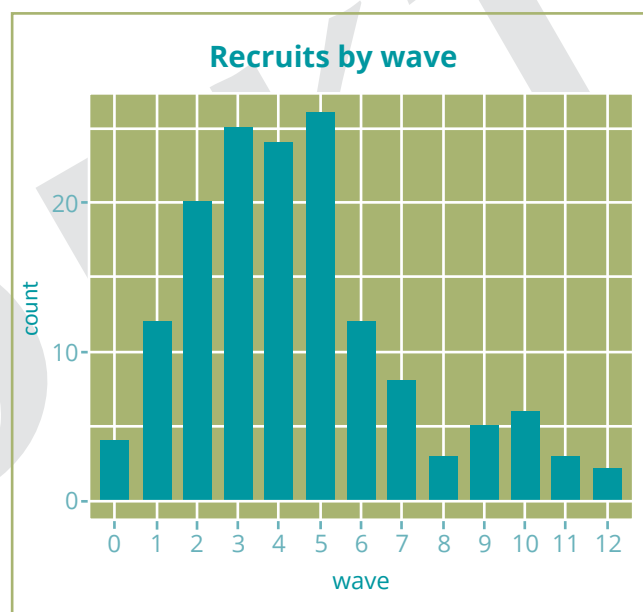

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

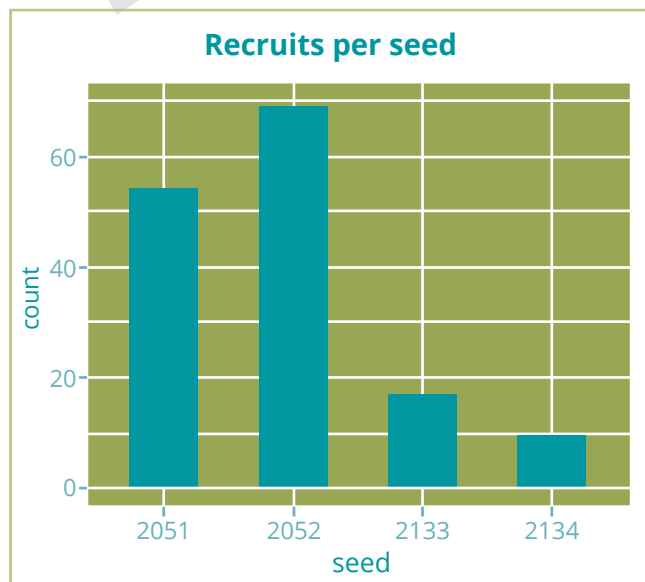

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

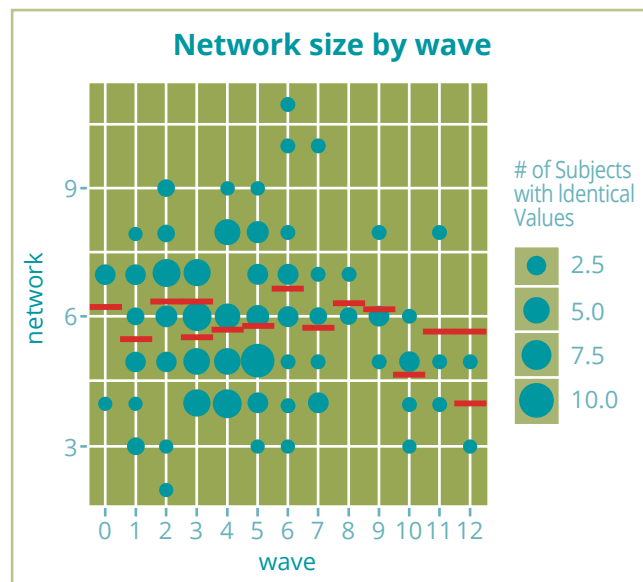
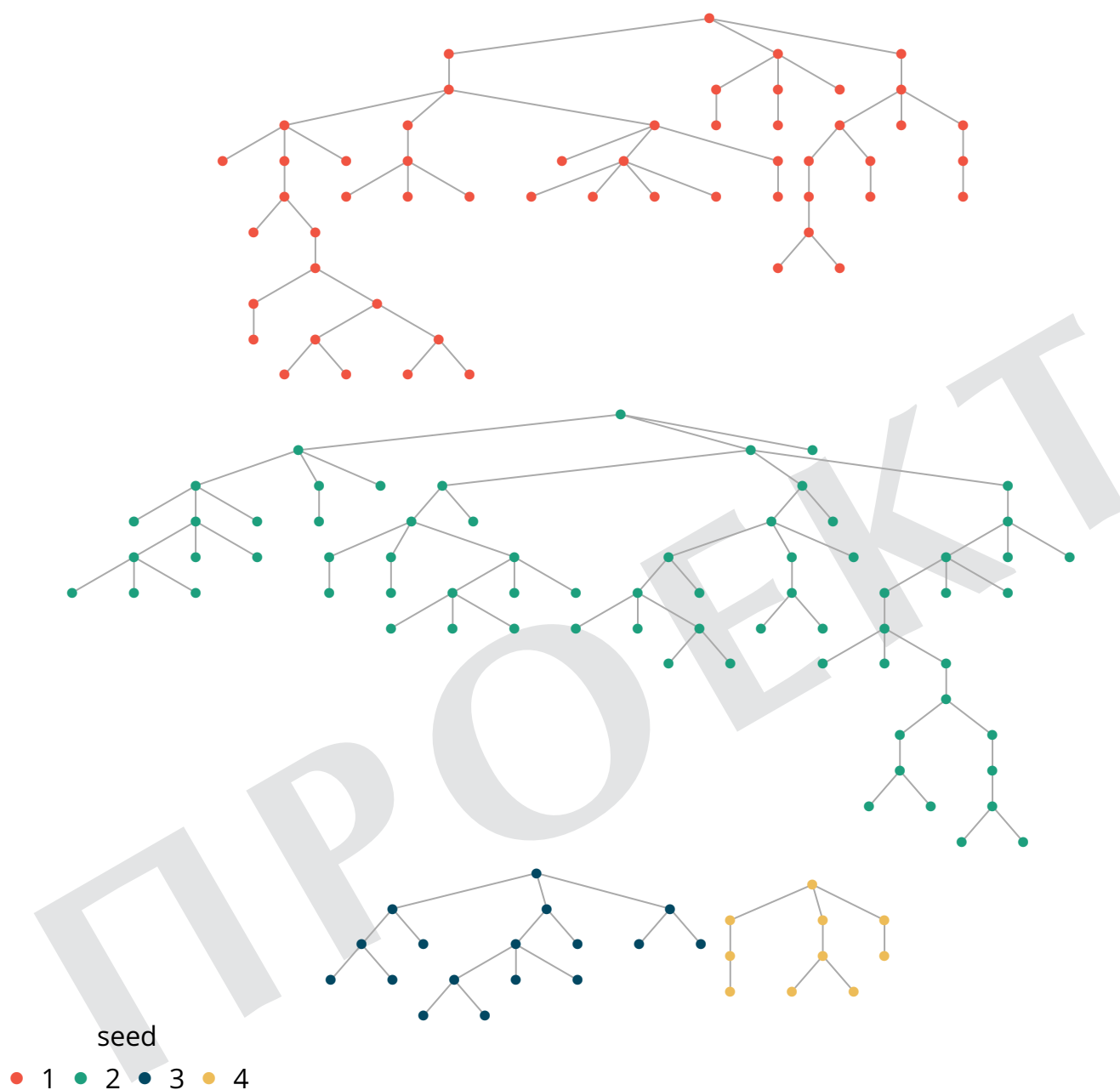

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по одному знайомому. Вибірка активно розвивалась до п'ятої хвили, а потім – спадала. Всього ж було 12 хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело друге зерно, найменше – четверте (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від трьох до дев'яти осіб, в середньому розмір мережі – шість осіб; спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше дев'яти осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. МИКОЛАЇВ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	30	[28–31]
14–24	30	[23–38]
25 та старше	70	[62–77]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	86	[80–91]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	3	[0–7]
Розлучений	10	[5–16]
Удівець	1	[0–2]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	38	[30–45]
Один	48	[39–56]
З чоловіком-партнером	11	[6–17]
З жінкою-партнеркою	3	[0–8]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	2	[0–4]
Повна середня (11 класів)	11	[6–16]
Середня спеціальна (технікум)	37	[29–45]
Незакінчена вища (бакалавр)	26	[18–34]
Вища (магістр, спеціаліст)	24	[16–31]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	2	[0–3]
Вистачає лише на продукти харчування	14	[8–21]
Загалом вистачає на життя	37	[28–46]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	36	[29–44]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	11	[5–16]
Живу в повному достатку	0	[0]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	4047	[3594–4499]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Миколаєва 30 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (86% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотнім (48%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (37%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості респондентів вистачає на життя (37%) та на все необхідне, але заощаджень не роблять (36%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 4047 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	75	[67–83]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	16	[9–22]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	7	[3–12]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	2	[0–4]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	79	[71–86]
Бісексуал	20	[13–28]
Гетеросексуал	1	[0–1]
«Важко відповісти»	0	[0–1]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	55	[44–66]
Інтернет-сайти знайомств	45	[37–53]
Соціальні мережі	45	[37–53]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	17	[11–23]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважна більшість ЧСЧ вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки (75%), та ідентифікують себе із гомосексуалами (79%). Для пошуку партнера частіше використовують спеціальні програми для смартфонів та планшетів (55%), дещо рідше – інтернет-сайти знайомств (45%) та соціальні мережі (45%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	17	[16–18]
Середній вік партнера	21	[20–22]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	9	[7–10]
анальних в пасивній ролі	5	[3–6]
анальних в активній ролі	4	[3–6]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	37	[29–45]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	64	[56–72]
Наявність постійного сексуального партнера	51	[41–60]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	42	[30–53]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	24	[14–35]
Наявність випадкового сексуального партнера	63	[55–72]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	86	[79–93]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	65	[55–76]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	5	[1–8]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	21	[14–28]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	36	[0–71]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	47	[38–57]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[0–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	62	[44–81]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	37	[12–63]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	7	[1–13]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	100	[100]

У середньому ЧСЧ м. Миколаєва починали статеве життя з чоловіком у 17 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 9 контактів). Анальним сексом займалися дещо рідше – у пасивній ролі було, в середньому, п'ять контактів за місяць, в активній – чотири контакти.

Кожен другий з популяції ЧСЧ має постійного партнера, а 63% – випадкового. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 21%, а самі платили за секс 5% (за останній місяць). Із жінками впродовж життя мали контакт 47%, з ЖКС – 7% респондентів.

Частка тих, хто завжди використовує презерватив, не надто значна: 37% використовували з партнером-чоловіком за останні 30 днів, 24% – з постійним партнером протягом останніх 6 місяців (щоправда, даний показник для контактів з випадковим партнером значно вищий – 65%).

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	91	[87–96]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	37	[27–46]
Напої середньої міцності	31	[22–40]
Міцні напої	32	[24–41]
Завжди займалися сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	7	[3–11]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	2	[0–4]
Вживав протягом останнього року	6	[3–10]
Вживав раніше	38	[30–46]
Ніколи не вживав	54	[46–62]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	4	[0–8]
Ніколи не вживав	96	[92–100]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (91%), найчастіше – слабоалкогольні (37%, тоді як напої середньої міцності та міцні напої вживає дещо менший відсоток – 31–32%). Вживали раніше неін'єкційні наркотичні речовини 38% респондентів, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживали 4% ЧСЧ.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	58	[50–67]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	76	[68–83]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	49	[41–57]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	26	[19–33]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	54	[46–62]

Більшість ЧСЧ (58%) є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, та отримували безкоштовно презервативи за останній рік (76%). Проходили медичні огляди та здавали аналізи 26%. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 54% респондентів.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	4	[1–6]
Поширеність гепатиту В	1	[0–2]
Поширеність гепатиту С	1	[0–1]
Поширеність сифілісу	1	[0–2]

За результатами зв'язаного дослідження у 4% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс, гепатит В та гепатит С виявлено у 1% опитаних.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

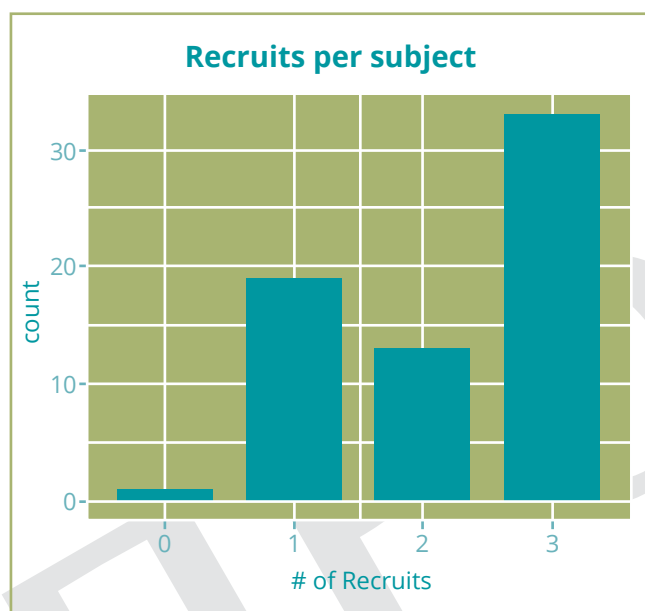

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

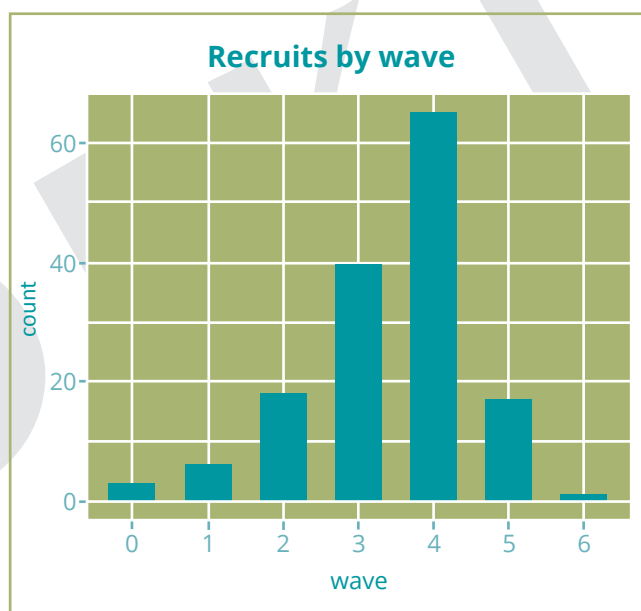

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

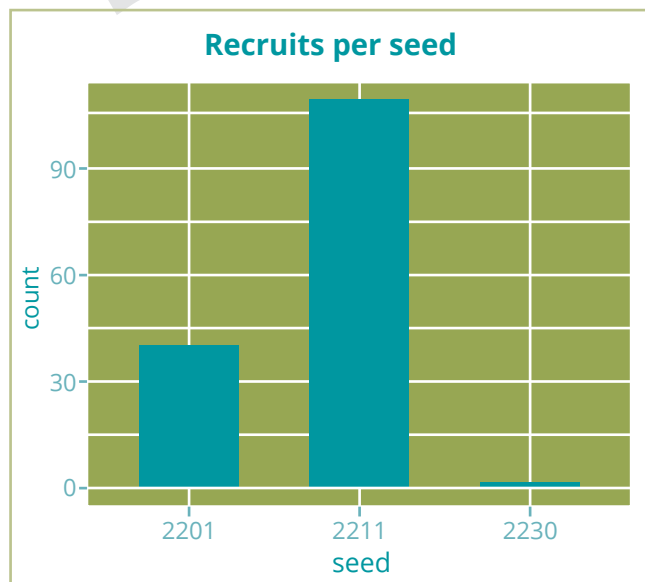

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

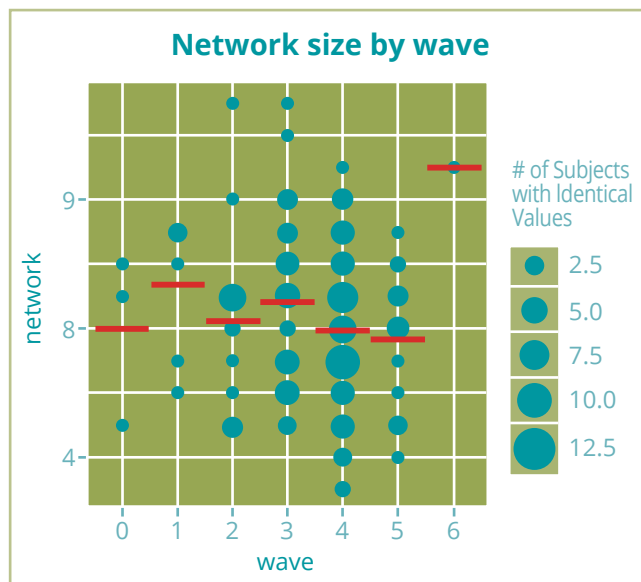
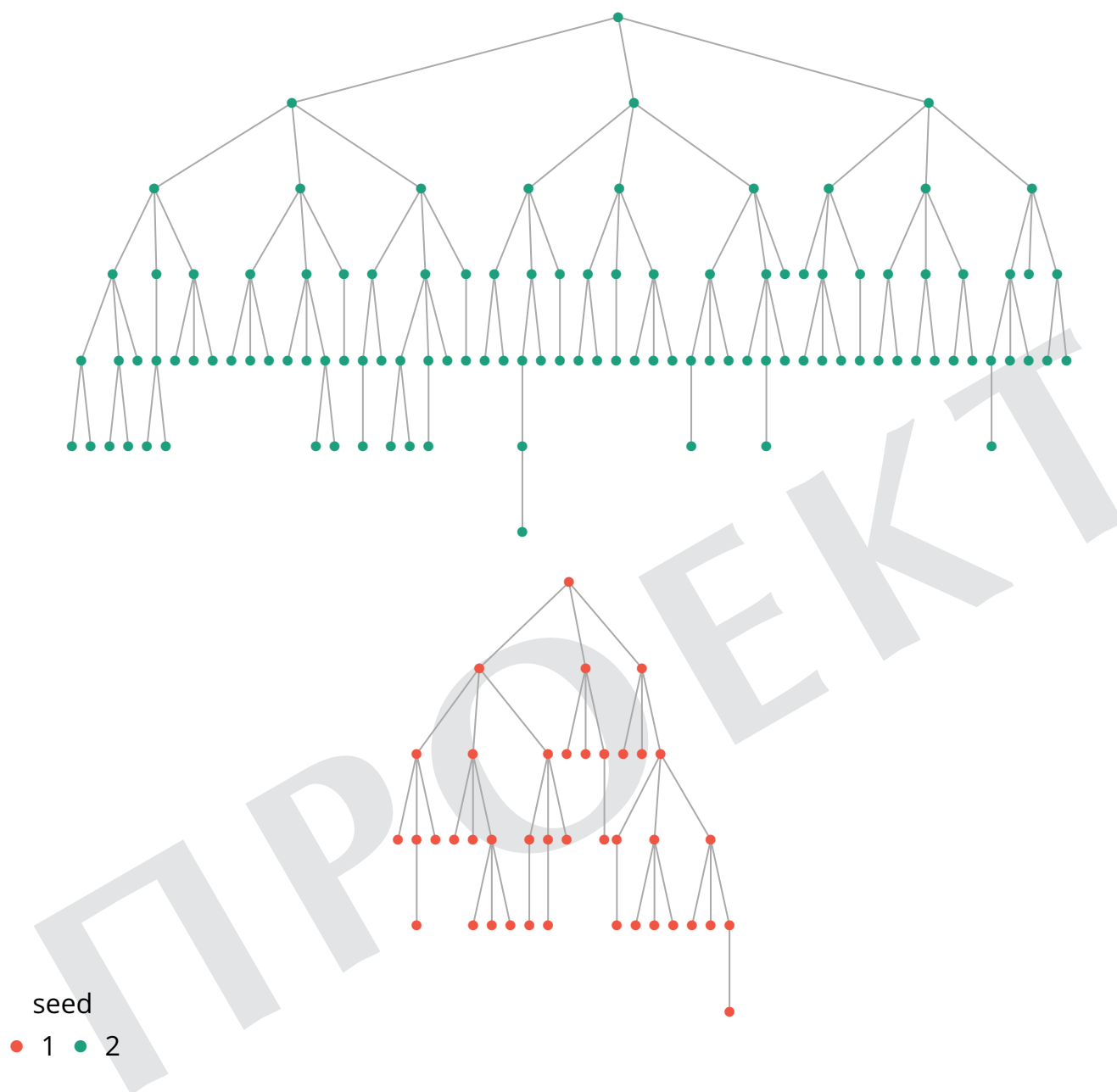

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по три особи. Вибірка активно розвивалась до четвертої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було 6 хвиль (див. рис. 1). Найбільше респондентів привело друге, третє зерно взагалі не спрацювало (див. рис. 2). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від чотирьох до 12 осіб, в середньому розмір мережі – вісім осіб (хоча в шостій хвилі виявлено середній розмір мережі близько 12 осіб); спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 12 осіб (див. рис. 3).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ОДЕСА

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	27	[25–29]
14–24	42	[32–53]
25 та старше	58	[47–68]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	92	[86–97]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	3	[0–7]
Розлучений	4	[0–9]
Удівець	1	[0–1]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	30	[22–38]
Один	41	[31–51]
З чоловіком-партнером	26	[17–34]
З жінкою-партнеркою	4	[1–7]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	4	[1–7]
Повна середня (11 класів)	10	[5–15]
Середня спеціальна (технікум)	22	[15–29]
Незакінчена вища (бакалавр)	23	[16–31]
Вища (магістр, спеціаліст)	40	[32–49]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	1	[0–1]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	2	[0–4]
Вистачає лише на продукти харчування	13	[7–19]
Загалом вистачає на життя	30	[22–38]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	34	[26–42]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	10	[5–16]
Живу в повному достатку	11	[5–18]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	5597	[4498–6696]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Одеси 27 років. Переважна більшість з них ніколи не були одруженими (92% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотнім (41%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають вищу освіту (40%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них вистачає на життя (30% – загалом вистачає, 35% – вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблять), а середній особистий дохід за останній місяць становив 5597 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	58	[49–66]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	32	[24–39]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	5	[1–10]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	3	[0–7]
Винятково жінки	2	[0–3]
«Я ще не визначився»	1	[0–2]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	72	[64–80]
Бісексуал	25	[17–33]
Гетеросексуал	1	[0–2]
«Важко відповісти»	1	[0–3]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	54	[45–63]
Інтернет-сайти знайомств	49	[41–57]
Соціальні мережі	62	[55–70]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	65	[58–73]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважна більшість ЧСЧ (58%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (72%). Для пошуку партнера використовують, найчастіше, соціальні мережі (62%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	18	[17–20]
Середній вік партнера	23	[22–25]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	8	[6–11]
анальних в пасивній ролі	3	[1–5]
анальних в активній ролі	4	[3–6]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	49	[41–56]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	71	[63–79]
Наявність постійного сексуального партнера	59	[47–71]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	65	[51–78]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	49	[35–63]
Наявність випадкового сексуального партнера	32	[25–39]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	96	[91–100]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	77	[63–91]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	23	[14–32]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	18	[4–32]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	51	[40–61]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	46	[25–67]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	48	[28–69]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	10	[1–19]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	80	[70–100]

У середньому ЧСЧ м. Одеси починали статеве життя з чоловіком у 18 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 8 контактів). Анальним сексом займалися дещо рідше – у пасивній ролі було, в середньому, три контакти за місяць, в активній – чотири контакти.

У більшій половини ЧСЧ є постійний партнер (59%), кожен п'ятий (23%) надавав сексуальні послуги за винагороду впродовж життя. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 51%.

Практики ЧСЧ щодо використання презерватива наступні: 49% завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів, стільки ж із постійним партнером протягом останніх півроку (із випадковим партнером цей показник становив 77%).

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	89	[85–93]
Найчастіше вживають алкогольні напої...:		
Слабоалкогольні напої	45	[34–55]
Напої середньої міцності	21	[14–29]
Міцні напої	34	[25–43]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	1	[0–3]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	7	[2–11]
Вживав протягом останнього року	11	[5–17]
Вживав раніше	23	[16–30]
Ніколи не вживав	59	[49–68]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	1	[0–3]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	1	[0–2]
Ніколи не вживав	98	[95–100]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (89%), найчастіше – слабоалкогольні (45%). Вживали раніше неін'єкційні наркотичні речовини 23% опитаних, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживав 1% ЧСЧ.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	32	[25–40]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	70	[61–78]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	66	[58–74]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	38	[29–48]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	44	[36–53]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, є 32% ЧСЧ. Отримували безкоштовно презервативи за останній рік 70% опитаних. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 38% респондентів. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 44% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	12	[5–19]
Поширеність гепатиту В	1	[0–3]
Поширеність гепатиту С	3	[0–5]
Поширеність сифілісу	3	[0–6]

За результатами зв'язаного дослідження у 12% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс та гепатит С наявний у 3% респондентів.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

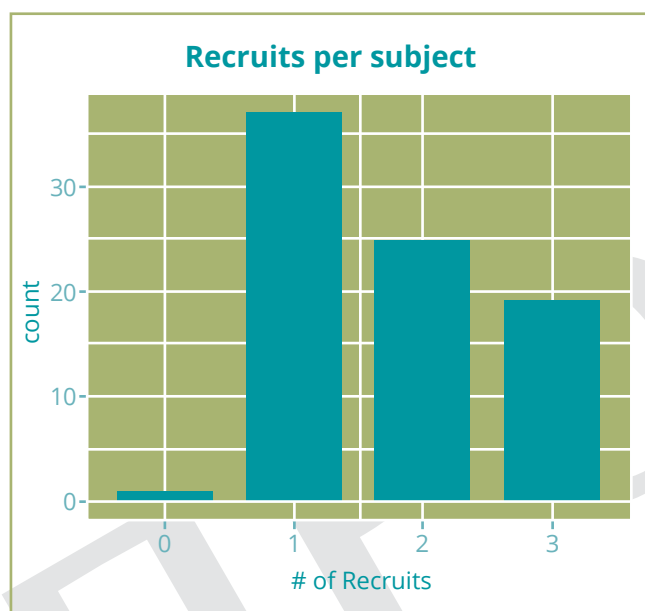

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

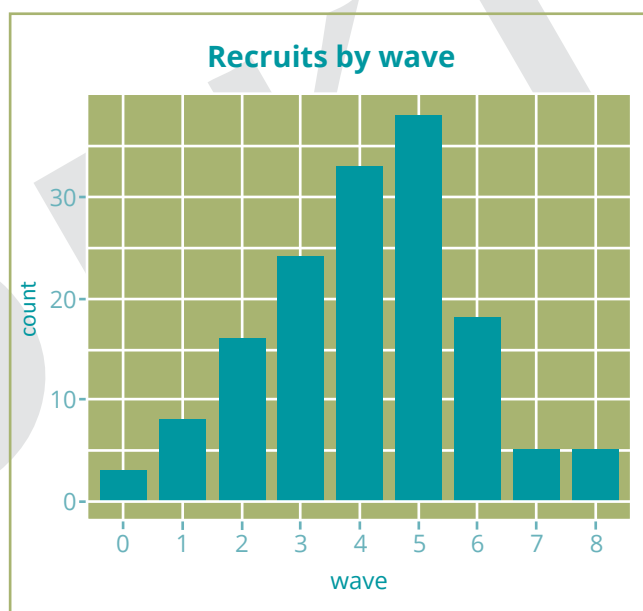

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

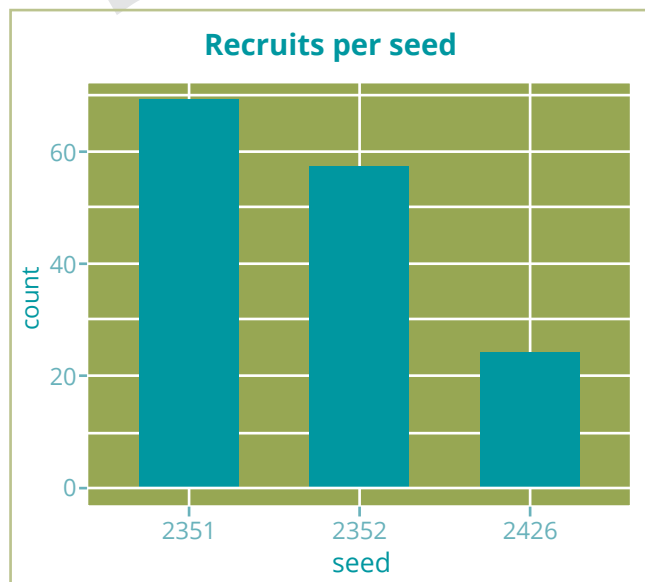

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

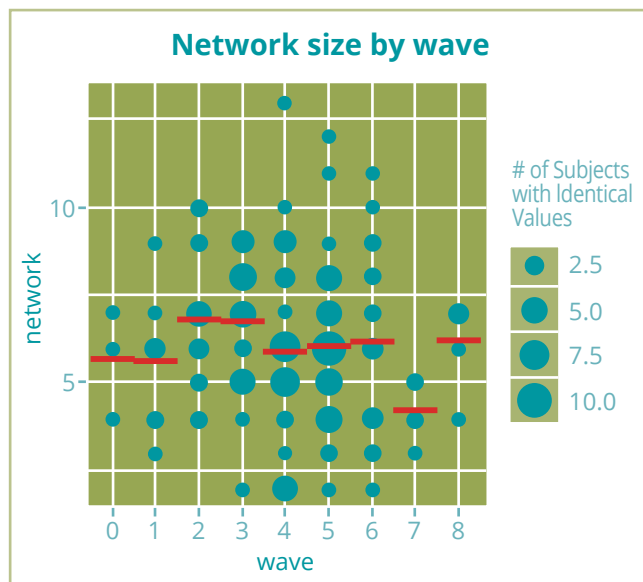
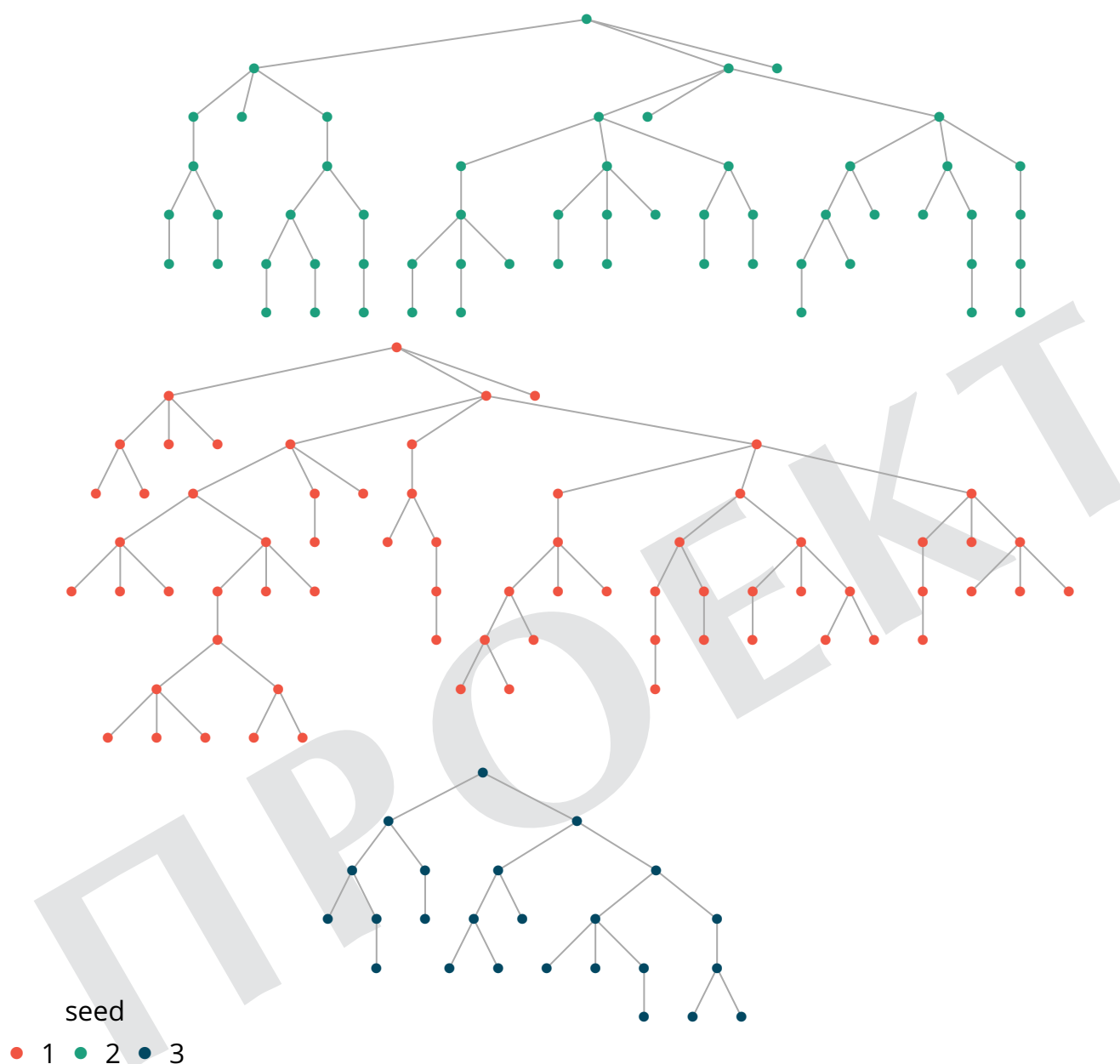

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по одному знайомому. Вибірка активно розвивалась до п'ятої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було вісім хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело перше зерно (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від п'ятої до 10 осіб, в середньому розмір мережі по всіх хвилях – близько п'ятої осіб; спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 10 осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ПОЛТАВА

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	29	[28–30]
14–24	37	[29–45]
25 та старше	63	[55–71]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	66	[58–73]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	19	[12–25]
Розлучений	14	[7–20]
Удівець	2	[0–5]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	26	[19–34]
Один	38	[29–46]
З чоловіком-партнером	16	[10–22]
З жінкою-партнеркою	20	[13–27]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	2	[0–4]
Повна середня (11 класів)	11	[6–16]
Середня спеціальна (технікум)	20	[12–27]
Незакінчена вища (бакалавр)	25	[15–35]
Вища (магістр, спеціаліст)	38	[30–46]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	4	[2–6]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	2	[0–5]
Вистачає лише на продукти харчування	22	[14–29]
Загалом вистачає на життя	37	[29–45]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	23	[15–31]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	6	[2–11]
Живу в повному достатку	10	[5–15]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	5272	[4706–5838]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Полтави 29 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (66% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотнім (38%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають вищу освіту (38%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них вистачає на життя (37%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 5272 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	55	[46–63]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	11	[5–16]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	14	[9–19]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	20	[14–26]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	1	[0–1]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	63	[55–71]
Бісексуал	24	[17–31]
Гетеросексуал	10	[6–15]
«Важко відповісти»	3	[0–5]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	7	[4–11]
Інтернет-сайти знайомств	6	[3–9]
Соціальні мережі	31	[24–37]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	11	[6–16]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважна більшість ЧСЧ (55%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (63%). Для пошуку партнера використовують, в основному, соціальні мережі (31%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	18	[17–19]
Середній вік партнера	23	[20–25]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	7	[6–8]
анальних в пасивній ролі	4	[3–5]
анальних в активній ролі	5	[3–7]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	47	[39–54]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	58	[49–66]
Наявність постійного сексуального партнера	80	[72–88]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	76	[64–88]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	56	[43–70]
Наявність випадкового сексуального партнера	34	[23–44]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	98	[94–100]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	88	[77–99]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	7	[2–13]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	15	[8–23]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	100	[100]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	69	[62–76]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	2	[1–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	45	[30–62]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	41	[24–57]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	5	[1–9]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	100	[100]

У середньому ЧСЧ м. Полтави починали статеве життя з чоловіком у 18 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 7 контактів). Анальним сексом займалися рідше – у пасивній ролі було, в середньому, 4 контакти за місяць, в активній – 5 контактів.

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (80%), третина (34%) мала випадкового партнера. Сексуальні послуги за винагороду впродовж життя надавали 15%. Із жінками впродовж життя мали контакт 69%.

Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів 47% респондентів. Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців з постійним партнером 56%, з випадковим – 88% респондентів.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	75	[69–81]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	21	[14–28]
Напої середньої міцності	25	[17–33]
Міцні напої	54	[43–65]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	4	[0–9]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	9	[4–14]
Вживав протягом останнього року	3	[0–6]
Вживав раніше	27	[20–35]
Ніколи не вживав	61	[54–68]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	3	[1–4]
Ніколи не вживав	97	[96–99]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (75%), найчастіше – міцні (вживає 54%). Майже кожен десятий респондент протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживали 3% ЧСЧ.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	8	[4–12]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	20	[14–26]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	46	[38–54]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	67	[60–74]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	70	[62–78]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, є лише 8% ЧСЧ отримували безкоштовно презервативи за останній рік 20% опитаних. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 67%. Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат 53%. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 70% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	1	[0–2]
Поширеність гепатиту В	5	[1–8]
Поширеність гепатиту С	3	[0–6]
Поширеність сифілісу	0	[0]

За результатами зв'язаного дослідження у 1% ЧСЧ було виявлено ВІЛ-інфекцію. Гепатит В наявний у 5%, гепатит С у 3% опитаних.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

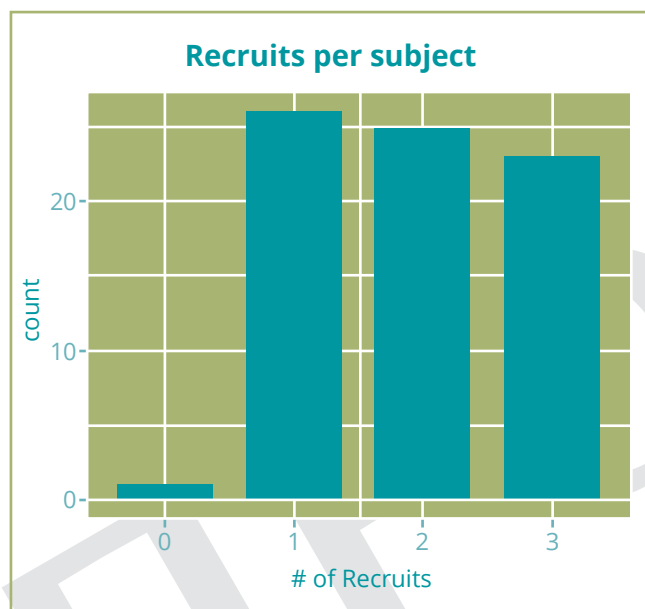

Рис. 2 Кількість рекрутованих, за хвилею

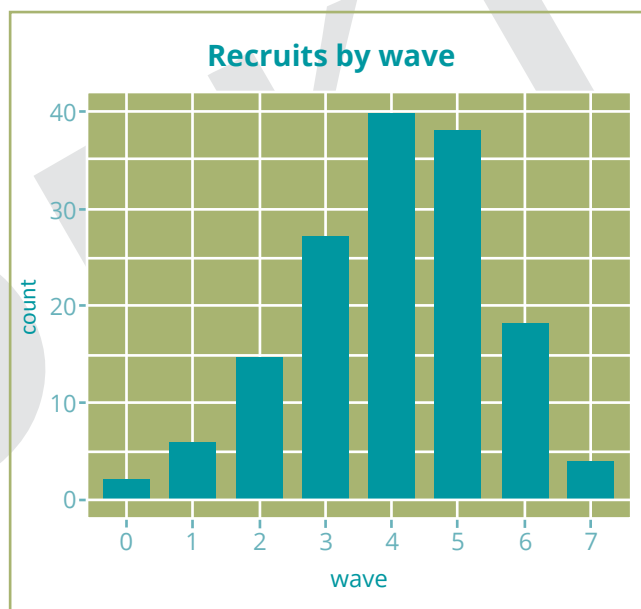

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

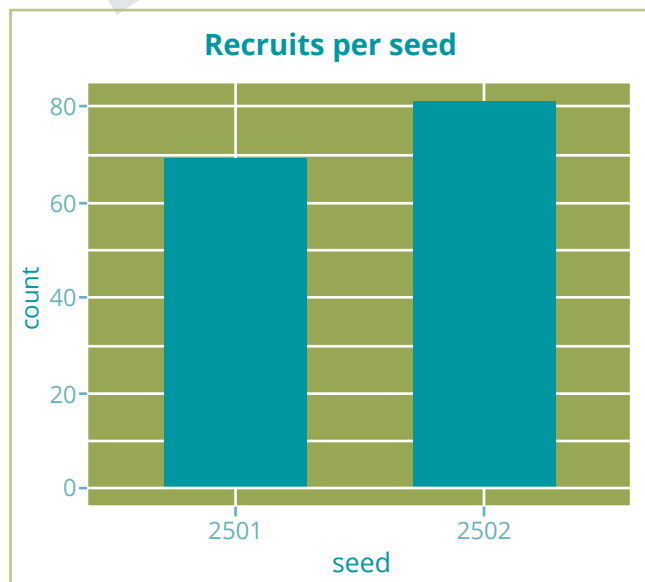

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

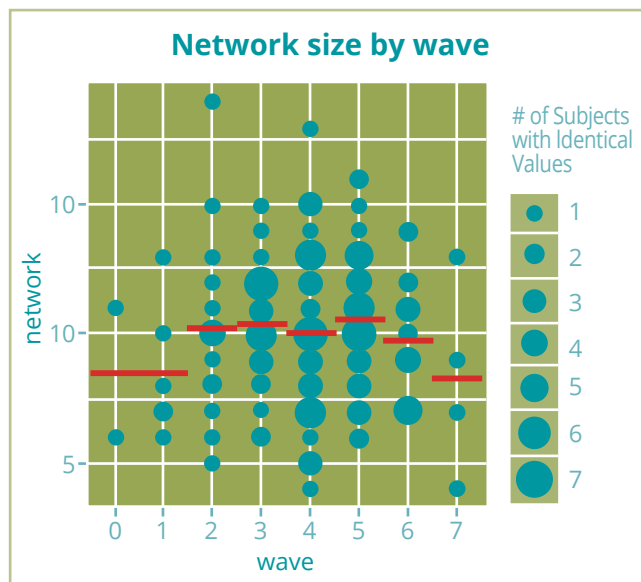
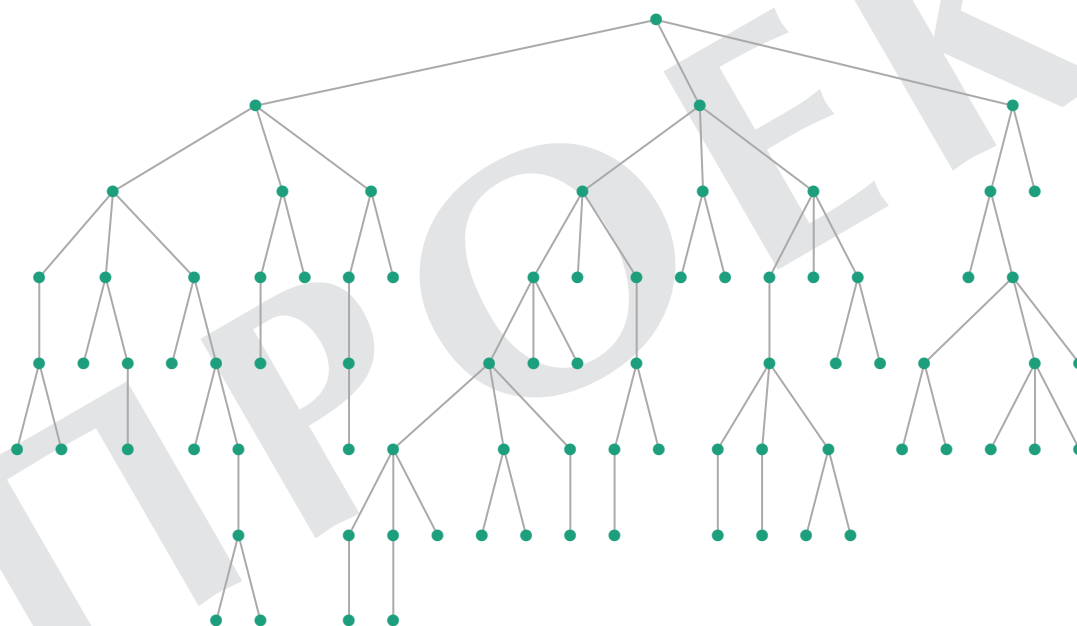
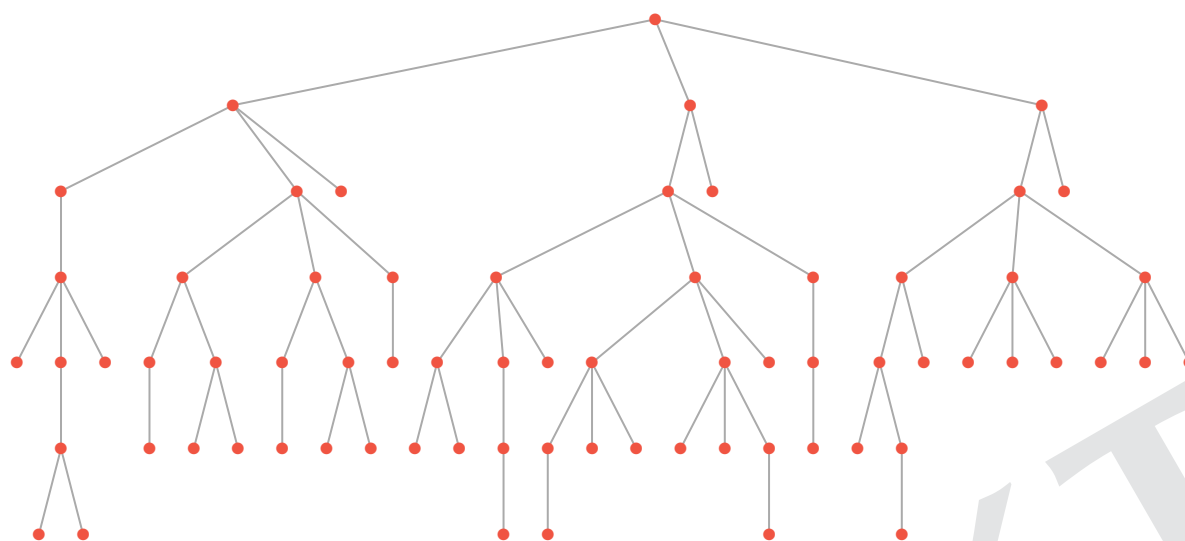

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

seed

● 1 ● 2

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що дещо більша частина респондентів залучала по одному знайомому до дослідження. Вибірка активно розвивалась до четвертої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було 7 хвиль (див. рис. 2). Друге зерно привело більше респондентів, ніж перше (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від 5 до 15 осіб, в середньому розмір мережі – 10 осіб; спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 15 осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. РІВНЕ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	25	[24–27]
14–24	53	[44–62]
25 та старше	47	[38–56]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	90	[85–95]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	3	[1–5]
Розлучений	7	[2–12]
Удівець	0	[0]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	31	[23–39]
Один	57	[49–66]
З чоловіком-партнером	9	[3–14]
З жінкою-партнеркою	3	[1–6]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	2	[0–4]
Повна середня (11 класів)	5	[2–8]
Середня спеціальна (технікум)	21	[14–28]
Незакінчена вища (бакалавр)	22	[13–30]
Вища (магістр, спеціаліст)	50	[41–60]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	2	[0–3]
Вистачає лише на продукти харчування	16	[8–24]
Загалом вистачає на життя	30	[21–39]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	26	[19–34]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	18	[11–24]
Живу в повному достатку	8	[4–13]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	3532	[2992–4072]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Рівне 25 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (90% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотнім (57%). Щодо рівня освіти, то половина ЧСЧ мають вищу освіту (50%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що третині ЧСЧ вистачає на життя, а середній особистий дохід за останній місяць становив 3532 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	60	[52–69]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	24	[16–31]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	15	[9–21]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	1	[0–2]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	61	[52–69]
Бісексуал	39	[31–48]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	0	[0]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	63	[55–71]
Інтернет-сайти знайомств	77	[69–84]
Соціальні мережі	91	[86–95]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	87	[81–94]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважає більшість ЧСЧ (60%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (61%). Для пошуку партнера використовують, в основному, соціальні мережі (91%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	18	[18–19]
Середній вік партнера	22	[21–23]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	5	[4–6]
анальних в пасивній ролі	4	[3–4]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	4	[4–5]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	56	[49–64]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	90	[85–95]
Наявність постійного сексуального партнера	58	[49–68]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	86	[78–94]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	66	[53–79]
Наявність випадкового сексуального партнера	55	[45–64]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	90	[82–99]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	55	[43–68]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	5	[1–9]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	16	[9–231]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	29	[9–49]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	42	[34–50]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	2	[2–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	68	[51–85]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	47	[29–65]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	5	[1–9]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	65	[10–100]

У середньому ЧСЧ м. Рівне починали статеве життя з чоловіком у 18 років. За даними дослідження, середня кількість анальних та оральних контактів ЧСЧ міста становила 4 та 5 відповідно.

Постійний партнер наявний у 58%, випадковий – у 55% респондентів. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 16% опитаних, за секс платили 5% (за останні 30 днів). Із жінками впродовж життя мали контакт 42% респондентів.

У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	73	[66–80]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	27	[19–36]
Напої середньої міцності	37	[27–47]
Міцні напої	36	[26–46]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	14	[7–20]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	1	[0–3]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	27	[19–34]
Ніколи не вживав	72	[64–79]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	1	[0–3]
Вживав протягом останнього року	0	[0–2]
Вживав раніше	27	[19–34]
Ніколи не вживав	72	[64–79]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (73%), найчастіше – середньої міцності (37%) та міцні (36%). Вживали раніше неін'єкційні наркотичні речовини 27% опитаних, ін'єкційні наркотичні речовини раніше вживали 27% ЧСЧ.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	83	[78–89]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	87	[82–92]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	85	[80–91]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	45	[37–53]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	72	[65–79]

Переважна більшість ЧСЧ (83%) є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, та отримувала безкоштовно презервативи за останній рік (87%). Проходили медичні огляди та здавали аналізи 45% респондентів. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 72% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	3	[0–10]
Поширеність гепатиту В	3	[0–6]
Поширеність гепатиту С	2	[0–4]
Поширеність сифілісу	0	[0]

За результатами зв'язаного дослідження у 3% респондентів було виявлено ВІЛ-інфекцію. Гепатит В також виявлено у 3%, гепатит С у 2% питаних.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

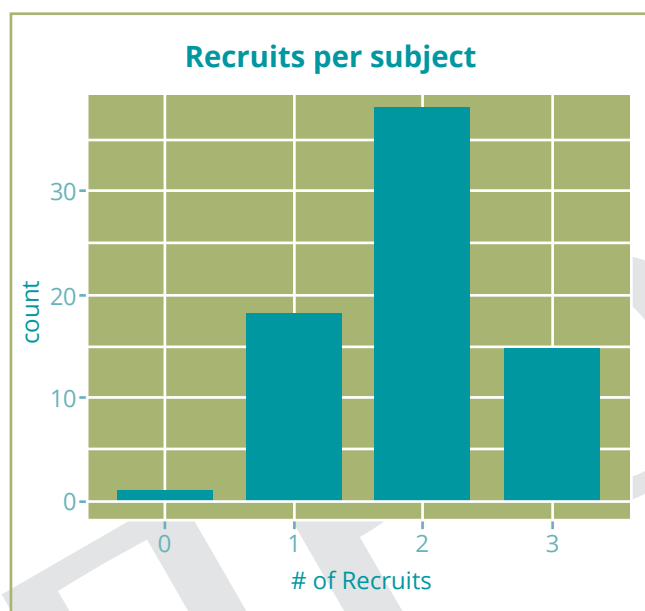

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

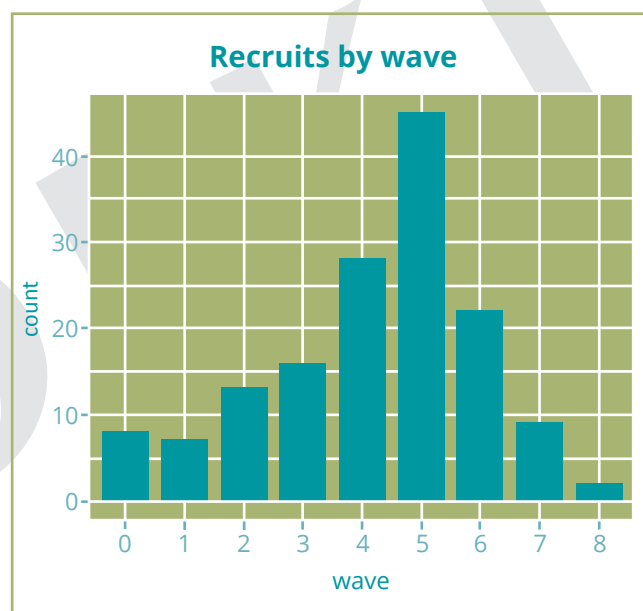

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

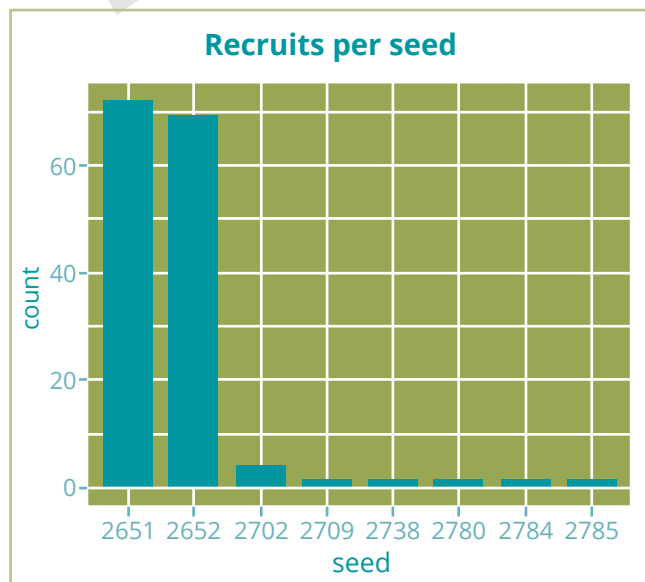

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

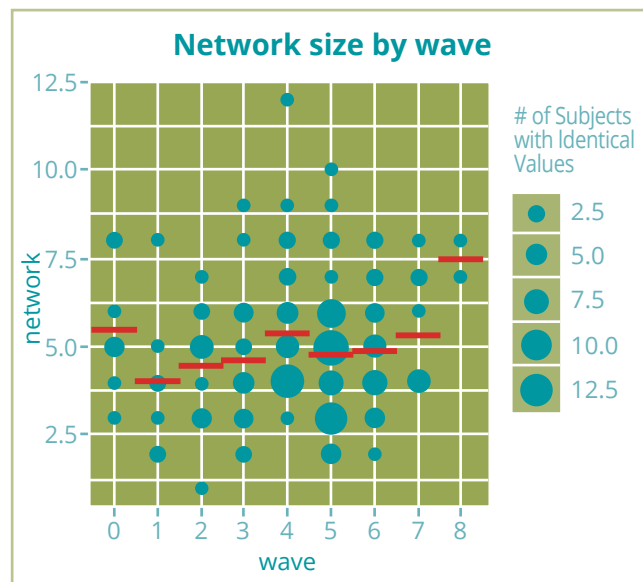
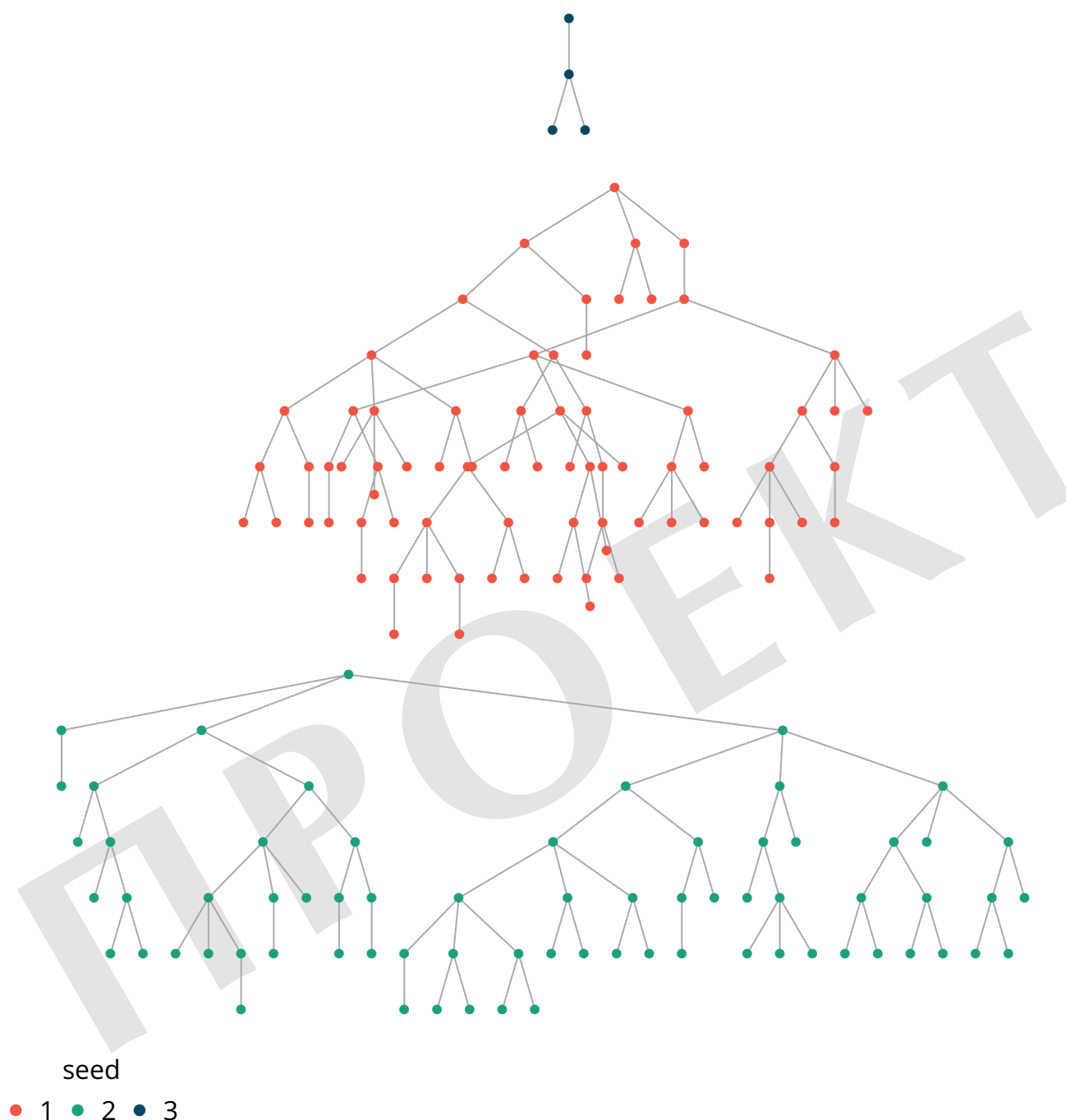

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по дві особи. Вибірка активно розвивалась до п'ятої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було вісім хвиль (див. рис. 1). Найбільше респондентів привело перше, третє зерно було слабо розвинене, інші взагалі не реалізувалися (див. рис. 2, 4). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від двох до 10 осіб, в середньому розмір мережі – близько п'яти осіб; спостерігається один викид із розміром мережі більше 10 осіб (див. рис. 3).

м. СУМИ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	32	[30–34]
14–24 роки	21	[15–28]
25 та старше	79	[72–85]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	67	[58–75]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	10	[5–14]
Розлучений	21	[14–28]
Удівець	3	[1–6]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	47	[39–55]
Один	35	[28–42]
З чоловіком-партнером	5	[2–9]
З жінкою-партнеркою	13	[7–19]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	5	[1–8]
Повна середня (11 класів)	11	[5–17]
Середня спеціальна (технікум)	35	[28–42]
Незакінчена вища (бакалавр)	20	[12–28]
Вища (магістр, спеціаліст)	28	[21–35]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	1	[0–3]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0–1]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	6	[2–10]
Вистачає лише на продукти харчування	19	[12–26]
Загалом вистачає на життя	46	[36–56]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	21	[14–29]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	5	[2–9]
Живу в повному достатку	2	[0–4]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	2377	[2183–2570]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Суми 32 роки. Більшість з них ніколи не були одруженими (67% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає з батьками/родичами (47%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (35%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них загалом вистачає на життя (46%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 2377 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	39	[31–47]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	15	[9–21]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	25	[18–31]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	21	[14–28]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	1	[0–2]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	42	[34–50]
Бісексуал	57	[49–65]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	1	[0–2]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	26	[19–33]
Інтернет-сайти знайомств	42	[34–50]
Соціальні мережі	37	[28–46]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	38	[29–46]
Не шукав партнерів чоловічої статі		[0]

У сексуальному плані ЧСЧ м. Суми приваблюють, найчастіше, лише чоловіки (39%), однак кожного четвертого – чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі. Відповідно, переважна більшість ідентифікують себе із бісексуалами (57%). Для пошуку партнера використовують найчастіше Інтернет-сайти знайомств (42%), дещо рідше – соціальні мережі (37%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	20	[19–21]
Середній вік партнера	26	[24–27]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	4	[3–5]
анальних в пасивній ролі	2	[2–3]
анальних в активній ролі	4	[3–5]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	52	[43–62]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	69	[61–78]
Наявність постійного сексуального партнера	67	[59–76]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	63	[50–76]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	49	[37–62]
Наявність випадкового сексуального партнера	47	[35–58]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	77	[66–89]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	53	[39–67]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	0	[0]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	11	[6–17]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	58	[20–99]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	70	[62–78]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[1–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	57	[42–72]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	44	[28–60]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	5	[2–8]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	90	–

У середньому ЧСЧ м. Суми починали статеве життя з чоловіком у 20 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займались, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 4 контакти) та анальним сексом в активній ролі (теж 4 контакти за місяць). Анальним сексом у пасивній ролі займались рідше – в середньому два контакти за місяць.

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (67%), тоді як про випадкового партнера зазначили 47% опитаних. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 11% респондентів. Із жінками впродовж життя мали контакт 70% ЧСЧ. У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив: під час останнього контакту 72% використовували презерватив з партнером-чоловіком, 63% – з постійним партнером.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	84	[77–90]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	32	[24–40]
Напої середньої міцності	18	[11–25]
Міцні напої	50	[40–59]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	4	[0–9]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	14	[9–19]
Вживав протягом останнього року	10	[5–15]
Вживав раніше	21	[14–28]
Ніколи не вживав	55	[66–77]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	1	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0–2]
Вживав раніше	5	[2–8]
Ніколи не вживав	94	[91–97]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (84%), найчастіше – міцні (кожен другий). Майже кожен п'ятий вживав раніше неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні наркотичні речовини – 5% опитаних.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	34	[25–42]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	35	[28–43]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	34	[26–41]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	36	[28–45]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	64	[57–72]

Кожен третій ЧСЧ є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги (34%), та отримує безкоштовно презервативи за останній рік (35%). Проходили медичні огляди та здавали аналізи 36% респондентів.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	2	[0-5]
Поширеність гепатиту В	2	[0-5]
Поширеність гепатиту С	9	[3-15]
Поширеність сифілісу	3	[0-5]

За результатами зв'язаного дослідження у 2% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 3%, гепатит В у 3%, гепатит С у 9% ЧСЧ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

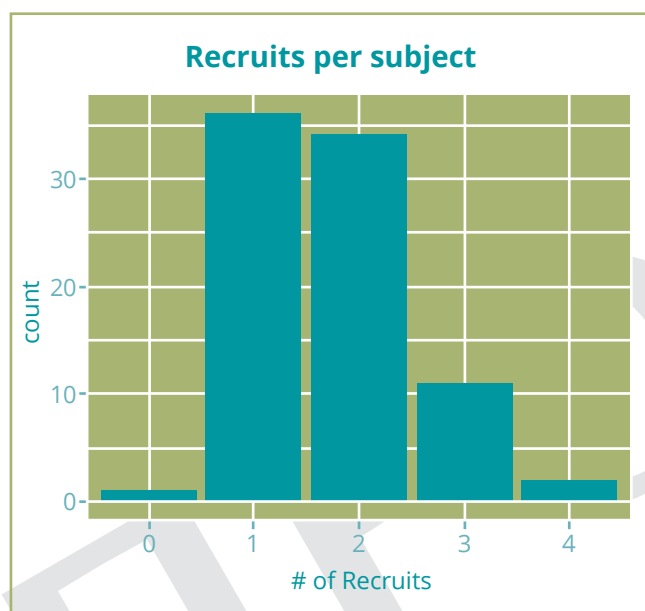

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

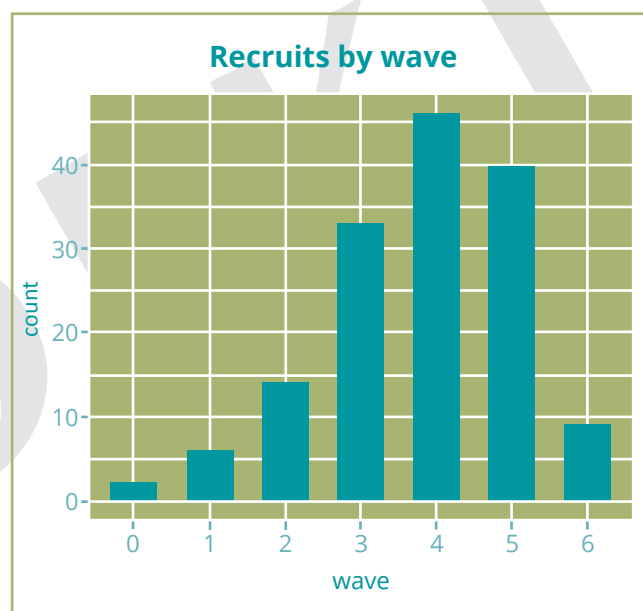

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

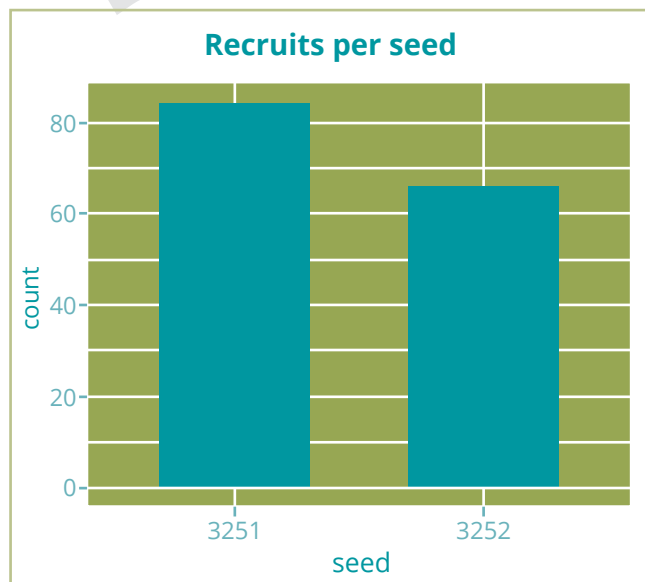

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

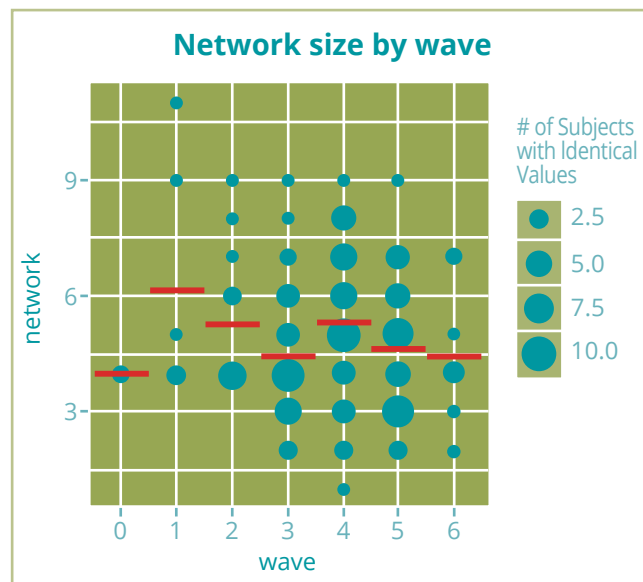
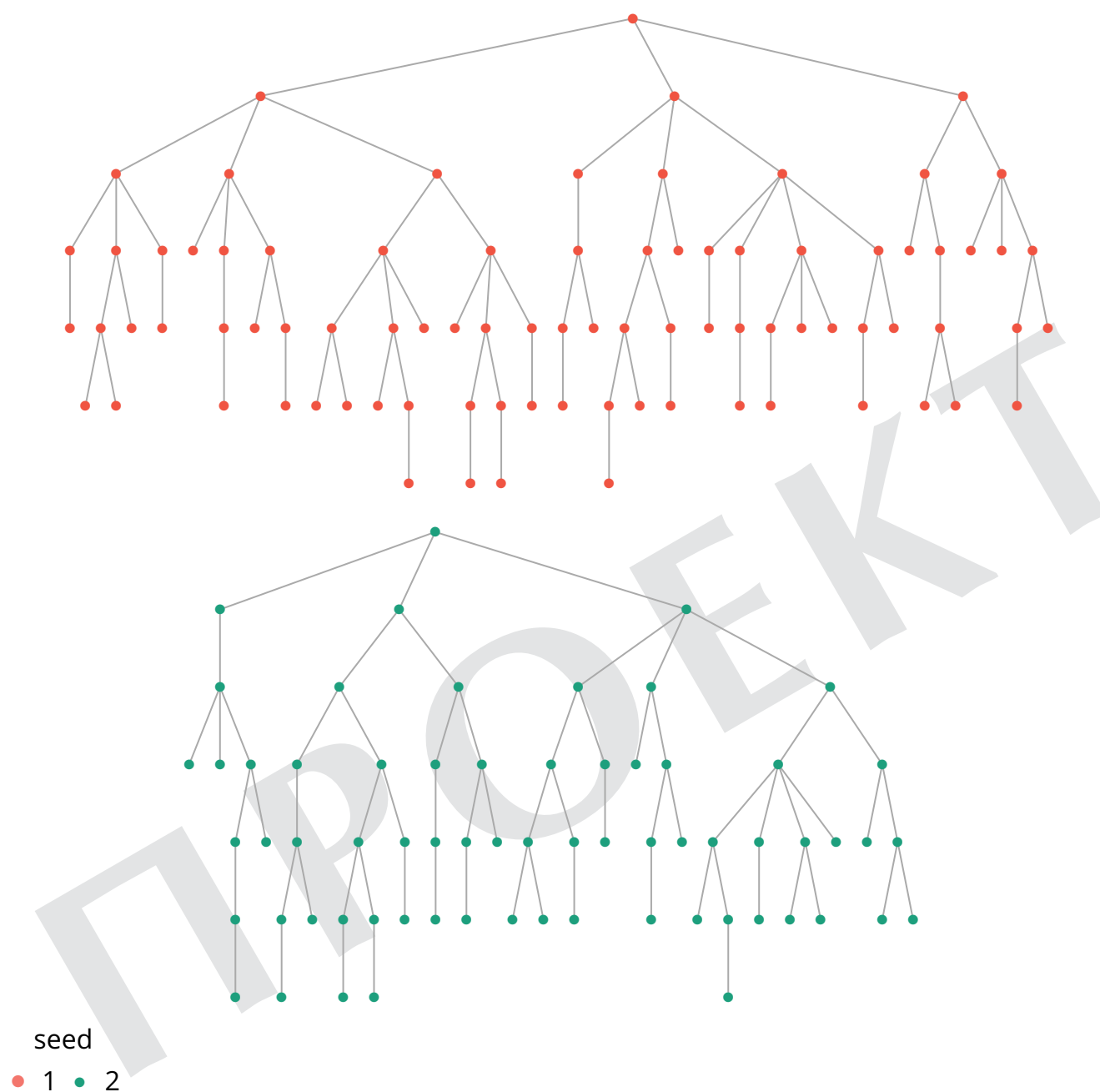

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по одному знайомому, хоча були випадки, що приводили більше трьох. Вибірка активно розвивалась до четвертої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було шість хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело перше зерно (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від 3 до 9 осіб. Спостерігається один викид із розміром мережі більше 9 осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ТЕРНОПІЛЬ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	31	[29–33]
14–24	25	[19–31]
25 та старше	75	[69–81]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	70	[63–78]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	23	[16–29]
Розлучений	5	[2–9]
Удівець	2	[0–4]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	16	[10–22]
Один	57	[49–66]
З чоловіком-партнером	5	[2–9]
З жінкою-партнеркою	21	[14–28]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	1	[0–2]
Повна середня (11 класів)	16	[9–22]
Середня спеціальна (технікум)	29	[20–38]
Незакінчена вища (бакалавр)	1	[0–3]
Вища (магістр, спеціаліст)	49	[40–59]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	3	[0–7]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	1	[0–1]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	0	[0–1]
Вистачає лише на продукти харчування	8	[3–13]
Загалом вистачає на життя	40	[33–48]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	26	[19–33]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	21	[14–27]
Живу в повному достатку	4	[0–8]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	3825	[3309–4341]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Тернополя 31 рік. Більшість з них ніколи не були одруженими (70% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотнім (57%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків з них мають вищу освіту (49%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості ЧСЧ вистачає на життя (40%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 3825 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	57	[46–68]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	19	[12–25]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	11	[6–16]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	14	[7–20]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	60	[51–69]
Бісексуал	39	[30–48]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	1	[0–2]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	47	[38–56]
Інтернет-сайти знайомств	60	[52–67]
Соціальні мережі	73	[67–79]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	3	[0–7]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважна більшість ЧСЧ (57%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (60%). Для пошуку партнера використовують, найчастіше, соціальні мережі (73%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	18	[17–19]
Середній вік партнера	25	[24–27]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	4	[3–5]
анальних в пасивній ролі	3	[2–4]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	2	[1–2]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	64	[55–72]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	85	[80 –91]
Наявність постійного сексуального партнера	62	[52–71]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	88	[81–95]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	80	[71–89]
Наявність випадкового сексуального партнера	51	[40–62]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	90	[83–97]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	81	[73–89]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	2	[0–3]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	27	[17–36]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	70	[42–99]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	69	[62–75]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[1–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	47	[32–63]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	28	[13–44]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	4	[0–8]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	78	[42–100]

У середньому ЧСЧ м. Тернополя починали статеве життя з чоловіком у 18 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, дещо частіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 4 контакти).

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (62%), у половини – випадковий (51%), майже третина (27%) надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 69%. У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив: так, 64% опитаних завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів, про те, що використовують презерватив під час останнього анального сексуального контакту, повідомили 86%.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	94	[90–97]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	25	[18–32]
Напої середньої міцності	33	[24–41]
Міцні напої	42	[34–50]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	13	[8–18]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	9	[5–12]
Вживав протягом останнього року	13	[8–19]
Вживав раніше	35	[28–43]
Ніколи не вживав	43	[35–50]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	3	[1–6]
Ніколи не вживав	97	[94–99]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (94%), найчастіше – міцні (42%). Вживали раніше неін'єкційні наркотичні речовини 35% ЧСЧ, ін'єкційні наркотичні речовини – 3%.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	71	[64–78]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	82	[76–87]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	72	[66–79]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	37	[29–44]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	87	[82–92]

Переважна більшість ЧСЧ є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги (71%), та отримувала безкоштовно презервативи за останній рік (82%). Проходили медичні огляди та здавали аналізи 37% респондентів. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 87% опитаних.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	1	[1–2]
Поширеність гепатиту В	2	[0–4]
Поширеність гепатиту С	1	[1–4]
Поширеність сифілісу	1	[1–3]

За результатами зв'язаного дослідження у 1% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 1%, гепатит В у 3%, гепатит С у 4% ЧСЧ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

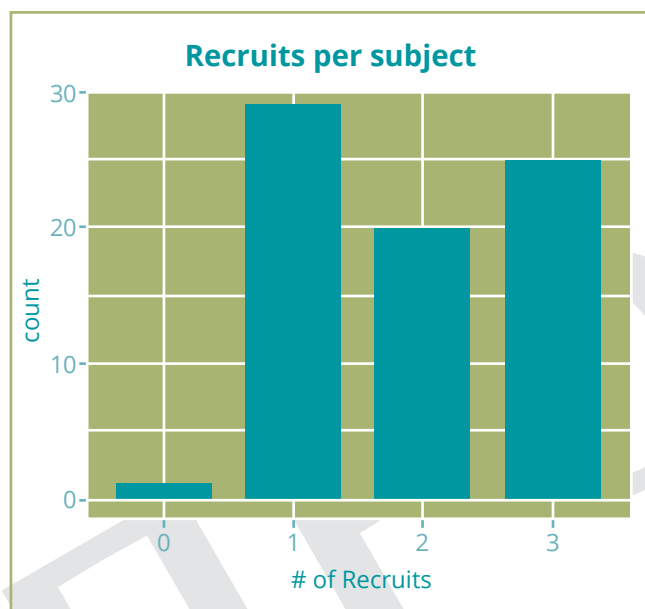

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилину

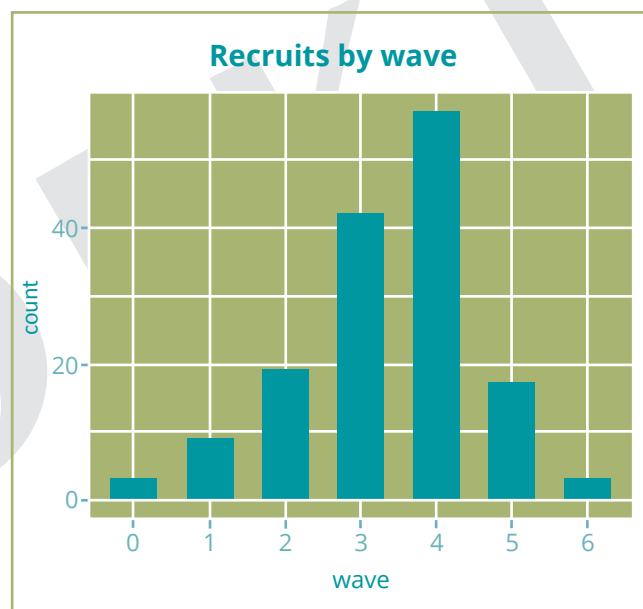

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

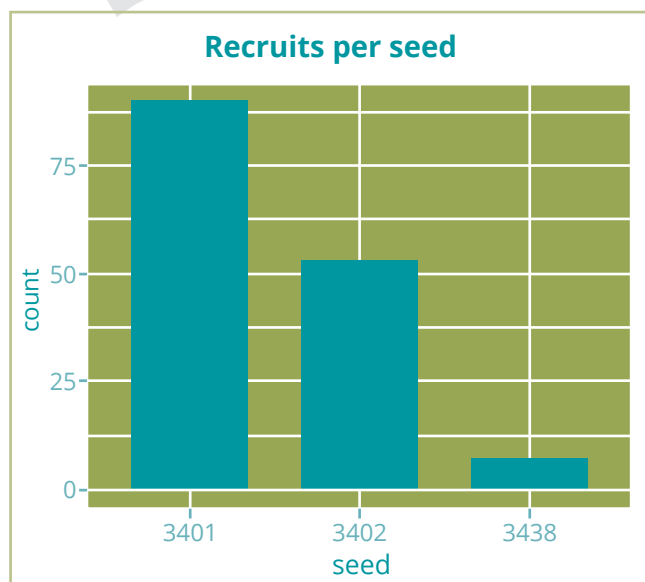

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилину опитування

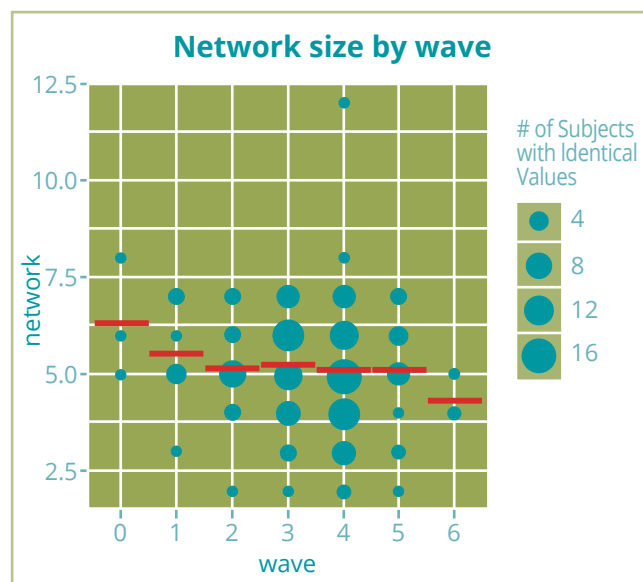
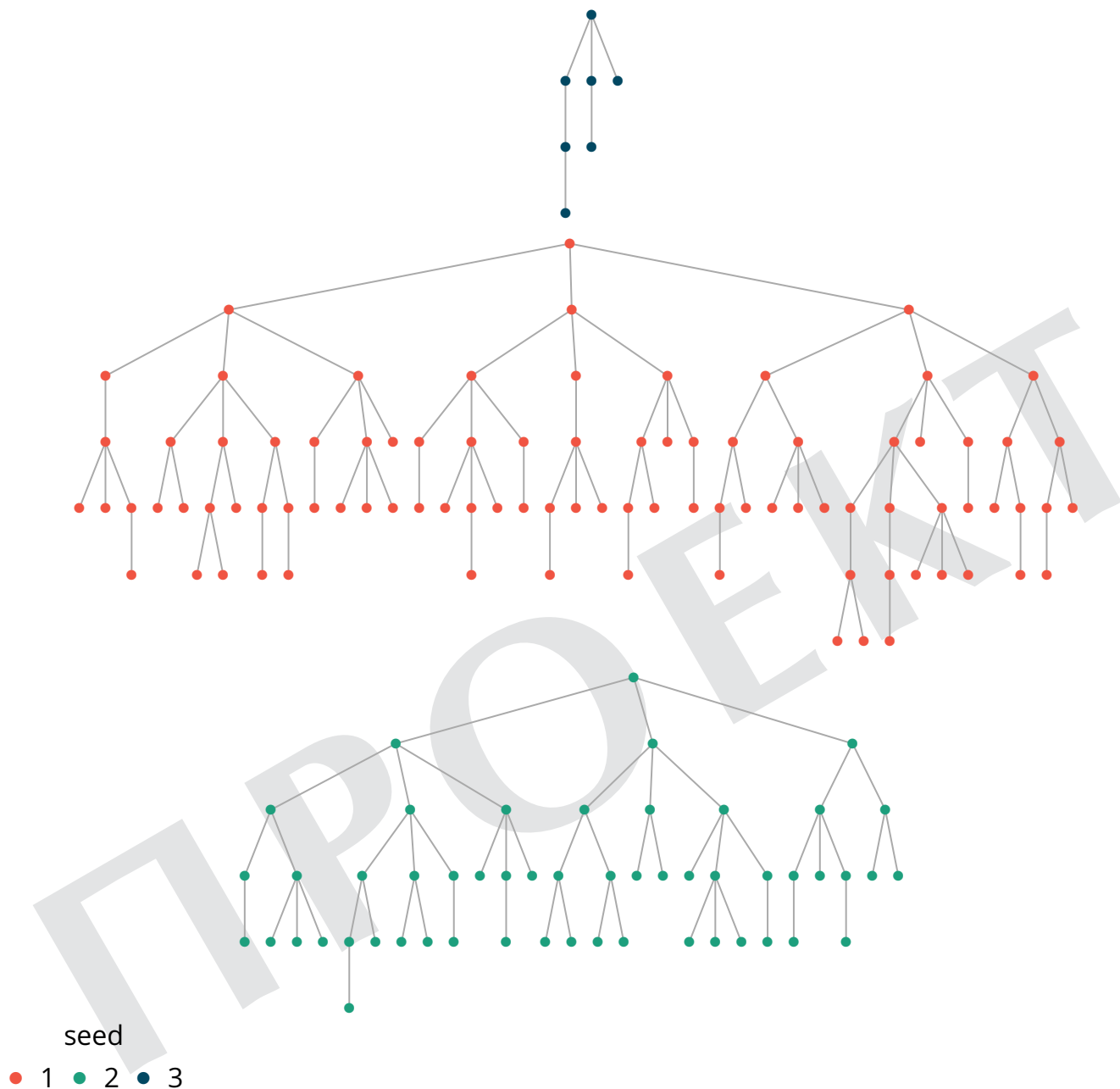

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по одному знайомому. Вибірка активно розвивалась до четвертої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було вісім хвиль (див. рис. 1). Найбільше респондентів привело перше зерно, найменше – третє (див. рис. 2). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від 10 до 25 осіб. Середній розмір – п'ять осіб в мережі. Спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 25 осіб (див. рис. 3).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ХАРКІВ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	31	[29–33]
14–24	28	[20–36]
25 та старше	72	[64–80]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	72	[64–80]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	11	[5–17]
Розлучений	18	[10–25]
Удівець	0	[0]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	26	[20–33]
Один	49	[41–58]
З чоловіком-партнером	13	[7–19]
З жінкою-партнеркою	11	[5–17]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	2	[0–5]
Повна середня (11 класів)	12	[6–19]
Середня спеціальна (технікум)	24	[17–31]
Незакінчена вища (бакалавр)	18	[12–24]
Вища (магістр, спеціаліст)	43	[34–52]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0–1]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	3	[0–6]
Вистачає лише на продукти харчування	18	[12–24]
Загалом вистачає на життя	48	[39–56]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	27	[19–34]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	4	[1–8]
Живу в повному достатку	0	[0]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	4027	[3465–4588]

Середній вік ЧСЧ м. Харкова становить 31 рік. Більшість з них ніколи не були одруженими (72% серед усіх ЧСЧ міста). Майже половина проживає самотійно (49%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають вищу освіту (43%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них загалом вистачає на життя (48%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 3018 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	54	[46–62]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	20	[13–28]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	16	[10–22]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	8	[3–12]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	2	[0–5]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	54	[46–62]
Бісексуал	42	[34–50]
Гетеросексуал	1	[0–2]
«Важко відповісти»	3	[0–5]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	17	[11–23]
Інтернет-сайти знайомств	25	[17–33]
Соціальні мережі	32	[25–39]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	42	[35–50]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважає більшість ЧСЧ (54%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та стільки ж ідентифікують себе із гомосексуалами (54%). Для пошуку партнера найчастіше використовують соціальні мережі (32%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	19	[18–20]
Середній вік партнера	24	[22–22]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	5	[4–7]
анальних в пасивній ролі	3	[2–3]
анальних в активній ролі	2	[2–3]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	62	[53–72]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	78	[71–85]
Наявність постійного сексуального партнера	65	[55–76]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	68	[57–78]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	62	[49–76]
Наявність випадкового сексуального партнера	32	[23–41]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	94	[88–99]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	74	[61–86]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	2	[0–4]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	15	[9–21]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	79	[58–99]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	79	[73–85]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	2	[1–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	56	[37–74]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	43	[26–61]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	7	[2–12]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	100	[100]

ЧСЧ м. Харкова починали статеве життя з чоловіком, в середньому, у 19 років. Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком за останній місяць перед опитуванням варіюється від двох (для анальних контактів в активній ролі) до п'яти (для оральних контактів).

Про наявність постійного партнера повідомили 65% респондентів, тоді як про випадкового партнера – 32% ЧСЧ. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 15%, самі платили за секс (за останній місяць) – 2% опитаних. Із жінками впродовж життя мали контакт 79%. Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців 7% ЧСЧ.

Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів 62% ЧСЧ, 78% респондентів використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком. Із випадковим партнером, комерційним та з ЖКС частіше використовують презерватив, ніж з постійним партнером.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	94	[89–99]
Найчастіше вживають алкогольні напої..:		
Слабоалкогольні напої	20	[13–27]
Напої середньої міцності	27	[20–35]
Міцні напої	52	[44–61]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	8	[3–13]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	10	[6–14]
Вживав протягом останнього року	16	[10–21]
Вживав раніше	37	[29–44]
Ніколи не вживав	38	[30–45]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0–1]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	8	[4–13]
Ніколи не вживав	91	[86–96]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (94%), найчастіше – міцні (52%). Кожен десятий протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні – 8% ЧСЧ.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	22	[15–28]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	44	[36–51]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	35	[27–43]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	30	[22–37]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	40	[31–49]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, є 22% ЧСЧ. Отримували безкоштовно презервативи за останній рік 44% опитаних. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 30% респондентів. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 40% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	2	[1–4]
Поширеність гепатиту В	8	[3–12]
Поширеність гепатиту С	13	[8–19]
Поширеність сифілісу	12	[6–17]

За результатами зв'язаного дослідження у 2% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 12%, гепатит В у 8%, гепатит С у 12% ЧСЧ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

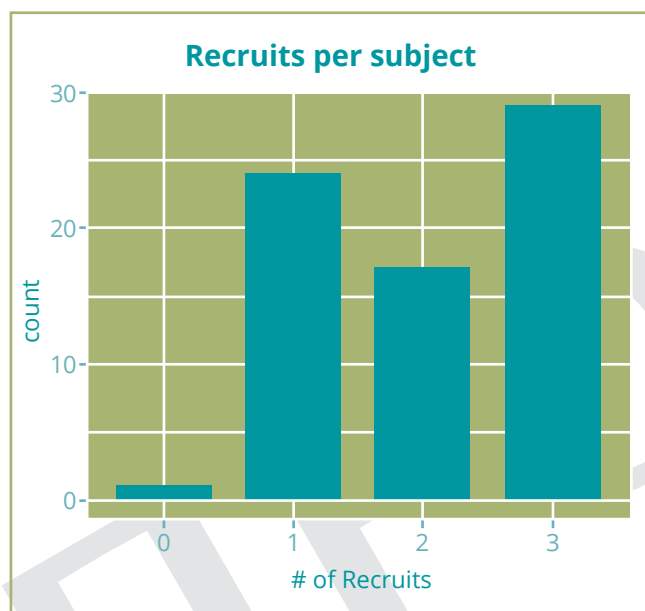

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилину

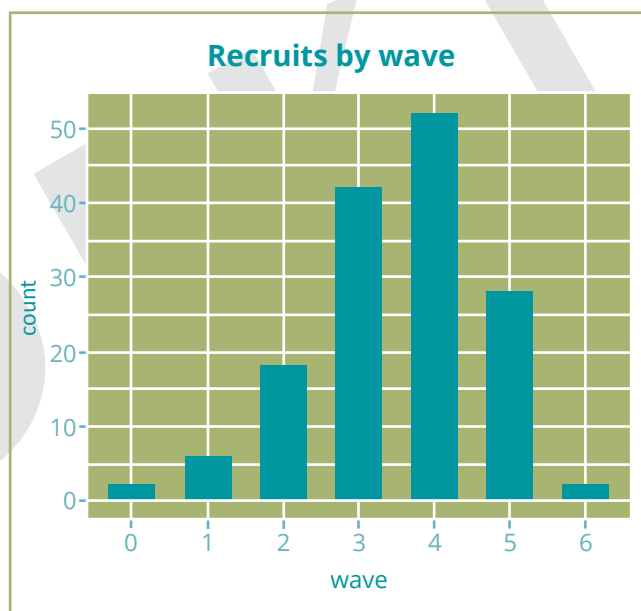

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

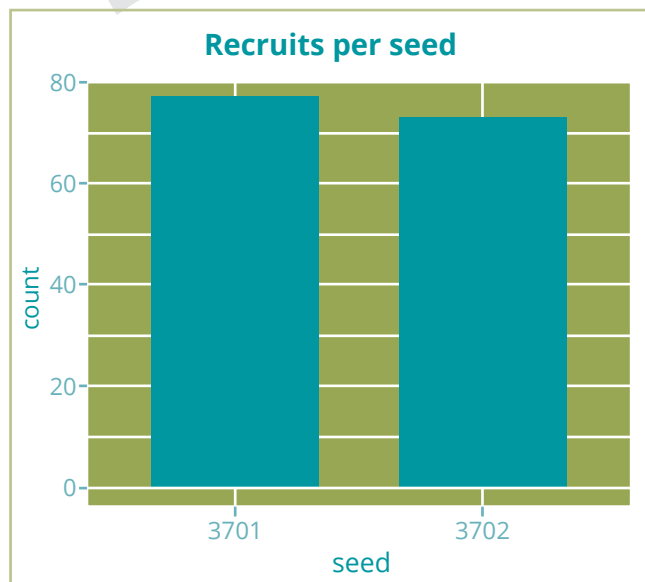

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилину опитування

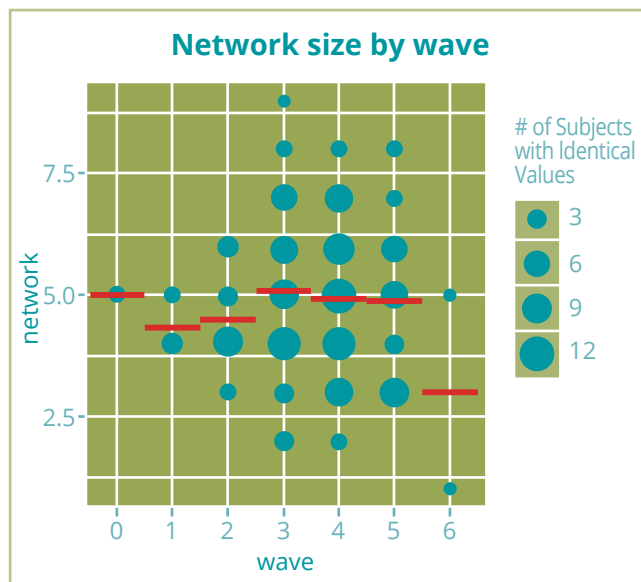
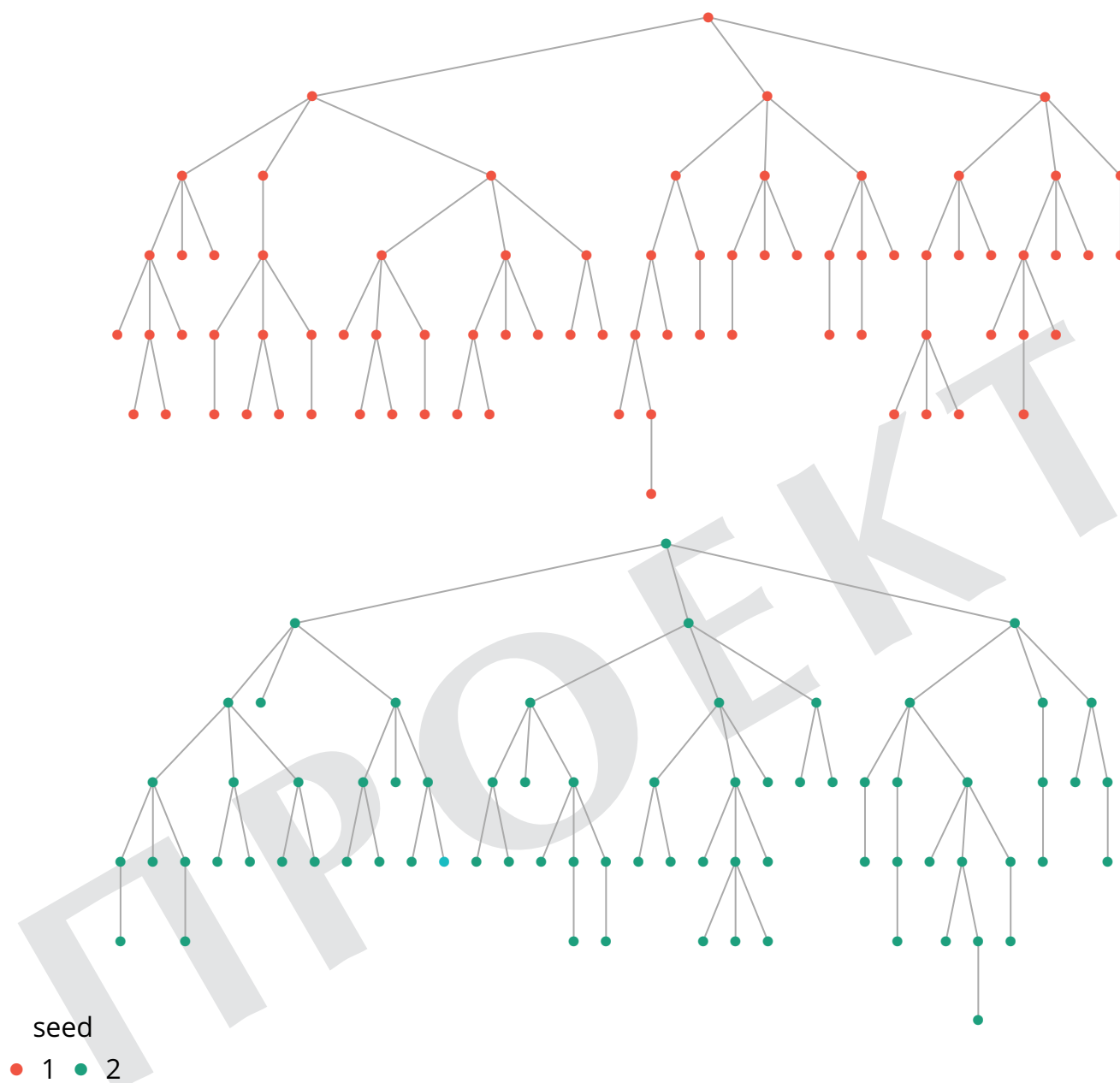

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по три особи (тобто, реалізовували всі купони). Вибірка активно розвивалась до четвертої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було шість хвиль (див. рис. 1). Перше зерно привело дещо більше респондентів, ніж друге (див. рис. 2). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від трьох до восьми осіб (див. рис. 3). За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ХЕРСОН

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	27	[26–28]
14–24	45	[35–54]
25 та старше	55	[46–65]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	92	[88–96]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	3	[1–5]
Розлучений	5	[1–8]
Удівець	1	[0–2]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	25	[17–33]
Один	55	[47–63]
З чоловіком-партнером	19	[13–25]
З жінкою-партнеркою	1	[0–2]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	1	[0–3]
Повна середня (11 класів)	14	[9–20]
Середня спеціальна (технікум)	33	[25–41]
Незакінчена вища (бакалавр)	29	[21–36]
Вища (магістр, спеціаліст)	23	[17–30]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	2	[0–5]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	1	[0–3]
Вистачає лише на продукти харчування	9	[4–13]
Загалом вистачає на життя	35	[26–43]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	25	[16–33]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	23	[15–31]
Живу в повному достатку	6	[2–10]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	5247	[4485–6009]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Херсона 27 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (92% серед усіх ЧСЧ міста). Переважна частина зазначила, що проживає самотнім (55%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (33%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них загалом вистачає на життя (35%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 5247 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	53	[45–62]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	21	[15–28]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	21	[15–27]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	4	[1–7]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	63	[56–70]
Бісексуал	32	[25–39]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	5	[1–8]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	52	[45–60]
Інтернет-сайти знайомств	29	[22–36]
Соціальні мережі	41	[33–49]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	56	[48–64]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважна більшість ЧСЧ (53%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (63%). Для пошуку партнера використовують, найчастіше, спеціальні програми для смартфонів та планшетів (52%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	17	[16–17]
Середній вік партнера	22	[21–23]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	5	[4–6]
анальних в пасивній ролі	4	[3–5]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	4	[3–5]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	55	[47–63]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	70	[62–78]
Наявність постійного сексуального партнера	51	[42–60]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	64	[50–78]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	49	[32–65]
Наявність випадкового сексуального партнера	48	[39–57]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	86	[78–94]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	76	[66–86]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	11	[5–17]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	92	[80–100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	9	[4–14]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	57	[31–83]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	58	[50–66]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[1–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	64	[42–86]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	64	[41–87]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	2	[1–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	100	[100]

У середньому ЧСЧ м. Херсона починали статеве життя з чоловіком у 17 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися майже в однаковій мірі як оральним, так і анальним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 5 оральних контактів та 4 анальних).

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (51%), випадковий у 48% опитаних. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 9% ЧСЧ. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 58% опитаних.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	88	[82–93]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	48	[39–57]
Напої середньої міцності	29	[21–37]
Міцні напої	23	[15–31]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	4	[1–8]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	5	[1–9]
Вживав протягом останнього року	7	[2–12]
Вживав раніше	26	[19–33]
Ніколи не вживав	62	[52–72]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	1	[0–2]
Ніколи не вживав	99	[98–100]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (88%), найчастіше – слабоалкогольні (48%). Кожен четвертий раніше вживав неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні – 1% ЧСЧ.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	19	[13–25]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	24	[15–33]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	54	[44–63]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	33	[23–44]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	49	[41–57]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, є 19% ЧСЧ, отримували безкоштовно презервативи за останній рік 24% респондентів. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 33%. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 49% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	9	[5–13]
Поширеність гепатиту В	1	[0–3]
Поширеність гепатиту С	1	[0–3]
Поширеність сифілісу	1	[0–1]

За результатами зв'язаного дослідження у 9% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Кожне з таких захворювань, як сифіліс, гепатити В та С, наявний у 1% ЧСЧ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

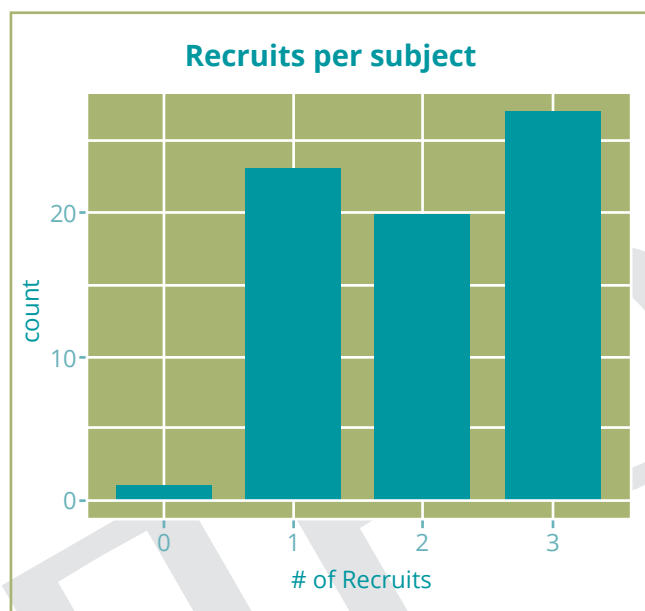

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилю

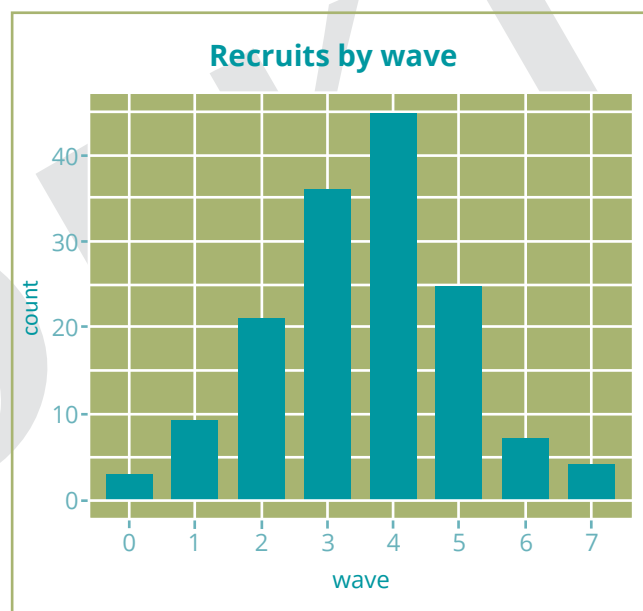

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

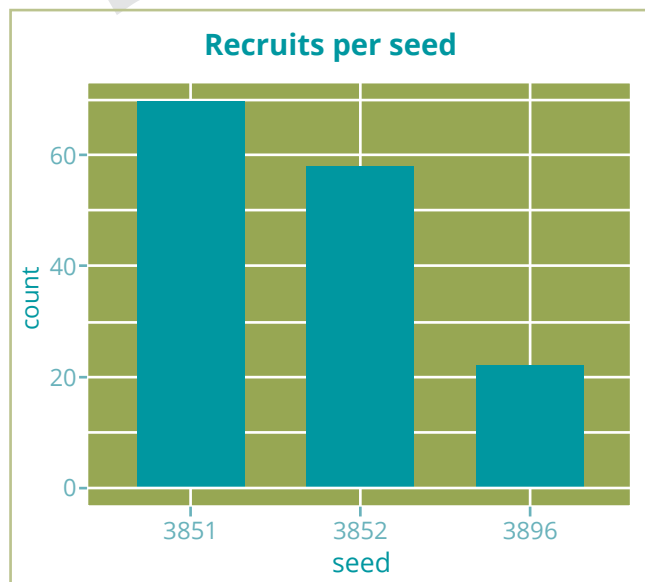

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилю опитування

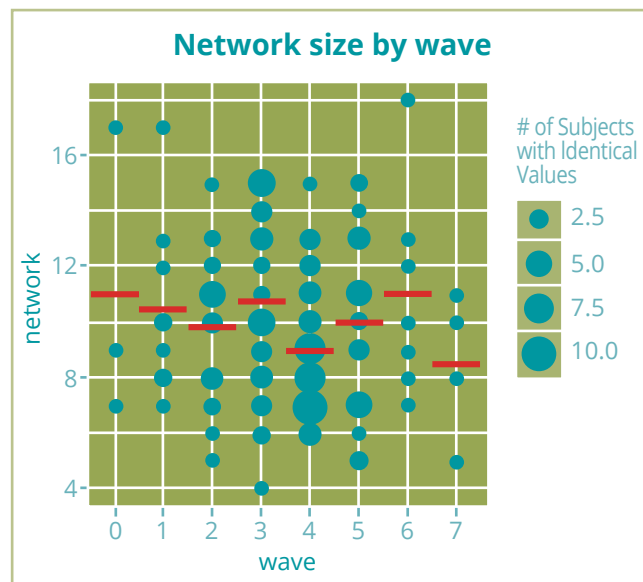
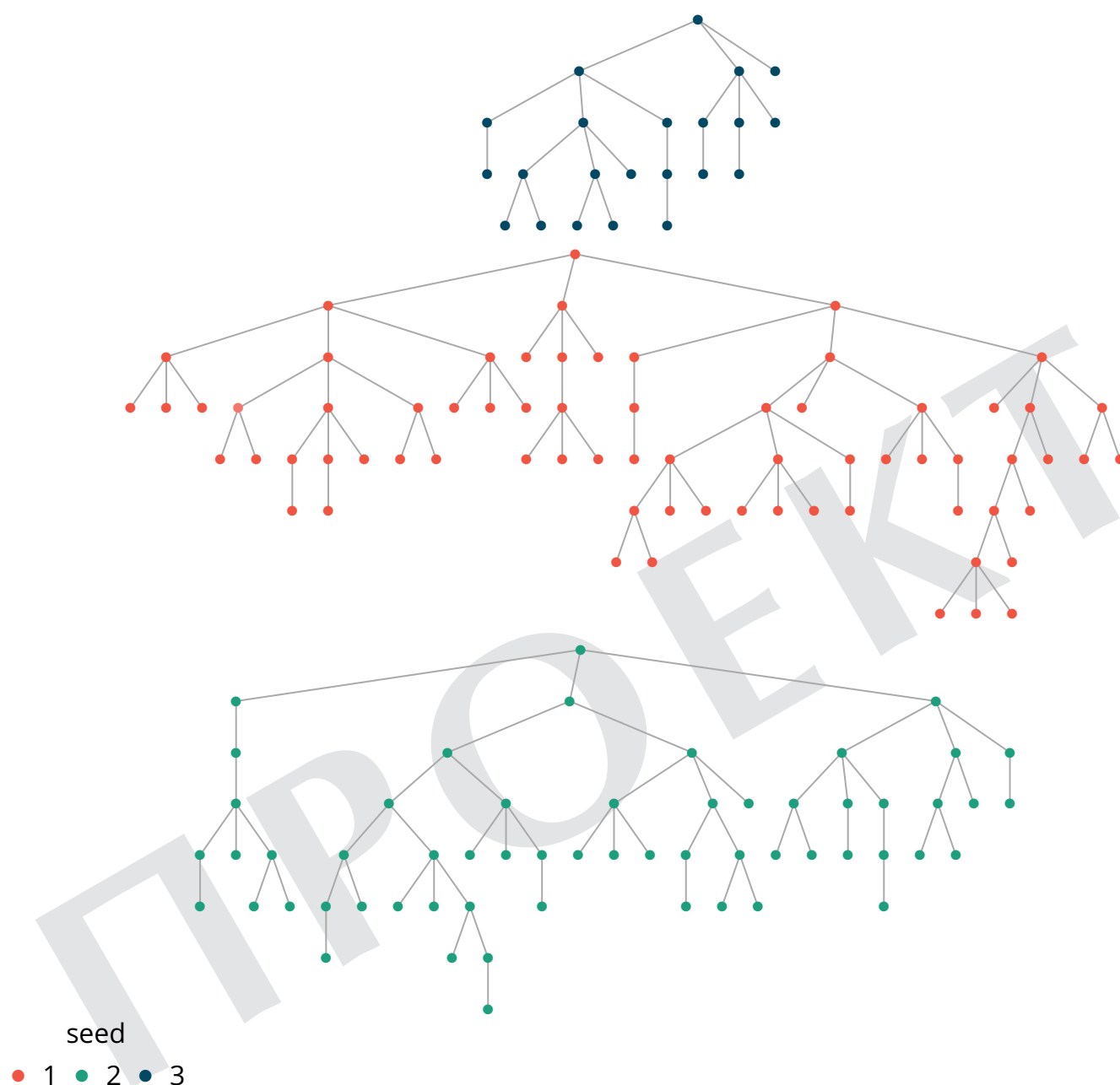

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по три особи. Вибірка активно розвивалась до четвертої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було сім хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело перше зерно, найменше – третє (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від чотирьох до 16 осіб, спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 16 осіб (див. рис. 4). За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	28	[26–30]
14–24	46	[37–54]
25 та старше	54	[46–63]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	74	[66–81]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	6	[2–10]
Розлучений	18	[12–25]
Удівець	2	[0–4]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	45	[37–53]
Один	41	[34–49]
З чоловіком-партнером	7	[4–11]
З жінкою-партнеркою	6	[2–11]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	6	[3–10]
Повна середня (11 класів)	20	[14–27]
Середня спеціальна (технікум)	41	[33–49]
Незакінчена вища (бакалавр)	17	[9–24]
Вища (магістр, спеціаліст)	16	[9–22]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	2	[0–3]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	32	[24–39]
Вистачає лише на продукти харчування	29	[20–37]
Загалом вистачає на життя	19	[12–26]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	9	[5–13]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	3	[1–5]
Живу в повному достатку	3	[0–7]
Інше	4	[0–8]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	2900	[2469–3331]

Типовому представнику групи ЧСЧ м. Хмельницького 28 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (74% серед усіх ЧСЧ міста). Найчастіше ЧСЧ зазначили, що проживають з батьками/знайомими (45%), дещо рідше – самостійно (41%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (41%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що найчастіше опитувані повідомляли, що їм не вистачає на продукти харчування, однак вони не жебракують (32%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 2900 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	70	[62–78]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	11	[6–15]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	10	[5–15]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	5	[1–8]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	5	[1–10]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	70	[62–77]
Бісексуал	26	[19–33]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	4	[1–8]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	18	[10–26]
Інтернет-сайти знайомств	31	[25–38]
Соціальні мережі	77	[69–84]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	62	[54–70]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважає більшість ЧСЧ (70%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (70%). Для пошуку партнера використовують, в основному, соціальні мережі (77%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	19	[19–20]
Середній вік партнера	26	[24–28]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	2	[2–3]
анальних в пасивній ролі	4	[3–5]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	3	[3–4]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	36	[29–44]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	70	[63–77]
Наявність постійного сексуального партнера	42	[32–52]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	69	[56–82]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	30	[18–42]
Наявність випадкового сексуального партнера	78	[71–86]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	86	[79–93]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	37	[25–48]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	17	[9–25]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	82	[67–97]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	25	[17–34]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	87	[76–97]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	42	[33–50]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	3	[2–4]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	59	[37–81]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	25	[6–42]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	25	[12–37]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	79	[58–100]

У середньому ЧСЧ м. Хмельницького починали статеве життя з чоловіком у 19 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, анальним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 4 контакти у пасивній ролі та 3 – в активній).

Постійний партнер є у 42%, випадковий – у 78% ЧСЧ. Кожен четвертий надавав сексуальні послуги за винагороду впродовж життя, а 17% самі платили за секс протягом останнього місяця. Із жінками впродовж життя мали контакт 59% ЧСЧ.

Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів 36% опитаних, а 73% використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком. При контакті з випадковим партнером частіше використовують презерватив.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	90	[85–95]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	33	[25–41]
Напої середньої міцності	18	[12–23]
Міцні напої	49	[41–58]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	5	[2–9]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	18	[12–24]
Вживав протягом останнього року	15	[7–22]
Вживав раніше	21	[13–29]
Ніколи не вживав	46	[37–54]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	2	[0–4]
Вживав раніше	4	[1–8]
Ніколи не вживав	94	[90–98]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (90%), найчастіше – міцні (49%). Майже кожен п'ятий протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні – 4% опитаних.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	0	[0]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	7	[2–11]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	23	[16–30]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	10	[5–15]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	42	[34–51]

Доступ до профілактичних програм у ЧСЧ м. Хмельницького мінімальний – ніхто не вказав, що є клієнтом неурядової організації, яка надає профілактичні послуги; лише 7% отримували безкоштовно презервативи за останній рік, а 10% проходили медичні огляди та здавали аналізи. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 42% ЧСЧ міста.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	3	[1-5]
Поширеність гепатиту В	1	[0-2]
Поширеність гепатиту С	2	[0-4]
Поширеність сифілісу	3	[0-5]

За результатами зв'язаного дослідження у 3% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 3%, гепатит В у 1%, гепатит С у 2% респондентів.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

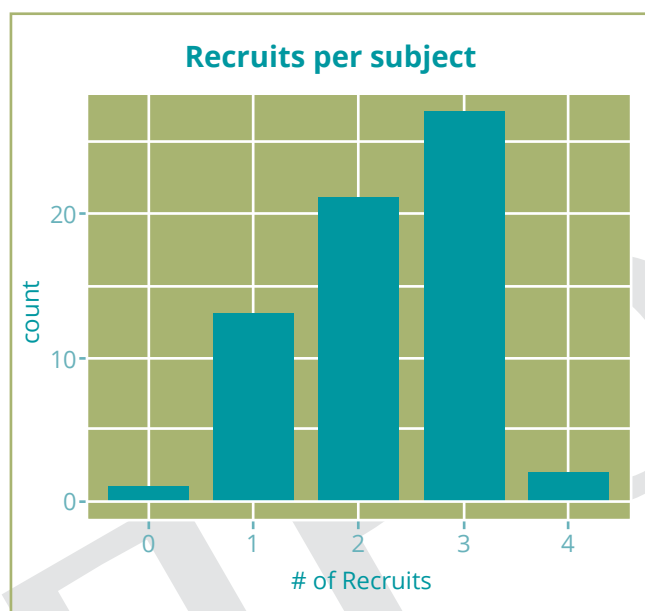

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

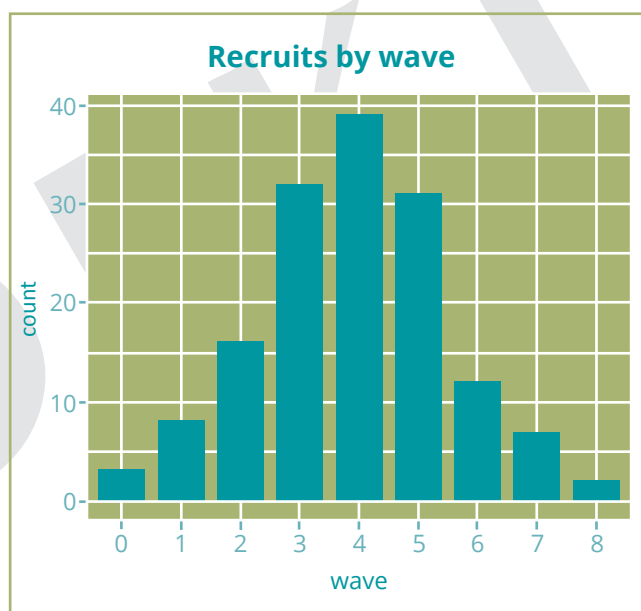

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

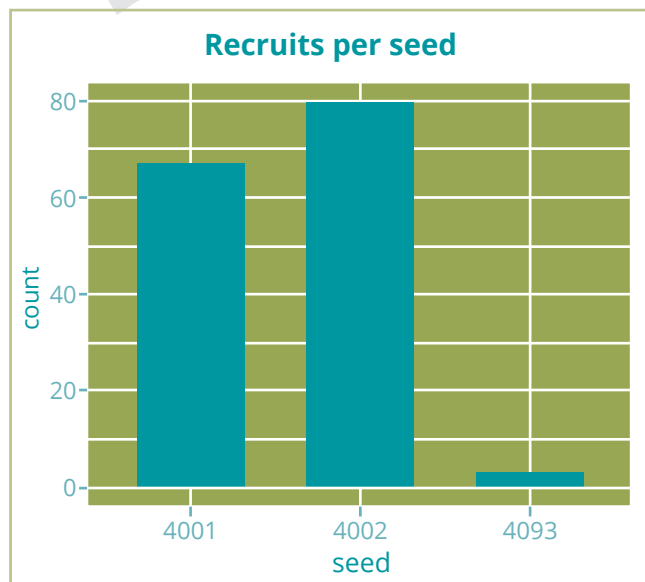

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

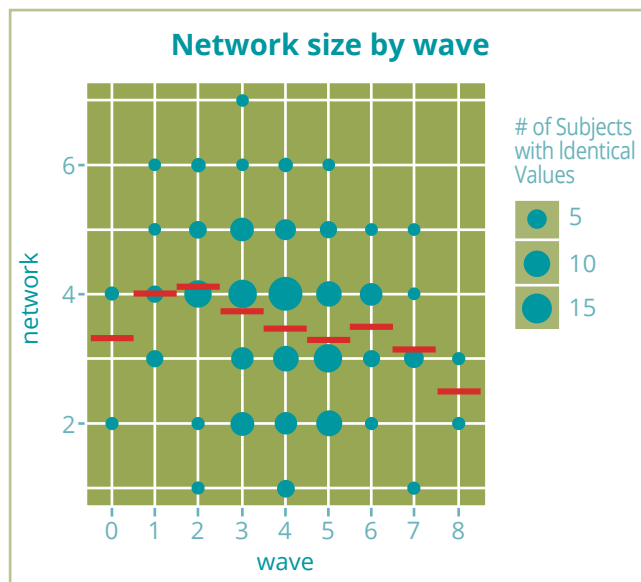
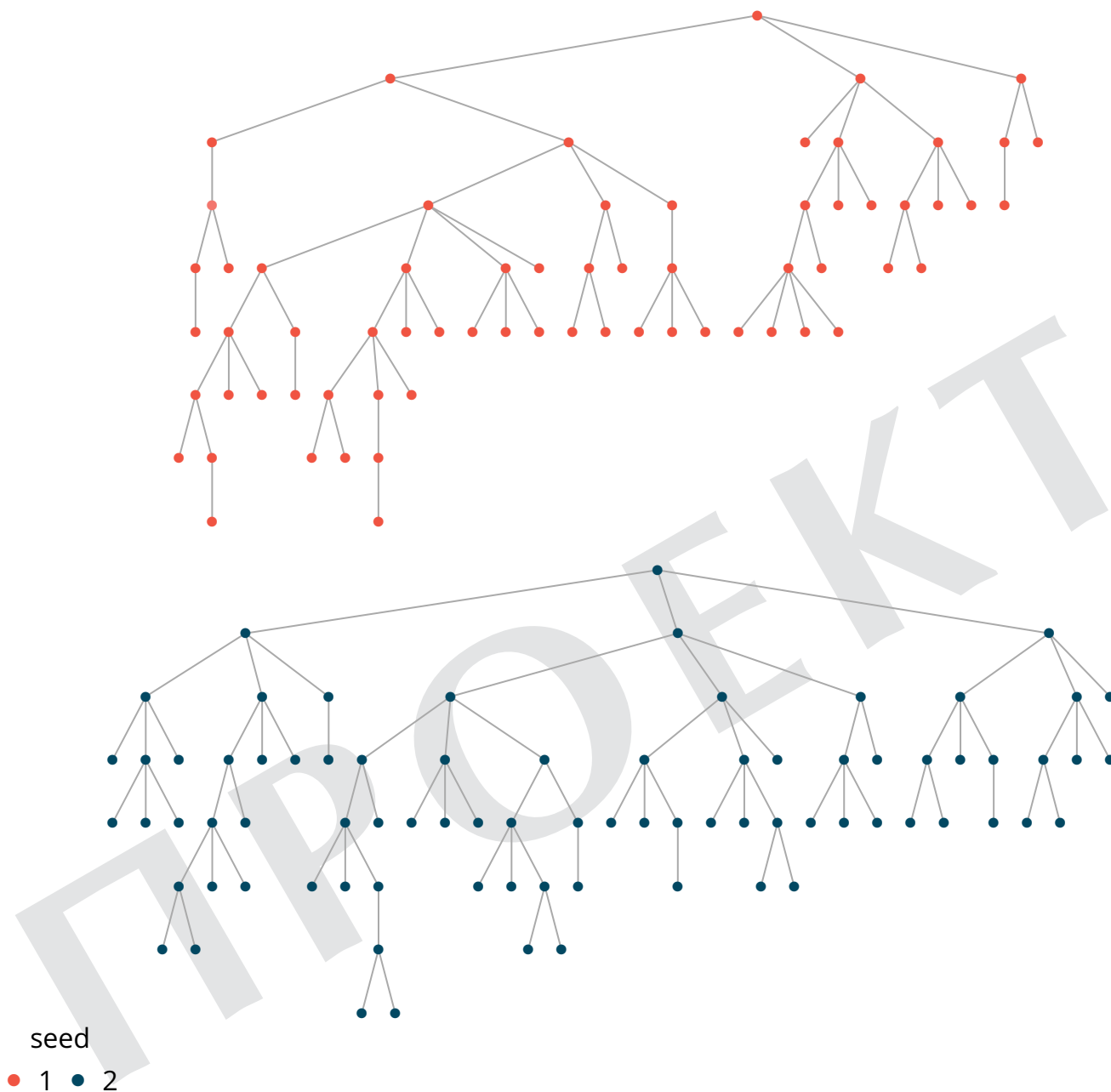

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по три особи. Вибірка активно розвивалась до четвертої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було вісім хвиль (див. рис. 1). Найбільше респондентів привело друге зерно (див. рис. 2). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від двох до шести осіб (див. рис. 3).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах (опускаємо третє зерно, так як воно було слабо розвинене).

м. ЧЕРКАСИ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	31	[29–32]
14–24	28	[22–33]
25 та старше	72	[67–78]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	82	[78–87]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	5	[3–8]
Розлучений	12	[9–16]
Удівець	0	[0–0]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	33	[28–38]
Один	43	[37–48]
З чоловіком-партнером	21	[16–25]
З жінкою-партнеркою	4	[2–6]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	5	[2–8]
Повна середня (11 класів)	7	[4–10]
Середня спеціальна (технікум)	43	[38–49]
Незакінчена вища (бакалавр)	22	[17–27]
Вища (магістр, спеціаліст)	22	[17–27]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	3	[1–5]
Вистачає лише на продукти харчування	14	[10–18]
Загалом вистачає на життя	52	[46–58]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	23	[18–28]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	7	[4–11]
Живу в повному достатку	0	[0–1]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	3018	[2831–3204]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Черкаси 31 рік. Більшість з них ніколи не були одруженими (82% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотнім (43%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають середню спеціальну освіту (43%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них вистачає на життя (52%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 3018 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	69	[64–74]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	22	[17–27]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	7	[4–10]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	2	[0–3]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	1	[0–2]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	73	[68–78]
Бісексуал	26	[21–31]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	1	[0–2]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	35	[29–41]
Інтернет-сайти знайомств	59	[53–65]
Соціальні мережі	49	[42–55]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	52	[45–58]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважна більшість ЧСЧ (69%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (73%). Для пошуку партнера використовують, в основному, Інтернет-сайти знайомств (59%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	18	[17–18]
Середній вік партнера	21	[20–22]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	10	[9–12]
анальних в пасивній ролі	8	[6–10]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	6	[5–8]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	58	[52–64]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	82	[77–87]
Наявність постійного сексуального партнера	68	[62–74]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	70	[64–77]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	59	[51–66]
Наявність випадкового сексуального партнера	59	[54–64]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	98	[97–100]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	69	[62–76]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	3	[1–4]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	34	[29–39]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	36	[25–48]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	59	[53–64]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	2	[1–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	65	[49–80]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	60	[42–77]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	0	[0]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	0	[0]

У середньому ЧСЧ м. Черкаси починали статеве життя з чоловіком у 18 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 10 контактів). Анальним сексом займалися дещо рідше – у пасивній ролі було, в середньому, 8 контактів за місяць, в активній – 6 контактів.

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (68%), третина (34%) надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 59% опитаних. У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив: 58% – завжди використовували протягом останнього місяця з партнером-чоловіком.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	75	[70–80]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	33	[26–39]
Напої середньої міцності	21	[15–26]
Міцні напої	47	[40–53]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	1	[0–3]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	9	[6–13]
Вживав протягом останнього року	7	[4–11]
Вживав раніше	11	[7–15]
Ніколи не вживав	72	[66–77]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	1	[0–2]
Вживав раніше	1	[0–2]
Ніколи не вживав	98	[97–100]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (75%), найчастіше – міцні (47%). Майже кожен десятий протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні – 1% опитаних.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	80	[76–85]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	81	[76–85]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	72	[66–78]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	76	[71–80]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	80	[75–86]

Переважна більшість ЧСЧ (80%) є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, та отримувала безкоштовно презервативи за останній рік. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 76%, проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат 78% респондентів. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 80% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	16	[11–20]
Поширеність гепатиту В	3	[1–4]
Поширеність гепатиту С	4	[1–6]
Поширеність сифілісу	1	[0–3]

За результатами зв'язаного дослідження у 16% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 1%, гепатит В у 3%, гепатит С у 4% ЧСЧ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

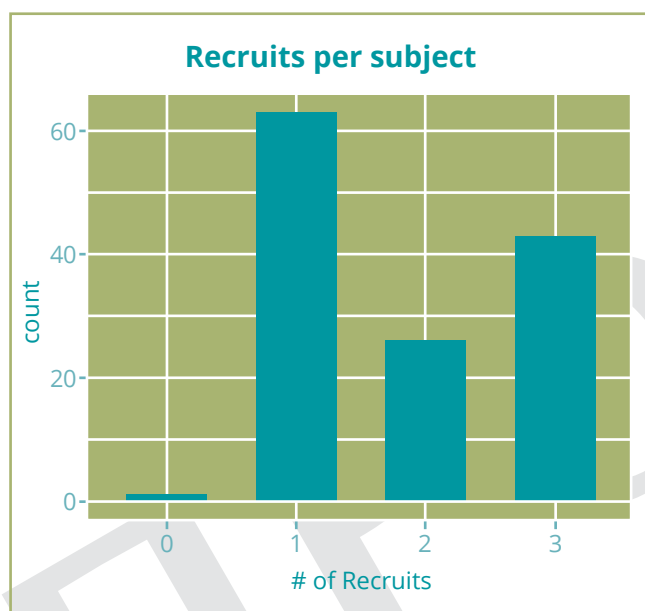

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

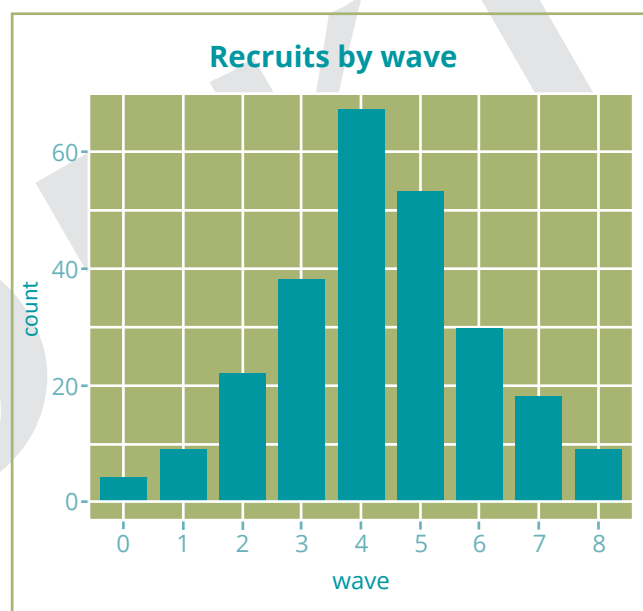

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

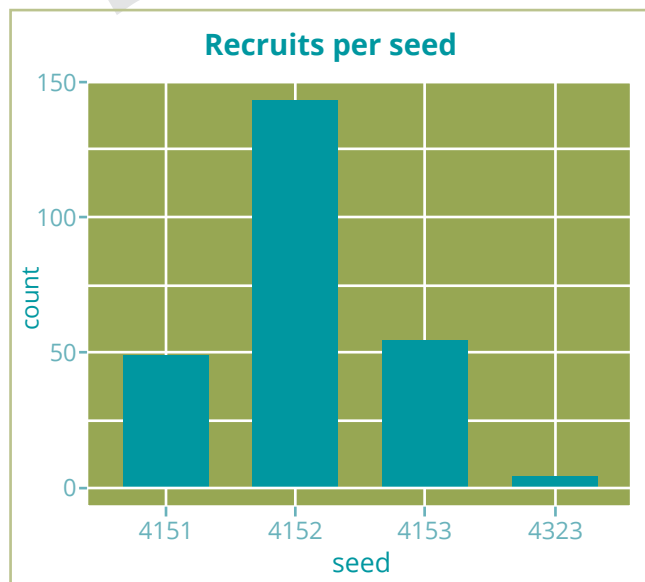

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

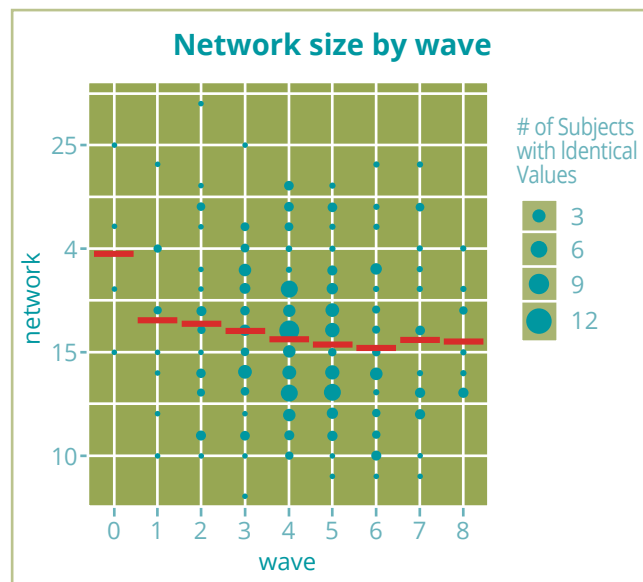
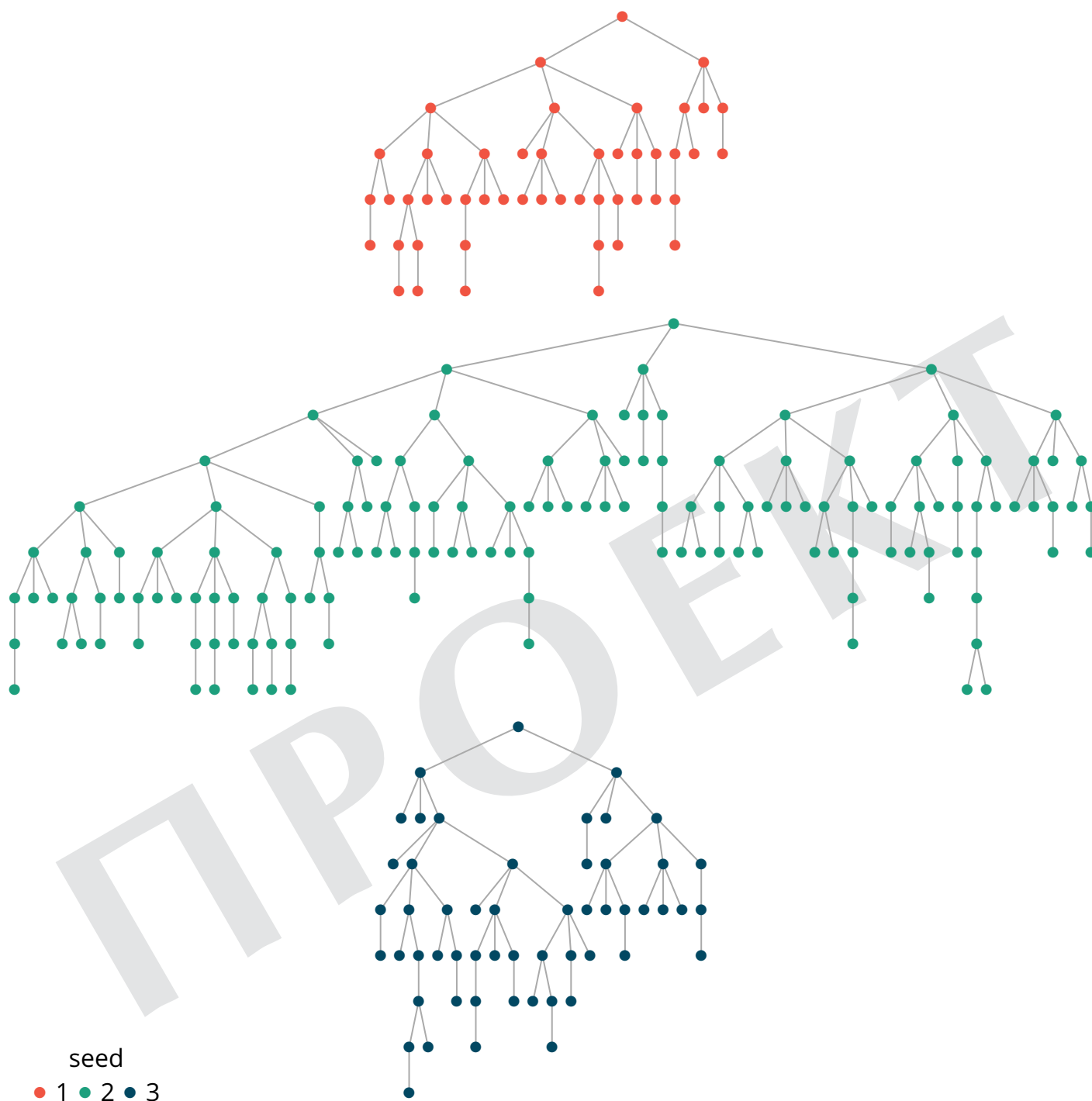

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по одному знайомому. Вибірка активно розвивалась до четвертої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було 8 хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело друге зерно, найменше – четверте (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від 8 до 25 осіб, в середньому розмір мережі – 18 осіб; спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 25 осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернам.

м. ЧЕРНІВЦІ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	32	[29–35]
14–24	28	[20–36]
25 та старше	72	[64–80]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	75	[68–82]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	6	[3–10]
Розлучений	18	[11–24]
Удівець	1	[0–2]
Фактичний сімейний стан – проживає..:		
З батьками/родичами	35	[28–42]
Один	37	[29–45]
З чоловіком-партнером	24	[17–31]
З жінкою-партнеркою	3	[1–6]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	3	[1–6]
Повна середня (11 класів)	13	[8–19]
Середня спеціальна (технікум)	32	[24–41]
Незакінчена вища (бакалавр)	23	[15–31]
Вища (магістр, спеціаліст)	28	[19–37]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	1	[0–1]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	5	[2–8]
Вистачає лише на продукти харчування	18	[11–26]
Загалом вистачає на життя	40	[32–49]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	21	[14–27]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	10	[5–14]
Живу в повному достатку	4	[0–8]
Інше	1	[0–3]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	3523	[3151–3895]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Чернівців 32 роки. Більшість з них ніколи не були одруженими (75% серед усіх ЧСЧ міста). Самостійно проживає 37% ЧСЧ, з батьками чи родичами – 35%. Кожен третій ЧСЧ має середню спеціальну освіту (32%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них загалом вистачає на життя (40%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 3523 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	67	[59–75]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	16	[10–23]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	10	[5–15]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	6	[2–9]
Винятково жінки	1	[0–2]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	74	[67–81]
Бісексуал	24	[17–31]
Гетеросексуал	2	[0–4]
«Важко відповісти»	0	[0]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	28	[19–38]
Інтернет-сайти знайомств	41	[33–49]
Соціальні мережі	48	[39–58]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	47	[39–54]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважна більшість ЧСЧ (67%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (74%). Для пошуку партнера використовують, частіше, ніж інші інструменти, соціальні мережі (48%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	17	[15–19]
Середній вік партнера	22	[20–25]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	6	[5–7]
анальних в пасивній ролі	2	[1–2]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
анальних в активній ролі	2	[1–2]
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	57	[49–65]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	76	[69–82]
Наявність постійного сексуального партнера	58	[47–70]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	82	[71–92]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	76	[65–87]
Наявність випадкового сексуального партнера	45	[36–54]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	97	[94–100]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	86	[78–93]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	29	[21–38]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	74	[53–94]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	85	[79–91]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[0–2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	68	[53–84]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	38	[22–54]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	9	[4–15]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	95	[86–100]

У середньому ЧСЧ м. Чернівців починали статеве життя з чоловіком у 17 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займались, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 6 контактів). Анальним сексом займалися втричі рідше.

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (58%), у 45% – випадковий, а майже третина (29%) надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 85% респондентів. У переважній більшості випадків ЧСЧ використовують презерватив.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	92	[88–95]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	31	[22–40]
Напої середньої міцності	20	[13–27]
Міцні напої	49	[38–60]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	6	[1–10]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	4	[1–6]
Вживав протягом останнього року	18	[11–25]
Вживав раніше	16	[10–22]
Ніколи не вживав	62	[54–70]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	0	[0]
Ніколи не вживав	0	[0]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (92%), найчастіше – міцні (49%). Майже кожен п'ятий протягом останнього місяця вживав неін'єкційні наркотичні речовини, ін'єкційні ніхто не вживав.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	47	[38–56]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	67	[60–75]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	54	[46–61]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	28	[20–35]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	69	[62–77]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, 47% ЧСЧ, отримували безкоштовно презервативи за останній рік 67% опитаних. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 28%, тоді як проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат 70% респондентів. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 69% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	6	[2–10]
Поширеність гепатиту В	5	[1–8]
Поширеність гепатиту С	3	[1–6]
Поширеність сифілісу	5	[0–9]

За результатами зв'язаного дослідження у 6% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 5%, гепатит В у 5%, гепатит С у 3% ЧСЧ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

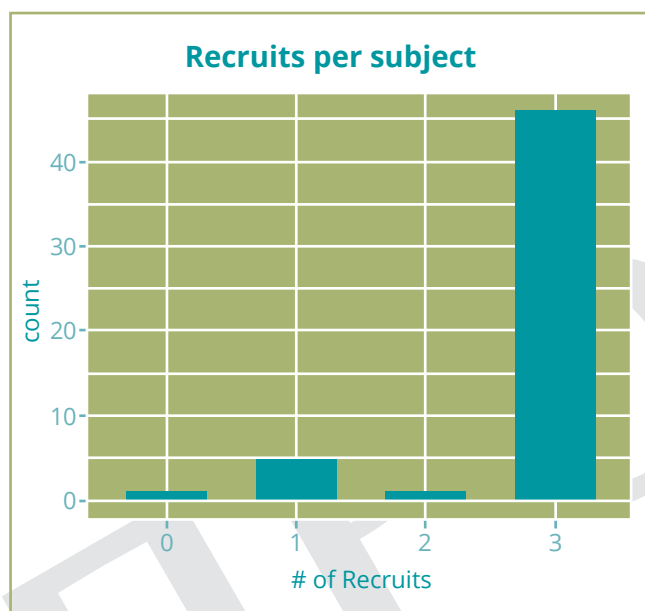

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

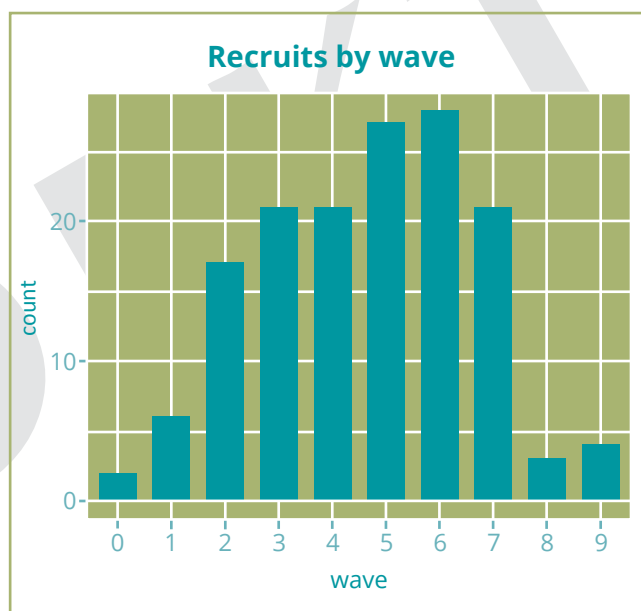

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

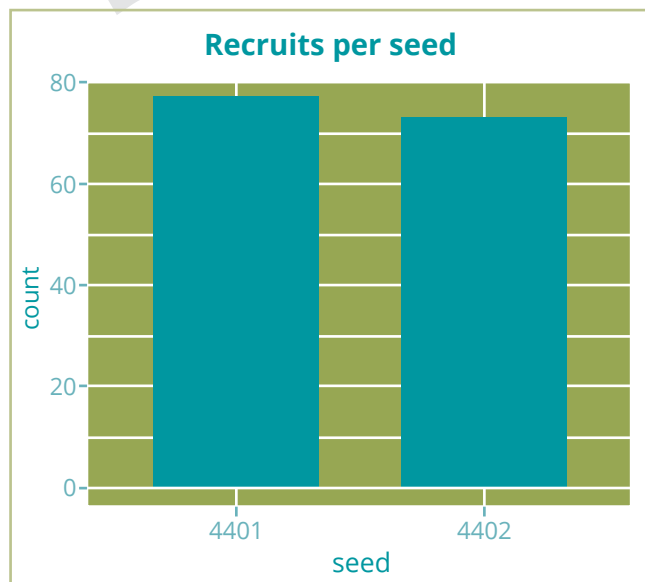

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

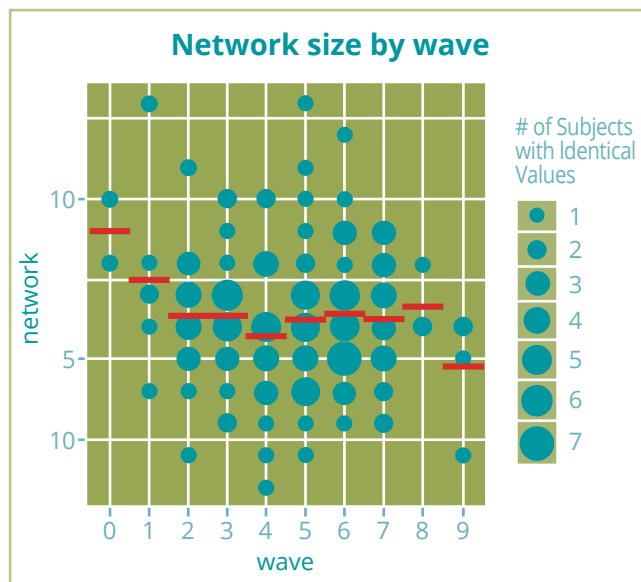
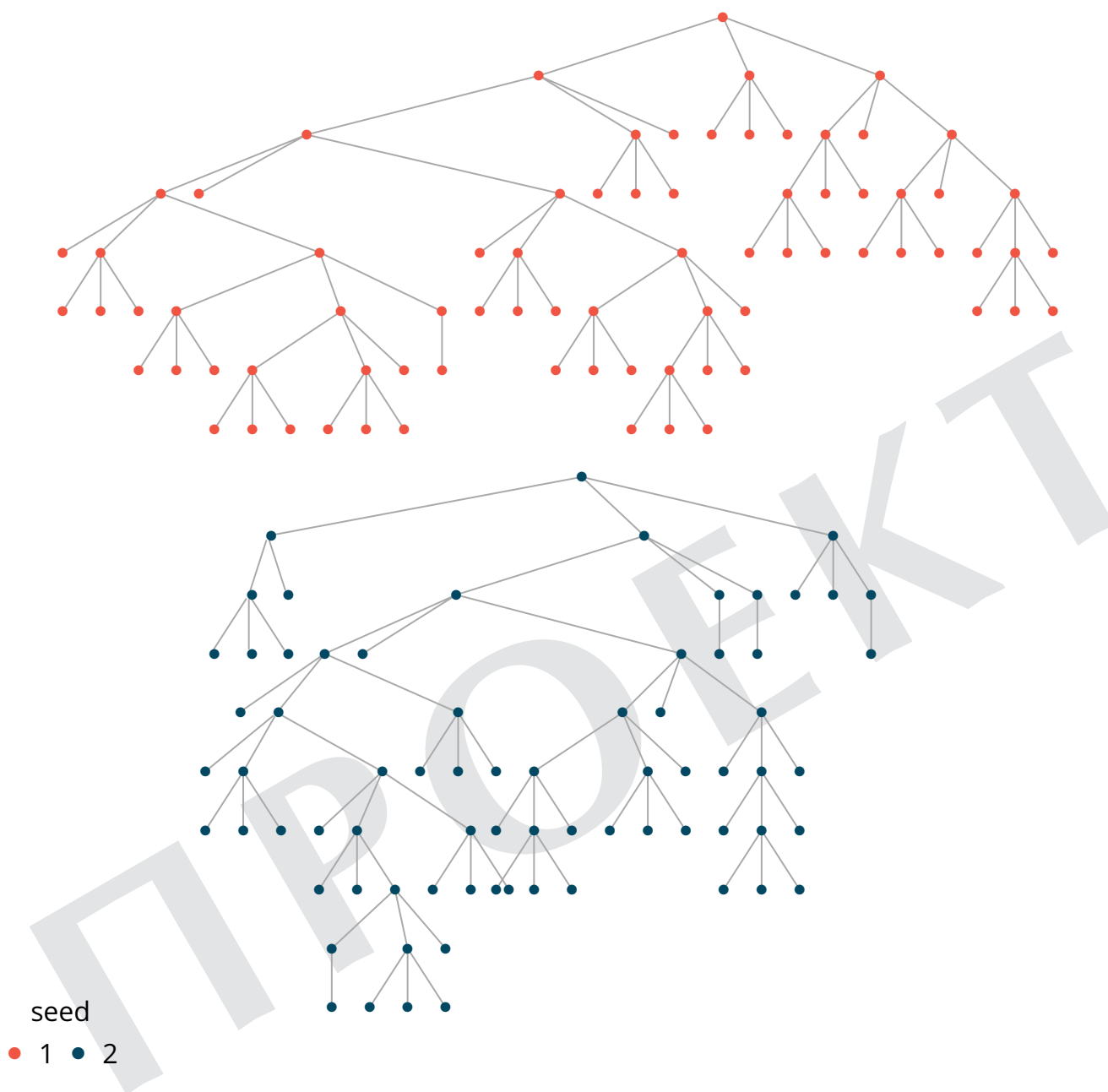

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по три особи, тобто реалізовувала всі купони. Вибірка активно розвивалась до шостої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було 9 хвиль (див. рис. 2). Перше зерно привело дещо більше респондентів, ніж друге (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від 5 до 10 осіб; спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 10 осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

м. ЧЕРНІГІВ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	27	[26–28]
14–24	44	[37–51]
25 та старше	56	[49–63]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	84	[79–89]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	0	[0]
Розлучений	16	[11–21]
Удівець	0	[0]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	35	[28–42]
Один	57	[49–64]
З чоловіком-партнером	8	[3–13]
З жінкою-партнеркою	0	[0]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	0	[0]
Повна середня (11 класів)	10	[6–14]
Середня спеціальна (технікум)	9	[5–14]
Незакінчена вища (бакалавр)	39	[32–46]
Вища (магістр, спеціаліст)	42	[35–49]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	0	[0]
Вистачає лише на продукти харчування	9	[4–13]
Загалом вистачає на життя	49	[41–57]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	35	[28–42]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	5	[2–8]
Живу в повному достатку	2	[0–5]
Середній особистий дохід за останні 30 днів (грн.)	2815	[2514–3115]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Чернігова 27 років. Більшість з них ніколи не були одруженими (84% серед усіх ЧСЧ міста). Переважна більшість зазначила, що проживає самотнім (57%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків з них мають вищу освіту (42%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що майже половині ЧСЧ загалом вистачає на життя (49%), а середній особистий дохід за останній місяць становив 2815 грн.

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	55	[48–62]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	23	[17–30]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	21	[15–28]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	0	[0]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	0	[0]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	70	[63–77]
Бісексуал	28	[22–35]
Гетеросексуал	0	[0]
«Важко відповісти»	2	[0–4]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	59	[52–67]
Інтернет-сайти знайомств	14	[7–20]
Соціальні мережі	79	[73–86]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плешках»	0	[0]
Інше	45	[36–54]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважна більшість ЧСЧ (55%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (70%). Для пошуку партнера найчастіше використовують соціальні мережі (79%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	16	[15–17]
Середній вік партнера	19	[18–20]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	2	[1–3]
анальних в пасивній ролі	1	[1–1]
анальних в активній ролі	2	[2–3]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	42	[33–51]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	75	[69–81]
Наявність постійного сексуального партнера	86	[79–93]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	68	[57–78]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	45	[35–56]
Наявність випадкового сексуального партнера	18	[9–26]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	100	[100]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	77	[63–92]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	0	[0]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	0	[0]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	2	[0–5]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	0	[0]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	68	[62–75]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	1	[0–1]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	78	[67–90]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	45	[32–58]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	0	[0]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	0	[0]

Середній вік початку статевого життя з чоловіком ЧСЧ м. Чернігова становить 16 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ майже рівною мірою займалися оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 2 контакти) та анальним сексом (у пасивній ролі був, в середньому, один контакт за місяць, в активній – 2 контакти).

У більшості половини ЧСЧ є постійний партнер (86%), тоді як випадковий – у 18%. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 2% опитаних, однак в останній місяць самі не платили за секс. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 68% ЧСЧ.

Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів 42% ЧСЧ, під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком – 74%. З випадковим партнером частіше використовують презерватив, ніж з постійним.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	69	[61–77]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	25	[16–33]
Напої середньої міцності	19	[12–26]
Міцні напої	56	[48–65]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	0	[0]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	1	[0–3]
Вживав протягом останнього року	1	[0–2]
Вживав раніше	7	[4–11]
Ніколи не вживав	90	[66–77]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0]
Вживав протягом останнього року	0	[0]
Вживав раніше	2	[0–4]
Ніколи не вживав	98	[96–100]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (69%), найчастіше – міцні (56%). Раніше вживали неін'єкційні наркотичні речовини 7%, ін'єкційні наркотичні речовини – 2% опитаних.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	88	[83–92]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	93	[90–97]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	90	[85–94]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	68	[61–76]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	20	[12–27]

Переважна більшість ЧСЧ є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги (88%), та отримувала безкоштовно презервативи за останній рік (93%). Проходили медичні огляди та здавали аналізи 68% респондентів. Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції 20% ЧСЧ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	1	[0–2]
Поширеність гепатиту В	0	[0–1]
Поширеність гепатиту С	2	[0–3]
Поширеність сифілісу	4	[1–6]

За результатами зв'язаного дослідження у 1% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 4%, гепатит С у 2% ЧСЧ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

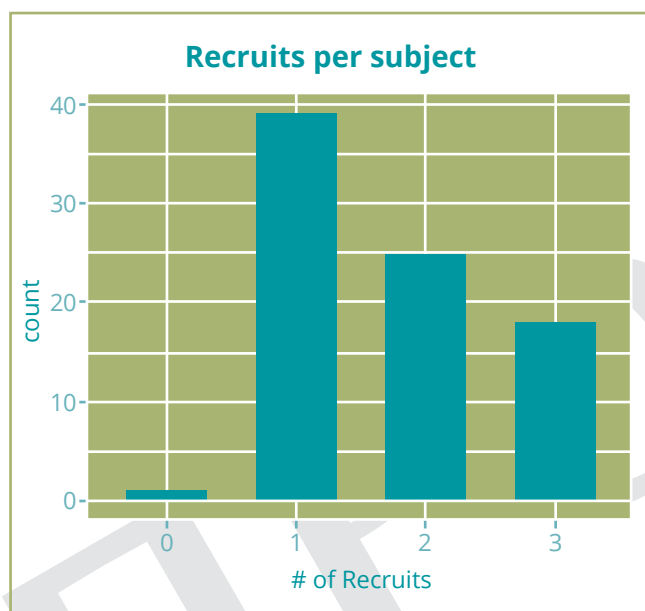

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

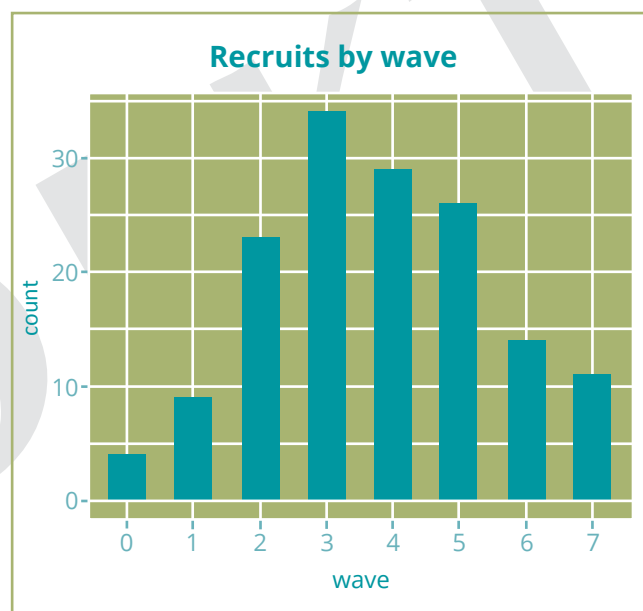

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

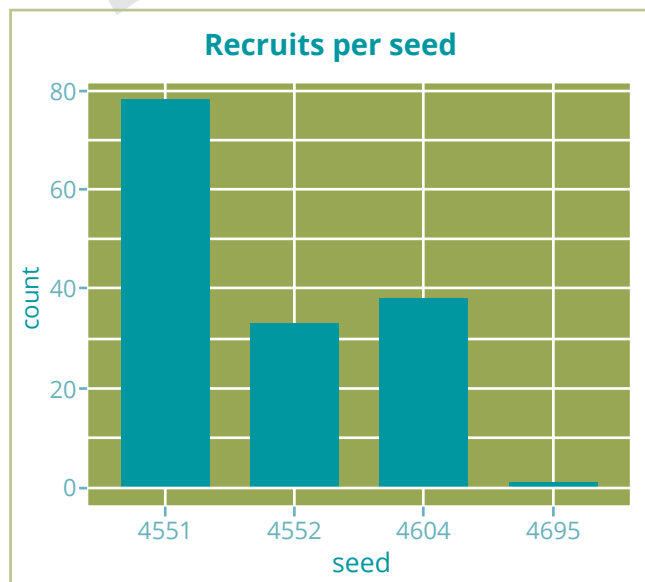

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

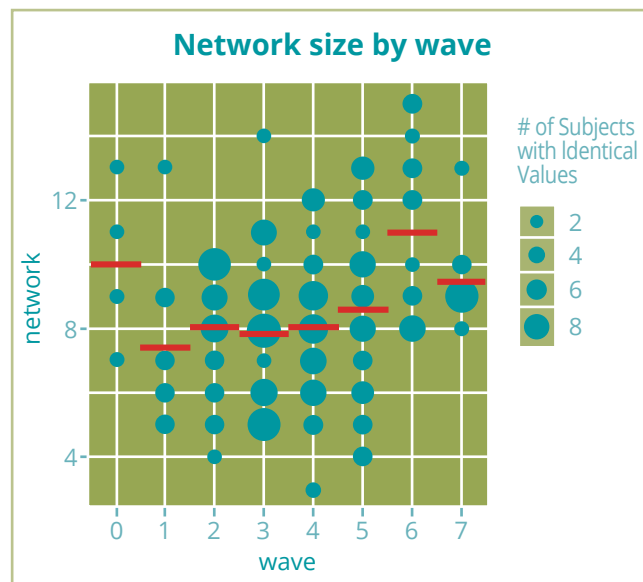
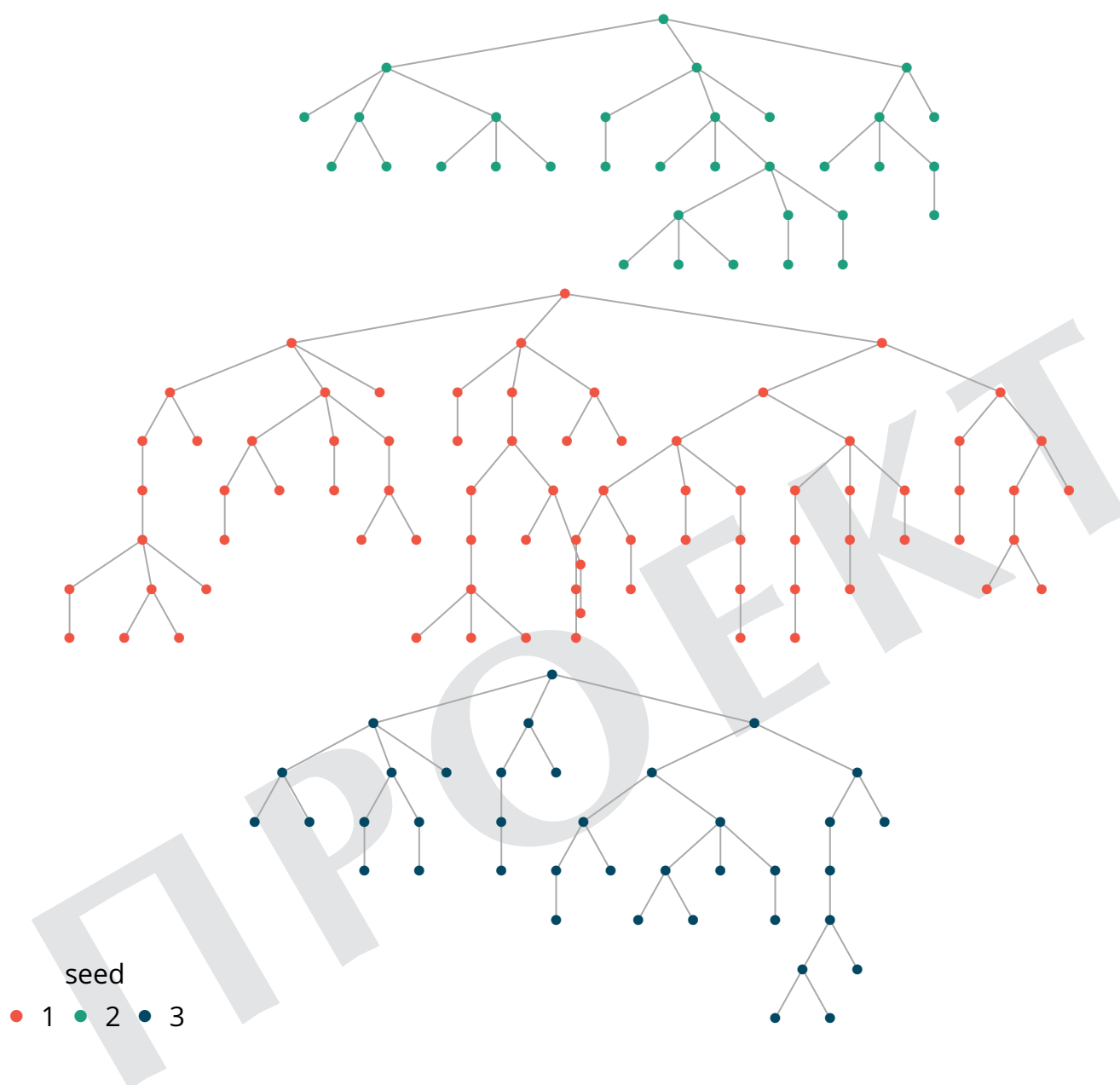

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по одному знайомому. Вибірка активно розвивалась до третьої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було 7 хвиль (див. рис. 1). Найбільше респондентів привело перше зерно, найменше – четверте (див. рис. 2). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від чотирьох до 12 осіб, в середньому розмір мережі – 8 осіб; спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 12 осіб (див. рис. 3).

м. СЕВАСТОПОЛЬ

Таблиця 1

Соціально-демографічний профіль	%	Довірчі інтервали
Вікові характеристики:		
Середній вік	32	[31–32]
14–24	8	[5–11]
25 та старше	92	[89–95]
Юридичний сімейний стан:		
Ніколи не був одружений	84	[79–89]
Перебуваю у зареєстрованому шлюбі з жінкою	2	[0–4]
Розлучений	11	[8–15]
Удівець	2	[0–4]
Фактичний сімейний стан – проживає...:		
З батьками/родичами	36	[31–42]
Один	40	[34–45]
З чоловіком-партнером	23	[18–27]
З жінкою-партнеркою	1	[0–3]
Освіта:		
Незакінчена середня (9 класів)	1	[0–1]
Повна середня (11 класів)	0	[0–1]
Середня спеціальна (технікум)	27	[21–34]
Незакінчена вища (бакалавр)	10	[6–13]
Вища (магістр, спеціаліст)	62	[55–69]
Науковий ступінь (кандидат, доктор наук)	0	[0]
Матеріальний стан:		
Часто не вистачає грошей і продуктів харчування – інколи жебракую	0	[0]
Не вистачає на продукти харчування, але не жебракую	0	[0]
Вистачає лише на продукти харчування	2	[0–4]
Загалом вистачає на життя	48	[41–54]
Вистачає на все необхідне, але заощаджень не роблю	36	[30–42]
Вистачає на все необхідне, роблю заощадження	9	[6–12]
Живу в повному достатку	4	[2–6]
Інше	1	[0–2]

В середньому представнику групи ЧСЧ м. Севастополя 32 роки. Більшість з них ніколи не були одруженими (84% серед усіх ЧСЧ міста). Значна частина зазначила, що проживає самотнім (40%). Щодо рівня освіти, то в більшості випадків ЧСЧ мають вищу освіту (62%). Самооцінка матеріального стану свідчить про те, що більшості з них загалом, вистачає на життя (48%).

Таблиця 2

Сексуальна орієнтація та пошук партнерів	%	Довірчі інтервали
У сексуальному плані Вас приваблюють:		
Винятково чоловіки	70	[65–74]
Здебільшого чоловіки, але іноді й жінки	23	[18–27]
Чоловіки й жінки приблизно в однаковій мірі	6	[4–9]
Здебільшого жінки, але іноді й чоловіки	1	[0–1]
Винятково жінки	0	[0]
«Я ще не визначився»	1	[0–1]
Сексуальна орієнтація:		
Гомосексуал	70	[66–75]
Бісексуал	29	[24–34]
Гетеросексуал	0	[0–1]
«Важко відповісти»	1	[0–1]
Пошук партнерів-чоловіків через:		
Спеціальні програми для смартфонів та планшетів	44	[39–50]
Інтернет-сайти знайомств	38	[32–44]
Соціальні мережі	52	[46–57]
Місця пошуку партнерів:		
В клубах, саунах та інших закладах відпочинку	0	[0]
Через друзів і знайомих	0	[0]
На «плєшках»	0	[0]
Інше	42	[37–47]
Не шукав партнерів чоловічої статі	0	[0]

Переважає більшість ЧСЧ (70%) вказала на те, що їх приваблюють винятково чоловіки, та ідентифікують себе із гомосексуалами (70%). Для пошуку партнера використовують, в основному, соціальні мережі (52%).

Таблиця 3

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Сексуальний дебют		
Середній вік респондента	20	[19–21]
Середній вік партнера	34	[33–35]
Сексуальні контакти із партнерами чоловічої статі		
Середня кількість сексуальних контактів із чоловіком:		
оральних	11	[10–12]
анальних в пасивній ролі	8	[7–9]
анальних в активній ролі	8	[7–9]

Сексуальна поведінка	%	Довірчі інтервали
Завжди використовували презерватив із партнером-чоловіком за останні 30 днів:	47	[41–52]
Використовували презерватив під час останнього анального сексуального контакту із партнером-чоловіком:	37	[31–42]
Наявність постійного сексуального партнера	49	[42–56]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	36	[26–47]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	24	[15–33]
Наявність випадкового сексуального партнера	72	[66–79]
Використання презерватива під час останнього анального сексуального контакту	90	[86–95]
Завжди використовували презерватив протягом останніх 6 місяців	63	[55–71]
Наявність комерційного сексуального партнера-чоловіка, якому платили за секс протягом останніх 30 днів	2	[0–4]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, якому платили за секс	100	[100]
Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя	11	[7–14]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-чоловіком, який платив за секс	87	[77–98]
Сексуальні контакти із партнерами жіночої статі		
Мали сексуальні контакти із жінками впродовж життя	79	[74–84]
Середня кількість жінок, з якими мали сексуальні контакти за останні 6 місяців	0,2	[0,1–0,2]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із партнером-жінкою	61	[49–74]
Завжди використовували презерватив під час сексуальних контактів із партнером-жінкою за останні 6 місяців	60	[47–74]
Мали сексуальні контакти із ЖКС за останні 6 місяців	3	[1–4]
Використовували презерватив під час останнього сексуального контакту із ЖКС	67	–

У середньому ЧСЧ м. Севастополя починали статеве життя з чоловіком у 20 років. Протягом останнього місяця перед опитуванням представники групи ЧСЧ займалися, найчастіше, оральним сексом з партнерами чоловічої статі (у середньому 11 контактів).

У кожного другого з числа популяції ЧСЧ є постійний партнер (49%), а у 72% – випадковий. Надавали сексуальні послуги за винагороду впродовж життя 11%. Із жінками впродовж життя мали сексуальні контакти 79%.

Платили за секс з чоловіком протягом останніх 30 днів 2%, з жінкою (ЖКС) – 3% опитаних.

Практики користування презервативами свідчать про те, що при контактах з комерційними та випадковими партнерами частіше використовують презервативи, ніж при контактах з постійними.

Таблиця 4

Вживання алкоголю та наркотиків	%	Довірчі інтервали
Вживають алкогольні напої	95	[93–97]
Найчастіше вживають.:		
Слабоалкогольні напої	14	[10–17]
Напої середньої міцності	30	[25–35]
Міцні напої	57	[51–63]
Завжди займались сексом у стані алкогольного сп'яніння впродовж останнього місяця	4	[2–6]
Вживають(-ли) неін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	7	[4–10]
Вживав протягом останнього року	13	[9–16]
Вживав раніше	36	[31–41]
Ніколи не вживав	44	[39–50]
Вживають(-ли) ін'єкційні наркотичні речовини:		
Протягом останніх 30 днів	0	[0–1]
Вживав протягом останнього року	1	[0–1]
Вживав раніше	5	[2–7]
Ніколи не вживав	94	[92–97]

Переважна більшість опитаних ЧСЧ вживає алкогольні напої (95%), найчастіше – міцні (57%). Вживали раніше неін'єкційні наркотичні речовини 36%, ін'єкційні – 5% ЧСЧ.

Таблиця 5

Доступ до профілактичних програм	%	Довірчі інтервали
Вказали, що є клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги	45	[38–51]
Отримували безкоштовно презервативи за останні 12 місяців	47	[40–54]
Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат	55	[49–60]
Проходили медичні огляди та здавали аналізи	37	[32–42]
Правильно визначають шляхи передачі ВІЛ-інфекції	60	[54–65]

Клієнтами неурядової організації, яка надає профілактичні послуги, є 45%; отримували безкоштовно презервативи за останній рік 47% ЧСЧ. Проходили медичні огляди та здавали аналізи 37% опитаних. Проходили тестування на ВІЛ протягом останніх 12 місяців та отримали результат 58% респондентів. Переважна більшість (60%) правильно визначає шляхи передачі ВІЛ.

Таблиця 6

Результати зв'язаного дослідження	%	Довірчі інтервали
Поширеність ВІЛ-інфекції	18	[13–23]
Поширеність гепатиту В	5	[3–7]
Поширеність гепатиту С	4	[2–7]
Поширеність сифілісу	5	[2–8]

За результатами зв'язаного дослідження у 18% опитаних було виявлено ВІЛ-інфекцію. Сифіліс наявний у 5%, гепатит В у 5%, гепатит С у 4% ЧСЧ.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИБІРКИ

Рис. 1. Кількість рекрутованих на одного респондента

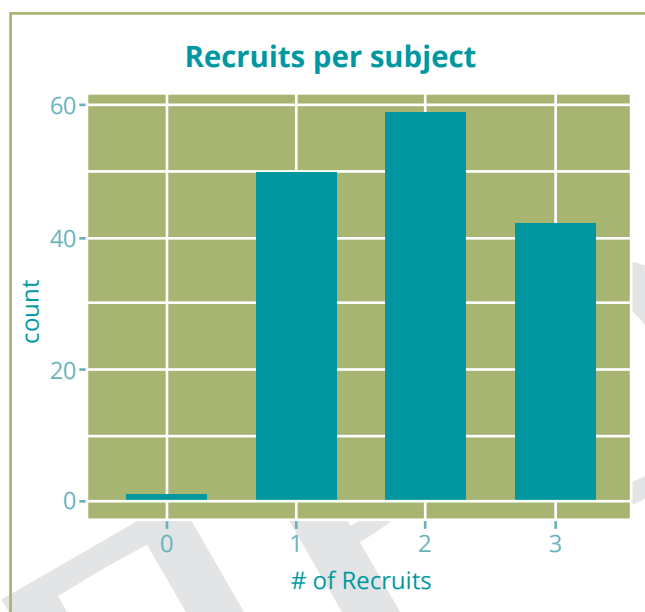

Рис. 2. Кількість рекрутованих, за хвилею

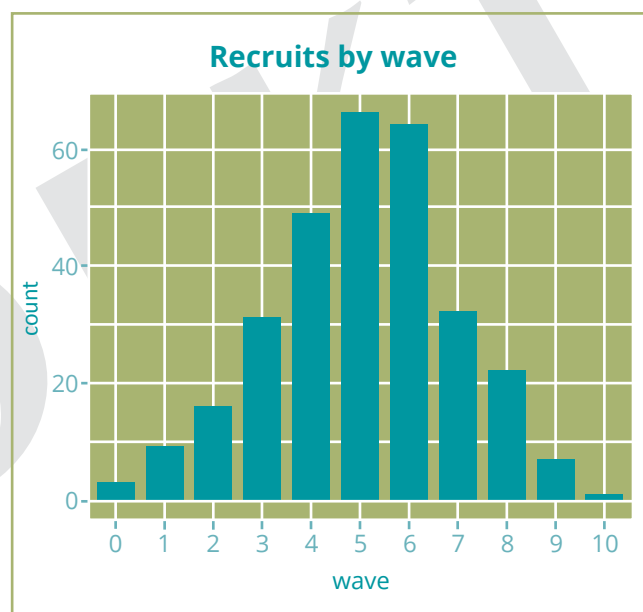

Рис. 3. Кількість рекрутованих, за зернами

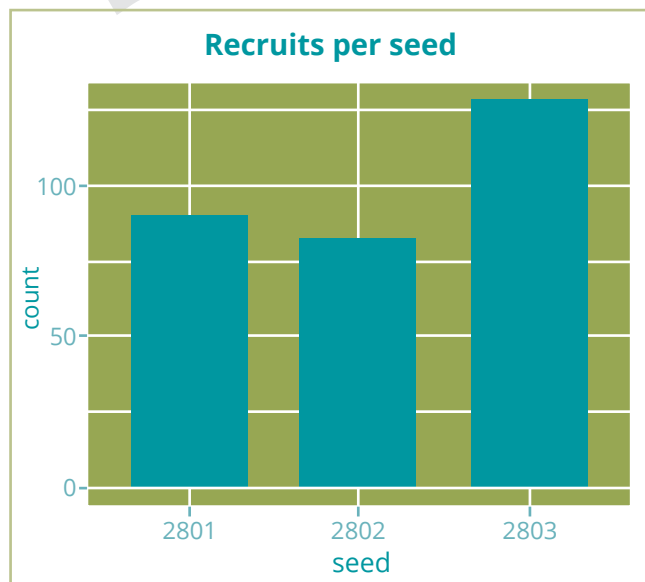

Рис. 4. Названий респондентами розмір мережі знайомих, за хвилею опитування

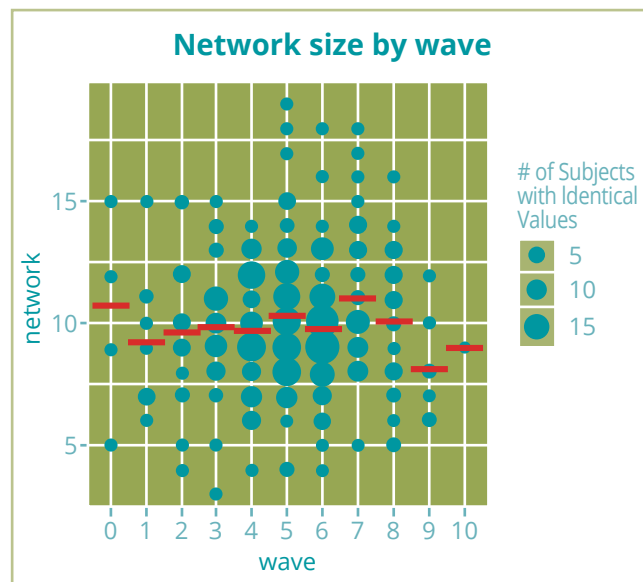
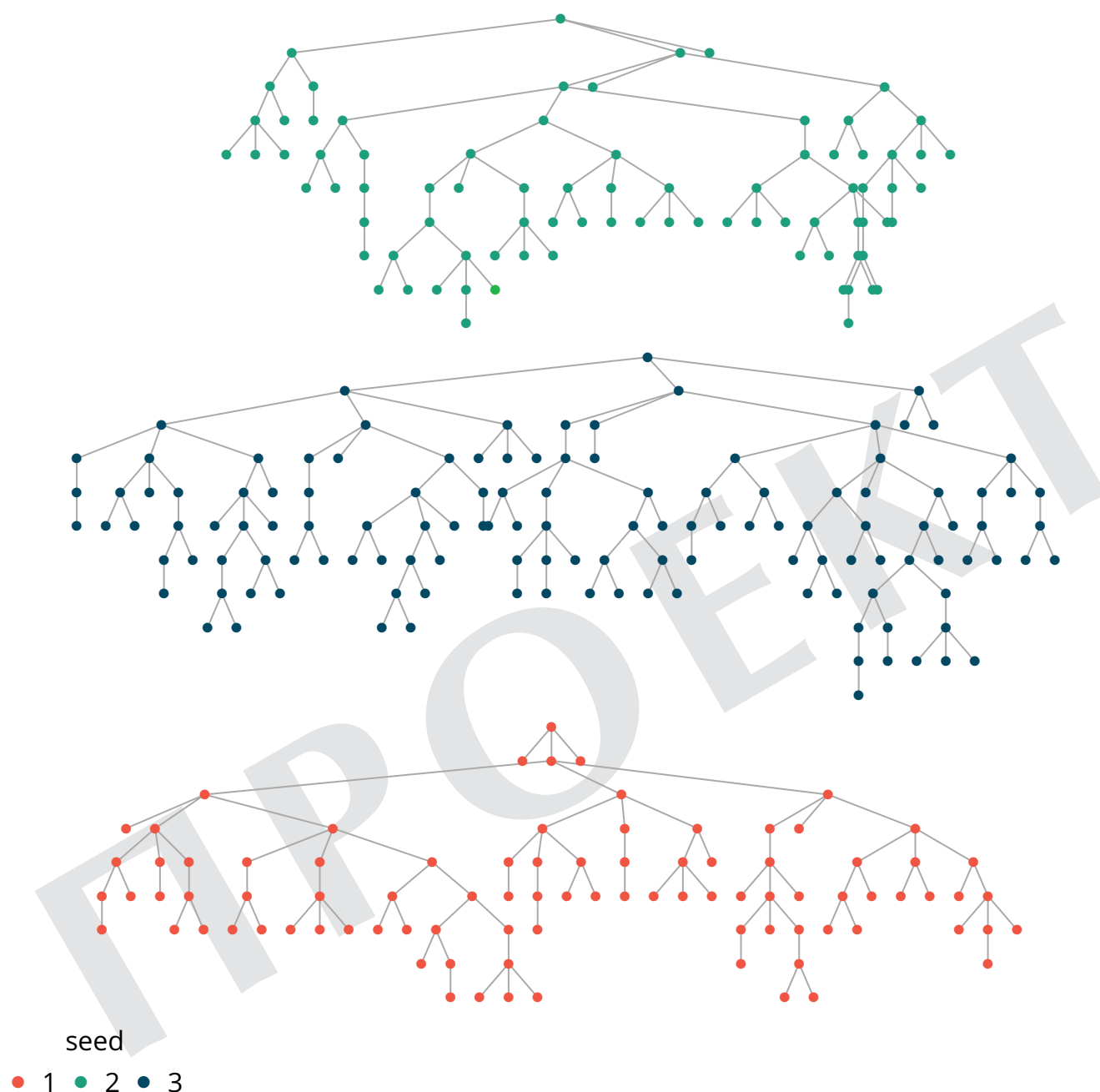

Рис. 5. Рекрутинговий ланцюг

Діагностика якості вибірки свідчить про те, що переважна більшість респондентів залучала до дослідження по дві особи. Вибірка активно розвивалась до п'ятої хвилі, а потім – спадала. Всього ж було 10 хвиль (див. рис. 2). Найбільше респондентів привело третє зерно (див. рис. 3). Найчастіше респонденти оцінювали розмір своєї мережі від 5 до 15 осіб, спостерігається кілька викидів із розміром мережі більше 15 осіб (див. рис. 4).

За базовими характеристиками (зокрема, вік, результат тесту на ВІЛ) респонденти є відносно рівномірно розподіленими по зернах.

Посилання

- ¹ ВІЛ-інфекція в Україні. Інф. бюл. № 45 / ДУ «Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами МОЗ України», ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л. В. Громашевського НАМН України». – Київ, 2016. – Режим доступу: <http://ucdc.gov.ua/uploads/documents/c21991/965cf18b2c7ecaa8c430e6965a0846cb.pdf>
- ² Наказ № 104 від 08.02.2013 р. «Про затвердження Переліку та Критеріїв визначення груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0323-13>
- ³ Spindler H, Salyuk T, Vitek C, Rutherford G (2014) Underreporting of HIV transmission among men who have sex with men in the Ukraine. *AIDS Res Hum Retroviruses* 30: 407-408
- ⁴ Моніторинг поведінки та поширеності ВІЛ-інфекції серед чоловіків, які практикують секс із чоловіками, як компонент епіднагляду за ВІЛ другого покоління: аналіт. звіт за результатами біоповедінкового дослідження 2013 року / Большов Є.С., Касянчук М.Г., Трофіменко Л.В. – К.: МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2014. – 96 с.
- ⁵ Порядок добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію (протокол). Затверджено Наказом МОЗ України від 19.08.2005, № 415. – Режим доступу: <http://www.aidsalliance.org.ua/cgi-bin/index.cgi?url=/ua/news/all/0135>
- ⁶ Українське суспільство: 1992–2012. Стан та динаміка змін. Соціологічний моніторинг [Текст] / За ред. д. екон. н. В. Ворони, д. соціол. н. М. Шульги. – К., 2012. – 660 с.
- ⁷ Середньомісячна заробітна плата жінок та чоловіків за видами економічної діяльності у 2015 році. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/gdn/Szp_ed/Szp_ed_u/Szp_ed_2015_u.htm

ПРОЕКТ

ПРОЕКТ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

**Моніторинг поведінки та поширеності
ВІЛ-інфекції серед чоловіків,
які практикують секс з чоловіками**

МБФ «Альянс громадського здоров'я»

вул. Ділова (Димитрова) 5, корпус 10А, 9-й поверх, 03150, Київ, Україна

Тел.: (044) 490-5485, Факс: (044) 490-5489

E-mail: office@aph.org.ua

www.aph.org.ua

www.facebook.com/AlliancePublicHealth

Розповсюджується безкоштовно.

Підписано до друку 00.00.2017 р. Формат 0х00 / 0.

Друк офсетний.

Ум. др. лист. 0,00. лист. 0,00. Наклад: 0 прим.

Замовлення № 0/0

Надруковано в друкарні 0